

Zahod ne stavi več na Jelcina

BOJAN BREZIGAR

Jelcinova armada je včeraj zajela predsedniško palačo v Groznu. Zajela je pravzaprav prazno skatlo, saj so se čečenski gverilci iz palače umaknili, v njej pa je baje ostalo samo nekaj ruskih ujetnikov. Zmaga je torej samo simbolična, če sploh o zmagi lahko govorimo. Če k temu dodamo dejstvo, da je bilo za zajetje Groznega potrebnih celih 39 dni, bo jasno, v kakšnem stanju je ruska armada, ki je se pred nekaj leti ustraševala pol sveta.

Seveda, vmes je bil tudi Afganistan, vendar je bilo tam stanje drugačno. Afganistan pred invazijo ni bil sestavni del ruske države, je mnogo večji od Čečenije, in je bil že pred invazijo vojaško organiziran. V Čečeniji ni bilo tako. Državica, ki je komaj večja od polovice Slovenije, in steje milijon prebivalcev, se je krčevito upirala celih 39 dni in se se ni predala. Gverila se bo verjetno nadaljevala še precej dolgo, saj se je predsednik Dudajev z zvestimi gverilci umaknil na gorato področje, kjer bo nadaljeval z bojem. Ze vse od druge svetovne vojne pa je jasno, da je gverilska vojska, če uživa podporo prebivalstva, praktično nepremagljiva.

Jelcinova avantura se z zajetjem čečenske predsedniške palače torej se ni končala. Trajala bo verjetno še zelo dolgo, sedaj pa se tudi zahodni svet, ki je doslej miroval, počasi premika. Podatki o žrtvah in krvavi posnetki iz Čečenije namreč razburjajo televizijske gledalce in preko njih tudi njihove politične voditelje. Včeraj je tako prvi dokument obsojbe odobril Evropski parlament, in pritisk se bo stopnjeval, če se bo vojna nadaljevala. Ko bi šlo za Irak, za Srbijo, ali za kako drugo državo, bi Zahod v Združenih narodih že izsilil embargo. Tega z Rusijo ne more, ker ima Jelcin pravico do veta v Varnostnem svetu, in ker so ekonomski interesi Zahoda v Rusiji preveliki, da bi jih lahko kar tako prekinil. Vendar pa je Jelcin, ki je se na lanskem vrhu najbolj razvitih držav v Neaplju pozel odobravanje in vnovčil zaupanje sedmerice, politično čedalje bolj osamljen in še zdaleč ni več edini konj, na katerega stavi razviti svet.

ČEČENIJA / PADLA JE TUDI PREDSEDNIŠKA PALAČA

Rusi zasedli Grozni, niso pa strli odpora

Čečenci bodo nadaljevali z gverilsko vojno

GROZNI - Ruska vojska je včeraj po treh tednih silovitih topniških, letalskih in pehotnih napadov na središče Groznega zavzela čečensko predsedniško palačo, ki so jo branilci pred tem zapustili, čečenski voditelj Dudajev pa se je že pred časom umaknil na varno. Predsednik Jelcin je kmalu zatem podal posebno izjavo za domačo in mednarodno javnost, v kateri je razglasil, da je vojaški del posega, ki naj bi v separatistični zakavkaski pokrajini zagotovil spoštovanje ruskega ustavnega reda, uspešno končan. Jelcinovo trditev o dokončni vojaški zmagi je posredno zanikal čečenski poveljnik Ahmed Baibatjijev, ki je pojasnil, da so njegove enote same zapustile močno poškodovano predsedniško palačo. Tudi zahodni vojaški strokovnjaki so mnenja, da je padec palače, ki je v preteklih tednih postala pravi simbol čečenskega kljubovanja ruski nadmoči, zgolj uvod v naslednjo etapo vojne - gverilski boj Čečencov proti »okupatorju«.

Na 17. strani

RIM / BERLUSCONI ZAOSTRUJE PRITISK

Dini bo v torek predstavil parlamentu svoj program

DSL podpira Dinijevo vlado, SKP in Liga razdvojeni

RIM - Berlusconi in njegovi zavezniki vztrajajo pri svoji zahtevi. Vlado Lamberta Dinija bodo podprli samo, če bosta predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro in premier Dini javno zagotovila, da bo sedanji parlament razpuščen in da bodo italijanski volilci izbirali novega že junija. To so včeraj ponovili na skupščini parlamentarcev, ki so se zbrali v središčni rimski kinodvorani Capranica. Toni udeležencev so bili ostri in niso dopuščali velikega maneverskega prostora. Edini izjemi sta bila Marco Pannella in vodja bivših liberalcev Raffaele Costa, vendar njun glas ni uspel preglasiti zbora krepkejših zaveznikov.

Premier Lamberto Dini, ki se

je včeraj spet pogovarjal s predhodnikom Silvijom Berlusconiem, se upa, da bo z nekdanjimi zavezniki imel možnost dialoga. Toda nič ne kaže, da bi mu to lahko uspelo. Najbrž bo moral računati samo na podporo centrističnih sil in Demokratske stranke leve. Neznanki sta Severna liga, v kateri se oporecniki se niso odločili, in Stranka komunistične prenove, ki je vse bolj razdvojena.

Medtem ko stranke merijo moči, sindikati in delodalajci svarijo, da italijansko gospodarstvo potrebuje krmarja in da nekaterih važnih reform, kot je pokojninska reforma, terminska vlada ni sposobna uresničiti.

Na 3. strani

POTRES / VEČ KOT 4.000 ŽRTEV

Ogorčenje zaradi zamud in zastojev v reševalni akciji

TOKIO - Sinoci je policija sporočila, da je torkov katastrofalni potres v osrednji japonski pokrajini Kansai terjal 4.047 življenj, ranjenec je 21.642, se vedno pa pogrešajo več kot 700 ljudi. Medtem pa se je japonska vlada znasla na zatozni klopi zaradi zamud in zastojev pri nudenju pomoči prizadetemu prebivalstvu. Običajno molčeci Japonci odkrito obtožujejo svoje politike in oblast.

Premier Tomiici Murajama je včeraj ob-

skal prizadeto območje in obljubil novo pomoč. To pa ne bo utišalo polemik in protestov prizadetih, ki se sedaj sprašujejo, zakaj ni takoj množično posegla vojska s primerno mehanizacijo in zakaj Japonska se vedno zavrača pomoč, ki jo je ponudilo 22 držav. Se-le včeraj je v Kobe prislo 12 svicarskih lavijskih psov s svojimi vaditelji. To je navsezadnje edina tuja pomoč, ki jo je Tokio z zamudo sprejel.

Na 20. strani

LJUBLJANA / ZASEDANJE DRŽAVNEGA ZBORA

Zavrtnjena zahteva po obtožbi predsednika vlade Drnovška

LJUBLJANA - Državni zbor Slovenije je včeraj po sesturni polemici in naporni razpravi s 17 glasovi za in 56 proti zavrnil predlog obtožbe predsednika vlade dr. Janeza Drnovška pred ustavnim sodiščem. Skupina poslancev je dr. Drnovšku očitala, da je vlada s signiranjem dokumenta v Ogleju kršila stališča in sklepe državnega zbora, z objavljenimi spremembami 68. člena slovenske ustave pa tudi ustavno določilo o delitvi oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno, češ da je neupravičeno obsla državni zbor. Predsednik Drnovšek je njihove trditve zavrnil, predlog obtožbe pa označil za nepoznavanje in

nerazumevanje mehanizmov pravne države.

V razpravi, ki so jo dodatno zapletali številni proceduralni zapleti, so poslanci vladnih strank opozarjali, da je ustavna obtožba zelo tehtno in redko uporabljano parlamentarno sredstvo, ki da ga je opozicija nepremisljeno zlorabila. Predlagatelji, predvsem dr. Franc Zagoren in dr. France Bucar, pa so dokazovali, da jim je pri ustavni obtožbi slo predvsem za opozorilo, da vlada ne spoštuje razmerij med različnimi vejami oblasti, za ustavno obtožbo pa so se odločili, ker ob taksnem razmerju glasov v državnem zboru nimajo na

voljo drugih instrumentov. Poslanci se bodo z vlado ukvarjali tudi danes, tokrat z obrambnim ministrom Kacinom, zoper katerega je bila vložena interpelacija. Na dnevnem redu včeraj

zacete seje državnega zbora so sicer se druge pomembne točke, med njimi predlogi zakonov o igrar na srečo, popravi krivic in o javni varnosti.

Na 13. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Za izvajanje tržaškega protokola

Deželna svetovalca Budin in Travanut sta pozvala predsednika skupščine Cruderja, naj omogoči čimprejšnjo obravnavo protokola o soglasju za gospodarski preporod na Trzaskem.

Stran 4

Sveta dežela na starih zemljevidih

Včeraj so v muzeju trzasko židovske skupnosti odprli zelo zanimivo kartografsko razstavo, ki so jo pripravili v sodelovanju z oddelkom za zemljepisne in zgodovinske vede pri pedagoški fakulteti.

Stran 6

Gorica: nova os Liga-DSL

Goriški pokrajinski svet je predsinoči z glasovi Lige in DSL toda ob ostrem nasprotovanju drugih strank odobril spremembe k statutu Pokrajine.

Stran 9

Ublaziti stanje javnih financ

Glavni pravdnik računskega sodišča Di Giambattista je mnenja, da mora imeti Dinijeva vlada na voljo dovolj časa za speljavo novega gospodarskega manevra.

Stran 11

Helmut Jerak v Gorici

V goriskem Kulturnem domu bodo do 27. januarja na ogled dela slovenskega slikarja iz avstrijske Koroške Helmuta Jeraka, ki je bil pri nas malo poznan.

Stran 15

NOVICE

Socialist Francescutto dokončno zapustil deželni svet

TRST - Socialist Gioacchino Francescutto je dokončno zapustil deželno skupščino Furlanije - Julijske krajine, v kateri ga je nadomestil Giampietro Durat. Na včerajšnji seji je namreč skupščina vzela na znanje Francescuttov odstop, pa tudi sporočilo vladnega komisariata, da je vlada sklenila suspendirati socialističnega svetovalca, potem ko ga je pordenonsko sodišče obsodilo zaradi podkupnin. Francescutto je bil prvič začasno suspendiran lani, ko so ga aretirali. Po izpustitvi na prostost v pričakovanju sodnega postopka pa je spet prevzel svoje mesto v deželnem svetu.

Pobratenje med Venetom in Istro

BENETKE - Veneto in Istra se bosta kmalu pobratila. Italijanska vlada je namreč formalno privolila v pobratenje, kar je bil predpogoj za tovrstno pobudo. 30. januarja se bosta na srečanju v Rovinju podrobneje pogovorila o pobratenuju odbornik Veneta Ettore Beggiano in predsednik istrske regije Luciano Del Bianco.

Beggiano je med drugim podpisnik deželnega zakona o ovrednotenju beneške kulturne dediščine v Istri, za kar je bila nakazana podpora milijarde 115 milijonov lir. Pobratenje bo privedlo tudi do drugih posegov za gospodarski in kulturni razvoj Istre. Na programu je že več načrtov na investicijskem in servisnem področju (za 2 milijardi 300 milijonov lir), na področju zaščite okolja (4 milijarde 200 milijonov) in na področju ribolova, kmetijstva in kmečkega turizma (milijarda 300 milijonov lir).

G-7: največ brezposelnih v Italiji

RIM - V Italiji je bilo maja lani 5 milijonov 200 tisoč brezposelnih, to je odstotkovno največ v državah G-7. V državah območja OCSE so nasteli lani kar 34 milijonov brezposelnih, to je poldrugi milijon več kot leto prej. V ZDA je bilo sicer skoraj 8 milijonov brezposelnih.

Po sedmih mesecih se je prebudil iz kome

PALERMO - Devet mesecev po hudi nesreči se je 17-letni fant prebudil iz kome. Dogodek, ki ga je zdravnik ocenil kot izjemnega, starsi nesrečno-srečnega otroka pa kar »čudež«, se je zgodil v Palermu. 16. maja lani je avtomobil podrl 17-letnega Roberta Sandovalija, ki se je pri padcu z motornega kolesa onesvestil. Ko so gaprepeljali v bolnisnico, je bil fant v koma. Skoraj sedem mesecev je živel le vegetativno življenje. Prve znake prebujenja so starsi in zdravniki zaznali 20. decembra, ko se je Roberto nasmešnil mami. Zatem je začel počasi premikati roke, nato je tudi spregovoril.

Sgarbi obsojen, ker je žalil redarja

Rimsko sodišče je obsodilo posl. Vittoria Sgarbija na 4 mesece in 5 dni zapore zaradi žalitve mestnega redarja. Ko ga je redar Angelo Malizia 28. maja 1991 ustavil zaradi prometnega prekrška (Sgarbi je upravljal avtomobil), ga je poslanec nahrulil, mu pretel, da se bo se grenko kesal in da mu bo umrl kdo od sorodnikov (!). Sgarbi bo moral plačati tudi sodne stroške, medtem ko bo o odškodnini prizadetemu mestnemu redarju odločalo civilno sodišče.

RIM / V PRIČAKOVANJU POBLASTILA

Sodstvo zbira gradivo o psovkah na račun predsednika Scalfara

Berlusconi in druge naj bi obtožili žalitve časti državnega poglavarja

RIM - Žalitev časti oziroma prestiža predsednika republike. To je kaznivo dejanje, ki ga predvideva člen 278 kazenskega zakonika in katerega bi lahko bili obtoženi bivši premier Silvio Berlusconi, bivši obrambni minister Cesare Previti, bivši minister za odnose s parlamentom Giuliano Ferrara in koordinator Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini. Rimski tožilec Italo Ormanti se je za zdaj omejil na to, da je predstavnike propadle večine vpisal v seznam oseb, proti katerim so v teku preiskave, ter da je naročil agentom Digosa, naj zberejo dokumentacijo o nesposljljivih izjavah, ki so jih dali na račun predsednika Scalfara. Za nadaljne korake

v preiskavi pa mora sodnik počakati na pooblastilo pravosodnega ministrstva, ki je v primeru tovrstnih kaznivih dejanj neobhodno potrebno.

Sicer pa je svezjen na rimskem tožilstvu že dokaj zajeten ter zajema posnetke televizijskih oddaj, v katerih so predstavniki desničarske večine dajali duška svoji jezi proti Kvirinalu, ter kup časopisnih izrezkov.

Včeraj pa se je zvedelo, da bi proti Berlusconi utegnili sodno postopati tudi zaradi žalitve sodstva, in to zaradi izjav, ki jih je dal na tiskovni konferenci takoj potem, ko so ga zaslislali milanski sodniki »čistih rok«. Njegovo ime je bilo včeraj vpisano v seznam oseb, proti katerim je v teku preiskava.

BENETKE / ARGO-16 IN GLADIO

Petoveljski atentat: še en general pred sodniki

BENETKE - Namestnik državnega pravdnika Felice Casson je zaslislal generala Giuseppeja Cismondija, ki je od 1958 do 1959 vezbal pripadnike tajne strukture Gladio, od 1972 do 1973 pa ji je tudi poveljeval. Po enournem zaslišanju ni gen. Cismondi hotel dati nobene izjave za javnost. Izvedelo pa se je, da ga je tožilec zaslislal v zvezi s petoveljskim atentatom in točneje v zvezi z morebitnim sodelovanjem ameriske tajne službe Cie.

V okviru preiskave o strmoglavljenju vojaškega letala argo-16 so prisli na sled skupini starih tajnih agentov, od katerih je eden pripadal Cii, dva italijanska generala pa naj bi tajnim agentom nudila kritje. Preden je strmoglavilo v nepojasnjenih okoliščinah, je letalo argo-16 prevažalo agente in tehnična sredstva tajne strukture Gladio iz raznih postojank po Italiji do baze Capo Marragiu na Sardiniji, kjer je gen. Cismondi bil pristojen za vojaško vezbanje gladiatorjev.

Rauti in Pisanò priznavata: desnica vpletena v atentate

RIM - Nekdanji misovski voditelji so vedeli in se vedo marsikaj o strategiji napetosti in terorja, ki je okrvavila Italijo v šestdesetih in sedemdesetih letih in ki je dejansko upočasnila demokracični razvoj italijanske družbe in države. Tako izhaja iz intervjujev misovskega veljaka Pina Rautija (vodi notranjo opozicijo v Nacionalnem zavezništvu in se upira odpiranju - vsaj navidezno - za katerega se zavzema tajnik Gianfranco Fini) in Giorgia Pisanòja, ki je iz protesta proti Finijevi politiki že zapustil stranko. Intervjuje z desničarskimi veljaki je zbral Michele Brambilla v knjigi Zasliševanje desnice (Interrogatorio alle destre), ki želi biti prikaz »planeta« italijanske desnice pred kongresom, ki bo prihodnji teden razpustil MSI in ga nadomestil z Nacionalnim zavezništvom.

Pino Rauti, ki je bil aretiran in nato oprosten obtožbe, da je sodeloval pri pokolu na Trgu Fontana (V Kmečki banki je bombna eksplozija 12. decembra 1969 ubila 16 ljudi), in atentatih, ki so bili uvod v pokol, je priznal, da je bila desnica vpletena v atentate. Strategijo napetosti so sicer zasnovali obveščevalne službe, ki so se poslužili kot »delovne sile« »naivnih desničarskih fantov, ki so se igrali s trotilom in hipotezami državnega udara«. Rauti priznava tudi da je desnica iskala stik z vojsko in obveščevalnimi službami, saj je v njej videla dejanski jez proti morebitni zmagi levece na volitvah.

Se jasnejši je bivši misovski senator Giorgio Pisanò, ki danes vodi gibanje »Fasizem in svoboda«. Pisanò priznava, da je »crni princ« Junio Valerio Borghese dejansko poskusil organizirati državni udar. V zadnjem trenutku naj bi ga ustavil polkovnik Amos Spiazzi, potem ko so nekateri Borghesejevi ljudje že vlomili v notranje ministrstvo.

Pisanò dodaja, da je Borghese nasedel bivšemu premieru in večkratnemu obrambnemu ministru Giuliu Andreottiju. »Pripravili so načrt državnega udara, da bi omogočili Andreottiju, da ga prepreči in se uveljavi kot heroj. Slo je za past, v katero bi se skoraj ujeli.«

Morda pa je bil načrt manj nedolžen, kot ga prikazuje bivši misovski senator. Iz gradiva ameriske obveščevalne službe Cia, ki ga je objavil tednik L'Espresso, izhaja namreč, da so bili pripadniki X. Mas (elitnega oddelka Salojske republike) Junia Valeria Borheseja takoj po vojni jedro skupine »Stay Behind«, ki je bila v Italiji poznana kot Gladio in ki je imela kot glavni cilj preprečitev prihoda levece na oblast. Prav tako je v Gladio baje

sodil tudi polkovnik Amos Spiazzi, ki je bil oficir obveščevalne službe pehote.

Pisanò je tudi znatno redimenzioniral »načrt Solo«, s katerim naj bi v leta 1963 gen. De Lorenzo (poznejši misovski poslanec) skušal doseči oblast v dogovoru z bivsim republikanskim poslanecem Randolfom Pacciardijem. V načrt naj bi bilo vpletenih 53 generalov v pokolu, kar naj bi po Pisanòjevem mnenju dokaz, da je slo v bistvu za »operetni puč«. Toda tudi v tem primeru velja povedati, da je bilo »rozljanje z orožjem« dovolj prepricljivo, da je tedanji socialistični lider Pietro Nenni odnehal z ugovarjanjem in pristal na pogoje za oblikovanje levosredinske vlade, ki mu jih je postavila Krščanska demokracija. Morda je slo v bistvu res za »operetni puč«, kot trdi bivši misovski senator, toda dosegel je svoj namen - zlomiti odpor socialistov.

O pokolu na Trgu Fontana je Pisanò jasnejši od Rautija. Po njegovem mnenju načrt niso pripravile obveščevalne službe na splošno, ampak »urad za rezervirane posege« pri notranjem ministrstvu. Gre za strukturo, ki je bila predhodnica sedanje civilne obveščevalne službe Sisde. Cilj bombne strategije, trdi Pisanò, je bil zajezi- te napredovanja levece na volitvah in okrepitev centrističnih sil. Strategiji naj bi z bombnimi atentati hoteli opozoriti na »nevarnost nasprotujočih si ekstremizmov (desnega in levega) in dokazati, da je center edini pravi jez proti tej nevarnosti.

Vse naj bi bilo zamisljeno tako, da atentati naj ne bi zahtevali zrtev. Kaj pa Kmečka banka na Trgu Fontana? »Slo je za napako. Kdor je postavil bombe, ni vedel, da bo tistega dne v vsej Italiji ena sama banka poslovala preko urnika, Kmečka banka v Milanu.«

Clanica parlamentarne komisije za raziskovanje pokolov Maria Carazzi (SKP) je zahtevala, naj komisija intervjuja priloži k gradivu o strategiji napetosti. Po njenem mnenju je treba tudi nadaljevati in poglobiti preiskavo ter zaslišati oba politika.

Nekaj teh vezi je že spletel v logično konstrukcijo preiskovalni sodnik Guido Salvini, ki raziskuje pokol v Kmečki banki. Do poletja bo sodnik najbrž končal z delom. Kolikor je znano, se je sodnik zanimal predvsem za vezi med neofasistično agencijo Aginter Press Yvesa Guerina Seraca in Gladiom, pa tudi za eksploziv ameriske proizvodnje, ki so se ga posluževali teroristi. (vt)

SODNIK ANTONIO DI PIETRO V TURČIJI

Še dolga pot do odprave korupcije

Podkupnine pa niso samo italijanska značilnost

ISTANBUL - V Italiji, ampak tudi v drugih demokracijah, bo treba še veliko dela, da bi presekali vozni korupcije med političnih in podjetniških svetom. To misel je razvil Antonio Di Pietro v Istanbulu, kjer je gost tamkajšnjih industrijcev. Sistem, kakršen se je ustvaril v Italiji, ni pa samo italijanska posebnost, nikakor ne pomaga podjetjem, ampak jih nasprotno oskoduje. Gre za »bolezen demokracije«, za pravo metastazo, ki je ni mogoče zdraviti brez sekanja, je še poudaril bivši milanski javni tožilec, ki je tudi poudaril nujnost zamenjave vodilnega političnega razreda.

Turskim podjetnikom, ki so prav včeraj sprejeli nov moralni kodeks podjetnika, ni Di Pietro razkril svojih načrtov za bodočnost, o katerih je nekoliko več spregovoril

na srečanju z dijaki italijanskega liceja v Istanbulu. Povedal je, da se ne namerava posvetiti politiki in da se ni sklenil, ali naj sprejme predlagano imenovanje za sefa nove inspeksijske službe finančnega ministrstva. Na vsiljiva vprašanja dijakov je dejal, da preživlja življenjsko fazo, ko razmišlja, kaj mu je storiti. Formalno je Di Pietro

se vedno na dopustu, prihodnji mesec pa se bo moral odločiti, ali naj potrdi svoj odstop iz sodstva. Prav včeraj pa je bil povisan v sodnika prizivnega sodišča, vendar je povisanje avtomatično za sodnike, ki presežejo starostno dobo 13 let.

Na sliki AP: Antonio Di Pietro z ženo ob prihodu na letališče v Istanbulu.

NAPOVEDI VREMENOSLOVCEV SO BILE TOKRAT PRAVILNE

Pobelilo je severno Italijo

MILAN - Prejsno noč in v jutranjih urah je snežilo po večjem delu severne Italije, od Doline Aoste do Furlanije. Največ preglavic je sneg povzročil v Lombardiji in v Piemontu.

V Milanu so zaradi snega zaprli glavno letališče Linate, več ur pa je bil prekinjen promet tudi v Malpensi. Ko so izpluzili letališke steze in bi lahko ponovno vzpostavili reden letalski promet, pa se je zaradi teže snega v Linateju pokvarila pristajalna radarska naprava, ki so jo popravili šele popoldne.

Tudi v samem Milanu je sneg povzročil težave prometu in pešcem, kot mladi mamici na sliki (telefoto AP). Na avtocestah je bilo več zastojev in manjših prometnih nesreč, dokler ni v popoldanskih urah začelo deževati in je sneg skopnel.

V Piemontu je zlasti snežilo na področju Ales-

sandrije, ki jo je jeseni prizadela poplava. Pobelilo je tudi hribe nad Genova, v Dolini Aoste, na Tridentiskem in na Južnem Tirolskem pa je snežna

odeja prekrila tudi doline. V Furlaniji je snežilo na hribih, v ravnini pa je deževalo. Vse ceste in avtoceste do Trbiza so redno prevozne. V smučar-

skih krajih od Trbiza do Piancavalla so zabeležili od 5 do 15 centimetrov snega, da je na smučiscih bolj zimski izgled, čeprav snega se ni dovolj.

ITALIJA / PREMIER BO V TOREK ORISAL PARLAMENTU PROGRAM

SKP in Liga neznanki v usodi Dinijeve vlade

Novi predsednik vlade Lamberto Dini (telefoto AP)

RIM - Novi italijanski premier Lamberto Dini bo v torek najprej v poslanski zbornici in nato v senatu orisal program svoje vlade. Dini, ki je za danes spet sklical vladno sejo, je tako v dogovoru s predsednikoma obeh domov parlamenta sklenil, da se bo najprej pomenil s poslansko zbornico, ki je uspeh njegove vlade najbolj problematična, saj ni se povsem jasno, ali razpolaga z zadostno podporo.

Premiera zaenkrat to vprašanje ne zaskrblja preveč. Včerajšnji dan je Dini skoraj v celoti posvetil pripravi programa in razreševanju vozla podtajnikov. V sredo na svoji prvi seji vlada ni nasla ustrezne resitve. Morda pa je hotela pustiti to po-

glavje se odprto v upanju, da bi imela se nekaj možnosti pogovarjanja s Kartelom svoboščin. Včerajšnji zopetni »Ne« Berlusconi in njegovih zaveznikov je premieru znatno zožil maneverski prostor in vodja Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini je napovedal, da ne bodo sprejeli mandata podtajnikov ljudje iz vrst Kartela. Dini pa, kot kaže, se ni povsem obupal. Če se bo opredelil za strokovnjake - kot se je pri izbiri ministrov - naj bi izbral ljudi, ki bi lahko bili Kartelu všeč.

Za podporo Dinijevi vladi so se doslej jasno opredelili Ljudska stranka, majhne centristične sile in Demokratična stranka leve. Neznanki sta se vedno Severna Liga in Stranka komunistične prenove. Oporočniki Severne lige, ki so se včeraj spet sestali, se zaenkrat še niso dokončno odločili. Baj je naj bi se o Dinijevi vladi dokončno odločili v ponedeljek. Večina oporočnikov (poslancev naj bi bilo 17 na skupnih 97) bi rada ostala v Ligi, vendar ohranila v tem okviru avtonomijo zlasti pri glasovanju o zaupnici. Toda tajnik Umberto Bossi je reagiral odločno. »Kdor ne bo podprl vlade, bo izključen iz Lige,« je dejal popoldne vodja »Lumbardov«.

Bossi je kljub vsemu optimist. Po njegovem mnenju bo Dinijeva vlada prodrla. Pogovor z novi-

nari je izkoristil tudi za oster napad na nekdanja zaveznika Berlusconi in Finija. »Uveljaviti bi morali določila zakona, ki prepovedujejo ozivljanje razpuščene fašistične stranke,« je menil Bossi.

Druge neznanka je Stranka komunistične prenove. Včeraj se je sestalo strankino vodstvo, ki je z večino glasov odobrilo stališče tajnika Fausta Bertinottija, naj bi stranka glasovala proti Dinijevi vladi. Toda opozicija, ki z bivšim tajnikom Sergiom Garavinijem zahteva se dodaten razmislek in zavrača aprioristično nasprotovanje novi vladi, je dokaj močna. Poleg tega pa tajnikovega stališča ne sprejema dober del parlamentarne skupine. Razprava se nadaljuje, stranka pa je vse bolj razdvojena.

Usoda Dinijeve vlade bo najbrž jasna sele prihodnji teden v sredo ali četrtek, ko se bodo poslanci dokončno izrekli.

Medtem ko stranke merijo moči, pa sindikati in delodajalci svarijo, da italijansko gospodarstvo potrebuje krmarija. In da obvez, kakršna je pokojninska reforma, ni mogoče uresničiti s terminsko vlado. »Ko bi hoteli na volitve junija, bi morali parlament razpusti spomladi, kar pomeni, da bi moral parlament odločiti o tako pomembni reformi sredi vihre in napetosti volilne kampanje,« je povedal tajnik CGIL Sergio Cofferati.

SKUPŠČINA PARLAMENTARCEV

Kartel svoboščin z jastrebi zahteva predčasne volitve v juniju

RIM - Kartel svoboščin vztraja v svoji zahtevi. Na skupščini parlamentarcev, ki so se včeraj zbrali v rimski kinodvorani Capranica, so sklenili, da ne bodo podprli nove vlade, ki jo vodi Lamberto Dini, če novi premier in predsednik republike ne bosta določila datuma predčasnih volitev.

Po izjavah udeležencev so bili v potrditvi te usmeritve soglasne vse komponente Kartela, najodločnejša zagovornika pa sta bila bivši premier Silvio Berlusconi in lider Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini.

»Sredine Dinijeve izjave ne zadostujejo,« je novinarjem dejal Fini. Prikimali so mu vsi ostali voditelji Kartela, ki so kar tekmovali med sabo v utemeljevanju, kako je Dinijevih »nekaj mesecev« preveč nedoločen rok, da bi se Berlusconi in njegovi zavezniki lahko zadovoljili s tem. Samo vodja reformistov Marco Pannella je bil nekoliko bolj umirjen. »Najbrž ne gre za to, da bi Dini in Scalfaro jasno povedala datum. Najbrž bi bilo dovolj, če bi kot v primeru Ciampijeve vlade, vsem jasno, da v določenem obdobju vlada odstopi in Scalfaro razpusti parlament.« Toda Pannellov je bil edini bolj umirjen glas, ki je omenjal možnost kompromisa. Ostali so bili

veliko ostrejši. »Njuna stvar je, s kakšno formulo to lahko povesta,« je dejal Berlusconi, »mi zahtevamo jasno obozo in točen datum volitev.« Lider Forza Italia je tudi povedal, da se je včeraj dopoldne spet sestal z novim premierom in mu predložil to zahtevo.

Sicer pa je Berlusconi kot že med spomladansko volilno kampanjo kot gorjaco vihtel rezultate javnomnenjske raziskave. Po njegovem naj bo na volitvah Kartel svoboščin dobil več kot 50 odstotkov glasov na volitvah, na katerih naj bi bila porazena predvsem Umberto Bossi (»Ovira na poti demokracije«) in Rocco Buttiglione, ki naj bi ga volilci kaznovali zaradi koketiranja z Demokratično stranko leve. Pri tem je tudi predlagal, naj bi v volilni kampanji proti Ljudski stranki Kartel segel po lepkih iz leta 1948, s katerimi je tedanja KD opozarjala na nevarnost komunizma.

V tej združbi se dokaj neugodno počuti Centristična unija (bivši liberalci) Raffaeleja Coste. Bivši minister za zdravstvo je dejal, da volilci verjetno ne bodo razumeli negativnega odnosa kartela svoboščin do Dinijeve vlade. Zato si bo njegova stranka prizadevala, da omeha Kartel. Toda tudi njegov glas - kot že Pannellov - ni naletel na zelo pozorna ušesa.

Televizija v volilni kampanji odločno pomagala desnici

BOLOGNA - Kakšen vpliv je imela televizija na lanske parlamentarne volitve in koliko glasov je »premaknila«? In kaksno vlogo sta odigrala Rai na eni strani in Fininvest na drugi? Na ta vprašanja odgovarja revija Il Mulino na osnovi raziskave, ki jo je koordiniral Luca Ricolfi s turinske univerze in med katero je bilo anketiranih 2.500 ljudi.

Rai je torej »premaknila« najmanj 4,8 odstotka volilcev, Fininvest pa 13,7. Iz kombiniranja obeh premikov pa izhaja, da je televizija skupno vplivala na odločitve starih milijonov volilcev, na odločitve 10 odstotkov volilnih upravitelcev. Kdo pa je imel največ koristi

od televizijskega vpliva? Rahlo prednost je imel PSI (+1%), veliko pa Forza Italia. Krščansko demokratski center in Pannella (+8%), oskudovana pa sta bila predvsem DSL (-5%) in center (-3%).

Mreže Rai niso vplivale na razmerje med levico, centrom in desnico, pač pa na razmerje znotraj desnice. Mreže Fininvesta pa so usmerile na Forza Italia potencialne volilce DSL (4,2 odst.), centra (4,2) in dveh »močnih« Berlusconijevih zaveznikov, Lige in NZ (4,8 odstotka).

Globarno vzeto je vsekakor televizija okrepila desnico (+8 odstotkov) v sklopu centra (-3%) in levece (-5%).

OGLEDALO

Pot v kulturno integracijo

ACE MERMOLJA

V teh tednih je bistveno, da se kulturni sistem ustanov in organizacij Slovencev v Italiji ne zlomi. To se ne bo zgodilo, če bo nova Dinijeva (?) vlada v najkrajšem času dodelila slovenski manjšini vsaj šest milijard podpre, čeprav bi bilo povsem racionalno misliti na osem milijard. Racunovodski izračuni nam namreč jasno kažejo, da zamuda pri izplačevanju krepko odzira namenjeno vsoto. Upamo, da bo nova vlada res tehnična in ne bo do slovenske manjšine ubrala negativno politično stališče. Tudi če pride do izplačila, bodo delavci v ustanovah in organizacijah komaj zajeli in bodo že pred novo negotovostjo, kaj se bo zgodilo prihodnje leto. Podpre na obroke so v bistvu stalno izsiljevanje manjšine, saj nam hkrati ponujajo nož in jabolko: jabolko za preživetje, nož za hrbet. To je naš današnji problem, naglasujem nas, ker bi sesutje kulturnega sistema brnilo našo skupnost v kot folklore.

Tudi če se vse dobro izteče, ostajajo za bodočnost nekatera vprašanja odprta in to na dokaj markanten način. Morda se bo komu zdelo nespametno razmišljati o načrtu za novo hišo, ko staro ogroža požar. Razmišljanje je nujno. Ne misliti na prihodnost, ko smo v stiski, pomeni, da tavamo v mračnem labirintu. V njem se izgubljeni, ki ne vidijo izhoda, med sabo razzirajo. Sindrom je poznan, saj je sam Trst jasen primer te bolezni. V naši skupnosti so isti simptomi krepko vidni, predvsem, če odpreš okence, ki gleda v zakulisje našega političnega in družabnega življenja.

Ce dobro premislimo naš sedanji položaj, lahko jasno zapazimo smer v prihodnost. Nas kulturni, umetniški in znanstveni potencial (beseda je neprijetna, a učinkovita) sili v integracijo, ki se obrača v dve smeri. Ze danes se vrsta slovenskih intelektualcev uveljavlja v italijanskem okolju (univerze, instituti, laboratoriji itd.). Marsikdo je zakolil, ali pa bo to storil, svoj življenjski sotor v Ljubljani. Kolikor bolj se bo Slovenija vključevala v evropski sistem, toliko bolj bodo tukajšnji slovenski intelektualci iskali zaposlitev tudi v Sloveniji. Za nami je namreč misel, da bi lahko znotraj zamejskih slovenskih institucij »zadržali« dober del naše intelektualne moči. Tudi slovenska sola je vedno bolj zasitena in ne bo več nudila dovolj širih zaposlitvenih in drugih možnosti vedno večjemu številu univerzitetnih diplomirancev.

Resničnost je preprosta: mlad igralec mora nujno gledati onkraj naše gledališče hise. Glasbenik mora racunati na širše možnosti, kot mu jih lahko nudi domača glasbena ustanova. Znanstvenik se mora že itak obrniti na italijanske ali slovenske znanstvene institucije, saj mu le te lahko nudijo orodje, ki je potrebno za delo. Tudi novinarski talent, ne more več racunati na skromne možnosti, ki mu jih nudi domači tisk. Bodočnost slo-

venskih intelektualcev v Italiji je torej vedno bolj v potovanju in integraciji v širši prostori, skratka, tam, kjer je več sans za delo. Pomembna je tudi stimulacija, ki je v manjšinskem sistemu preskromna za pomembne dosežke.

Nekateri odhodi moje generacije, to je generacije stitridetletnikov, so bili morda intimno boleci, vendar bo te bolečine vedno manj.

Problem moje generacije je namreč v tem, da je obvisela med starim in novim. Čeprav imamo do »starega« kritičen pogled, smo v globini nanj še vedno vezani, v »novem« pa smo le z eno, in to ne vedno pravo, nogo. Moja generacija oddaja zaradi vrste problemov sibe kolektivni znak, ceprav je v njem marsikaj svežega. Mlajši bodo prisiljeni v smelo integracijo. Potovanje v druge prostore je v osnovi pozitivno. Manjšina in njene kulturne ustanove so lahko se mikavne, se pa lahko spremenijo v past, ki ovira ustvarjalnost. Premajhen ambient je pogostokrat smrt, tudi če nudi zadovoljive finančne pogoje. Migracija in integracija sta vzpodbudna elementa, vendar ne

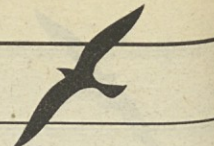
brez problemov. Ze danes opazamo, da se tisti, ki se odsele, zlahka tudi oddalji. Skratka, »zakorenini« se v drugem prostoru in odpiše »manjšino«. To pa je za skupnost in njeno kulturo, a ne samo kulturo, nevarno. Prav zlahka se zgodi, da se talent uveljavi v drugem okolju in ne najde več vezi z domaco hisico. V perspektivi bi takšen trend pomenil, da bodo najboljši postali najmanj »nasi«, tudi tako bi zlahka zdrknili v folklor, ceprav naj bi imeli zajamcene kulturne ustanove in organizacije.

Omenil sem načrt za novo hišo, kljub temu, da je naša pod strelnim ognjem. Ce se bodo migracijski in integracijski tokovi udejanjali z vedno večjo intenzivnostjo, bo naloga modre kulturne politike v tem, da izkoristi nove možnosti. To pa predpostavlja tudi drugačno vizijo ustanov in organizacij, a tudi investicij. Njihov bodeci problem (upam v bodočnost) ne bo le v zaposlitvenem jamstvu cim večjega števila ljudi, ampak v pletenju trdnih vezi z intelektualci, ki delujejo v drugih okoljih. Hise naj bi se spremenila v centralo, ki nudi dodatne možnosti stikov, srečanj in seveda publiciziranju dosežkov.

Misel je lahko po eni strani »neprijetna«, vendar je sansa manjšine v odprtosti in v aktivnem odpiranju do zunanjega sveta. Ta smer velja tudi

za sistem kulturnih ustanov in organizacij. Nas mori ze dejstvo, da nesprestan govorimo o »ohranjanju« obstoječega, kar pomeni sklerotizacijo. Tudi finančne podpore, ki so namenjene zgolj ohranjanju obstoječega, so v bistvu sveča, ki počasi ugaša.

Danes je bistveno dobiti bitko za obstanek, jutri nas čaka bitka za življenje. Osebo poznam kar nekaj mlajših intelektualcev, ki delujejo v drugih okoljih. Kaj naj jim nudimo kot možnost, da se vedno ostanejo med nami? Revijo brez honorarjev? Podplačan nastop na kakem seminarju? Koncert v dvorani Tripčevich, ki ga naše kulturne institucije financno ne zmorejo? Okroglo mizo ali predavanje v kakem »našem« klubu? Je to dovolj zanimivo in vabljivo za vračanja? Menim, da ne. Ko se bori mo za preživetje naše organizirane kulture, mi misel skače tudi v sedanje in bodoče probleme, ki sem jih nakazal, iz enostavnega razloga, da nobena zgolj preživetvena misel ni rodila kvalitetnih sprememb. Tudi Marx se je motil, ko je mislil, da je skrajna depauperizacija idealen pogoj za revolucijo. V borbi za goli obstoj ljudje ne ustvarjajo nikakršne bodočnosti. V prizadevanjih za obstanek naših ustanov in za ohranjanje obstoječih delovnih mest, moramo misliti tudi na tiste, ki iščejo in bodo iskali svojo bodočnost izven manjšinskega etabiliranega sistema. Odpirajo nam nove možnosti, v isti sapi pa nam zastavljajo vprašanje postopnega siromašnja, predvsem, če jih bomo med vsakodnevnimi skrbmi odpisali.

SKLEP PARLAMENTA / POSTOPEK PROTI MENII NAJ SE NADALJUJE

Za poslance žaljivka, za Vasconovo pa ne

Višji sodni svet proti tržaškim prizivnim sodnikom?

Za posl. Marucci Vascon je protislovenska psovka 'scavo' pravzaprav prijeten izraz. Zaradi tega je v poslanski zbornici glasovala, da ne bi sodili tržaskemu fasističnemu poslancu Menii, ki je 1991. s to in z drugimi psovkami napadel prof. Sama Pahorja. Vecina poslancev pa je izglasovala, naj se sodni postopek proti Menii nadaljuje.

»Res trdite, da 'scavo' ni žaljiv izraz?«

»Seveda, to je že stoletja izraz, ki ga rabijo, ne da bi hoteli zaliti. Se mi ne zdi, da bi samo ta izraz bil dovolj za tožbo pred sodiščem...«

»Glejte, da Menia ni opsoval Pahorja samo s 'scavom', pač pa s 'scavo de merda, mona, va in mona de tu mare, bastardo, no te go nianche pel cul ed altri epiteti analoghi', kot piše v obtožnici. Niti to se vam ne zdi žaljivo?«

»Jaz ne poznam vseh pridevnikov... Jaz sem samo mnenja, da izraz sam po sebi ni žaljiv, ker že stoletja spada v narečni besedni zaklad in ni žaljiv.«

»Gospa, ko so meni kricali 'scavo', me niso nikoli mislili pohvaliti, pač pa zaliti...«

»Mi je žal za vas. Jaz ga nisem nikoli smatrala za žaljivko. Je pač kakor nam Slovenci pravite 'Tajlani'... In je izraz, ki ima zelo plemenit izvor, saj iz te besede izvira italijanski 'ciao' (iz beneskega izraza 'schiaivo suo', vaš suženj - torej sama Vasconova potrjuje, da je 'scavo' izraz za sužnja in torej žaljiv op. ur.). Mislim, pa, da bi bil čas, da se z določenimi stvarmi že enkrat neha!«

»Strinjam se z vami, gospa, da je že skrajni čas, da

se s temi psovkami ze enkrat neha...«

»Jaz mislim v smislu, da če kdo rabi ta izraz, bi se morali vsi skupaj smejeti na ta račun... Izraz je star 'saecula saeculorum' in, kot pravijo, 'omnia munda mundi'...«

Hudiča, pa ima res bogat besedni zaklad, posl. Vasconova!

»Če Vas lahko vprašam se nekaj, gospa: na srečanju, ki ste ga imeli decembra v Trstu proti 'prekuciji', ste rekli, da ni Berlusconijska vlada odpravila nobenega finančnega prispevka za Trst.«

»To vam potrjujem tudi danes.«

»Kaj pa prispevek za slovensko manjšino, ki ga je Berlusconijska vlada črtala? Ni bil tudi to prispevek za Trst, ali pa nismo Slovenci

sestavni del Trsta?«

»Jaz sem imela v mislih Sklad za Trst in druge velike finančne prispevke, ki zadevajo tržasko gospodarstvo. In mesto s tega vidika ni bilo prizadeto. Kje pa je sploh bilo to finansiranje? Ne poznam tega primera...«

Ima torej bogat besedni zaklad, posl. Vasconova, bolj slabo pa pozna marsikaj drugega, kot so finančni prispevki, ki zadevajo slovenske somesčane, pardon, 'scave', pa niti Menievih psov in torej sama priznava, da je glasovala o primeru, ki ga ni poznala!

Vsekakor posl. Vasconovi in drugim Menievim prijateljem ni uspelo, da bi obveljalo mnenje tržskega prizivnega sodišča, ki je prekinilo proces proti Menii, čes da je besedni napad spadal »v poslansko funk-

cijo oz. funkcijo, ki je s to povezana«. Kaksno poslansko funkcijo pa je Menia lahko opravljal leta 1991, če so ga izvolili spomladi 1994? Da bi opravilo prekinitev sodnega postopka, si je tržasko prizivno sodišče celo domislilo, da je Menia zalil Pahorja »v povezavi s svojimi bodocimi poslanskimi funkcijami...«

Sklep tržskega sodišča je bil res nezaslišan in naše mnenje potrjuje dejstvo, da parlament ni samo izglasoval, da je treba Menii soditi, ampak tudi sklenil, da se vsa dokumentacija posle v vednost višjemu sodnemu svetu. Ta naj preveri, če je primerno celo sprožiti disciplinski postopek proti tržskim sodnikom, ki so tako neutemeljeno prekinili proces proti predstavniku tržske skrajne desnice.

MAURIZIO COSTANZO GOSTIL TRŽASKEGA ŽUPANA

»Pijem kavo illycaffè«

»Jaz pijem samo kavo illycaffè«, je slovesno izjavil showman Maurizio Costanzo pred milijonsko televizijsko publiko med svojo predsinončno oddajo po Canale 5. Boljše reklame bi si pooblaščenim upravljateljem tržskega podjetja Illycaffè Riccardo Illy ne mogel zagotoviti na noben drug način in 40 milijonov lir, kolikor jih je podjetje velikodusno odsetelo za pomoč piemontskemu po poplavih prizadetemu kraju Ponte di Bagnasco, je bilo nedvomno dobro naloženih tako v moralnem kot v

materialnem smislu.

Če je doberdelna akcija pooblaščenega upravitelja Illyja dvignila ugled podjetja, je prisotnost tržskega župana Illyja vzporedno ponesla pred milijone Italijanov glas tistega Trsta, ki se je naveličal izolacije, v katero so ga stiskali razni Staffieri, in se začel odpirati sodelovanju s sosednjo Slovenijo in drugimi deželami Vzhoda. Trsta, ki hoče živeti v miru in prijateljstvu ter v resničnem sozvočju z dragocešno tradicijo kulturnega poslanstva mesta, ne pa s tradicijo, ki črpa strupene sokove iz hudih travm politične preteklosti. Župan Illy je skratka izpolnil na lahkoten (kot je lahkotna Costanzova oddaja) in hkrati izredno učinkovit način (kot je učinkovita oddaja) pomembno delo veleposlanika našega mesta v srcu italijanske javnosti, ki se vedno ni povsem doumela stvarnosti in potreb krajev ob vzhodni meji. Župan je močno poudaril potrebo po vstopu Slovenije v Evropsko skupnost ter željo po sodelovanju. Lahko si ob tem samo predstavljamo, kako bi bilo, če bi namesto Illyja sedel pred Costanzom Staffieri, ali kdo drug iz njegovega miselnega kroga.

Sicer je voditelja oddaje in nekatere goste, kot na primer pisatelja Alberta Bevilacqua, bolj zanimala blizina Trsta bosanskemu vojnemu žarišču kot kaj drugega, za kar je Illy seveda spet dokazal veliko mero človeške priazadosti, sočutja in kritičnosti na račun apatičnih in neukrepajočih veselil, vendar je iz vsega povedanega le izšla predvsem neka celovita slika trdnega hotenja po oblikovanju taksnega zdusja (tudi in predvsem v

Trstu), v katerem se ne bi mogle ponavljati tragedije, kakršno doživlja bosansko sljodstvo.

Costanza je zanimalo tudi, kaj je v letu dni zupanova izpolnila njegova uprava in na to vprašanje je Illy odgovoril (in tudi skromnostjo), ki skriva odločnost in trdovratnost, da je to leto posvetil v bistvu gradnji temeljev za učinkovitejšo poslovanje, nekako v duhu Franklinove misli, da je treba za »posekanje drevesa, kar zahteva stiri ure dela, najprej tri ure brusiti sekiro.«

LJUDSKA PETICIJA

Zgoniška občinska uprava proti nasilju na ekranu

Zgoniška občinska uprava je podprla in se je pridružila pobudi Pordenonske občine, ki je postavila ljudsko peticijo z zahtevo po ukinitvi tistih televizijskih programov, ki prikazujejo oziroma povečujejo nasilje kot sredstvo za uveljavljanje lastnih ciljev in identitete. Celotno risanje in mladinski programi vsebujejo vse več nasilnih prizorov in objestnega obnašanja, kar skrajno negativno vpliva na otroke in mladoletnike, ki niso dovolj zaščiteni pred kvarnim vplivom tovrstne propagande in kar lahko povzroči nepravilne posledice pri formiranju osebnosti mladega človeka.

Zato je nujen zakonski ukrep, ki naj prepove predvajanje nasilnih dogodkov in naj televizijske programe, ki imajo tolikšen vpliv na sodobnega človeka in se zlasti na doraščajočo mladino,

obogati s poučnimi in s pedagoškega vidika neoporečnimi posnetki.

Zgoniška občina se je o tej zadevi pogovorila s predstavniki krajevnih društev Sportnega kluba Kras in Kulturnega društva Rdeča zveza, ki bodo zbirali podpise pod ljudsko peticijo za zaščito mladine pred nasiljem s televizijskih ekranov. (B)

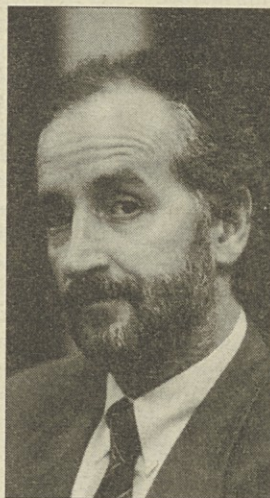
Štipendija v spomin na Marca Luchetto

Kmalu bo leto dni, odkar je v Mostarju bombna eksplozija pokosila mlada življenja treh tržaskih televizijskih novinarjev in snemalcev - Marca Luchetto, Sašo Oto in Daria D'Angela. Njihova žrtev je še vedno živa v srcih tržske javnosti in vrstijo se pobude v počastitev njihovega spomina. Zadnja po vrsti prihaja s strani deželne sekcije Italijanske zveze sportnih novinarjev USSI, ki je razpisala štipendijo v spomin na Marca Luchetto za mladince, ki dosegajo dobre rezultate tako na sportnem kot na solskem področju. Solska skrbništva in predstavništva CONI vseh starih pokrajin nase dežele bodo predlagala kandidate, med katerimi bo USSI izbrala najboljše in mu 28. januarja, ob obletnici Luchettove smrti podelila štipendijo dveh milijonov lir.

POZIV BUDINA IN TRAVANUTA CRUDERJU

Protokol o Trstu na slepem tiru

Problem naj obravnava skupščina

Milos Budin

Renzo Travanut

Deželna svetovalca Demokracijske stranke levice Milos Budin in Renzo Travanut sta poslala predsedniku skupščine Giancarlu Cruderju pismo v zvezi s protokolom o soglasju za gospodarski preporod tržskega območja. Lanskega decembra, piseta svetovalca, je predsednica deželne vlade Alessandra Guerra poročala v skupščini o postopku za uresničitev pobud, ki jih predvideva protokol, to pa je tudi vse. Kajti o tem, da bi bilo storjenega že kaj konkretnega, ni ne duha ne sluha; tudi zaradi tega ne, ker je medtem nastopil čas za razpravo o deželnem obračunu in proračunu, kot tudi o zakonskem osnutku st. 40, kar je preprečilo stvarno obravnavo kocljivih problemov, ki jih zastavlja listina o soglasju. In vendar so se vse svetovalske skupine strinjale, da gre za pomemben in koristen dokument, nadaljujeta Travanut in Budin, saj tudi zadržajo opredeljuje institucionalne, politične in družbene subjekte, ki naj bi bili poklicani za to, da začrtajo smernice in cilje, ki bi jih bilo treba zasledovati z uresničevanjem protokola.

Svetovalca DSL pri tem izrecno opozarjata na člen 3, črka F), ki jasno predvideva ustanovitev »konference ustanov, poklicanih za razvoj tržskega območja«. Gre za organizem, ki naj bi se sestajal dvakrat v letu, preverjal stanje postopka za izvajanje protokola, pa tudi predlagal pobude za ekonomsko promocijo teh krajev. Konference pa

Travanut in Budin ugotavljata, da se vse to dogaja kljub okoliscini, da razpolagata Trst in okolica z vsem potencialom, potrebnim za to, da bi to območje v prihodnosti odigralo strateško vlogo v evropskem okviru. Zaradi vsega tega je nujno potrebno, da se deželna skupščina čimprej spet loti tega vprašanja in zaključi prekinjeno razpravo o poročilu predsednice Guerrove. Vsaka nadaljnja zamuda bi po zadržanju svetovalcev DSL okrnila verodostojnost deželne uprave in ustvaril bi se vtis, kot da je tržski problem sploh ne zanima. »Mi se hočemo ograditi od sleherne odgovornosti,« sta se zapisala Travanut in Budin.

Nista pa edina, ki tako mislita. Podobnega mnenja so morda tudi pri tržski občinski upravi, zlasti pa v sindikalnih krogih, ki so se za podpis taksnega protokola najbolj zavzemali. Pokrajinska tajnika CGIL Bruno Zvech in CISL Paolo Coppa ter deželna tajnica UIL Adele Pino so nezadovoljstvo zaradi neukrepanja za gospodarski preporod na Tržskem ponovno izrazili med nedavno novoletno tiskovno konferenco in glej: tudi oni so odločno zadržali, da mora deželna vlada prevzeti nase sleherno odgovornost za nadaljnje obubožanje tukajšnjega ekonomskega sistema. Ne samo, vsakdo naj prevzame odgovornosti, ki mu gre, so poudarili sindikalisti in kot dramatičen učinek neizvajanja listine o soglasju navedli likvidacijo ladjedelnice sv. Marka, kjer bodo odslej ladje samo popravljali in zaposlovali le sto delavcev. (dg)

S TEHNIČNO KONZULENCO

Univerza bo sodelovala s tržaškim zavodom IACP

Upravni svet tržskega Avtonomnega zavoda za ljudske hiše (IACP) je na svoji zadnji seji odobril osnutek sporazuma o sodelovanju z univerzo pri izvajanju zakona št. 46 iz leta 1990, ki predvideva prilagajanje centraliziranih in etaznih električnih omrežij ter ogrevalnih sistemov zakonskim predpisom. Univerzitetni strokovnjaki bodo nudili

zavodu IACP vso potrebno konzulenco tehnično in znanstveno narave.

Na seji upravnega sveta, ki jo je vodil podpredsednik Franco Zigrino, so odobrili se vrsto pomembnejših sklepov, med njimi tudi sklep o navezavi kanalizacije v Naselju Santi Quirico e Giulitta pri Krizu z grezničnim zbiralnikom v devinsko-nabrezinski občini. Nadalje so sporočili, da je tržaska občinska uprava odkupila 130 kvadratnih metrov zemljišča v Ul. Piccola Fornace, kjer bodo zgradili osem stanovanj; ustrezni načrt je že finančan. Zavod IACP bo poleg tega namestil dvigalo v poslopju s hisno stevalko 40 v Drevoredu Elijejskih poljan. Nazadnje so člani upravnega sveta odobrili načrt za izgradnjo parkirišča v miljskem stanovanjskem bloku od hišne številke 1 do 15.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NATEČAJ

Podelitev nagrad Albina Bubniča

Nagrajevanje danes ob 17.30

Na Primorskem dnevniku bo danes popoldne praznično. Nagradili bomo zmagovalce tretjega natečaja Nagrade Albina Bubniča za spise in studije na temo »Tako so si služili vsakdanji kruh«.

Dnevnik je razpisal natečaj, da bi počastil spomin svojega casnikarja, neutrudnega raziskovalca nacističnih zločinov v Rizarni in prejemnika nagrade Kronistovo življenje, ki ga podeljuje Zveza italijanskih kronistov. Natečaju se je odzvalo lepo število udeležencev v vseh starih nagradnih razredih. Ocenjevalna komisija je jeseni že razglasila dobitnike, njihova dela pa so tudi že bila objavljena v Nedeljskih temah našega dnevnika. Danes bodo torej prejeli nagrado za trud, ki so ga vložili.

V kategorij univerzitetnih študentov in ljubiteljev bosta drugo nagrado prejeli Barbara Zlobec za prispevek z oznako »Moja družina«, in Vesna Gustin za ljubiteljsko delo z naslovom »Ognjišče«. V kategoriji spisov ali ra-

ziskav dijakov višjih srednjih sol je komisija podelila tri druge nagrade, in sicer Sari Perini za delo z naslovom »Agols«, Ivani Mahnič za delo z naslovom »Mafit« in Virginii Macor za prispevek z naslovom »O de bi blo murje golaš.«

Komisija ni podelila nagrad v kategoriji prispevkov dijakov nižjih srednjih sol, v razredu skupinskih prispevkov učencev osnovnih sol pa je pripadlo prvo mesto delu barokovljanske osnovne sole Frana Salskega Finžgarja »Morje«. »Delo izstopa po bogati vsebini, občutljivosti pri zbiranju pričevanj, angažiranosti in ustvarjalnosti otrok, pozornosti učitelja, ki so znale usmeriti in vrednotiti značilnosti in sposobnosti vsakega otroka, ne da bi jih dušile in reducirale na brezosebno raven,« je med drugim zapisano v utemeljitvi nagrade.

Nagrajevanje, ki ga bo obogatil nastop ženske vokalne skupine Stu ledi, bo v prostorih Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, ob 17.30.

VOJNA / DR. REALI V SARAJEVU

Psihiatrična pomoč Trsta Sarajevčanom

Pobuda potrebuje podporo

Vojna v Bosni je uperjena predvsem proti civilnemu prebivalstvu, saj meri k etničnemu čiščenju, to je k uničenju ali izgonu prebivalstva. Izgnanci, posiljene ženske, preživeli iz koncentracijskih taborišč, sirote, starsi, ki so jim otroci umrli pred očmi ali ki so izgubili vsako sled za njimi: v Bosni nekateri umirajo, preživeli pa izgubljajo duševno ravnovesje, zblaznijo, kar je včasih še hujše od smrti. Med najhujše grozote, katerih posledice bodo nosili se dolgo let po koncu vojne, prav gotovo spada psihična prizadetost velikega števila Bosancev.

Zaradi tega so se v trzaski psihiatrični bolnici, ki je tudi referent za psihiatrijo pri Svetovni organizaciji za zdravstvo

WHO-OMS, odločili za konkretno sodelovanje s sarajevsko psihiatrično službo. Primarij dr. Mario Reali bo do konca meseca v Sarajevu, kjer bo preveril možnost, da bi v bosanskem glavnem mestu ustanovili psihiatrično enoto. Trzaski specialisti - zdravniki, asistenti in bolničarji, seveda sami prostovoljci - naj bi sodelovali s tamkajšnjimi kolegi in se ukvarjali z umskim zdravstvom prizadetih prebivalcev v posebnem »trzaskem« centru.

Psihiatri so zaprosili za pomoč tudi trzasko občino in vse javne in zasebne ustanove: Trst, kjer se je prof. Francom Basaglio začela revolucija na področju umskega zdravstva, lahko zgledno pomaga trpečim Sarajevčanom.

NOVICE

Sporazum med sindikati in vodstvom pristanišča

Predstavniki sindikalnih stanovskih organizacij FILT-CGIL, FIT-CISL in UIL-Trasporti in vodstvo pristanišča so podpisali včeraj sporazum o smotnejšem usklajevanju dela v luki, s pomočjo katerega naj bi se kakovost storitev bistveno izboljšala. Domenili so se tudi za občasno preverjanje delovnih in zaposlenostnih razmer, ki naj bi jih sproti urejevali vsi zainteresirani subjekti v vsestransko korist.

Predavanje prof. Annamarie Vinci

V Mieli se je včeraj nadaljeval tečaj za vodnike v trzaski Rizarni, ki ga prireja občinska uprava v sodelovanju z mestnimi muzeji. Včeraj je namesto obolelega sen. Paolo Seme predavala prof. Annamaria Vinci (na sliki KROMA) s trzasko univerze.

Prošnje za prispevke

V torek, 31. januarja, bo zapadel zadnji rok za vložitev prošenj za deželne prispevke združenjem in ustanovam, ki delujejo na področju kulture, glasbe, rekreacije in sporta ter promocije miru in sodelovanja med narodi. Pojasnilne okrožnice je mogoče dvigniti pri vratarjih obeh sedežev pokrajinske uprave (Trg V. Veneto št. 4 in Ul. S. Anastasio št. 3) vsak dan od ponedeljka do vključno petka med 7.40 in 19. uro. Za podrobnejša pojasnila naj se zainteresirani obrnejo na pokrajinski urad za kulturo, sport, turizem, prosti čas in mladinsko problematiko v Ul. S. Anastasio št. 3, III. nadstropje, in sicer vsak dan, razen v soboto, med 9. in 13. uro, v ponedeljek in četrtek pa tudi med 15. in 17. uro.

Pridržana prognoza

Včeraj okrog 13.30 se je v Ul. Forlanini pripetila prometna nesreča, v kateri se je težko poškodoval 44-letni Giuseppe Diuzzi iz Ul. Aquileia 12. Diuzzi je bil za volanom avtomobila seat malaga, ko je verjetno zaradi mokre ceste izgubil nadzor nad volanom in se zaletel v drog prometnega znaka. Udarec je bil silovit, Diuzzi je so odpeljali v katinarsko bolnišnico, kjer so ga s pridržano prognozo sprejeli na ortopedskem oddelku.

Imel je srečo

Luigi Cranceri s Trga sv. Jakoba se mora zahvaliti predvsem varni grajenemu avtomobilu, da je ostal pri življenju. Včeraj navezgodaj zjutraj, okrog 5. ure, se je namreč na prvem ovinku po Zavljah (v smeri proti Trstu) silovito zaletel v drevo in ostal uklesčen v razbitinah. Do nesreče je verjetno prislo zaradi spolzkega asfalta. Nemudoma so posegli reševalci RK, miljski gasilci ter karabinjerji. Gasilci so se dalj časa mučili, predno so ga osvobodili, saj je imel uklesane noge. Na vozilu (znamke BMW) je škoda precejšnja.

FILM / DO NEDELJE V KINU EXCELSIOR

Bogat izbor na festivalu Alpe-Adria

Trzaska kinodvorana Excelsior se vedno gosti filmski festival Alpe Adria. Z otvoritvenim večerom, ki je bil v sredo, so stekli razni tematski ciklusi. Poleg uradne selekcije desetih filmov, med katerimi je dosedaj največjo pozornost pritegnil češki film o dogodivščinah vojaka Conkina (na sliki), so se tudi že vpeljele retrospektive albanske in vzhodnoslovenske filmske produkcije. Od te bosta jutri na sporedu dva filma, in sicer Razdeljeno ne bo po istoimenskem romanu Christe Wolf in Legenda Pavla in Pavle, ki sta bila sprejeta v selekcijo najboljših filmov ob stoletnici rojstva filma. Tudi prostor, posvečen dokumentarcem sarajevske sku-

pine režiserjev Saga, se izteka. Danes bo ob 20.30 na vrsti tretja serija kratkometražnih posnetkov iz obkoljenega mesta, jutri pa si bo mogoče ogledati tudi reportazi dveh tujih opazovalcev dogajanj v Bosni. To sta Italijan Bocchi s filmom Sarajevo - tretje tisočletje in film Bosna! Fracoza B. Henry Levija. Zadnja projekcija pa bo jutri zvečer ob 23. uri posvečena filmu Pred dežjem makedonskega režiserja Mancevskega, ki je na lanskem festivalu v Benetkah prejel nagrado za najboljši film. Jutri v jutranjih urah pa bo drugi del mednarodnega posveta o literaturi in filmu v bivši Nemski demokratični republiki. V nedeljo zvečer je predvideno nagrajevanje. (t.d.)

STEČAJ FINANČNE DRUŽBE FINTOUR

Za Cardarellija lažja obtožba?

Proces proti Quirinu Cardarelliju in Ivanu Fariju, ki sta povezana s stečajem finančne družbe Fintour, se blizu koncu. Za Cardarellija se bo verjetno zaključil z dogovorno kaznijo, torej ne več kot dve leti, kar pomeni, da bo pogojna. Pred sodnico za predhodne preiskave Alessandro Botta je bila včeraj krajša obravnavna, na kateri so branilci izročili dodatno dokumentacijo. Tako Cardarelli kot Fari, ki mu je nasledil kot upravitelj, sta si na glavo nakopala kar 38 obtožb, ki gredo od lažnega stečaja do pomev v bilanci in davčnih utaj. Po mnenju zagovornikov pa bodo nekatere obtožbe ovrgli že s predstavitvijo raznih dokumentov. Zato je javni tožilec De Nicolo vprašal za odložitve (obravnavo bodo nadaljevali 9. februarja), ker mora proučiti nove dokaze. Obstajala naj bi tudi možnost, da obtožbo lažnega stečaja spremenijo v »preferencialni stečaj« (gre za primer, v katerem zadolženi upravitelj, ki ga zanesljivo čaka stečaj, odplača samo nekatere upnike in jih s tem privilegira v odnosu z ostalimi; pri lažnem stečaju pa si upravitelj denar vtakne v žep). Če ne bo novih za-

pletov, bo rimski podjetnik Cardarelli, ki je bil tudi mesec dni v zaporu in se več časa v hišnem zaporu, prihodnji mesec zaključil svojo sodno pot, s katero se je koncal tudi njegov ambiciozni načrt glede Sesslanskega zaliva. Položaj Ivana Farija pa ne dovoljuje dogovorne kazni, zato je zaprosil za skrajšani postopek. Ker so združili položaj raznih oseb, se je na tem procesu znašel tudi Agostino Cassarà, bivši upravitelj družbe Sacat, lastnice kamnoloma Faccanoni. Tudi zanj se obeta dogovorna kazen.

Stečaj grupe Fintour, s katero je bila povezana usoda Sesslanskega zaliva, trgovskega centra il Giulia, kamnoloma Faccanoni (vseh družb je bilo 17), je trzasko sodišče odredilo aprila 1992. Afera pa je začela prihajati na dan že leto prej, v jesenskih mesecih. Finančno družbo je spravil na kolena ogromen dolg, okrog 300 milijard lir. Brezno so skušali zapolniti s prodajami premoženja, vendar je možnost preventivnega konkordata, za katero so se zavzemali upniki, propadla, ker se nihče ni predstavil z resnimi na-

meni, tako da je Fintour ostal brez potrebne likvidnosti za odplacilo dolgov in drugih obveznosti. Za stečajnega upravitelja je bil imenovan Lino Guglielmucci, ki se je kot sodni komisar dalj časa prizadeval za konkordat. Dolga in zapletena sodna preiskava je stala več sto milijonov lir (samo enemu od knjigovodskih izvedencev, ki je delal za sodišče, so plačali skoraj 500 milijonov lir), zato se je sodišče zavarovalo z zaplenbo nekaterih slik in dragocenosti družine Cardarelli. Od te zapletene preiskave, med katero so izdali na desetine jamstvenih obvestil, preiskali razna stanovanja in zaplenili na tone dokumentov, je sedaj nekako ostala le obtožba o »preferencialnem stečaju« za 14 milijard lir. Cardarelli naj bi za to vsoto odgovarjal le delno, in sicer za denar, ki ga je osebno posodil Fariju. Dolg so poravnali s sredstvi družbe, ki je bila ze na robu stečaja. Sam Cardarelli se je tako znašel med upniki, vendar je zanikal, da bi povračilo izhajalo iz knjigovodskih knjig Fintoura. Če bi to dokazal, bi bil oproščen, a to bi zaključek procesa zavleklo v nedogled.

SODIŠČE / MAMILA

Heroin v debelem črevesu

Izognil se je kontroli ob vstopu v zapor in heroin dal tudi drugim jetnikom

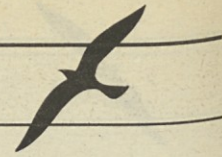
Ko so sedaj že 40-letnega Filippa Bougha (Ul. dell'Agro 9) oktobra 1992 pripeljali v zapor, so ga skrbno pregledali, kot je pac običajna praksa. Nic mu niso našli in so ga odpeljali v celico. Pri sebi pa je vendarle nekaj imel, in sicer okrog 10 gramov heroina. Skrbno jih je zavil v preservativ in jih skril tam, kamor pri rutinskih pregledih ne pogledajo, v debelo črevo. Kasneje pa je mamilo le prislo na dan, vendar v povsem drugačni obliki, in sicer pri izvidih, ki jih je naročila uprava zaporov. Inspektorju Carlu di Rienzu je prislo na uho, da po zaporu krozi heroin, skrivnost mu je zaupal neki kaznjenc. V težavah sta se znašla še druga dva zapornika, 31-letni Dean Ranković in 29-letni Daniele Cusumano iz Ul. Giuliani 38. Bough naj bi bil mamilo dal Cusumanu, slednji Rankoviću, a ta se nekomu drugemu.

Obramba trdi, da so se dogodki odvijali povsem drugače. Baje naj bi nekateri kaznjenci odkrili, da je Carone v njihovo skatlo za kavo skril nekaj ma-

mila, zatem naj bi jih zatožil upravi. Njegovega početja naj bi se zaporniki pravocasnno zavedali in se mamila znebili. Dogodek naj bi imel zveze s sedanjim procesom, a iz Caronejevega početja naj bi se dalo sklepati, da se je tudi v primeru Bougha vedel enako. Proces se bo nadaljeval junija.

Kradel v veleblagovnici Coin

Alessandro Fattor je stopil v veleblagovnico Coin, se skril in počakal, da so kupci in prodajalci odšli. Nameraval je izkoristiti opoldansko zapor in se je vneto lotil »dela«. Začel je stikati po blagajnah, prisvojil si je nekaj elektromagnetov, ki služijo za deaktiviranje alarmnih sistemov na raznih artiklih, bil je zatopljen v svoj posel in sploh ni opazil, da ni prav sam. V trgovini so bili namreč delavci, ki so nekaj popravljali in so slišali sumljiv ropot. Pognali so se za nepridipravom, vendar jim je usel. Ustavili so ga sele na cesti, kjer jim je priskočil na pomoč nekdo od mimoidecih. Dogodek se je pripetil že julija 1992, včeraj se je 31-letni Fattor, ki prebiva na Stari istrski cesti 17 (trenutno je sicer v jeci zaradi drugih prekrškov), stopil pred sodnika, ki ga je obsodil na 6 mesecev zapor, 300 tisoč lir globe, poleg tega mora dve leti prebiti v neki kmetijski zadrugi.

RAZSTAVA / V MUZEJU ŽIDOVSKÉ SKUPNOSTI

Sveta dežela na starih dragocenih zemljevidih

V sodelovanju s tržaško pedagoško fakulteto

V muzeju tržaske židovske skupnosti »Carlo in Vera Wagner«, ki so ga predali svojemu namenu pred dvema letoma, so včeraj odprli zelo zanimivo kartografsko razstavo, ki so jo z vsebinskega vidika zastavili na starodavno prikazovanje Svete dežele. Izvedbo razstave je muzej poveril oddelku za zemljepisne in zgodovinske vede pri tržaški pedagoški fakulteti, veliko razstavljenega gradiva pa so prispevale številne italijanske in tuje knjižnice in muzeji. Oblikovalca razstave Luciano Lago, predstojnik pedagoške fakultete in direktor oddelka za zemljepisne in zgodovinske vede, in prof. Graziella Galliano sta uredila tudi bogato opremljen katalog, ki ga je izdala založba Alinari iz Firenc. Zaloznik Claudio de Polo se je v svojstvu predsednika muzeja na včerajšnji otvoritvi razstave, ki se je udeležilo zelo številno občinstvo, zahvalil vsem, ki so prispevali k uresnitvi zamisli. Kot že prej predsednik tržaske židovske skupnosti Nathan (Giorgio) Wiesenfeld je tudi de Polo opozoril na znanstveno-zbirateljsko delo bivšega dolgoletnega predsednika skupnosti Maria Stocka. Najbolj dragoceni primerki iz njegove osebne kolekcije tvorijo zaceto gradivo za razstavo, eksponatom Stockove zapuščine pa so oblikovalci dodali druge, originalne ali faksimilirane primerke (zaradi neprecenljive vrednosti nekateri stari zemljevidi ne zapustijo nikoli muzeja, ki jih hranijo).

Nekateri kartografski eksponati, ki so od včeraj na ogled v muzeju v Ul. Monte (Foto KROMA)

O zasnovi razstave je nato spregovoril Luciano Lago, ki je najprej opozoril na izjemno privlačnost, ki jo je od zmeraj imela Sveta dežela. Zato so jo najraje tudi na zemljevidih prikazovali bolj z zgodovinskega ali verskega vidika kot pa z znanstvenozemljepisnega. Jeruzalem je bil pač središče sveta in stari zemljevidi to prepričanje odražajo. Razstava obsega zelo obsirno časovno obdobje (od antike in srednjega veka preko razcveta v 15., 16. in 17. stol., do 18. stoletja). V prostorih židovskega muzeja v Ul. del Monte 5 bodo stari zemljevidi in ostalo zanimivo gradivo na ogled do 17. aprila, in sicer ob torkih in sredo med 16. in 20. uro, ob četrkih in petkih od 10. do 13. ure, ob nedeljah pa dopoldne in popoldne.

GLEDALIŠČE MIELA / JUTRI

Marchetti spet predstavlja svojo duhovito Carto Divo

Jutri zvečer bo v gledališču Miela spet nastopil Ennio Marchetti s svojo nadvse duhovito predstavo »Carta Divo« (na sliki ena izmed Marchettijevih številnih preoblek). Po izrednem upehu, ki ga je zela predstava maja lani - vključena je bila v posrečen niz Malo Ostržka je v vsakem izmed nas - se je zadruga Bonawentura odločila, da jo ponovno ponudi tržaški publiki. Marchetti, ki je doma iz Benetk, je začel nastopati na domačih pustnih prireditvah v čudnih preoblecakah, ki jih je sam izdelal iz »revnih« materialov. Velikemu smislu za oponašanje in ironijo je kmalu dodal cut za »papirnati prikaz« svojih sanj.

V DOMU BRDINA

Psihiatrija dvoglasno drevi na Opčinah

Mesano slovensko-italijansko kulturno društvo Na pečini - La Rupe, ki že nekaj časa deluje na Opčinah, a se ni bilo deležno vse tiste pozornosti, ki si jo glede na zastavljene cilje - to je prispevati k boljsemu medsebojnemu spoznavanju ter sožitju med različnimi narodnostnimi skupnostima - zasluzi, zacena svoj niz kulturnih vecerov v novem letu z zanimivo debato o psihiatriji. Gosta vecera bosta znana trzaska psihiatra Pavel Fonda in Raimondo d'Aronco. »Psihiatrija dvoglasno« - to je naslov vecera - bo na sporedu danes, ob 20.30 v prostorih Doma Brdina. Izhodiscnim mislim obeh predavateljev bo sledila razprava.

OBISK PRI MILANSKIH SLOVENCIH

Fantje izpod Grmade v Milanu

Božični koncert v karmeličanskem samostanu blizu parka Sempione

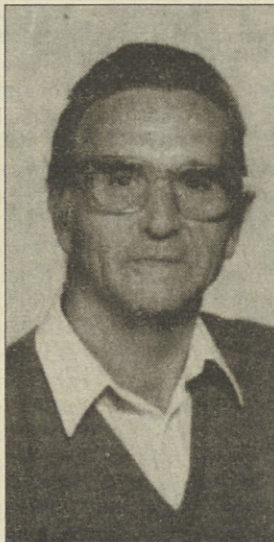
Slovenci iz Milana in okolice imajo že več let navado, da se enkrat mesečno srečujejo pri masi v karmeličanskem samostanu blizu parka Sempione v središču mesta ter da se potem zadržijo v domači družabnosti. Zadnja leta jim masuje msgr. Oskar Simcic, skofof vikar za Slovence v goriški nadškofiji, občasno pa na svoja srečanja povabijo tudi kak zbor ali umetniško skupino iz domačih krajev, da popestrijo srečanja.

Tako so bili v nedeljo, 15. t.m. pri Slovencih v Milanu Fantje izpod grmade iz Devina. Pod vodstvom Iva Kralja in ob orgelski spremljavi Hermana Antonica so peli najprej pri masi, potem pa so priredili še krajši božični koncert. Na srečanju se je zbralo kakih 70 poslušalcev. V njihovem imenu se je nastopajočim zahvalil inž. Blazič, ki je doma iz Trzica.

Na sliki (Foto Janko Kovacic) devinski pevski zbor Fantje izpod Grmade med nastopom na božičnem koncertu v karmeličanskem samostanu v Milanu.

SVOJSTVEN PRAZNIK ZA DANILA MILIČA

Petdeset let aktivnega petja

Danilo Milic

veden antifasist v Prekomorske brigade in takoj nasel zvezo s tamkajšnjim pevskim zborom, ki ga je vodil prof. Danilo Danev s Kontovela.

V Bariju je zbor nastudiral zelo privlačen program, s katerim so lajsali trpljenje ranje-

nim partizanom iz domovine in nastopali tudi za zavezniške sile. V tem času je Milic veliko nastopal kot solist in v duetu z Marjanom Kraljem ob klavirski spremljavi.

Po končani vojni je pevski zbor 4. prekomorske brigade postal zascitna četa staba 31. divizije v Novem mestu, kjer so veliko nastopali po vsej Dolenjski in na Gorenjskem. Leta 1948 je dobil službo v Kopru in se takoj pozanimal, če obstaja kje kakšen pevski zbor. Tega takrat v Kopru se ni bilo, zato je z nekaj somisljeniki - pevskimi entuziasti - organiziral moski zborček najprej pod vodstvom učitelja Cerneke in nato dr. Vuške. Zbor se je v kasnejšem delovanju precej okrepil, se poimenoval najprej DPD »Svoboda« in potem »Simon Gregorčič« ter ga je nato

prevzel skladatelj prof. Lovce, ki je zbor popeljal dokaj visoko (dvakrat prvo mesto na tekmovanju v Mariboru). Prof. Lovce je Milica tudi prepričal, da se je vpisal v glasbeno solo (na oddelek solo petja), s čimer je izpolnil svoj glas ter kasneje veliko nastopal kot solist ob spremljavi klavirja oz. orkestra.

Danilo je pri tem zboru, ki so ga nato vodili se prof. Sceek, I. Tavcar in M. Sceek, aktivno sodeloval vse do prenehanja njegovega delovanja, nakar se je priključil mešanemu zboru »Maestral« Koper. Tu kot basist uspešno prepeva se danes, saj pravi, da je končno nasel tisto zadosčenje, ki bi ga moral najti vsak pevec, kjerkoli že poje.

Ob visokem pevskem jubileju iskrene čestitke in še veliko lepega petja. (dj)

OB 50. OBLETNICI SMRTI

Spomin na Tugomirja in tovariše

Na današnji dan polteka 50 let, odkar je izgubil svoje življenje v nacističnem taborišču Mauthausen moj brat Ervin Lah-Tugomir.

Moj spomin je namenjen njemu, hkrati pa vsem tistim, ki so se polni zanosa, zelje po miru, po zmagi nad nacifasizmom vključili v osvobodilno gibanje in v njem delali z navdušenjem, mladostno zagnanostjo in predanostjo in so po mučenju v zloglasni Villa Triste, po mukah v koronejskih zaporih, morali v živiliških vagonih v taborišča smrti. Dekleta in žene so v glavnem s tistim transportom odpeljali v Rawensbrück, fante in moške pa v Mauthausen, oziroma v njegove številne podružnice.

S transportom, v katerem je bil brat, jih je tedaj, meseca oktobra 1944, odslo iz Trsta okrog 360. Nekaj jih je kmalu podleglo mukam in grozotam življenja v taborišču, drugi so morda vztrajali kakšen teden ali mesec več, a so potem tudi oni, se zivi, končali v krematorijskih pečeh. Ne bi hotela nasloviti imen, ker jih je bilo v tistem transportu toliko, s katerimi smo se poznali, bili prijatelji, soborci. Dva pa bi le rada omenila, in sicer Zorka Werka iz Skednja, ki je umrl prav na božič, in Zoro Perello-Milano, ki je končala v Rawensbrücku.

Veliko smo že pisali o teh naših padlih, pa tudi o tem, kaj so bila taborišča smrti, pa morda

vendarle se premalo. Predvsem mladi bi morali vedeti, kakšen svet so pripravljali nacifasisti. Če bi zmagali, bi bili oni gospodarji, ostali bi bili njihovi sužnji, nas Slovence pa so sploh izbrisali iz seznama narodov.

Mojega brata so najprej pripeljali v glavno taborišče Mauthausen, od tu pa v podružnico Melk. Danes je to lepo, skrbno urejeno avstrijsko mesto, z lepo katedralo, dobro založenimi izložbami. Tudi takrat ni bilo v mestu videti barak in taborišča. To je bilo izven mesta. V zasilnih barakah pa so imeli stlačene ujetnike, med temi v glavnem mlade in veliko židovskih otrok. Nihče jih ni mogel videti, ker so bili podnevi v rovi, globoko pod zemljo, kjer so morali kopati vojaške utrdbe. Kdor je preživel dan skoraj brez hrane, v mrazu, ob trdem delu, ki bi ga se zdrav ne mogel opraviti, je moral drugi dan spet okusiti isti križev pot, dokler ni podlegel. Če se je javil, da je bolan, je bila pot do smrti v krematorijski peči se krajša.

Vsaka smrt je nekaj groznega in za svoje udarec, ki ga ne bodo nikoli pozabili. Toda smrti v taboriščih sploh ni mogoče opisati z besedami. Tu so umirali ljudje, potem ko so jim vzeli vse in naredili iz njih številke.

Zato so moje misli pri Ervinu, toda tudi pri vseh tisočih, milijonih, ki so z njim delili isto usodo, isto smrt.

Neva Lukeš

S KOMEDIJO PRIDI GOLA NA VEČERJO

Uspeh in smola gostovanja MGL

Predstava bo v Trstu v nedeljo, v Gorici pa v torek

Predstavitve gostovanja Mestnega gledališča ljubljanskega s Camolettijevimi komedijami Pridi gola na večerjo, ki jo je Slovensko stalno gledališče ponudilo svojim gledalcem kot tretjo predstavo v abonmaju, so napovedovale iskri, humorno, vedro razpoloženje in smeh zbujajočo predstavo, kar pravišen začetek novega leta.

V napovedih ni bilo nikakršnega pretiravanja, saj so mladi in temperamentni igralci pod vodstvom režiserja Zvoneta Sed-bauerja resnično osvojili in ogreli številno občinstvo. Njihove nastope si je namreč mimo rednih abonementov ogledalo tudi precej samo občasnih gledaliskih obiskovalcev. Vsi pa so vi-

deli to, kar so prisli gledat: spretno napisano in odlično uprizorjeno bulvarko, ki od začetka prejšnje sezone navdusuje občinstvo sirom po Sloveniji.

V tem je torej uspeh tega gostovanja, ki pa bo nedvomno ostalo v spominu tudi zaradi izredne smole, ki ga je zaznamovala. Nedeljska popoldanska predstava v Trstu je namreč odpadla, zaradi nenadne slabosti ene od igralk pred samim začetkom predstave, ko je bilo v Kulturnem domu že polno gledalcev. Med njimi je bil tudi dr. Renato Stokelj, ki je Mirjami Korbar, nosilki vloge Jaqueline, nudil prvo pomoč, za kar se mu gledališko vodstvo iskreno zahvaljuje.

Korbarjeva si je čez noč toliko opomogla, da ponedeljkove predstave v Gorici ni bilo treba odpovedati. Kolikšno pa je bilo v gledališču zaprepaščanje, ko so prejeli iz Ljubljane vesti, da predstava v torek odpade zaradi bolezni druge igralk, si ni težko predstavljati. Najprej so seveda mislili, da gre za slabo salo, ampak fax je potrdil, da je zbolela Tanja Ribič, briljantna Suzette, kuharica. Parafraza naslova se ponuja sama od sebe: naj dekleta ne hodijo gola na večerjo, vsaj v teh zimskih mesecih ne.

Gledaliski vodstvi se dogovarjata za nova termina. Kaže, da bo predstava v Trstu v nedeljo 5. februarja, v Gorici pa v torek 7.

PREDSINOČNJIM / V DRUŠTVENI GOSTILNI

Centazzo na Kontovelu

V okviru predsinocnjega desetega »srečanja z avtorjem« v Društveni gostilni na Kontovelu je imel Carlo Papucci v gosteh muzikologa, skladatelja, videomakerja in bobnarja Andrea Centazza (na sliki - Foto Ferrari/KROMA). »To je sin potresne Furlanije, ki ga je Italija zanemarila,« je zapisal kritik v turinski Stampi. V resnici je Centazzo, ki prebiva velik del leta v Los Angelesu, zaslovel v mednarodnem merilu in v 20 letih ustvaril 200 skladb, imel 1.000 koncertov ter bil mnogokrat nagrajen.

V sredo je predstavil svoje najuspešnejše skladbe in pesem posvetil tudi Bosni.

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK,
20. januarja 1994

BOSTJAN

Sonce vzide ob 7.39 in
zatone ob 16.53 - Dolžina
dneva 9.14 - Luna vzide ob
21.11 in zatone ob 9.05.

Jutri, SOBOTA,
21. januarja 1995

NEZA

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 7,5
stopinje, zračni tlak 1014,1
mb narašča, brezvetrje, vla-
ga 80-odstotna, padlo je 7,4
mm dežja, nebo pooblače-
no, morje skoraj mirno,
temperatura morja 8,3 sto-
pinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Anna Le-
govini, Nazareno Treppie-
di, Ilaria Zecchin, Matteo
Parovel, Alessandro Maria-
no, Marco Suran.

POHIŠTVO

Horst snc

POPUSTI do 50%

zaradi prenovitve
razstavnih prostorov

Ul. S. Cilino 38 - Trst
Tel. 54390

UMRLI SO: 41-letna
Giuliana Brumat, 46-letni
Marino Granzotto, 61-letna
Laura Micheluzzi, 88-letna
Pierina Dobrigna, 82-letni
Ottorino Della Venezia, 87-
letni Ernesto Derin.

LEKARNE

Od ponedeljka, 16., do
nedelje, 22. januarja 1995

Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte

od 13.00 do 16.00

Ul. Pasteur 4/1 (tel.
911667), Drevored XX.
septembra 6 (tel. 371677),
Mazzinijev drevored 1 -
Milje (tel. 271124)

PROSEK (tel.
225141/225340) - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

Lekarne odprte

od 19.30 do 20.30

Ul. Pasteur 4/1, Drevo-
red XX. septembra 6, Ul.
dell'Orologio 6 - Ul. Diaz
2, Mazzinijev drevored 1
(Milje).

PROSEK (tel.
225141/225340) - samo po
telefonu za najnujnejše pri-
mere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta

od 20.30 do 8.30

Ul. dell'Orologio 6 - Ul.
Diaz 2 (tel. 300605).*

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 - TELE-
VITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nocna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - Dvorana re-
zervirana. Jutri: 16.30,
18.25, 20.20, 22.15 »Once
Were Warriors«, i. Rena
Owen.

EXCELSIOR - Pregled
filmov Alpe Jadrana.

EXCELSIOR AZZURRA
- Pregled filmov Alpe Ja-
drana.

AMBASCIATORI -
17.00, 18.20, 20.15, 22.15

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611 - Fax 768697

oglas - obvestila:

8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja:

8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

GLASBENA
MATICA
TRST

Abonmajska koncertna
sezona 94/95

danes, 20. t. m., ob
20.30 v Kulturnem
domu v Trstu

VASILIJ MELJNIKOV,
violina
ALJOSA STARC,
klavir

Spored:
Snitke, Sostakovič

19.00, 22.10 »Il Re Leone«,
risanka, prod. Walt Disney.
ALCIONE - 16.30, 19.15,
21.45 »Forrest Gump«, r.
Robert Zemeckis, i. Tom
Hanks, Sally Field. Zadnje
ponovitve.

LUMIERE - 17.00, 19.30,
22.00 »La regina Margot«,
r. Paul Cherau, i. Virna Li-
si, Isabelle Adjani.

IZLETI

SPDT prireja v nedeljo,
22. t. m. izlet na Sabotin.
Zbirališče izletnikov ob
8.30 na trgu Oberdan in ob
8.50 pri crpalci Agip na
avtocesti pri Devinu.

SK BRDINA organizira v
nedeljo, 29. t. m. avtobusni
izlet v Sappado ob priliki
trofeje dežel. Vpisovanje in
informacije na sedežu klu-
ba, Proseška ul. 131 na
Opčinah vsak ponedeljek
od 19. do 21. ure.

SK DEVIN organizira v
nedeljo, 22. t. m., smučar-
ski izlet na Kanzel (Av-
strija). Avtobus sprejema
izletnike od Bazovice do
Stivana. Rezervacije in
informacije Sosis 208551
ali Skerk 200236.

PRIREDITVE

OB OBLETNICI medna-
rodnega priznanja samo-
stojne države Slovenije va-
bita S. K. K. in Mladinski
odbor Slovenske prosvete
na IV. SLOVENIJA
PARTY. Kulturni program:
člani SKK s pozdravnim
govorom in recitalom od-
lomkov iz knjig Severni
kriz A. Rebule in O domo-
vina T. Kuntnerja, slavno-
stni govornik T. Simčič,
MePZ Mackolje (vodi I.
Lesnik). Sledi družabnost
in zakuska. Častni gost
večera bo I. Oman, član 1.
Predsedstva neodvisne
Slovenije. Peterlinova dvo-
rana, ul. Donizetti 3, Trst
jutri, 21. t. m., ob 19. uri.

SKD GRAD - Bani pri-
reja jutri, 21. t. m., ob
20.30 v Ovcarjevi hiši spe-
voigro na božično temo. Iz-
vajajo otroci in Trebč pod
vodstvom prof. Zdenke
Križmančič s sodelovan-
jem prof. Nace Duha.
Prisrčno vabljeni!

M in Z PEVSKI ZBOR I.
GRUDEN - Nabrezina
obesca, da bo ponovitev
BOŽICNEGA KONCERTA
v nedeljo, 22. t. m., ob 15.
uri v župniji v Komun. Va-
bljeni!

SKD TABOR - OPCINE.
V nedeljo, 22. t. m., ob 17.
uri vabi na koncert Godbe-
nega društva Prosek. Diri-
gent Aljosa Starc. Program
vsebuje bogat izbor skladb
iz sodobne domače in sve-
tovalne zakladnice. Toplo
vabljeni! Izkupiček na-
menjen kritju stroškov za
popravilo strehe.

OBVESTILO BRALCEM

DAROVE in PRISPEVKE za objavo v časo-
pisu sprejemajo v tajnistvu Uredništva PD in
preko poverjenikov posameznih društev in
ustanov.

V izrednih primerih sprejema prispevke tudi
urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (pritličje), s
sledecim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00
od ponedeljka do petka.

OBVESTILA

KONZORCIJ vin DOC
»Kras« obvesca člane in
prijatelje, da je danes, 20. t.
m., ob 19.30 v prostorih
Kraskega muzeja v Repnu
srečanje z vinogradnikom
Stankom Radikonom iz
Oslavja.

ZSKD vabi predsednike
in odbornike včlanjenih
društev in skupin zahod-
nokraskega območja na po-
dročno srečanje, ki bo v to-
rek, 24. t. m., ob 20. uri na
sedežu SKD Cerovlje-
Mavhinje v Mavhinjah.

TECAJ o zdravilnih ze-
liscih. V četrtek, 26. t. m.,
ob 15. uri osem predavanj
v Centru za mentalno
zdravljenje pri Domju, Ul.
Morpurgo 9, tel. st. 281274
oz. 281402. Predava Chri-
stel Garassich.

BRANI svoje zdravje,
alkohol ni neresljiv pro-
blem. V ta namen organi-
za ACAT (Associazione
club alcolisti in trattamen-
to - Združenje klubov
zdravljenih alkoholikov)
srečanja zate in za tvojo
družino. Tu boš dobil
prijatelje, s katerimi boš
spoznal »nov stil
življenja«. Čakamo te na
našem sedežu v Trstu, Ul.
Foschiatti 1 od ponedeljka
do petka od 10. do 12. ure
in od 16. do 18.30, tel. st.
370690. Odloči se za obisk!

SD POLET vabi člane in
prijatelje na OBCNI ZBOR,
ki bo v ponedeljek, 30. t.
m., ob 20.30 v Prosvetnem
domu na Opčinah.

KMEČKA ZVEZA prireja
tečaj za pravilno uporabo
fitofarmaceutskih sredstev
(pesticidov) z namenom da
usposobi tečajnike za dose-
go dovoljenja (patentina)
za nakupovanje teh sred-
stev.

STRANKA KOMUNI-
STICNE PRENOVE -
krožek Kras, vabi člane in
simpatizerje na praznik vč-
lanjevanja, ki bo v pone-
deljek, 23. t. m., ob 18. uri v
gostilni Klop - Nabrezina.

ŠOLSKE VESTI

DIDAKTIČNO RAVNA-
TELJSTVO OPCINE ob-
vesca, da se vsrjšo vpisi v
prve razrede osnovnih sol
in vrtce za solsko leto
1995/96 do 28. februarja.
Vse informacije dobite v
tajnistvu na Opčinah ali po
tel. st. 211119.

DIDAKTIČNO RAVNA-
TELJSTVO PRI SV. JAKO-
BU obvesca, da se vsrjšo
vpisi v prve razrede osnov-
nih sol in vrtce za solsko
leto 1995/96 do 28. fe-
bruarja. Vse informacije
dobite v tajnistvu v Ul.
Frausin ali po tel. st.
773411.

DIDAKTIČNO RAVNA-
TELJSTVO V DOLINI se-
zanja, da po novih minist-
skih navodilih zapade rok
z vpis v prve razrede
osnovnih sol in v otroške
vrtce za solsko leto
1995/96 28. februarja. Vse
informacije v zvezi s pre-
dložitvijo potrebnih doku-
mentov, kot tudi z delo-
vanjem posameznih sol oz.
vrtec nudi ravnateljki
urad v Dolini, tel. st.
228282 (v jutranjih urah).

DEVINSKO - NA-
BREZINSKA OBČINA ob-
vesca, da se je začelo
predpisovanje otrok v
občinski otroški vrtec v
Mavhinjah in Sempolaju
za solsko leto 1995/96.
Obrazci za vpis so na raz-
polago v obeh sekcijah
otroškega vrta; prošnje za
predvpis je treba predložiti
občinskemu Uradu za Sol-
stvo in kulturo, soba st. 2
do 25. januarja 1995. Za
informacije je na razpolago
isti urad, tel. st. 6703111.

DIDAKTIČNO RAVNA-
TELJSTVO pri sv. Ivanu,
obvesca, da se vsrjšo vpisi
v 1. razrede osnovnih sol
in vrtce za solsko leto
1995/96 do 28. februarja
t.l.Vse informacije dobite
v tajnistvu v Ul. Caravaggio
4 ali po telefonu 567459.

DIDAKTIČNO RAVNA-
TELJSTVO v Nabrezini ob-

vesca, da se vsrjšo vpisi v
prve razrede osnovnih sol
in vrtce za solsko leto
1995/96 do 28. februarja.
Vse informacije dobite v
tajnistvu ali na tel. st.
200136.

MALI OGLASI

VRŠIJO se vpisovanja v
poklicne tečaje za estetiko,
frizerstvo, draguljarstvo in
optiko. Tel. od 9. do 12.
ure vsak dan na tel. st.
364989.

MLADA gospa usposo-
bljena kuharica isce pold-
nevno zaposlitev v gostin-
stvu ali pri družini. Tel. st.
816675 od 12. do 15. ure.

ISCEMO prostor za ura-
de od 50 do 100 kv. m v
najem v pritličju ali prvem
nadstropju na Opčinah.
Tel. ob uri kosila na st.
226354.

ODRASEL siamski
maček, Sissi po imenu, se
je izgubil v Pevmi. Kdor
ima informacije naj klice
na tel. st. (0481) 30940.

KOVINSKO podjetje v
obrti coni Dolina isce
izkusenega delavca. Po-
nudbe po tel. st. 228563 -
delovni urnik.

TRGOVINA z avto deli
v Gorici isce izkušenega
prodajalca/ko z obvla-
danjem slovenscine in hr-
vascine. Tel. st. (0481)
536991 ali 0481/536995.

PRODAM avto alfa 164
v odličnem stanju, letnik
1989 s klimatsko napravo,
lita platšica, metalno ze-
lene barve, po zelo ugodni
ceni. Tel. st. (0481) 81113
ali (0481) 419952.

UGODNO prodam
splošno enciklopedijo De
Agostini (21 knjig). Tel. st.
(0481) 882302 v večernih
urah.

PRODAM teniske lo-
parje Prestige 600 head.
Tel. st. 327240.

V GORICI prodamo ci-
stilnico odlično opremlje-
no. Oljaseve pri plačilu.
Poklicati ob urah obedov
na tel. st. (0481) 522767.

TROSOBNO, sončno,
komfortno, opremljeno
stanovanje oddam. Izklju-
čno pisne ponudbe poslati
na Publiet Srl, Ul. Mon-
tecchi 6, 34137 Trst pod
sifro »Trst«.

UNIVERZITETNA stu-
dentka nudi lekcije iz an-
glescine. Tel. st. 229234.

URADNICA z večletno
prakso v importu/exportu
in menjalnici isce primer-
no zaposlitev. Tel. st.
229234.

OSMICO sta odprla
Mirko in Danila Zobec v
Zabrezcu st. 4.

BERTO PREGARC je
odprl osmico v Ricmanj
st. 118.

MARIO PAHOR je v
Jamlih (Zupanciceva ul.
8) odprl osmico. Toci belo
in crno vino ter nudi do-
mač prigrizek.

V RUPI odpre osmico
Salomon Tomsic. Odprta
je vsak dan od 9. do 23.
ure. Toci belo in crno vi-
no.

PRISPEVKI

Ob obletnici smrti moza
in očeta Mirka Grudna da-
rujeta zena Pavla in hčerka
Ziva 100.000 lir za Dvoje-
zično solsko središče v
Spetu.

Ob obletnici smrti sina
Giniota Bogatec darujeta
Ardemia in Gigi 50.000 lir
za SD Vesna.

V spomin na strica Josi-
pa Strajna daruje Duilio
Strain 25.000 lir za SD
Breg in 25.000 lir za MPZ
Valentin Vodnik.

V spomin na ženo Lauro
daruje Silvo Cuk 25.000 lir
za SKD Primorec in 25.000
lir za pogrebno društvo.

V spomin na Meri Peta-
ros in Nevo Godnič daruje
Bruno Kralj 50.000 lir za
SKD Primorec. V isti na-
men darujeta Anica in Lu-
cijan Malalan 10.000 lir za
SKD Primorec.

Starc Pepi z Opcin da-
ruje 50.000 lir za Sklad
Stadion 1. maj.

BOHINJSKA ŽELEZNICA / TRG "NA BLANČI", S KATEREGA NAJ BI ODSTRANILI MEJNI ZIDEK

Gorica je v začetku stoletja dobila novo zvezo z Dunajem

Pred otvoritvijo julija leta 1906 ostre mednacionalne polemike

V zadnjih dneh se veliko govori o odstranitvi žične ograje z malim zidkom na trgu pred novogoriško železniško postajo, ki označuje državno mejo med Italijo in Slovenijo. Ne bomo se tu spuščali v razpravo o sedanjih dogodkih. Radi bi osvetlili kako je tu bilo v preteklosti.

Bohinjsko železnico med Jesenicami in Trstom z vmesno postajo v Gorici je otvoril nadvojvoda Franc Ferdinand 19. julija 1906. Že v naslednjih mesecih in letih je proga opravila državno investicijo. Prihajali in odhajali so potniški vlaki, vsak dan štirje navadni, dva brzca, pa tudi številni tovorni vlaki. Za slednje so si namreč zelo prizadevali tržaski trgovci, ki so z železnico dobili krajšo pot do Celovca, Salzburga, Prage in Münchna. Kakšen je bil pogled na trg pred kolodvorom nam nazorno kaže tu objavljena razglednica iz časa pred 1. svetovno vojno. Kočijazi pred postajo čakajo na potnike, ki bodo dospeli z vlakom. Odprte nove železnice je pomenilo tudi prihod številnejših bogatih gostov v naše mesto, ki so ga takrat nazivali "avstrijska Nica".

Za povezavo med južnim kolodvorom in mestom kot tudi med novim državnim kolodvorom na severu mesta in središčem Gorice so skrbeli kočijazi, omnibusi (večje kočije, že kar podobne majhnim avtobusom, pa čeprav na konjsko vprego, v katerih je bilo prostora za deset ali še več potnikov), kot tudi tramway, ki je takrat povezoval oba kolodvora. Ulice v Gorici, razen nekaterih v strogem mestnem središču, ki so bile tlakovane, so vse bile makadamske, kar je razvidno na sliki. Ob otvoritvi proge je kobariski podjetnik Franc Rob objavil v Soci oglas s katerim je naznanjal, da bo vsak dan, z odhodom ob 5.30 iz Robica njegov omnibus za 10 potnikov vozil v smeri Sv. Lucije pri Mostu z vmesnimi postajami. Cena od Robica do postaje je bila 1, 60 krono.

Za drugo železniško povezavo med Dunajem in

Trstom, po tisti z južno železnico, se je tržaska trgovinska zbornica pričela zanimati že v drugi polovici 60. let. Padel je predlog, da bi od gorenjske železnice, ki naj bi povezovala Celovec z Ljubljano, novo progo zgradili po Poljanski dolini skozi Ziri, pod Rovtami, skozi Hrušico do Razdrtega in tam skozi Senožeče in Divačo v Trst. Predlog je padel v vodo, Tržacani niso odnehali. Nemška pristanišča so že takrat privlačila blago iz Bavorske in Češke. Trst je potreboval novo hitro progo s severom.

Leta 1873 so v dunajskem parlamentu razpravljali o načrtu nove železnice čez Trbiž in Predel v Gorico. Odločitve ni bilo. Boj za 2. progo s Trstom je trajal 30 let. Napisanih je veliko poročil in razprav. O tem so razpravljali tudi v goriskem deželnem svetu. Nova proga bi bila pomembna tudi za Goricane, saj so dotlej bili prisiljeni narediti dolg ovinek čez Trst, če so hoteli v Ljubljano, na Dunaj ali kamorkoli drugam v srednjo Evropo. Leta 1901 je bilo narejenih kar 10 načrtov za novo povezavo. Obveljal je načrt tako imenovane bohinjske železnice.

Graditev je za takratne čase pomenila velik napor in tehnični dosežek. Gradbeni dela so trajala pet let, začela so se poleti 1901. Medtem ko so tehniki bili Avstrijci, so težaki prisli tudi iz tujine. Pri gradnji solkanskega kamnitega mosta so bili zaposleni črnogorski delavci, ki so spali v barakah v st. Mavru ter v Solkanu. Prislo je tudi do nesreč. Med gradnjo karavanskega preloz je 21. novembra 1904 zaradi eksplozije umrlo 15 delavcev. Graditev proge skozi dolino Bače je zahtevala obsežna drenažna in zavarovalna dela. Na odseku od Podbrda do Gorice je delalo 6.333 težakov, pri utrjevanju proge od Sempetra do Prvacine 155, na kraskem odseku tja do Trsta pa 3.929 delavcev. Progo je gradilo več podjetij. Na primorskem odseku so bila zainteresirana naslednja podjetja: C. Cecconi iz Trsta (bohinjski predor),

Povezavo severne postaje e centrom mesta so nekoč zagotavljale kočije

Redlich in Berger z Dunaja (odsek Podbrdo-Kanal; isto podjetje je zgradilo tudi solkanski most, ki je takrat bilo svetovno čudo: kamniti most z največjim obokom na svetu), Sard, Lenassi & Comp. (Kanal-Sempeter pri Gorici), Madile & Comp. (Prvacina-Stanjel; na odseku Sempeter-Prvacina so uporabljali tire vipavske železnice), R. Mayreder & Comp. (Stanjel-Repentabor), Kupka-Orglmeister-Supancic (Repentabor-Vrdele) in Klemensievicz-De-mut & Comp. (Vrdele-Trst Sv. Andrej).

Progo od Jesenic do Trsta je 19. julija 1906 otvoril nadvojvoda Franc Ferdinand. Karavanski predor je sicer bil zgrajen, odprl pa ga je minister Derschatta šele 1. oktobra istega leta. Gradbeni stroški za novo progo od Celovca do Trsta so znašali 153.543.255 kron.

Tik pred otvoritvijo proge je pri nas na Goriskem prislo do neljubih političnih zapletov. Oznabe krajev na najbolj pomembnih postajah so bile le nemške in italijanske, pa čeprav so vsi drugi napisali v njih bili tudi slovenski. Goriska postaja je bila označena le "Görz-Gorizia", enako je bilo v Kanalu in v Avčah. Z ministrstvom in s političnih glavarstev je prisel tudi ukaz, da se na postajah, ob prihodu otvoritvenega slavnostnega vlaka, smejo razobesiti le državne-cesarske in deželne zastave.

Proti temu je 4. julija 1906 Andrej Gabršček v Soci objavil protestni članek. Napadal je upravo državnih železnic bodisi zaradi napisov in zastav kot tudi zaradi imenovanja postajenačelnikov. Imenovana sta bila dva nemška zagrizenca: Höpfer in Wieser. Prvi se je odlikoval že pred leti, ko je, kot postajenačelnik v Hrpoljah, uslužbencem prepovedal govoriti slovensko in je zahteval le nemščino. Drugi je bil znan, ker so domaćini že nekajkrat zahtevali njegovo premestitev z Jesenic

in Medvod. Franz Wieser je sicer v Gorici ostal tudi kasneje in zaradi svojega striktnega nemštva je bil večkrat tarča Gabrščekove Soče.

Soča je takrat sprožila široko protestno akcijo, h kateri so pristopile vse slovenske politične skupine. Za 14. julija je bilo v vsej deželi, v krajih ob progi, napovedanih več protestnih shodov. V Gorici naj bi bil v Trgovskem domu. V zadnjem trenutku so jih odpovedali, ker je železniška uprava dala sneti inkriminirane table. Niso pa bile postavljene nove, kjer bi tudi slovensčina našla svoje mesto. To je razkacilo goriske Italijane in župan ter občinski svet so grozili z bojkotom otvoritvene slovesnosti. To se sicer ni zgodilo.

Slavnostni vlak je predpoldne 19. julija odpotoval z Jesenic. Ustavil se je v več krajih, najdlje v Gorici in Trstu. Po Baski grapi in Soski dolini so povsod, tudi na kolodvorih, poleg cesarskih in deželnih vihrale tudi slovenske narodne zastave. Pozdravom v slovenscini je nadvojvoda odgovarjal tudi slovensko. Deželni glavar Pajer di Monriva je v Gorici goste pozdravil v nemškem jeziku. Slovenske zastave so bile tudi v spodnjem delu Vipavske doline. Na Krasu pa nič. Glavar in Sezani Rebek je to izrecno prepovedal, župani se mu niso uprli.

Na novem goriskem kolodvoru je bilo na tak ali drugačen način zaposlenih 80 železnicarjev. Če pogledamo njihova imena so to seveda bili ljudje iz nemških, čeških ter slovenskih krajev. Goriska občina zanje ni hotela zgraditi stanovanj. Teh ljudi ni hotela v Gorici.

Tik pred postajo na kraju, ki so mu Goricani pravili na Blanči, so takrat bile zgrajene številne nove hiše. V njih je bilo kar precej gostiln, v glavnem so gostilničarji bili Slovenci. Nastal je tako nov mestni trg, o katerem je v zadnjem času kar veliko govora.

MARKO WALTRITSCH

PROMET / TRASPORT BLAGA

Štirje župani za valorizacijo goriških struktur

Dežela premalo pozorna

Na Goriskem obstajajo v razdalji dvajsetih kilometrov kar štiri pomembna vozlišča za blagovni transport. Semkaj sodijo gorški avtoporto, tržisko pristanisce, letališče v Ronkah in novo železniško vozlišče v Cervinjanu. Župani teh štirih krajev (Valenti iz Gorice, Persi iz Tržica, Novelli iz Ronk in Travanut iz Cervinjana) so se srečali, da bi vzeli v presrečno možnost skupnega nastopa za valorizacijo teh struktur. Srečanja se je udeležil tudi predsednik SDAG Zanotto.

Župani so si bili edini v oeni, da je potreben koordiniran nastop občin in drugih zainteresiranih ustanov za obrambo interesov vsega sirsega goriskega ob-

močja. Navedene infrastrukture na strateškem območju za trgovanje med vzhodom in zahodom lahko postanejo pomembna odskočna deska za gospodarski razvoj. V ta namen bodo naročili studijo, ki naj preuči specifične značilnosti in razvojni potencial vsakega od teh središč ter možnosti njihovega usklajenega delovanja. Župani so se tudi potožili, da Dežela zanemara celotno območje in ne namenja dovolj sredstev za razvoj navedenih struktur. Goriskemu županu so zato poverili nalogo, da stopi v stik z deželnim odbornikom za prevoze Deganom in mu predloži potrebo po ovrednotenju goriskega območja.

GORICA / NA POBUDO OBČINSKE UPRAVE

Raziskava o društvih v občini

Zbrane podatke bodo objavili na pomlad v posebni publikaciji

Goriski občinski odbornik za kulturo in sport Antonio Devetaj je včeraj predstavil novo pobudo občine na področju društvenega delovanja v Gorici. V naslednjih treh mesecih naj bi s pomočjo Urada za mlade presteli in evidentirali vsa društva v goriski občini. To veliko zanimanje občinske uprave za društveno življenje izvira iz dejstva, da deluje v Gorici približno 400 združenj na vseh področjih mestnega življenja. Gornji podatek je izpred desetih let, z novo raziskavo pa nameravajo preveriti današnje dejansko stanje. Občina zeli dobiti jasen pregled vsega prostovoljnega delovanja pri nas, da bi ga nato lahko bolje usklajevala in se posluževala doprinosov, ki ga lahko nudijo društva in organizacije pri uresničevanju javnih pobud, v predvidevanju, da se bodo zmogljivosti javnih financ zmanjšale.

Dejstvo, da smo v Gorici tako bogati z društvi je treba seveda pripisati tudi prisotnosti slovenske skupnosti na tem področju. Manjšina je od vedno uspešno gojila društveno dejavnost v svojih krogih. To je dejavnik, ki ima veliko tezo v mestnem življenju in zeleti je, da bi občina bolj upoštevala in vrednotila to prisotnost.

Pretevanje se bo začelo v ponedeljek, 23. januarja, in bo trajalo tri mesece. Vsi zainteresirani bodo lahko telefonirali v Ufficio Giovani, na številko 537089, in sporočili osebu vse splosne podatke o svojem društvu. Aprila bo uprava izdala knjigo v kateri bodo vpisana vsa društva. "Imenik" bo tematsko razdeljen po poglavjih, glede na družbeni cilj vpisanih združenj. Seznam bodo letno posodobljali in ga bodo razdelili vsem društvom, ki se bodo odzvala.

KINO

GORICA
VITTORIA 18.00-20.00-22.00 »The mask«. Igra Jim Carrey. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 17.30-19.45-22.00 »Intervista col vampiro«. I. Tom Cruise. Prep. mladini pod 14. letom.

TRZIC
COMUNALE 18.00-20.00-22.00 »Tre vedove e un delitto«. I. Mia Farrow, Joan Plowright in Natasha Richardson.

PIREDITVE

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO obvešča, da bo pustovanje 25. februarja v znanem gostišču Al Fagolar v kraju Galliano pri Cedadu. Poskrbeli bodo za glasbo in prijetno zabavo v družbi s kabaretnim duom Boris Kobal in Sergij Verc. Prijave bodo sprejemali na sedežu društva od 1. februarja.

KD SOVODNJE prireja 12. revijo domačih zborov Sovodenjska poje, ki bo v nedeljo 29. januarja, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

RAZSTAVE

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE na Travniku bodo danes ob 18. uri odprli razstavo fotografija Paula D. Redferna. Govorili bodo Fabio Smotlak, Luciano Berini in Sergij Cesar.

V GALERIJ SPAZZAPAN v Gradiscu je do konca januarja odprta antološka razstava del Avgusta Cernigoja. Ogled je možen vsak dan razen ponedeljka od 10. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

V KULTURNEM DOMU V GORICI je do 27. januarja odprta razstava slik Helmuta Jeraka. Ogled vsak delavnik od 9. do 12. ure in med prireditvami v domu.

V GALERIJ KINA VITTORIA na Travniku razstavlja mlada umetnika iz Catanie Orazio Foti in Filippo La Vaccara. Ogled je možen med urnikom filmskih predstav do 24. januarja.

V KROŽKU MITTE-LART na Trgu sv. Antona 13 razstavlja fotograf Roberto Marega. Ogled: torek, petek, sobota, nedelja 17.30-19.30 (sobota in nedelja tudi 10.30-12.30).

OBVESTILA

KD SOVODNJE obvešča otroke, ki obiskujejo Ciciklub, da bo prihodnje srečanje v ponedeljek, 23. t.m., ob 15. uri v Kulturnem domu.

DIDAKTICNI RAVNATELJSTVI V GORICI IN DOBERDOBU obveščata, da zapade letos rok za dokončen vpis otrok v vrtce in prve razrede osnovnih šol 28. februarja.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

OBCINSKA 2, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787.

DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH

DR. ROJEC, Ul. I. Maja 76, tel. 882578.

POGREBI

Danes ob 12. uri Elisabetta Borgobello vd. Bello iz bolnišnice in cerkve sv. Justa na glavno pokopališče.

Natečaj za simbol Dijaškega doma

Slovenski dijaški dom Simon Gregorčič v Gorici razpisuje nagradni natečaj za oblikovanje simbola doma. Simbol naj na preprost grafični način izraza vlogo oziroma vsebino delovanja dijaškega doma. Rok za predložitve izdelkov, ki jih morajo sodelujoči v zaprti kuverti dostaviti na upravo doma, zapade 15. februarja 1995. Posebna komisija bo izbrala najprimernejšo predlagano rešitev in avtorju najboljšega izdelka podelila nagrado v znesku 500 tisoč lir. Podrobnejše informacije o pravilniku natečaja dobijo zainteresenti na upravi Slovenskega dijaškega doma Simon Gregorčič v Gorici, Ul. Montesanto 84, tel. (0481) 533495.

POKRAJINA / SPREMEMBE STATUTA

Statut odobren sredi prepirov

Za glasovali Liga in DSL, ostro proti vsi ostali

V tretje je pokrajinski svet vendarle odobril spremembe statuta Pokrajine, potem ko na dveh prejšnjih sejah niso dosegli potrebne dvetretjinske večine. Tokrat je zadostovala navadna večina, ki so jo dosegli, čeprav zadeva spet ni sla skozi gladko, kot je morda upala uprava. Opozicija je namreč ugovarjala, da bi morali razpravljati o vsebini statuta in vnesenih spremembah in ne le dati na glasovanje novo besedilo, kot je hotela predsednica, ki je dala na dnevni red le glasovalne izjave. Glasno se je temu uprl Fiorelli in zahteval besedo za vsebinski poseg. Skliceval se je na zakon, po katerem drugo in tretje glasovanje, v pri-

meru ko pri prvem ni dvetretjinske večine, ne smeta biti zgolj formalnost, temveč naj bi to bili priložnosti za ponoven pretres vseh vsebinskih vprašanj in morebitni premislek posameznih svetovalcev. Predsednica Marcolinjeva je bila na te zahteve gluha. Vzdusje se je razgrela, ko je avtoritativno vzela Fiorelliju besedo. Sledilo je ostro prerekanje in desetminutna prekinitev seje. Ob nadaljevanju se je spet oglašil svetovalec zelenih, predsednica pa mu je dala izklopiti mikrofona in takoj dala na glasovanje spremenjeni statut. Ob Fiorellijevem besnem vpitju je glasovalo za 14 svetovalcev Severne lige in DSL.

Proti ni glasoval nihče, saj so se svetovalci SKP in Ljudske stranke že prej iz protesta umaknili iz dvorane. Tako Fiorelli kot misovec Cosma, ki sta ostala v dvorani, pa nista glasovala. Misovski svetovalec je nakladno napovedal, da bo vložil priziv zaradi nelegitimnega postopka in nepravilnosti pri vodenju seje, zaradi katerih ni bil v stanju, da bi glasoval.

Srč spora med večino in opozicijo je bržkone v novem političnem sodelovanju med Ligo in DSL. Glavna odobrena statutarna sprememba zadeva namreč izvolitev podpredsednika pokrajinskega sveta. To novo funkcijo naj bi po napovedih poverili svetovalcu DSL Salomoniju.

ŠTEVERJAN / JAVNA RAZPRAVA NA POBUDO SKGZ

Manjšina potrebuje neki skupni imenovalec

Razgovor o aktualnih vprašanjih je uvedel Rudi Pavšič

Ce bomo v prihodnjih mesecih uspeli umiriti spore in najti minimalni skupni imenovalec, bomo naredili pomemben korak za celotno manjšino. Tak rezultat pa bi nedvomno pripomogel tudi k izboljšanju odnosov med zamejstvom in matico Tako nekako bi lahko strnili smisel pogovora, ki ga je imel v sredo zvečer Rudi Pavšič na sedežu društva Briski gric v Steverjanu.

Pavšič, ki je govoril kot predstavnik Slovenske kulturno gospodarske zveze je, najprej prikazal dogajanje znotraj manjšine. Manjšina, zlasti pa njene nosilne kulturne ustanove doživljajo hudo krizo, najverjetneje najhujšo v vsem povojnem obdobju. Gre za finančne in druge težave, ki jih je treba zelo hitro in z največjo odgovornostjo razrešiti ali vsaj si prizadevati za njihovo razrešitev. Gre namreč za ustanove, ki so izrednega pomena za obstoj in preživetje manjšine.

Pavšič je pozornim poslušalcem obrazložil dogajanje znotraj manjšine po spremembah v Sloveniji in po spremembah, ki so nastopile v italijanskem političnem življenju. Pri tem izpostavil težko razumljiv in gotovo ne državniki odnos matice do zamejstva. Dokler se bodo medstrankarske zdrahe v Ljubljani odražale tudi na kozi manjšine, ni mogoče pričakovati bistvenih uspehov. Manjšina bo kvečjemu se bolj talec dobre ali slabe politične volje Rima.

Del udeležencev predsinočne razprave v Steverjanu (foto Studio Reportage)

Precej pozornosti je Pavšič namenil tudi prikazu tega, kar se je v lanskem letu dogajalo znotraj manjšine zlasti ob poskusih iskanja akcijske enotnosti in novih oblik predstavnstva manjšine. Kar precej dolgo je trajalo, da so skoraj vsi spoznali, da je pot, ki so jo predlagali za dosego zastavljenega cilja, slepa pot. Pavšič je ob tem poudaril, da cilj minimalne notranje enotnosti ostaja, da pa bo treba iskati druge poti, da se ga doseže. Morda bo kaj novosti že na prihodnji teden napovedanem ponovnem srečanju predstavnikov strank in gibanj, v katerih se prepoznavajo Slovenci.

Ob koncu je pogovor segel tudi na področje politike in pripravi upravne volitve, ki bodo,

tako kakor v skoraj vseh občinah na Goriskem, tudi v Steverjanu. SKGZ nima izdelanega recepta in tudi ne namerava vsiljevati svojih smernic, ker je pac vsaka skupnost nekaj specifičnega. Ob tem pa seveda ni mogoče

spregledati dosedanjih izkušenj skupnih krajevnih levo usmerjenih list. Upoštevati pa je treba seveda tudi premike in novosti v družbenih dogajanjih, ki so prisotna tudi v okviru naše skupnosti.

NOVICE

Novi sedež SKP v prostorih nekdanjega sedeža PSDI

Politično prizorišče se spreminja. Nekoč vplivne stranke izginjajo, druge so v vzponu. Naključje je hotelo, da je Stranka komunistične prenove v Gorici, ki se seli iz sedeža nad Bombijevim trgovino na Travniku, nasla nove prostore na istem trgu, v katerih je se pred nedavnim bil sedež PSDI. Te stranke v Gorici ni več, mnogi njeni aktivisti pa so preselili pod Berlusconijsvo zastavo in v nekdanjem sedežu pustili polne zaboje neizrabljenih izkaznic, lepakov in drugega materiala, kot vedo povedati aktivisti SKP, ki so se morali posteno namuciti, da so se znebili vse te stare sare. Novi sedež SKP na Travniku 14 (2. nadstropje) bodo uradno odprli jutri. Datum ni naključen, saj je 21. januar dan, ko je leta 1921 bila v Livornu ustanovljena KPI. Na otvoritveni slovesnosti ob 19. uri bo zgodovinar Luciano Patat spregovoril na temo: Vloga in delovanje KP na Goriskem od leta 1921 do leta 1995.

Uspešna akcija za Piemont

V solidarnostni akciji na pobudo Pokrajine za pomoč prebivalstvu Piemonta, ki so ga prizadele novembrske poplave, so prebivalci goriske pokrajine do 31. decembra zbrali 115 milijonov 870 tisoč lir. Ta znesek je se začasen, saj mnoge občine zaradi birokratskih ovir se niso mogle nakazati na skupni račun zbranih zneskov. Zato je Pokrajina sklenila podaljšati rok do konca januarja. Doslej zbrana sredstva bodo izročili občinam Santo Stefano Belbo, Diano D'Alba in Grinzane Cavour. Pokrajina bo nakladno sporazumno z občinami določila, komu naj gre denar, ki ga se zbirajo.

Splavitev ladje Sun Princess

V Trziski ladjedelnici bodo danes ob 12.30 splavili luksuzno krizarsko ladjo Sun Princess. Slovenosti se bodo udeležili najvišji predstavniki Fincantieri in družbe P&O, ki je naročila ladjo. Ladja z nosilnostjo 77. tisoč ton bo največja te vrste na svetu vsaj za eno leto, nakar naj bi rekord postavili novi velikanki z nosilnostjo več kot 100 tisoč ton, ki ju bodo izdelali v Trzicu.

Fotorazstava o ladjedelnici

V galeriji "Alle antiche mura" v Trzicu bodo jutri ob 16. uri odprli fotografsko razstavo "Cantiere di vetro". Razstava, ki jo prireja občinska uprava in fototeka pri javnem kulturnem večinamenskem centru v Ronkah, predstavlja pregled fotografij o preteklosti Trzica in posebej ladjedelnice. Z njo se zacenja niz sedstih tematskih razstav, na katerih bodo z gradivom fotoarhiva JVKC iz Ronk predstavili preteklost Trzica in sosednih krajev.

Krčenje zdravstvene oskrbe bo nekoliko manj boleče

Razprava o deželnem zakonu 40 o racionalizaciji omrežja bolnišnic je včeraj v deželnem svetu prinesla nekaj delnih pozitivnih novosti za gorisko pokrajino. Uprava je namreč osvojila dva od amandmajev, ki jih je predložil trziski svetovalec SKP Roberto Antonaz. S prvim so stevilo postelj v bolnišnicah določili v razmerju 4, 5 na tisoč prebivalcev, medtem ko je v prvotnem besedilu bil določen količnik 4 promilov. Navidez malenkostni popravek pomeni za Gorisko kakih 70 postelj več od maksimalnega števila, ki so ga dopuščali načrti odbornika za zdravstvo Fasole.

Drugi pomemben popravek zadeva sam nivo zdravstvene oskrbe v goriski pokrajini. Deželna uprava je kljub nasprotovanju odbornika za zdravstvo

namreč sprejela predlog, da bo gorisko-trziška bolnišnica po ravni storitev enaka bolnišnicam, ki oskrbujejo območja od 150 do 400 tisoč prebivalcev. Goriska pokrajina je namreč po številu prebivalstva tik pod spodnjo mejo, zaradi česar je tvegala, da ohrani le raven oskrbe malih bolnišnic, kakršne na primer delujejo v Latisani, Palmanovi itd. S sprejemom amandmaja pa bodo omogočili ohranitev vrste specialističnih oddelkov in služb.

Ob teh pozitivnih vesteh pa ostaja dejstvo, da bo z reorganizacijo prišlo do krčenja storitev. Gorici preti med drugim izguba operativne centrale reševalne službe 118, saj je deželni svet zavrnil Antonazov dnevni red, po katerem naj bi ohranili te centrale v vseh starih pokrajinah.

ŠOLA TRINKO

**Zmanjkala je nafta:
v učilnicah
dva dni kot
v ledenici**

Dijaki in profesorji slovenske nižje srednje šole Ivan Trinko v Gorici so bili včeraj že drugi dan na mrazu. Kurjava ni delovala, ker je že predvčerajšnjim zmanjkalo nafte za ogrevanje. Gorivo so pripeljali včeraj, pri ponovnem zagonu grelnika pa so se pojavile težave, tako da je temperatura v učilnicah tudi včeraj ostala krepko pod najnižjo sprejemljivo vrednostjo. Šolniki se zaradi tega hudujejo in se sprašujejo, kako je mogoče, da občina ne zagotovi pravočasnega polnjenja rezervoarja za gorivo. Ali je res treba, da zmanjka vsa nafta, preden naročijo novo? Ali pa prihaja do tega samo zaradi nemarnosti odgovornih?

KRONIKA / ŠTEVILNA TRČENJA ZARADI SPOLZKIH CEST

Češki tovornjak se je prevrnil v jarek tik pred avtoportom

Šofer nepoškodovan - Ponoči lažje ranjen motorni kolesar

Prvi dež po dolgem času je včeraj povzročil številne prometne nesreče na goriskih cestah. V veliki večini primerov je slo za trčenja zgolj s škodo na vozilih, v nekaterih primerih pa so lažje ranjene potnike prepeljali v bolnišnico v Gorici in Trzicu.

Najbolj slikovita nesreča pa se je pripetila včeraj okrog 11. ure na avtocestnem odseku med Gorico in Vilešem. Češki tovornjak, ki ga je upravljala 24-letni Martin Smrček iz kraja Sumperek, se je tik pred avtoportom na voznem pasu v smeri proti Gorici zavozil s ceste in se prevrnil na bok. Kaze, da je voznik vozil preblizu desnega roba ceste, zaradi česar je "zaoral" po zemlji in zapeljal

v jarek. Šofer je dobil le nekaj odrgnin, precej težav pa so imeli z odstranjevanjem težkega vozila.

Ponoči so v bolnišnico

sprejeli 48-letnega Micheleja De Filippisa. Ponesrečen se je ob 3. uri v Ul. Kugy. Peljal se je z motornim kolesom, pri čemer je toliko vijugal, da je zadel

ob bok avtomobila, ki ga je prehitel in padel. Okreval bo v nekaj tednih.

Na sliki (Foto Studio Reportage) **prevrnjeni tovornjak pred avtoportom**

ŠOLSTVO / SESTANEK

Deželna komisija: »Ne« združevanju, »da« samostojni šoli v Gorici

TRST - Deželna komisija za vprašanja slovenske sole v Italiji nasprotuje tako imenovani »racionalizaciji solske mreže«, obenem pa podpira osamosvojitve slovenske sekcije italijanskega zavoda ITI v Gorici.

Ti dve vprašanji sta bili v središču sredine seje deželne komisije. O obeh so člani razpravljali že lani, letos so dejansko ponovili lanska stališča.

Komisija je zavrnila predlog trzaskega solskega skrbnika Campa o združitvi nižjih srednjih sol Frana Erjavca v Rojanu in Frana Levstika na Proseku s solama Ivana Cankarja pri Sv. Jakobu v Trstu in Srečka Kosovele na Opcinah. Zavrnitev je obrazložil ravnatelj nižje srednje sole Zvonko Legisa, ki je članom prebral poglavljen dokument nekdanjega ravnatelja sole F. Erjavca prof. Pencenka. Edini, ki se je zavzemal za združitve sol, je bil prof. Loik (v deželno komisijo je bil imenovan na predlog MSI). Kot lani je zagovarjal tezo, da bi morali soli združiti, ker bi morale veljati za slovenske sole enaka merila kot za italijanske.

Komisija je nato razpravljala o predlogih goriskega solskega skrbnika Mannina o slovenski sekciji na italijanskem zavodu ITI. Komisija je podprla predlog o osamosvojitvi slovenske sekcije in njeni združitvi z goriskim oddelkom zavo-

da Zige Zoisa. Po tem predlogu naj bi se zavod Zois »odklopil« od poklicnega zavoda Ivana Cankarja in naj bi se skupaj s slovensko sekcijo zavoda ITI združil v tako imenovani »tehnični pol«, medtem ko bi »trgovinski pol« predstavljal zavod Ivana Cankarja. S tem bi na Goriskem dobili se eno ravnateljstvo visjih srednjih sol. Komisija je zavrnila drugi skrbnikov predlog o združitvi vseh treh omenjenih sol v enotni solski pol z enim ravnateljstvom. Tudi deželni solski skrbnik Corbi je poudaril, da bi bila ta varianta tehnično neizvedljiva zaradi raznolikosti usmeritev in programov treh sol.

Tudi v tem primeru je Loik zagovarjal nasprotno stališče. Podobno kot lani je zahteval, naj slovenska sekcija zavoda ITI se dalje deluje pod okriljem italijanske sole. Svojo zahtevo je podkrepil z ugotovitvijo, da bi tako slovenska sola lahko se naprej složno sodelovala z italijansko, medtem ko bi osamosvojitve sole pomenila getizacijo Slovencev...

Deželna komisija je se razpravljala o prevajanju učbenikov za višje srednje sole ter je vzela na znanje, da je bila podpisana konvencija za prevod in prilagoditev učbenika za slovenske osnovne sole, in sicer za 3., 4. in 5. razred. Prihodnje leto bo že tiskan učbenik za 3. razred.

Na tržaški prefekturi novoletno srečanje s predstavniki konzularnega zbora

TRST - Na trzaski prefekturi je bilo včeraj tradicionalno srečanje za izmenjavo novoletnih voščil s predstavniki konzularnega zbora (na sliki - foto KROMA). S prefektom Lucianom Cannarozzo so se srečali zastopniki držav, ki imajo v Trstu konzularno pred-

stavnstvo. V imenu vseh je spregovoril dekan, avstrijski konzul dr. Ingo Mussi, ki je poudaril pozitivni proces zblizevanja med državami. Primer tega je seveda vstop Avstrije v Evropsko zvezo 1. januarja letos: dr. Mussi je izrazil željo, da bi se druge države

pristopile k temu integracijskemu procesu.

Tudi prefekt Cannarozzo je izrazil željo po mednarodnem sodelovanju zato, da bi bodočnost vseh narodov bila boljša, da bi se povsod uveljavil mir in nena- zadnje gospodarsko blagostanje.

»Naše stezice« bodo tokrat predstavile knjižno ponudbo Mohorjeve družbe

TRST - Konec prejšnjega leta so kot običajno razne založbe predstavile nekaj prazničnih knjižnih izdaj, pri čemer so levji delež imeli tradicionalni koledarski almanahi z bolj ali manj zajetno zbirko leposlovnih in drugačnih knjig. Ali je to pot, ki naj bi človeka pritegnila k branju? Skromna bralna kultura sodobnika se namreč pozna na vsakem koraku, saj sta tako govorna struktura kot intelektualno zaledje močno poplavitvena. To pa vodi v notranjo ubostvo

posameznika, ki ne more več prepoznati umetniskih vrednot, saj tudi zamejski tisk zelo skromno in nestrokovno izpostavlja bogastvo besede, kaj sele, da bi valoriziral duhovno območje, ki seva prav iz pisateljskih in pesniških del! Kot receno, so morda prav koledarske zbirke tiste, ki nemara zbudijo vsaj delček radovednosti za vse tisto, kar se skriva med platnicami knjige. Zamejski prostor se v tem smislu lahko ponaša z vsaj dvema takima zbirkama - Jadran-

skim koledarjem in koledarjem goriske Mohorjeve družbe.

Nedeljska oddaja slovenskega sporeda koprške televizije »Kam vodijo naše stezice« bo spregovorila o eni izmed dveh pobud, in sicer o naporu Mohorjeve družbe, ki je lani obhajala svojo 70-letnico. V okviru tradicionalne zbirke je izšel tudi zadnji snopč Pri-morskega biografskega leksikona, ki je v vseslovenskem prostoru nepogresljiv vir informacij.

Marij Cuk je to pot

povabil na televizijsko krasko dvorisc Marijo Cescut, Martina Jevnikarja, Oskarja Simčiča in Marka Tavcarja, da bi spregovorili o jubileju založbe in vsebini del, ki jih izdaja. Oddaja bo kot običajno stekla v živo točno ob 18. uri, odprta pa je tudi vsem gledalcem pred televizijskimi zasloni, ki se preko telefona lahko neposredno vključijo v pogovor. Tudi to poglavje »naših stezic« bo ponavljala slovenska televizija na svojem prvem sporedu v petek, ob 15.50.

Bogdan Berdon

Pravno stanje jezikovnih pravic Slovencev v Italiji

48.

Dne 7.9.1987 je Coloni posegel pri Ministru za javne službe s sledecim pismom na tiskovini z državnim grbom Poslanske zbornice:

»Prot. 517/F/87 - Trst, 7. septembra 1989 Dragi Santuz, Dovoljujem si pritegniti Tvojo prijazno pozornost na kočljivo stanje, ki je nastalo z izdajo Predsednikovega zakonskega odloka z dne 13.15.1987 st. 268, ki zadeva delovne pogodbe uslužbencev krajevnih ustanov glede »doklade za dvojezičnost«. V vednost Ti prilagam nekatere casopisne izrezke o tej zadevi, ki jih je objavil tržaški Il Piccolo. Menim, da bi morebitna uredništev dogovorjenega ukrepa, čeprav v tem trenutku ni predložljiva, bila znanilka hudih političnih posledic in bi ustvarila najslabše pogoje za proučitev vprašanj povezanih z zaščitenim zakonom.

Zivo Te prosim, da proučis to vprašanje in zelim, da bi nam mogel nuditi zagotovila in pojasnila, ki bi zatraja v kali nevarno polemiko.

Izkoriscam priloznost, da Ti posiljam prirsne pozdrave.

Castiti gospod
On. Giorgio Santuz
Minister za javne službe
Rim»

Caro Santuz,
mi permetto di attirare la tua cortese attenzione sulla delicata situazione venutasi a determinare con l'emanazione del D.P.R. del 13.5.87 n. 268 concernente il nuovo contratto di lavoro dei dipendenti degli enti locali, per quanto riguarda "l'indennità di bilinguismo".

Per tua opportuna conoscenza ti allego alcuni ritagli stampa apparsi sull'argomento sul "Piccolo" di Trieste. Ritengo che una eventuale, anche se al momento improponibile, attuazione della misura concordata srebbe foriera di gravi conseguenze politiche e creerebbe i peggiori presupposti per un esame dei problemi connessi con la legge di tutela.

Ti prego vivamente di voler esaminare tale questione auspicando che tu possa fornire quelle assicurazioni e quei chiarimenti atti a stroncare sul nascere una pericolosa polemica.

Colgo l'occasione per inviarti i più cordiali saluti.
Ill.mo Sig.
On. Giorgio Santuz
Ministro per la Funzione Pubblica
Roma

Dne 8. septembra 1978 pa je poslanec Coloni poslal prepis pisma tudi podtajniku pri Predsedstvu ministrskega sveta:

»Dragi Rubbi,
Posiljam Ti v vednost prepis pisma, ki

sem ga naslovil Ministru za javne službe o zadevi doklade za dvojezičnost, zamegleno prikazane v Zak. odloku Predsednika Republike z dne 13.5.1987 st. 268.

Prirsčne pozdrave
Sergio Coloni
Castiti prof.
On. Emilio Rubbi
Podtajnik pri Predsedstvu ministrskega sveta
Rim«.

Caro Rubbi,
ti invio per opportuna conoscenza copia della lettera che ho inviato al Ministro per la Funzione pubblica, sulla questione della indennità di bilinguismo adombrata nel D.P.R. del 13.5.87 n. 268.

Cordiali saluti.
Sergio Coloni
Egr. prof.
on. Emilio Rubbi
Sottosegretario alla Presidenza del Consiglio dei Ministri
Roma

To podtalno zaganjanje proti strokovno in sindikalno utemeljeni »dokladi za dvojezičnost« je vnebovpijoča zalitev. Toda protislovenski poseg poslanca Colonija je dosegel svoj cilj na ravni Predsedstva ministrskega sveta, ki je izdelalo noto o »neporabnosti« člena 60 Predsedniškega zakonskega odloka st. 268 iz leta 1987 v odnosu do zamejskih Slovencev. Na ravni sodne pokončnosti pa je poslanec Coloni docela pogorel (glej naslednje poglavje).

(Se nadaljuje)

VIDEM / 17 TISOČ OBISKOVALCEV

Izreden uspeh razstave »Mirojeve zadnje sanje«

VIDEM - Razstava »Zadnje Mirojeve sanje«, ki so jo zaprli pred dnevi v cerkvi sv. Franciška v Vidmu, je doživela enkratni uspeh. V dveh mesecih si je namreč razstavo ogledalo več kot 17 tisoč obiskovalcev, kar predstavlja pravi rekord, če pomislimo, da so samo z vstopninami zbrali več sto milijonov lir, s čimer je videmska Občina, ki je bila pobudnik razstave, krila dobršen del stroškov.

Uspešnost razstave znana spanskega slikarja se kaže tudi v mednarodni sestavi obiskovalcev, saj je dobršen del ljubiteljev likovne umetnosti prislo tudi iz srednjeevropskih držav, predvsem iz Avstrije in Slovenije.

Stoenajst umetnin, ki so

nastale v zadnjih petnajstih letih Mirojevega ustvarjanja, bo sedaj potovalo na Japonsko. Povedati velja, da so prav dela, ki smo si jih lahko ogledali v Vidmu, vezana na Mirojevo potovanje na Japonsko, kjer ga je prevzela estetičnost kulture zen. (r.p.)

gospodarstvo in finance

RIM / POROČILO GLAVNEGA PRAVDNIKA RAČUNSKEGA SODIŠČA DI GIAMBATTISTA

Za odpravo javnega dolga je nujna politična stabilnost

V obdobju 1987-1994 se je javni dolg povzpел od 798.000 milijard lir na več kot 2 milijona milijard - Potrebno je rešiti vprašanje brezposelnosti

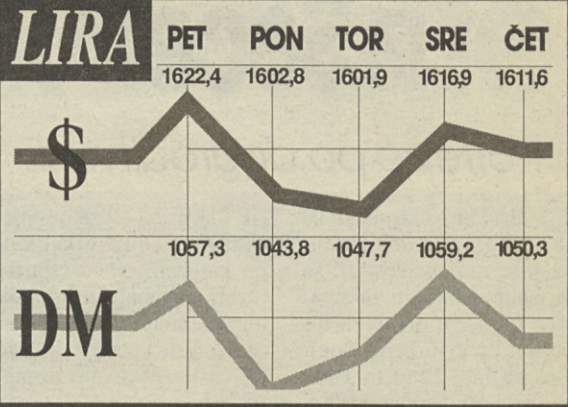
RIM - Italijanski javni dolg je v nekaj letih dosegel vrtočave razsežnosti: leta 1987 je znašal »samo« 798.000 milijard lir, konec lanskega leta pa je več kot dva milijona milijard lir. Na alarmni zvo- nec v zvezi s poraznim stanjem javnih financ je pritisnil ob včerajšnjem odprtju novega sodnega leta glavni pravdnik računskega sodišča Emidio Di Giambattista in v isti sapi zazelel, da bi na- posled le prevladal raz- zum. S tem je imel v mi- slih tisti »časovni presle- dek«, ki naj bi omogočil vladi Lamberta Dinija, da

se z novim gospodarskim manevrom učinkovito lo- ti javnega dolga in pri- manjkljaja. Po pravdniko- vem mnenju bi bilo treba nemudoma in s pridom izkoristiti sedanji ugod- nejši trend v gospodarst- vu, saj bi na ta način raz- resili tudi dramatično vprašanje brezposelnosti. Di Giambattista je torej kar naravnost spregovoril o političnih razmerah v državi in postregel z last- nim receptom, kar bo nedvomno izzvalo števil- ne reakcije. O zdajšnji kri- zi je dejal, da je epohalna ter da jo označujeta zmesnjava in negotovost;

rešiti jo bo mogoče edino- le z razvozlanjem nekate- rih političnih vozlov, ki so tu in tam vezani tudi na ustavno problematiko. Vprico političnih ter in- stitucionalnih sprememb je treba brz uresničiti reformo administrativnih in nadzorstvenih struk- tur, je dejal pravdnik in s tem v zvezi pozval k odo- britvi najnovejšega zakon- skega odloka, ki določa stevilo okrožij sodnijske nadzorne sekcije; ob tem je zaskrbljeno ugotovil, da nekateri parlamentarci temu nasprotujejo. Opo- zoril je tudi, da je ustavno sodišče pred dvema leto-

ma odredilo nadzor računskega sodišča nad ustanovami IRI, ENI, ENEL in INA ter predla- gal, naj bi nadzorstvo raz- tegnili na vse družbe s pomenljivim deležem javnega kapitala. Nadzor je sredstvo za preprečevanje nezakoni- tega pridobivanja finan- cnih sredstev, katerega najodmevnejši primer je podkupninska afera - tan- gentopolis. Pravdnik je zagrenjeno ugotovil, da je gmotne skode, ki so jo povzročili neposteni upravitelji in politiki, ne bo mogoče poravnati. Zakaj ne? Zaradi »zako-

nodajalske shizofrenije«, kot je Di Giambattista oz- nacicl grmadenje zakon- skih predpisov in do- locil. Cas, ki ga ima računsko sodišče za to, da od pokvarjenih upra- viteljev in uslužbencev krajevnih ustanov iz- bojuje povračilo nezako- nito odmaknjenih sred- stev, se je zaradi takšnih zakonskih ukrepov sk- rajšal od 10 na samih 5 let, kar je mnogo premalo in v kričeem nasprotju z upravičenimi zahtevami prebivalstva. Nic cudne- ga torej, da je zaupanje ljudi v institucije splah- nelo.

NOVICE

Izteka se rok za prijavo na gostinski tečaj za natakarje

Na sedežih Slovenskega deželnega gospo- darskega združenja v Trstu in Slovenske- ga gospodarskega združenja Gorica je se možen vpis na gostinski tečaj za na- takarje, ki se bo v organizaciji Slovenske- ga deželnega zavoda za poklicno izo- brazevanje začel 30. januarja. Gre za pro- fil strokovnega delavca, ki mora v zamej- skem gostinskem krogu vsestransko pridobi- ti večjo profesionalno podlago, saj je eden izmed ključnih dejavnikov, ki ima neposreden stik z gosti. Med šestteden- skim tečajem bodo udeleženci med lek- cijami v prvih popoldanskih urah pridobi- li osnovne informacije ob pripravi jedilni- ce in proginjka, o strežbi in sprejemanju naročil, o sestavljanju jedilnika in liste vin, o serviranju pri točilni mizi in mesanju pijac, o serviranju vina ter sklad- nosti med vinom in hrano. Nakazan bo tudi s psihološkega vidika primeren pri- stop do raznih profilov gostov, obenem pa se bodo tečajniki lahko naučili najeno- stavnejše gostinske terminologije v an- glesčini in nemščini, da bodo lahko sprejeli naročila tudi tujega gosta. (B)

Obrtniški tečaj za tolmačenje tehničnih načrtov

Nadaljuje se vpisovanje na strokovni tečaj Slo- venskega deželnega zavoda za poklicno izbo- raževanje, na katerem bodo imeli vajenci, ozi- roma delavci gradbenih elektroinstalaterskih in mizarskih obrtniških podjetij priložnost, da pridobijo osnovno znanje za pravilno tol- mačenje in izvajanje tehničnih načrtov. Petde- set ur lekcij bo zaobjemalo spoznavanje strokovne terminologije in osnovnih značilno- sti tehničnih projektov, analizo raznih načrtov, potek izvajalnega postopka in sestavljanje, ozi- roma tolmačenje predračunov. (B)

Popusti za vinogradnike

VIDEM - Videmska trgovinska zbornica spo- roča, da imajo kmetje, ki se poslužujejo stori- tev kemijskega mikrobiološkega laboratorija pri videmski trgovinski zbornici za kemijske analize in doseg oznake DOC in imajo tekoci račun pri cedajski Ljudski banki, m pri teh storitvah popust. V tem smislu sta trgovinska zbornica in omenjeni denarni zavod podpisala ustrežni sporazum.

LETNI PROMET PODJETIJ S TUJIM KAPITALOM PRESEGA 140 TISOČ MILIJARD LIR

Tuji kapital osvaja Italijo

Tuji kapital osvaja vedno no- ve postojanke v Italiji. Tržišče je v tem trenutku precej razgi- bano, investicije pa so za tujece toliko bolj vabljive, ker je lira po zadnji devalvaciji sibka. Tuji so v večji ali manjši meri vedno prisotni na italijanskih borzah, se posebno aktivni pa so pri neposrednem prevze- manju industrijskih in drugih obratov. Obracun tovrstnih mednarodnih transakcij kaže, da tuji mnogo več kupujejo v Italiji, kolikor italijanski državljani nasprotno kupujejo v tujini, poleg tega pa so njho- va prizadevanja usmerjena

predvsem k obratom z razvito tehnologijo, medtem, ko ita- lijanske kupce v tujini trenutno zanimajo predvsem stara in no- va distribucijska oporišča. Tako so italijanski državljani v prvih devetih mesecih lan- skega leta prevzeli v tujini 69 podjetij, tuji pa so v Italiji prevzeli 109 obratov. Tuji kap- ital tako danes kontrolira sku- pno okrog 1300 italijanskih podjetij s pol milijona zapo- sljenih delavcev in z letnim prometom 140.000 milijard lir, Italijani pa nasprotno kontroli- rajo v tujini okrog 1000 podjetij s 372.000 zaposlenimi delavci

in s skupnim prometom 100.000 milijard lir. V Italiji se tuji investitorji, med katerimi prevladujejo Američani, Francozi, Nemci in Angleži, zanimajo kot receno predvsem za obrate z razvito tehnologijo, v nekoliko manjši meri pa tudi za turistično in zi- vilsko industrijo. Ce se se en- krat poslužimo kriterija o obse- gu zaposlene delove sile, po- tem lahko ugotovimo, da kon- trolira danes tuji kapital ze 40 % kemijske, 42 % elektronske in 43 % telekomunikacijske in- dustrije v Italiji. Najbolj aktiv- na v državi je na tem področju

svedska grupa Wallemberg, ki zaposluje v Italiji prek svojih multinacionalk Electrolux, Ericsson in SKF ze okrog 25.000 ljudi. V prehrabeni industriji pa so na italijanskem tržišču naj- bolj aktivni Francozi (družba Danone je pred kratkim opravi- la vrsto obsežnih nakupov, zla- sti v Severni Italiji), na po- dročju turizma pa izstopajo ka- pitalisti iz Združenih ame- rikiških držav, ki so med drugim prevzeli tudi vrsto pomemb- nejših italijanskih termalnih vrelcev.

Elio Fornazarić

DAVKI / PO NEKAJLETNI ZAMRZNITVI

Letos dvojni povišek obdavčitve zemljišč

Povišala se bosta lastniški in agrarni IRPEF

Po nekajletni zamrznitvi katastr- skih vrednosti zemljišč, ki je stopi- la v veljavo leta 1988, je v financ- nem zakonu za leto 1995 določena kar dvojna revalorizacija v pričako- vanju dokončnih cenitev in ustrež- nega katastrskega tarifnega režima. Ukrep bo imel retroaktivno veljavo, saj bodo morali maja davkoplace- valci, ki so lastniki zemljišč, ob prijavi dohodkov iz leta 1994 plačati za 37 odstotkov višji last- niški (dominikalni) davek IRPEF in 32 odstotkov višji agrarni dohodek IRPEF. V letu 1995 se bo revalori- zacija lastniškega dohodka poveča- la na 55 odstotkov, agrarni doho- dek pa bo poskocil na 45 od- stotkov. Obdavcitev bo nominalno višja za zemljišča, na katerih gojijo zlahtnejše kulture. Pri tem naj pojasnimo, da omenjeni poviški veljajo le za izračunavanje davka IRPEF, medtem ko revalorizacija ne bo vplivala na premoženjski da-

vek ICI, na registrsko pristojbino na dedovanje in na donacije. Najkasneje do konca leta 1997 bo morala država opraviti dokon- no cenitev zemljišč in določiti od- govarjajočo katastrsko vrednost, ki jo bodo memorizirali v računal- niki sistem in tako bodo odpravili dosednji vse prevec dolgi biro- ratski postopek pri azurniranju ka- tasterske evidence. Katerske in hi- potekarne izjave bodo lahko iz- tavljele kar občinske uprave, ki bo- do s pomočjo telematske povezave neposredno imele vpogled v cen- tralizirano katastrsko banko po- datkov. Spomnimo naj se, da morajo do konca tega leta lastniki kmečkih his in poslopjij, ki se poklicno ne ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, vpisati zgradbe v redni urbani kata- ster na osnovi novih planimetri- namembnosti in uporabe poslopjij. (B)

RIM / PODATKI ISCO

Italija na vrhu lestvice držav z najvišjim številom brezposelnih

Maja lani jih je bilo natanko 5.247.000 Prihodnje leto bo stanje v OECD boljše

RIM - Institut za preučevanje konjunktore ISCO je objavil podatke o tem, koliko brezposelnih je bilo lani v državah, ki so članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter v pe- tih industrijsko najbolj razvitih državah iz tako imenovane »skupine sed- mih« (G7). No, stanje je bilo daleč najslabše v Ita- liji, kjer so v lanskem maju nasteli nic manj kot 5.247.000 nezaposlenih. Pred Italijo so bile sicer v tem pogledu Združene države Amerike, kjer se je stevilo brezposelnih suka- lo okrog 7.900.000, a kjer je tudi prebivalcev mno- go, mnogo več kakor pa na Apeninskem polotoku. Kljub okoliščini, da se je gospodarski trend bist- veno izboljšal v vseh in-

dustrijsko razvitih drža- vah, so na območju OECD v lanskem letu nasteli se vedno kar 34 milijonov nezaposlenih, to je dober poldrugi milijon več kakor predlanskim. Seve- da pa je bilo zaznamovati precejšnje razlike med razvojem delovnega trga v celinski Evropi in v an- glosaskih državah s po- sebnim ozirom na Ame- riko, kjer so novembra la- ni zabeležili 5, 6-odstotno brezposelnostno raven, torej ze približno takšno, kot je bila pred recesijo. Analitiki zavoda ISCO vsekakor napovedujejo, da bo ponovni razmah go- spodarstva ugodno vpli- val na raven zaposlenosti v Evropi: leta 1996 naj bi se stopnja brezposelnosti znižala z lanskih 10, 7% na 10%.

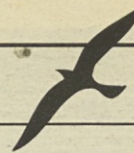
ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gospodarskega 6, tel. 061/313-312

DOBLAR, PLAVE / ELEKTRARNE

Več elektrike iz Soče

Potrebe po dograditvi HE

V Soskih elektrarnah so se odločili za izdelavo studije, ki naj razišče, ali se da bolje izkoristiti že zgrajene naprave pri dveh hidroelektrarnah na Soci. Gre za leta 1939 in 1940 zgrajeni HE Doblar in Plave.

Raziskave in izdelane studije so pokazale, da obstajajo številne možnosti. Po nacrtih naj bi ob dodatnih vlaganjih (206 milijonov nemških mark) pridobili novih 60 MW moči oziroma naj bi slovensko gospodarstvo imelo letno 315 milijonov kilovatnih ur energije.

Preprosto povedano gre za to, da bi k že obstoječima hidroelektrarnama dodali še en celotni sistem za proizvodnjo električne energije. Med jezoma (v Podselsu za HE Doblar, na Ajbi pa za

HE Plave) bo ob že obstoječem podzemnem kanalu, po katerem teče voda na turbine v obeh hidroelektrarnah, treba zgraditi še en podzemni kanal debeline 6,5 metra. V prvem primeru bi bila dolžina taksnega podzemnega kanala 3900 metrov (Doblar II), v drugem pa 5570 metrov (Plave II). Tako bi torej izrabili že zgrajene objekte (pregrado, bazen, dostopne ceste, stikalnice, daljnovod itd.). Prav tako bi bila strojnica v obeh primerih ista. Nove gradnje ne bi niti opazili, tako da zaradi nje ne bi bilo prizadeto okolje, saj bodo vsi novi objekti vgrajeni pod zemeljsko površino. Če bi začeli graditi letos, bi bilo delo končano leta 2000.

Vrednost investicije je ocenjena na 183,25 milijona nemških mark. V to vso-

Od jezova v Podselsu do HE Doblar bodo skopali dodaten rov (Foto: V. Cuder)

to pa niso vštete interkalarnе obresti, ki bi jih prinesla tuja posojila. Predvideno je, naj bi 48 odstotkov gradnje financiral investitor, 52 odstotkov pa bi pokrili z najetjem tujih posojil. Skupaj s stroški financiranja (interkalarnе obresti) je investicija seveda dražja - končna cena bi bila torej 206, 42 milijonov nemških mark. Investitor predvideva, da bo z lastnimi sredstvi financiral začetna vlaganja, kot

so projektiranje in nadzor, interkalarnе obresti ter gradnja dela objektov. Za opremo in večino gradbenih del pa bi najel posojila pri Evropski banki za obnovo in razvoj ter pri morebitnih drugih tujih posojilodajalcih. Posojilni pogoji bi bili ugodnejši, če bi investicijo podprla država s sprejemom zakona o poroštvo za najeta posojila.

Prav to je bil tudi razlog, da so projekt predsta-

vili na zadnjem sestanku neformalnega kluba primorskih poslancev, ki so se ga udeležili tudi novi zupani primorskih občin. Tam so se dogovorili, da dajo pobudo za sprejem ustreznega zakona v slovenskem parlamentu, za predlagatelja in podpisnika pobude pa so določili Jožefa Skolca, primorskega poslanca in predsednika državnega zbora.

Vojko Cuder

PIVKA, POSTOJNA / ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV

Srečanje vseh kulturnih skupin

Delo zveze bo nenehna skrb za ljubiteljsko dejavnost, ki je znova zaživela

Konec novembra so v Postojni ustanovili Zvezo kulturnih društev, ki naj bi bila nekakšna naslednica pred leti razpuščene občinske ZKO. Prva akcija, ki jo zveza pripravlja skupaj z občino, so kulturne prireditve, na katerih se bodo predstavile vse delujoče ljubiteljske skupine.

Ustanovitelji Zveze kulturnih društev, ki je nastala na pobudo ljubiteljskih skupin, so bila stiri društva: KD Slavina, Postojnska godba, Društvo Harmonika in Društvo likovnih ustvarjalcev. Doslej so se zvezi pridružile že skoraj vse ljubiteljske kulturne skupine, ki delujejo v občinah Pivka in Postojna. Naloga zveze - njen predsednik je Stane Ambrožič, ki to delo opravlja

nepoklicno - bo predvsem koordiniranje na področju kulturnega dogajanja.

Delo zveze bo tako nenehna skrb za ljubiteljsko dejavnost, ki se je v zadnjih letih znova razmahnila, organiziranje prireditev, na katerih bodo skupine predstavile svoje delo, ter izobraževanje. Pri slednjem imajo v mislih najprej organiziranje seminarjev za pevstvo (pevskih skupin je namreč največ), pa tudi organizira-

nje raznih delavnic in drugo. Zelo pomembna naloga zveze bo znova postaviti na noge gledališko dejavnost, ki je bila nekod v Postojni na zavidljivi ravni. Ta cilj pa je močno povezan z dokončanjem obnove kulturnega doma v Postojni.

Prva akcija, ki jo zveza in občina pripravljata v februarju, so kulturne prireditve, na katerih se bodo srečale in predstavile občinstvu vse delujoče ljubiteljske kulturne skupine iz obeh občin. V nacrtu pa imajo tudi izdajo brošure, v kateri naj bi bili zbrani vsi podatki o letosnjem kulturnem dogajanju.

Mateja Godejša

CERKNO / OBČINSKI SVET

Med Idrijo in Cerknim bodo potrebna usklajevanja

Zavzeli so se za nemoteno delovanje skupnih ustanov

V prostorih Društva upokojencev so se včeraj na drugi seji sešli občinski svetniki nove cerkljanske občine, ki se se vedno ukvarja z nekaterimi prostorskimi in drugimi začetnimi težavami.

Uvodoma so za predsednika sveta izvolili Jureta Kavcica (SLS), za podpredsednika pa socialdemokrata Vojka Franceschina. Sicer pa so svetniki prisluhnili izčrpnemu razlagi proračunske porabe sredstev v nekdanji idrijski občini, ki jo je podal nekdanji občinski načelnik za gospodarjenje in novomenovani načelnik idrijske upravne enote, Miran Voncina. V razpravi je opozoril, da bodo občinski sveti tudi v okviru občin morali poskrbeti za delovanje javnih služb in izpeljavo nekaterih projektov, ki so bili začeti v okviru prejšnje občine. Pri sprejemanju začasnega odloka o financiranju javne

porabe so se svetniki zavzeli za nemoteno delovanje dosedanjih dejavnosti in nekaterih skupnih ustanov, kot so stanovanjski sklad, sklad stavbnih zemljišč, komunalne dejavnosti, raznih občin, vendar s soglasjem obeh občin in možnostjo nadzora nad delovanjem teh služb v prehodnem obdobju.

Pri razčlenitvi neodplačnih kreditov in obveznosti, nekdanje občine pa je župan Janez Podobnik opozoril, da je večina projektov v minullem obdobju potekala na ozemlju sedanje idrijske občine, kar je treba upoštevati pri delitvi dolgov. V občini Cerklje bodo zupani svojo fun-

kcijo opravljal neprofesionalno, največjo oporo pa naj bi mu nudil občinski tajnik, ki bi se s tremi sodelavci na področju gospodarskih dejavnosti, financ in administracije vodil občinsko upravo. Skupaj z idrijsko občino pa bi ustanovili direkcijo za gospodarsko infrastrukturo in se povezali tudi na področju financ.

Občinski svetniki so predstavili tudi svoje programske točke in možna področja delovanja. V nadaljnjem delovanju se bodo cerkljanski svetniki zavzemali za večji razmah podjetništva, gostinske ponudbe in turizma, kulture, športa in za samostojno razvojno strategijo nove občine, ki, po mnenju enega od razpravljalcev, ne sme postati satelitska občina sestrške občine Idrije.

Roman Bric

NOVO MESTO / STAVKE

V Novoteksu in Pionirjevem PLI delavci še vedno stavkajo

Stavkovni val, ki je konec lanskega leta zajel Dolenjsko, še vedno traja v Pionirjevi delniški družbi Program lesnih izdelkov (PLI) in Novoteksovi Konfekciji.

V PLI, kjer je zaposlenih 62 ljudi, so pred tednom dni dobili plače za oktober, vendar so zdaj z njimi spet v dvomesečnem zaostanku. Poleg tega pa stavkajoči zahtevajo jasen odgovor, kaj bo z usodo podjetja. Lastnik delniške družbe PLI GIP Pionir je predvidel interni stečaj, s tem, da bi perspektivne programe obdržali znotraj krovnega podjetja. Kot je povedal predsednik stavkovnega odbora Leopold Fink, delavci ne pristajajo na

tezo, da je dela le za polovico proizvodnih delavcev, saj je obrat z osemindesetimi stroji predviden za 120 delavcev, prav tako pa imajo že zdaj dovolj dela. V novomeškem obratu Novoteksove Konfekcije, kjer s krajšo prekinitvijo zaradi novoletnih praznikov ne delajo od 22. decembra, je včeraj zasedal upravni odbor podjetja. Na njem so razpravljali o razrešitvi direktorja Slavka Jermana, ki je odpoved ponudil sam, vendar sklepa niso sprejeli. Prav tako so stavkajoči zavrnili predlog vodstva podjetja, da bi danes in v ponedeljek zaradi zmanjšanih stroškov ostali doma.

Jože Žura

VIPAVA / VERITAS

Za ljubitelje in poznavalce

Slovenska vinska akademija je predstavila svojo revijo Veritas

Slovenska vinska akademija (SVA) Veritas je bila ustanovljena znamenito uveljavitve vina, trte in drugih posebnosti slovenskega prostora, vendar je ni oblikovala država kot je to običaj drugod.

Njeni ustanovitelji so zaposlenjaki, strokovnjaki in drugi. Prvi projekt, financiran z delniškim kapitalom okoli 70 delničarjev, je namenjen izdaji revije Veritas, ki izhaja v nakladi 10 tisoč izvodov. Kot bi slovensko vino že samo po sebi pogrešalo pisano besedo, je zapisal Branko Vodusek v uvodniku v drugo številko, katere osrednja vsebina je tokrat namenjena izborom vina iz vipavske kleti in z mikroklimo na Vipavskem. Predstavitev številke in dejavnosti akademije je bila v Vipavskem hramu, ki je bil

urejen v kleti ob stoletnici kot predstavitevni prostor in del slovenskih vinskih cest. Posebno pozornost so namenili starim sortam in se posebej Zeleni.

Najpomembnejši cilj vinske akademije in revije Veritas bo slediti kakovosti. Krog publicistične, predstavitvene in promocijske ter poslovne dejavnosti bodo poskušali razširiti in vanj zajeti čimveč ljubiteljev in tudi vinske trgovine. Siritvi znanja o slovenskih vinih in posebnostih bodo namenjeni kulturniško in kulinarično obarvani vinski večeri in strokovna srečanja. Dokumentacijski center, ki nastaja skozi sodelovanje z okoli 300 sorodnimi revijami, pa bo pomagal stroki pri zaznavanju trendov v svetu.

(A. L.)

KOPER / KNJIŽNA NOVOST

»Notarjeva javna vera«

V obalnih mestih je notariat deloval že pred tisočletjem

Notarska služba, ki se pri nas danes znova uvaja, je bila v obalnih mestih Koper, Izola in Piran običajna in pomembna javna služba vsaj od 9. stoletja dalje.

V avli koprške palače Tarsia so v sredo zvečer priredili predstavitev knjige Notarjeva javna vera, ki jo je na podlagi proučevanja starih listin iz arhivov obalnih mest napisal zgodovinar Darko Darovec. To je že sedma knjiga knjižnice Annales, ki jo izdaja Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, in tretja Darovecova knjiga, ki je izšla v tej zbirki.

V knjigi s podnaslovom Notarji in vicedomini v Kopru, Izoli in Piranu v obdobju Beneske republike avtor podaja izvore notariata v rimski antiki in v vlogi cerkvenih pisarjev ter zgodovinski pregled delovanja te ustanove skozi zgodnji in razviti srednji vek v širšem evropskem prostoru. Glavni del knjige pa vsebuje prikaz notariatske in vicedominske prakse v Istri in predvsem v treh mestih sedanje slovenske Istre.

V casih, ki so v tem delu opisani, se ni veljalo današnje geslo, da papir vse prenese. Veljalo je nasprotno: tisto, kar je bilo zapisano, je res veljalo. S pisano besedo si tedaj redki pismeni ljudje niso smeli privoščiti manipulacij, kakršne danes niso nič izjemnega. V Darovecovi knjigi je zapisan primer, ko so v Piranu leta 1330 notarju

Michaelu de Parmu zaradi poverbe neke listine odsekali desno roko. To je bila kazen, ki so jo za tak prekršek predvidevali skoraj vsi mestni statuti v bližnji in daljni okolici. »Fides publica« - zaupanje javnosti, javna vera je v tistih casih imela svojo težo in ceno. Notarji so bili za svoje delo zelo dobro plačani in so uživali velik ugled. Mesta so naziv in zadolžitve notarja oddajala s koncesijo ljudem, ki so imeli dokazila o svoji usposobljenosti.

Za zgodovinarje je poleg izčrpnega obdelane tematike v Darovecovi knjigi posebno pomembna osvetlitev razmerja med notarji in vicedomini, ki je bilo doslej le površno obravnavano. Institucija vicedominov je izvorni istrski model, znan iz Kopra, Izole, Pirana in Pulja. Medtem ko so notarji opravljali naloge, povsem sorodne tistim, ki jih bo opravljal sodobni notariat, so bili vicedomini v teh mestih nekakšni overovalci listin, na katere je bil prenesen tudi del sodobne oblasti in so bili med najpomembnejšimi uradniki komunov - tedanjih mestnih uprav.

Posebni pomen nove knjige zgodovinarja Darka Darovca pa je tudi v tem, da se skozi njo izoblikuje slovenski pogled na zgodovino krajev, kjer je nekdanja prevladovala romanska kultura in tako zapolnjuje znatno vrzel v našem zgodovinsko opisu.

Boris Vuk

OD RIBNICE DO KOČEVJA

Obravnava osnutkov PUP

KOČEVJE- Lani so pripravili več javnih obravnav osnutkov prostorsko ureditvenih pogojev za posamezna območja v občini, na katerih so krajani podali svoje predloge, mnenja in stališča do ureditve prostorov. Z javnimi razpravami bodo nadaljevali konec tedna. V petek, 20. januarja ob 16. uri v Lovškem domu v Predgradu, v soboto, 21. januarja v prostorih KS Kostel v Vasi, in v ponedeljek, 23. januarja v dvorani OS Osilnica, bodo obravnavali prostorsko ureditvene pogoje za dokaj občutljivo obkoljsko območje. Ugotavljajo, da lahko brez nactov in strokovnega posega v tem prostoru pride do neobvladljivih razmer v poletnem času, ko množica obiskovalcev prezivlja prosti čas ob Kolpi. Podrobnejšo razlago bo podal Mojmir Slacek iz urbanističnega inštituta RS.

Objekti propadajo

RIBNICA- V ribniški in kočevski občini je bila v »pravih« zimah zelo razvita športna oziroma smučarska dejavnost. Tako je bilo osrednje smučisce v Dolgi vasi, kjer so pred leti zgradili novo vlečnico, prizorišče kočevskih zimskih radosti. Zdaj, ko snega ni, smučisce samuje, oprema je dotrajana. V ribniški občini je v podobnem stanju smučisce v Danah, kjer so načrtovali, da bo osrednji zimski športni center.

Natečaj za cerkvico v Kočevskem Rogu

KOČEVJE- Končan je natečaj za izdelavo projekta za cerkvico v Kočevskem Rogu. Prejeli so 28 projektov, vendar komisija prve nagrade ni dodelila, ker nihče od avtorjev ni izpolnil vseh pogojev razpisa. Vsi nacrti bodo na ogled na razstavi v Kočevju, ki bo konec meseca v muzeju ali Likovnem salonu. Po besedah Bogomira Stefanica naj bi cerkvico zgradili na kraju vsakoletnih srečanj v Kočevskem Rogu, in sicer do julija, ko bo slovesnost ob 50-letnici množičnih pobjev na tem območju.

Novice zbral Milan Glavonjič

SEJA
DRŽAVNEGA
ZBORAPoslanci zavrnili ustavno
obtožbo predsednika vlade

LJUBLJANA - Na začetku včerajšnjega zasedanja državnega zbora je Franc Zagozen, vodja poslanske skupine SLS, nastel razloge, zaradi katerih so vložili predlog ustavne obtožbe zoper premiera Drnovska. V predlogu so poslanci navedli, da je takratni zunanji minister Lojze Peterle v Ogleju 10. oktobra lani na pogajanjih z Italijo parafiral dokument, v katerem slovenska vlada sosednji državi obljublja spremembo slovenske ustave in notranje zakonodaje.

Po njihovem mnenju je to v nasprotju s stališči in sklepi državnega zbora, ki jih je le-ta sprejel ob obravnavi »izhodišč za pogajanja z Italijo« marca lani, saj je tam jasno navedeno, da slovenska delegacija nima

mandata za pogajanja o vprašanih, ki posegajo v notranjo ureditev Slovenije, vprašanje vračanja optantskega premoženja pa je formalnopravno rešeno z Rimskim sporazumom iz leta 1983. Zagozen je dejal,

da je podlaga za ravnanje slovenske vlade na pogajanjih z Italijo in Evropsko zvezo posebna strogo zaupna »deklaracija o odnosih z Italijo in o namerah v zvezi s harmonizacijo slovenske zakonodaje z zakonodajo EZ«, ki jo je vlada sprejela 30. septembra lani. Skupina poslancev je menila, da omenjena deklaracija ne more biti ustrezna in zakonita podlaga za mednarodna pogajanja, ker predvideva spremembo notranje zakonodaje. Ker pa vlada ni začela postopka za spremembo ustave, na mednarodnih pogajanjih pa je kljub temu to spremembo nezakonito obljubljala, poslanci ugotavljajo, da je vlada grobo kršila ustavo v tistem delu, ki govori o delitvi oblasti na zakonodajno, izvršno in sodno. Skupina poslancev tudi zameri Drnovsku, da se pred začetkom pogajanj vlada ni posvetovala z državnim zborom niti ni predlagala ustrezne strategije. Tak način dela vlade je po mnenju skupine opozicijskih poslancev nesprejemljiv, saj skoduje ugledu Slovenije, posebej zaskrbljujoče pa je, ker so »tovrstni prekrški premiera Drnovskega pogost pojav«.

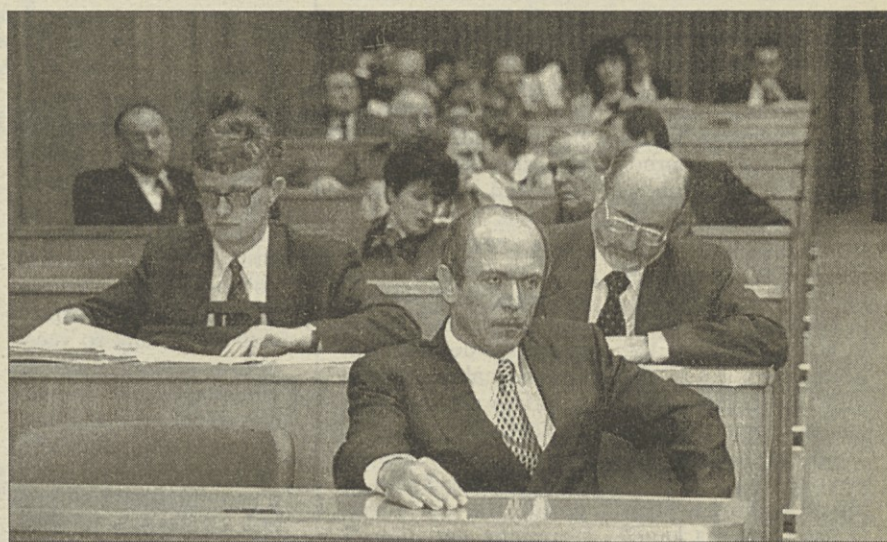
Predsednik vlade Janez Drnovšek je predlog obtožbe zavrnil, češ da v njem niso izpolnjeni osnovni predpogoji za predlog ustavne obtožbe, saj so dejstva bistveno drugačna kot jih navaja skupina poslancev. Pri tem gre za nepoznavanje instituta ustavne obtožbe, ki se je druge države zelo redko poslužujejo. V navadi je, da se politična nesoglasja med opozicijo in vlado rešujejo v parlamentu z nezaupnico. Drnovšek je

v nadaljevanju pojasnil, da gre za zgrešeno trditev, da je vlada Italijanom obljubila spremembo ustave. Sporna deklaracija sploh ni bila namenjena Italiji, ampak Evropski zvezi: »Vlada je sama ugotovila potrebo po prilagoditvi slovenskega pravnega reda pravu EZ, saj smo edina država, ki tujcem z ustavo omejuje pravice do nepremičnin. Zato ne pristajam na demagoške napade, češ da vlada ponuja razprodajo Slovenije tujcem. Jasno smo povedali, da moramo ta člen zamenjati z drugimi instrumenti.« Do razhajanja je prišlo, ko so ocenjevali, ali je oglejska izjava sprejemljiva ali ne, kar pa po njegovi oceni ne more biti predmet obtožbe. »Če bi ustavna obtožba danes uspela, bi bili najbolj zadovoljni italijanski pogajalci,« je se menil Drnovšek.

V imenu poslanske skupine Združene liste je Ciril Ribičic povedal, da argumenti, ki so navedeni v obtožbi ne držijo, sploh pa je institut ustavne obtožbe uporabljen napačno. Znano je, da oglejska izjava v vladi ni dobila podpore. Združena lista je to stališče vlade podprla in to nikakor ni sporno. Poleg tega je vlada samo izrazila namero, da bo predlagala spremembo ustave.

Tudi Lojze Peterle je v imenu poslanske skupine SKD zavrnil obtožbe skupine poslancev, češ da je vlada Italiji obljubila spremembo ustave. Obtožba ne temelji na resničnih dejstvih, ampak gre za podtikanje, je menil Peterle.

Poslanci liberalne demokracije, v njihovem imenu je spregovoril Dimitrij Rupel, v Drnovškovem ravnanju ne vidijo nič spornega.

Obtožba, ki jo je vložila skupina poslancev namreč kaže na poskus povzročenja izrednih razmer, ne pa urejanja razmer v Sloveniji. Po Ruplovem mnenju bo Slovenija morala prilagoditi zakonodajo evropski, govoriti o izdaji nacionalnih interesov pa je po njihovem mnenju smešno.

France Bučar je v imenu poslanske skupine demokratov menil, da ustava formalno sicer z ničimer ni bila kršena. Gre pa za vprašanje odnosa parlament-vlada in za to, da mora ta dobiti osnovna navodila v državnem zboru. S tem, da je vlada dala izjavo o spremembi ustave, je de facto že prejudicirala bodočo ureditev. Vlada bi torej morala za mnenje najprej povprašati parlament.

Franc Zagozen je v imenu poslanske skupine SLS, ki je tudi podpisala predlog obtožbe, zavrnil nekatere obtožbe o tem, da so imeli podpisniki obtožbe neke politične cilje. Sicer pa je izid glasovanja znan, saj za vlado stojita dve tretjini koalicijskih poslancev. S tem pre-

dlogom obtožbe so samo zeleli prepričati delitev oblasti na zakonodajno in izvršno, ki jo vlada s svojim načinom dela že zdaj uveljavlja.

V nadaljevanju razprave je Zare Pregelj (SLS), ki je kar nekajkrat poskrbel za proceduralne zaplete, menil, da predsednik vlade ni razumel bistva obtožbe. Po njegovih besedah je France Bučar jasno povedal, da je obtožba posledica odnosa med vlado in parlamentom, ki ni skladen z našo ustavo. Ne samo, da bi se vlada morala posvetovati s parlamentom, ampak bi lahko sprožila resolucijo, da bi imela kritje. Janez Kocijancić (ZLSD) pa je opozoril, da je ustavna obtožba prehud in neprimeren instrument glede na vsebino, ki so jo predlagatelji ponudili. Kocijanciću se je pridružil Thaler, ki je menil, da je ustavna obtožba »predozirana poteza opozicije«. Dodal je tudi, da se zdaj nima smisla pogovarjati o Ogleju, saj vlada tega osnutka dokumenta ni sprejela. Tone Persak (DS) je nasprotoval prepričanju, da komu ni

mogoče očitati kršitve zakonov samo zaradi namena. To je ponazoril s primerom, »če ima nekdo namen nekoga ubiti, mu zaradi tega ne bi smeli soditi«.

Nato je Franc Zagozen predlagal zacasnno prekinitev razprave za dopolnitev njihovega predloga. Predsednik državnega zbora Jozef Skolc ga je opozoril, da lahko v skladu s poslovnikom predlagatelji sedanji predlog samo umaknejo in vložijo novega. Zavrnili je tudi drugi predlog, da bi pred odločanjem poslancem razdelili dokumentacijo o slovensko-italijanskih pogajanjih, na kar je v razpravi opozoril nekdanji zunanji minister Lojze Peterle. Za ponoven zaplet je poskrbel še Zare Pregelj, zaradi katerega so morali ponoviti glasovanje o predlogu ustavne obtožbe. Opozicija je namreč v zadnjem trenutku nameravala predlagati tajno glasovanje, ki bi po njihovem mnenju bistveno spreminilo izid glasovanja.

Margareta Jarc
Foto: Jozse Suhadolnik in Bojan Velikonja

DS: Z našo zunanjo politiko
je nekaj hudo narobe

LJUBLJANA - Demokrati ocenjujejo, da je s slovensko zunanjo politiko nekaj hudo narobe. »Od priznanja Slovenije se ni zgodilo nič, naš ugled v svetu je celo upadel,« je na včerajšnji redni novinarski konferenci izjavil predsednik stranke Tone Persak.

Zunanja politika je po njegovih besedah tako pomembno področje, da tukaj ne bi smelo biti improvizacij, kot je bilo zadnja leta v navadi. Slovenija bo morala - če si bo hotela zagotoviti prihodnost - določiti jasno strategijo zunanje politike. Zato je potrebna temeljita analiza zunanjepolitičnega dogajanja. Slovenija mora opredeliti svoje odnose s sosedi in razmisliti o svoji politični umestitvi. Namesto tega pa je po Persakovem mnenju prišlo do zastoja v pogajanjih z Evropsko zvezo, pohvaliti pa se ne moremo niti pri odnosih s sosedi, predvsem kar zadeva Italijo in Hrvaško. Da je Slovenija brez zunanjepolitične strategije se je po njegovem mnenju pokazalo tudi ob nedavnem obisku italijanskega senatorja Migoneja v Sloveniji. »To je bil prvi kontakt po Ogleju, mi pa smo govorili vsak v svojo smer.«

Pred vrati je tudi odločitev o novem zunanjem ministru, ki bi moral po Persakovem mnenju izpolnjevati tri pogoje: to mesto bi moral zasedati clovek, ki bo imel ugled v Sloveniji, moral bi biti sposoben vzpostaviti gospodarske stike, hkrati pa bi si moral priskrbeti ugled tudi v svetu. Glede na najnovejše zaplete v pogajanjih med LDS in SKD, kjer gre za strogo strankarske interese, pa se je Danica Simčič vprašala, ali bo zunanji minister izpolnjeval vsaj enega izmed teh kriterijev. France Bučar je ob tem pripomnil, da so se do zdaj dajala na tehtnico le ministrska mesta, zdaj pa se tehtajo tudi mesta državnih sekretarjev, ki bi jih morali presojsati izključno z vidika strokovnosti. **Margareta Jarc**

Večina Slovencev podpira
obstoječi avtocestni program

LJUBLJANA - Center za prostorsko sociologijo in Center za raziskovanje javnega mnenja sta opravila javnomnenjsko raziskavo o socialnoprostorskih vplivih avtocest, ki kaže, da se velika večina Slovencev zavzema za gradnjo avtocestne mreže tako, kot je bila zastavljena. Pri tem je skupina 1024 vprašanih, ki predstavljajo reprezentativni vzorec prebivalstva v državi, izrazila tudi določene pomisleke, vendar so ti vrednostno manj pomembni. Raziskava, pri kateri so sodelovali dr. Niko Tos, dr. Zdravko Mlinar, dr. Jan Makarovič in drugi, je pokazala »avtomobilistično« prometno usmeritev večine.

Kot je povedal dr. Drago Kos, nosilec raziskave, večinsko javno mnenje podpira tudi glavne smeri poteka novih avtocest. Tako bi morali najprej zgraditi stajerski krak, nato avtocesto na Gorenjskem, primorske avtoceste so na tretjem mestu, na koncu pa naj bi zgradili dolensko avtocesto. Avtocestne prometne povezave naj bi predvsem izkoristile dobro prometno lego Slovenije in bi povezale slovenske kraje in pokrajine, so menili anketirani. V raziskavo je bila vključena tudi skupina dodatnih 700 vprašanih, ki bodo živeli v neposredni bližini avtocest na mariborskem, domžalskem in vipavskem vozlišču. Zanimivo je, da so neposredno prizadeti izrazili se večjo podporo avtocestnemu programu kot skupina anketirancev iz vse Slovenije. Ta ugotovitev podpira domnevo, da ljudje, ki bodo živeli ob bodočih

avtocestah, obravnavajo gradnjo prometnic kot pomembno razvojno pridobitev. Opazna pa je tudi solidarnost vprašanih do prebivalcev tistih predelov Slovenije, ki bodo ostali brez »svojih« avtocest. Desetina se jih boji, da bodo avtoceste služile predvsem interesom tujih držav, približno četrtina pa jih ima pomisleke glede varstva okolja. Pri gradnji avtocest bi morali najbolj zavarovati rezervate pitne vode, okolico bolnišnic in kmetijska zemljišča, pozornost, čeprav manjša, pa naj bi bila namenjena tudi zaščiti redkih zivalskih vrst. Kljub vsemu pa imajo ekonomske prednosti gradnje avtocest po mnenju večine prednost pred varstvom okolja. Določeno mero nezaupljivosti so pokazali vprašani tudi do financiranja avtocestnega programa oziroma smotne porabe denarja. Dr. Mlinar je opozoril na »razcepljenost« javnega mnenja, ki ponazarja ekonomsko odprtost Slovencev po eni strani, po drugi strani pa njihovo previdnost zaradi morebitne izgube avtonomnosti na nacionalni ravni. Ali bo Slovenija postala koridor v interesu tujih držav ali pa prometno izoliran otok, je eno temeljnih vprašanj, ki jih je po Mlinarjevem mnenju izpostavila anketa. Za večino je daleč najpomembnejše merilo za gradnjo avtocest izboljšana prometna varnost, pri izvedbi celotnega programa pa najbolj zaupajo strokovnjakom in od njih zahtevajo visoke varnostne standarde pri načrtovanju in vmeščanju posameznih avtocestnih odsekov v prostor. **Borut Mesko**

ZLSD in vladno
kadrovanje

LJUBLJANA - Glavni tajnik Združene liste socialnih demokratov Dusan Kumer je na redni tiskovni konferenci stranke poudaril, da se naprej vztrajajo na stališču, da se pogajanja med Liberalno demokracijo Slovenije in Slovenskimi krščanskimi demokrati lahko odvijajo samo v okviru ministrstev omenjenih strank. »To velja tudi za državne sekretarje«, tako Kumer, »saj so SKD pred dvema leti vztrajali, da v koalicijski pogodbi pise, da državne sekretarje predlagajo ministri«. Po mnenju ZLSD bi lahko nerešena vprašanja med vladnimi strankami rešila enotna koalicijska pogodba.

ZLSD tudi odločno nasprotuje napovedi, da bo v primeru dogovora med SKD in LDS mesto podpredsednika vlade pripadlo krščanskim demokratom. Menijo namreč, da lahko podpredsedniško mesto in vloga koordinatorskega gospodarskih resorjev pripada samo njihovemu ministru za gospodarske dejavnosti Maksu Tajnikarju, ki vodi tudi odbor vlade za gospodarstvo.

Združena lista meni, da so aktualne kadrovske menjave posledica političnih spletk in bodo zato negativno vplivale na strokovnost vlade. **(MIG)**

AVSTRIJA - SLOVAŠKA

Zasliševanja o varnosti JE Mohovce ne bo

Slovaška odklona udeležbo

IVAN LUKAN

DUNAJ - Hearinga (zasliševanja) zastopnikov slovaško-francoskega podjetja o varnosti nuklearke v Mohovcih na Slovaškem 23. in 24. januarja v Avstrija Center na Dunaju ne bo.

Zastopniki podjetja, ki zeli s kreditimi Zahodnoevropske banke (EBRD) v Londonu dograditi sporno nuklearko, do včeraj niso odgovorili na kompromisni predlog avstrijskega zveznega kanclerja Vranitzkega, ki je predvideval, da se bi hearinga udeležilo največ 200 oseb naenkrat, ostali interesenti pa bi zasliševanju lahko sle-

dili na televizijskih ekranih. Na ta način ne ni prišlo do »stadionske atmosfere«, katere se očitno boje graditelji projekta.

Za zveznega kanclerja zadeva de facto odpovedi se ni dokončno propadla. V prvi reakciji je dejal, da obstajajo znaki, da bo le se prišlo do nekakega zasliševanja.

Tudi ministrica za okolje Rauch-Kallat je poudarila, da je pripravljena nadaljevati dialog, hkrati pa napovedala, da bo posredovala pri EBRD, naj zaenkrat ne izplača sredstev za dogradnjo sporne elektrarne.

KOROŠKA / PROJEKT ZA MILIJARDO AVSTRIJSKIH ŠILINGOV

Odpor proti nadaljnji izgradnji smučarskega centra Mokrine

Zeleni napovedujejo »Hainburg na gori« in pot do Vrhovnega sodišča

CELOVEC - Odpor proti načrti turističnega gospodarstva po nadaljnji izgradnji smučarskega centra Mokrine ob avstrijsko-italijanski meji se krepi. Po protestu številnih naravovarstvenih organizacij na Koroškem in sirom Avstrije ter skupine poslank vseh v koroškem deželnem zboru zastopanih strank so včeraj načrte zavrnila tudi zeleni. Napovedali so odločen odpor in v skrajnem primeru celo »Hainburg na gori«, protestno akcijo z zasedbo nad 2000 metrov visoke gore po vzorcu akcije zaščitnikov narave pred točno desetimi leti, ko je bila na ta način preprečena gradnja hidroelektrarne na Donavi pri Hainburgu.

Kot znano, močna go-

Področje mokrin velja kot največji smučarski center na Koroškem.

spodarska lobby načrtuje nadaljnjo razširitev sedanjega največjega koroškega smučarskega centra na goro Roßkofel in na Garnitzenalm (Krnška planina).

Uresničitev obeh projektov, ki naj bi po predvidnih ocenah zahtevali sredstev med 700 milijonov in eno milijardo šilingov, pa je povezana z dokaj hudimi posegi v

naravo (razstreljitev skal za ureditev smučarske proge od Roßkofla, itd.). Krnška planina pa je vrhu tega se območje Wulfen, rože, ki na svetu raste samo na treh mestih.

Predsednica koroških Zelenih Karin Prucha je včeraj javnosti predložila izvedniško mnenje Avstrijske planinske zveze, ki se odločno distancira od predloženih načrtih, poudarila pa je tudi, da bi bila nadaljnja razširitev turističnih naprav na Mokrinah tudi v nasprotju z obstoječimi naravovarstvenimi zakoni. Zeleni to da ne bodo dopustili in poleg protestnih akcij izčrpali vse pravne možnosti do pritožbe pri vrhovnem sodišču.

Kot smo že obsirno poročali, je koroška deželna vlada šele konec leta 1994 z večinskim sklepom (svobodnjaki so bili proti bolj iz bolj populističnih razlogov) več ali manj dala »zeleno luč« za razširitev obstoječega turističnega centra v Ziljski dolini, ki na področju Krnške planine predvideva tudi povezavo z italijansko stran.

Tudi tam, zeli neka investicijska družba uresničiti večje investicije v zimski oz. smučarski turizem. Konkretnih načrtov Italijani se niso predložili, znano pa je, da bi moralo tudi na italijanski strani priti do bolečih posegov v naravo.

Koroški investitorji zato poudarjajo, da bo projekt skupnega prekomejnega zimsko-turističnega centra mogoče uresničiti le tedaj, če bo zagotovljena gradba na obeh strani koroško-italijanske meje.

Zato koroški investitorji in dežela Koroška tudi zahtevajo, naj italijanski investitorji končno predložijo konkreten projekt o svojih načrtih.

Ivan Lukan

NOVICE

Posvet z gospodarstveniki slovensko-koroških podjetij

CELOVEC - Na pobudo generalnega konzulata Republike Slovenije v Celovcu je včeraj popoldne v prostorih Zveze Bank potekalo srečanje slovensko-koroških podjetij, katerega so se udeležili vidni predstavniki slovenskega gospodarstva na Koroškem. V okviru posveta je generalni konzul Jože Jeraj uvodoma informiral o avstrijsko-slovenskih odnosih (zasedanje kontaktnega komiteja, zasedanje mešane avstrijsko-slovenske komisije za gospodarsko sodelovanje), sledila je informacija Slovenske gospodarske zveze (SGZ) na Koroškem o njenem delovanju in vključevanju v koroško gospodarstvo (izdaja posebne brošure-imenika, promocije, itd.), posebno tezišče posveta pa je bila izmenjava informacij o predvidenih aktivnostih v letu 1995, med drugim o skupnih nastopih na sejnih in drugih promocijah. Pri obravnavi stanja gospodarskih odnosov med Slovenijo in Avstrijo pa so se udeleženci zavzeli za izboljšanje le-teh, predvsem tudi iz vidika avstrijskega pristopa Avstrije z začetkom letošnjega leta k Evropski zvezi. Avstrija kot nova članica EZ da lahko prevzame pomembno vlogo pri približevanju kandidatov k Evropski zvezi. (I.L.)

AVSTRIJA - EZ / SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH KMETOV

Kmeti so najbolj nastradali

Svetnik v koroški kmetijski zbornici Janko Zwitter.

CELOVEC - Kmeti z vstopom Avstriji k Evropski zvezi da nikakor ne morejo biti zadovoljni - prislo je se huje kot so to pričakovali največji pesimisti.

To negativno bilanco iz vidika koroških kmetov sta po pol mesecu avstrijskega članstva v EZ potegnili predstavnika Skupnosti južnokoroških kmetov (SJK) v koroški kmetijski zbornici, zbornična svetnika Stefan Domej in Janko Zwitter.

Na tiskovni konferenci v Celovcu sta poudarila, da je trenuten razvoj na področju kmetijstva v

Avstriji oz. na Koroškem povsem zaskrbljiv ter da so potrebni nujni ukrepi za normalizacijo položaja - predvsem glede cen pri mleku (le-te so padle celo pod ravan EZ), govedih, svinj in pujskov.

Domej in Zwitter sta nadalje poudarila, da so kmeti prav zaradi zdajšnjega razvoja in »katastrofalnega stanja« izgubili zaupanje v politike in njihove napovedi ter da obstaja nujna potreba po spremembi struktur znotraj kmetijske zbornice kot javno-pravnem zatopstvu kmetov. Glavni predlog: interesno za-

stopstvo kmetov naj se v prihodnosti bolj loci od vpliva strank.

Zbornični svetnik Janko Zwitter je nadalje kritiziral slab »lobbying« koroških politikov v zvezi s koroškimi regijami, ki naj bi prejemale se letos pospeševalnih sredstev s strani Evropske zveze. Ostro kritiziral je predvsem dejstvo, da so iz v Bruslju sklenjenega programa za pospeševanje regij (ciljlo področje A2) crtali sedem občin ob tromeji Koroška-Slovenija-FJK, ki so objektivno potrebni pospeševalnih sredstev. Ivan Lukan

I S T R A

Ne(naključno) pretepanje sinov lokalnih politikov

GORAN MORAVEC

REKA - Policija je pretepla pastorka reskega župana Slavka Liniča. Poveljnik policije se je Liniču opravičil, ker je neki policist sredi noči prejšnji konec tedna »prekoratil svoja pooblastila« in premlatil mladenčica, ki je zelo globoko pogledal v kozarec. Čeprav preiskovalci zatrjujejo, da omenjeni policist ni vedel, koga pretepa, javnost meni, da do incidenta ni prišlo po naključju, zlasti zato, ker so pred petnajstimi dnevi z gumijevko »obdelali« tudi sina nekega drugega reskega politika (iz opozicije).

Slavko Linič za zdaj noče javno govoriti o dogodku, v katerem je njegov pastorek igral glavno vlogo, verjetno zato, ker je bil mladenič popolnoma pijan. Z avtomobilom se je vračal iz Opatije z neke nočne zabave, ko ga je ustavila policija, ki je zaprla ceste, ker je nekdo vrzel ročno bombo pred vhodom priljubljene opatijske diskoteke Palladium. Zgodba je - vsaj kar zadeva nasilnost in vinjenost - podobna številnim drugim iz črnih kronik in ne bi zaslužila večje pozornosti, če vanjo ne bi bil neposredno vpleten župan Linič. Ta re-

formirani komunist s (pre)dolгим jezikom se je velikokrat znel v središču pozornosti javnosti. Zoper njega teče kar nekaj sodnih postopkov, ker ni pretirano izbircen glede besed, ko govori o posameznih pojavih in ljudeh. Tako Liniča toži eden reskih lokalnih močkov, ki ga je Linič obtožil, da je vojni dobičkar, zapletel pa se je tudi v pravdo z nekaj nekdanjimi policisti. Ti so pred dvema letoma »prekoricali svoja pooblastila«, saj so Liničevega tesnega sodelavca Franja Butorca vkljenjenega odpeljali iz poslopja skupščine samo zato, ker zaradi prezaoplenosti policiji ni mogel dati neke rutinske izjave. Spopad med županom Liničem in lokalno resko policijo je že tradicionalen, zato se župan, ki je zares spretel pri dvigovanju političnega prahu, javno sprašuje, ali niso sodni procesi ter druga dejanja in kampanje naperjeni zoper njega zato, da bi zapustil krmilo (lokalne) oblasti.

Na Reki je na oblasti koalicijska reformiranih komunistov, narodnjakov in liberalcev, saj so na volitvah, podobno kot v Istri, močno porazili Tudmanovo Hrvaško demokratično skupnost

(HDZ). Poleg tega se župan Linič, ki ima svoje zamisli o tem, kako je treba upravljati mesto, pogosto spopada tudi z županom primorsko-goranske županije dr. Josipom Rojem. Linič zatrjuje, da ta župan, ki je član liberalne stranke Družena Budise, preveč uboga Zagreb in se premalo zmeni za interese prebivalcev. Po številnih obtožbah na račun tega župana, ki prihajajo iz Liničevega kabineta, je očitek o »podrejanju« Zagrebu - najostrejši.

Spopad med zagovorniki decentralizacije in togim državnim centralizmom, ki ga izvajata Franjo Tudman in njegova HDZ, se čedalje bolj pogloblja. Liniču in njegovim sodelavcem je uspelo, da so - med najhujšimi vojnimi spopadi z JLA na drugih območjih države - obvarovali mesto pred pustošenjem, saj so sklenili sporazum z generalom Marjanom Čadom. S tem sporazumom, ki je pozneje obveljal kot model za druge sporazume na Hrvaškem, je Reka ostala cela, dobro oborožena jugoslovanska vojska pa se je umaknila iz mesta, ne da bi izstrelila eno samo kroglo. Takrat so številni »jastrebi« grozili

Liniču, češ da je mogoče JLA obvladati tudi s silo. Od takrat traja tudi spopad med županom in zagovorniki »pravega hrvaštva«. Slednji so namreč prepričani, da bi znali veliko bolje upravljati mesto kot komunist Linič.

Reski župan uživa na Reki precej simpatij, saj so mnogi prepričani, da je kljub dolgemu jeziku zelo zmeren politik. Tega prepričanja ni omajalo niti dejstvo, da je Linič stopil na celo gibanja drugih županov mest, ki od Zagreba zahtevajo več samouprave. Za zdaj je moznosti, da bo Tudman, ki trdno drži v svojih rokah politične in druge niti, pristal na decentralizacijo, malo. Po mnenju hrvaškega predsednika bi lahko državniške in upravne uzde zrahljali šele takrat, ko se bo stanje na Hrvaškem politično in vojaško ustalilo. Takrat bo, kot zatrjujejo Tudmanovi pristasi, država tudi močnejše spodbujala demokracijo. Do takrat pa je interes Hrvaške nad vsemi drugimi interesi.

S takšnim stališčem se Linič ne strinja in prav tako se s Tudmanovim prepričanjem ne strinjajo opozicijski prvaki, ki menijo, da je človekove svobošči-

ne in vse, kar je povezano z njimi, treba omogočiti v celoti tudi v trenutnem (pol) vojnem stanju. Nesoglasja med zagovorniki teh dveh koncepcij razvoja države so globoka, zato so nasprotniki zelo besni drug na drugega in pri medsebojnih obracunih ne izbirajo sredstev. V državi, ki je se zmeraj v vojni, so takšne ločnice razumljive, marsikdo pa ne more razumeti, da oblasti v Zagrebu spregledujejo nasilje, ki ga na Hrvaškem izvajajo tisti, ki nosijo uniforme.

Poveljnik krajevne reske policije Zlatko Lenac zatrjuje, da je moralo lani policijo uniformo sleci 27 policistov, ki so »prekoricali pooblastila«, proti 75 pa so uvedli disciplinski postopek. Policija na Hrvaškem, katere pripadniki so zares hudo obremenjeni zaradi bombasov in drugih kriminalcev, ki zlorabljajo stanje, ki ni ne vojna ne mir, zares ni podobna stari jugoslovanski milici. Toda samovoljni posamezniki se zmeraj, včasih tudi »z najboljšimi nameni«, ker se počutijo narodnostno zavedne, kršijo zakon in imajo gluha ušesa za tiste, ki trdijo, da policisti s takšnimi postopki delajo svoji državi medvedjo uslugo.

LIKOVNA UMETNOST

Helmut Jerak, slikar, ki je blizu ljudem in ki zna slikati njihove stiske

JURIJ PALJČ

V goriskem Kulturnem domu je do 27. januarja na ogled razstava slovenskega slikarja z avstrijske Koroske Helmuta Jeraka. Razstavo si lahko ogledate vsak dan od 9. ure do 12. in v večernih urah pred raznimi prireditvami.

Helmut Jerak se je rodil leta 1935 v Celovcu, a se je njegova družina kmalu preselila v Zagreb, ker je bil njegov oče glasbenik, ki je nadaljeval svojo kariero v orkestru hrvaške opere v Zagrebu. Jerak je slikarstvo spoznal zelo zgodaj, saj je bil njegov oče tudi sam ljubiteljski slikar in Jerakov prvi mentor. Po poklicu je Helmut Jerak strojni tehnik in to delo tudi opravlja v Nemčiji, kjer živi. Zase je slikar dejal, da je po poklicu res tehnik in nekako z delom slikarstvu oddaljen, po duši pa da je slikar. In to dober, bomo zapisali mi, potem ko smo si ogledali 30 razstavljenih slik v predverju in v prvem nadstropju goriskega Kulturnega doma.

Jerak (na sliki med razstavljenimi deli v goriskem Kulturnem domu, foto Studio Reportage) je v Gorico prinesel 30 slikarskih stvaritev večjega formata, ki nas prepričajo tako slogovno kot tudi s svojo neposredno sporočilnostjo. Jeraku se pozna, da je predstavnik starejše slikarske sole, ker je imeniten risar in se zelo strogo drži svojega formalnega načina slikanja. Njegovo slikarstvo govori o svetu, ki nas obdaja in v tem je Jerak sin svojega časa, saj so njegove slike polne tesnobe in bivanjskih vprašanj.

Obenem pa je slikar našel svojo slikarsko govorico, ki nobenega gledalca ne bo pustila neprizadetega, saj bo vsakomur s svojo sliko nekaj povedal. Morda se bo zdelo zelo enostavno, če zapisem, da ima Jerak tak slikarski slog, ki je dojemljiv širšemu krogu ljudi, a s to trditvijo slikarju nicesar ne odvzamemo. Nasprotno:

danes je zelo težko najti slikarja, ki bi bil blizu ljudem in slikal njihove stiske in njihovo vsakdanje življenje. Helmut Jerak to zna. Za nas je Jerakovo slikarstvo pravo odkritje, saj ga na Slovenskem skorajda ne poznamo, v tujini pa se je kritika večkrat pozitivno izrekla o njem.

Helmut Jerak v Gorici predstavlja 30 slik na papirju, ki so vse narejene v mešani tehniki, največ je umetnik uporabljal voscenke in barvno kredo. V Kulturnem domu predstavlja umetnik nekako tri sklope, vsaj jaz sem razstavo tako razumel. V avli Kulturnega doma likovnik takoj sokira obiskovalca s svojimi tesnobnimi slikami, ki pričajo o bivanjskih stiskah umetnika in sodobnega človeka. Jerakova slikarska govorica je jasna, pa čeprav uporablja zahtevno paletto barv, v kateri dominira oker in rjavo rumena barva, temne rjave barve samo se bolj nakazujejo jerakovo pesimistično razpoloženje. Obenem pa je njegovo, sicer zares figuravno in

jasno slikarstvo, pod močnim in stalnim vplivom metafizičnega sloga, ki ga v slikarstvu poznamo že vrsto let. Slika z naslovom Otroške oči nimajo več solz, je morda najlepši primer za to trditev, saj je sodoben triptih na enem kosu papirja, na katerem ima centralno pozicijo izredno dobro naslikana mati z dvema otrokoma, zraven pa sta se dve, nekako samostojni

lebdi neke v praznem prostoru - človeka ni več v njem, dalje imenitno sliko z naslovom Deset zapovedi, pa se slike Agonija - Smrtni strah, Pozor! Pokol 1 in 2. Prav slednji sliki gledalca s svojo skratno rdečo barvo na temni podlagi sveta, ki propada, govori o velikem nelagodju človeka in slikarja v današnjem ekološko uničenem svetu. Če bi se kdo dvomil

o slikarjevem nelagodju in njegovi tesnobi, naj si ogleda naravnost strasne obraze na omenjenih slikah in svet, ki ga slikar riše in naslika tako, da je že laiku jasno, da propada in se razkaja.

Cisto drugačna sklopa slik pa sta v prvem nadstropju Kulturnega doma in človek se zares oddahne, ko vidi, da Jerak zelo rad riše tudi akte in "normalne" slike. Njegova dva akta, se posebno tisti, ki nosi naslov Po potovanju, kjer se slikar naravnost sprosti v mehke sikanju na bok ležeče ženske in v se mehkejšem sikanju njenih bokov in njenega hrbita, pričata, da Jerak se verjame v svet, pa čeprav je v njem zelo utesnjen. Sliki z naslovoma Razmislijuče in Dvojno nam to samo se potrdita, pa čeprav je v njih začutiti melanholijo in tiho žalost, ampak ta je narisana v finih in neznih, mehkih barvah, risba pa je izvrstna.

Kot je dober tudi njegov tretji sklop, ki bi ga najbolje označili, če bi rekli, da gre za ekspresionistična tihožitja in portrete, slike, med katerimi moram omeniti vsaj veliko Moški s sadjem in dve sliki na temo tihožitja, ki sta obe večjega formata. Slikar Jerak tudi v teh slikah nakazuje nas razmajani in negotov svet, pa vendar človek vidi, da se verjame v preproste in življenja vredne stvari. Slike, ki so v predverju Kulturnega doma, nam našo krhko lestvico vrednot in naš svet namreč močno razmajajo.

Razstava Helmuta Jeraka v Kulturnem domu v Gorici je gotovo ena najboljših v zadnjem času na Goriskem, priča pa tudi o dobro zastavljenem programu vodstva Kulturnega doma, ki nas z vsako razstavo bolj preseneca in nam v Gorico privabi slikarje, katerih sicer ne bi spoznali.

ZALOŽNIŠTVO

Ob pomenu »koledarskih« knjižnih ponudb tudi dvom, če je potrebno, da je na tem področju »ideološka« dvojnost

NADA PERTOT

Ob koncu lanskega leta smo bili spet deležni velike knjižne ponudbe vseh vrst. Naj začnem kar pri dveh najpomembnejših, Goriske Mohorjeve družbe in Jadranskega koledarja, ki spadata že po tradiciji na konec vsakega leta in pomenita že ustaljeno navado v našem zamejskem prostoru. Ob knjižni ponudbi obeh založb se me je ponovno lotil dvom, ce je sploh potrebno, da imamo tudi na tem področju dvojnost, ki sega zaradi ideoloških pregraj, ki pa so že davno presežene, daleč v preteklost.

Knjižna ponudba GMD je prav gotovo med obema koledarskima ponudbama pomembnejša, saj ponuja poleg Koledarja Rebulova zgodnja ali se celo neobjavljena dela, dragoceno pričevanje Zorka Jelincica in seveda zadnji snopček leksikona.

Pri Jadranskem koledarju predstavlja novost le pesniška antologija s tehtnim esejem prof. Paternuja, Rebulovo kacjo rožo imamo že doma od njenega izida dalje, priručnik o boleznih pa bo za nekatere zanimiv za druge pa balast.

Ne bi se spuščala v vrednotenje posameznih knjig, opozoriti bi hotela samo na absurd, ki se mi kaže v dvojnosti teh publikacij. Bralcu sta seveda obe knjižni ponudbi zelo dragoceni, zelo dragoceni zaradi posameznih knjig in posameznih sestavkov. Večina naših ljudi pa kupuje koledar zgolj po politični oziroma že kar stereotipni politični liniji. Za nekatere je nakup ene ali druge zbirke zgolj neka dolžnost brez pravega zanimanja za samo ponudbo. Nekaj pa nas je še takih, ki z zanimanjem prebiramo, kar

izhaja pri nas. Med te spadam tudi sama. Kako se mi doma kopici papir in tudi knjige, pa ve marsikdo od meni podobnih. Absurdno je, da sem morala kupiti obe knjižni zbirki, če sem hotela prebrati nekaj tehtnih prispevkov, ki so v obeh ponudbah.

Po tradiciji se mora v koledarju zrcaliti okolje, iz katerega izhaja. Tako se dogaja, da se pravzaprav iz obeh koledarjev odraža ista stvarnost, da ni do vrednotenja nekaterih problemov nobene razlike, da pišejo pravzaprav v oba koledarja isti ljudje, da so nekateri članki nadvse pomembni, drugi pa le masila. Skoda je predvsem v tem, da marsikdo ne pride do pomembnih informacij, ker pač druge knjižne zbirke iz navade ali družinske tradicije ne kupuje.

V Mohorjevem koledarju pač nihče ne more mimo dveh tehtnih sestavkov ob petdesetletnici obnove slovenskih sol. Posebno članek prof. Bratine prinasa marsikatero novost, ki je zanimiva za mlajše in starejše bralce. V Jadranskem koledarju sta tudi dva prispevka o soli. Didaktični ravnateljci in prof. Rupel razmislijo o dejanskem stanju na solah in vabijo k poglobitvi v probleme in pomanjkljivosti. Prav gotovo se vsi stiri članki med seboj povezujejo in dopolnjujejo.

Zanimiv in zelo pretehtan je spominski zapis o radiu izpod peresa ge. Lide Turk v Jadranskem koledarju in lahko vsem nam marsikaj pove. Pretresel me je tudi zapis prvega urednika Primorskega dnevnika, ki opisuje svoje objestno obnašanje ob prihodu v Trst. V meni je zbudil kar precej spominov na tiste dogodke, ki so bili tudi taki, kot

jih brez kančka kritičnosti predstavlja avtor Lado Pohar. Na zelo visoki ravni so zgodovinski sestavki in je škoda, ce jih ne preberemo.

Med knjižnimi ponudbami je prav gotovo pomenljiva Rebulova zbirka novel Vinograd rimske cesarice in zgodnje novele. Rebulova kratka proza je gotovo pretresljiva in zanimiva za vse in ne samo za dijake, ki jim je predvsem namenjena. V tem duhu je napisan tudi uvodni esej prof. Diomire Fabjan Bajc. V tej Rebulovi zbirki so nadvse živi naši kraji in ljudje ob koncu vojne in tik po njej. Prav zato tudi tokrat obzalujem, da ni pisatelj krajev poimenoval s pravimi imeni, saj bi npr. novela Vinograd rimske cesarice lahko samo pridobila na pomembnosti in dramatičnosti. Literarna vrednost pa tudi ne bi bila prizadeta, ko bi bilo jasno napisano, da se zgodba dogaja v občini Devin-Nabrežina in ne v namisljeni z imenom Brsljan-Brežina. Kolikšno dokumentarno vrednost (poleg literarne) bi imela novela, ki govori o resničnem stanju v občini, ki je bila po tej vojni se povsem slovenska in v kateri je na prvih volitvah res zmagala slovenska večina. Danes se je vse spremenilo in nepoučenemu bralcu se bo zdelo, da je vsa vsebina le sad umetniškega ustvarjanja, strahotna sprememba v petdesetih letih pa mu bo ostala nepozabna. Isto velja tudi za druge novele, ki so po vsebini in jeziku (!) pretresljivo naše in v katerih je igrackanje z imeni neprimerno.

Jelinciceva knjiga je prav gotovo krona te zbirke. Trnjeva pot Zorka Jelincica se

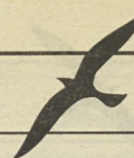
zacenja med prvo svetovno vojno in gre skozi trpljenje in razočaranje do današnjih dni. To delo bi moral prebrati vsakdo, posebno pa naši mladi ljudje, da bi lahko razumeli preteklost in si prav iz nje pomagali naprej. Spomine občuteno uvaja s pretresljivim razmisljanjem sin Duško in končuje hčerka Rada, ki je umrla, ko je knjiga zagledala luc sveta. Zdi se, kot da se je iztekel njen življenjski cikel, ko je njen oče končno spet zazivel v svojih spominih za vse ljudi dobre volje.

O pomembnosti leksikona ne bom govorila, saj se je o njem že dosti pisalo.

Od celotne ponudbe Jadranskega koledarja je seveda poleg koledarja samega pritegnila moje zanimanje pesniška zbirka Kar naprej vztrajati z briljantnim esejem prof. Borisa Paternuja. Izbor pesnikov mi ni jaseen, saj bi si zelela, da bi ta pomembni presojevalec slovenske literarne ustvarjalnosti spregovoril kritično tudi o drugih pesniških ustvarjalcih pri nas. Sramotno je, da stane ta drobna knjiga v nevezani prodaji 30000 lir, saj ji s to ceno prav gotovo zapirajo pot v sole, kamor spada.

Po zunanji obliki so posebno privlačne knjige Mohorjeve družbe. Posebno dragocene se mi zdijo, podobe, ki jih je izdelal za Rebulovo knjigo Franko Zerjal.

Po urejenosti strani in obliki sploh pa gotovo prednjaci Jadranski koledar, čeprav bi si sama zelela malo večjih crk in seveda barvastih umetniških reprodukcij. Jezikovno bolj dognan pa je gotovo koledar Mohorjeve družbe.

ODTRGANO

Ljubil jo je, vendar jo je moral ubiti

Izredno nasilje, kri, pistole in ubijanje. Filmi kot Prava stvar, Romeo krvavi, Sund in Kalifornija, so filmi, ki so opisali stanje devetdesetih let. Prihajajoča X-generacija, ki ne ve, kaj naj počne sama s seboj, ki gleda na nasilje kot na del življenja. Podatek, da samo v Kaliforniji zaradi strelnih ran vsako leto umre okrog 1.500 mladih ljudi, je le statistika, ki prav globoko ne gane mladih revolverašev. Krvave scene v filmih niso dramatične, so prej smešne, običajne, polne sočnega preklinjanja in »normalnih« cloveskih reakcij. Kri, ljubezen do smrti, pistole so sedaj stopile tudi v modo. Sreča, tu ni pravih žrtev.

Ilustracije za mladino "Domišljjske podobe" v kratkem na razstavi v Trevisu

Na sliki ilustracija Marije Lucije Stupica za pravljico Srečni kraljevič, ki jo je leta 1993 izdala Mladinska knjiga iz Ljubljane. Dela ilustratorke so bile prej razstavljene v kraju Sarmede, od konca meseca pa bodo na ogled v Trevisu v prostorih Case dei Carraresii.

Na potovanju brez cilja

Hipiji, večni popotniki so zapriseženi brezdomci, ki so se uprli drvečim avtomobilom, pospravljenim hišam in urejenim vrtom. Mladi uporniki brez razloga, zapriseženi vegeterijanci in zascitniki zivali, ljubitelji lahkih in srednje težkih drog, zagovorniki gesla »Nazaj k naravi«. V svojih hipi oblekah živijo v svojem zasanjanem svetu in o »normalnih« mesojedih prebivalcih Zemlje ne razmislijo. Sem ter tja malo protestirajo proti atomskim bombam, mučenju zivali ali »h-tri prehrani«, nato se mirno vrnejo v svoje sotre, prižgejo jointe in sanjajo o svetu brez frizerjev, krojačev, borz, hiš in avtomobilov.

Pripravili: Tina Lucu in Irena Sorn

FILM IN VIDEO / PREMIERE FILMOV TUDI NA VIDEOFORMATU

Drugod v kinu, pri nas pa le na videu

LJUBLJANA - Marsikateri segment našega videotrišca se ni urejen. Slaba dediscina iz preteklih let z nespoustovanjem avtorskih pravic, previsoke marže in neurejenost prodajne mreže vplivajo tako na nizko prodajo videokaset kot tudi na strukturo odkupljenih filmov, ki pa vendar ni v celoti odvisna samo od videozaložnikov in distributerjev. Vprašali smo se, kateri dejavniki vplivajo na kakovost in izbiro filmov, ki jih lahko kupimo oziroma gledamo na videoformatu in kakšen delež med njimi predstavljajo filmi, ki jih prav na videu lahko vidimo premierno. Dobili smo nekaj zanimivih odgovorov.

V casih cvetočega video-piratstva, ki kljub zakonu o pravilih za opravljanje avdio- in videodejavnosti v naših krajih se ni povsem zamrlo, smo si lahko v videotekah se pred premiera-mi na filmskih platnih (ki so praviloma zamujale najmanj nekaj mesecev) sposobili videokasete z uspešnicami, ki so jih drugje po svetu sele zaceli predvajati. Časi so se spremenili. V kinodvorane ena za drugo prihajajo najnovejše uspešnice, večinoma ameriške produkcije, in slovenski videodistributerji, ki so hkrati tudi založniki - kar pomeni, da so tudi imetniki filmskih pravic - že približno četrto leto skrbijo za najnovejše naslove tudi na videokase-

tah. Toda delež filmskih naslovov (čeprav praviloma vsi večji slovenski distributerji in založniki, kot so Carnium, Mladina film - Fun, Trias in Video Art, odkupijo pravice za predvajanje na filmskem platnu, videu in televiziji), ki doživijo premierno predvajanje tudi na velikem platnu, obsega samo okoli dvajset odstotkov vseh filmov, ki jih odkupijo.

Ovira za distribucijo je tudi premajhen trg

Razlogov za takšne razmere je več. Eden od njih je pomanjkanje kinodvoran, saj samo ti videozaložniki na leto skupno distribuirajo tudi do tristo filmov, v naše kinodvorane

pa jih pride okoli stopetdeset. V to število je seveda potrebno všteti tudi filme distributerjev, ki kupujejo izključno pravice za predvajanje na filmskem platnu (na primer Ljubljanski kinematografi in Continental Fun). Drugi prav tako pomemben razlog je dejstvo, da v Sloveniji, razen Ljubljanskih kinematografov (ki videopravic ne odkupuje), ni neposrednega zastopnika vodilnih ameriških studiev (Warner, Universal, TriStar itd.), kar je posledica predvsem slabe dediscine iz preteklosti, katere bistveni del je neurejenost avtorskih pravic. V nekdanji Jugoslaviji so namreč večino filmskih pravic odkupili ravno naši hrvaški sosedji, zaradi slabih izkušenj v preteklosti pa veliki ameriški studii našim videozaložnikom filmskih pravic ne morejo prodati, saj ne zaupajo, da je mogoče nadzorovati prodajo nadzor prodaje. Sistem poslovanja velikih studiev je namreč specifičen. Ob ugodnejših pogojih za distributerje, ki so povsem finančne

narave, nudijo tudi tržno zanimivejše filme. Kajti videokaseta s filmom, ki je bil predvajan v kinematografih, je tržno vedno uspešnejša od tiste, ki je izšla le na videu. Vodilni ameriški studii distributerjem v svojih mesečnih paketih, v katerih je približno deset videokaset, ponudijo predvsem filme, ki so bili predvajani tudi v kinematografih (čeprav ne nujno tudi v naših). V paketih drugih, manjših producentov, pa so vključeni tudi filmi, ki jih naši distributerji morda tudi ne bi odkupili, a jih, ker so del paketa.

Večina odkupljenih filmov le na video formatu

Ravno zaradi teh razlogov se v video ponudbi naših založnikov in distributerjev lahko zgodi, da nekatere kinematografske filme, ki so jih po svetu predvajali tudi v kinodvoranah, vidimo pri nas le na videu. Tako na primer kriminalko Morilec (The Killer) z Mimi Rogers in Anthonyjem La Pallom, Kleptomanijo z Emmy Irwing (oba Mladina

film - Fun), film Real McCoy s Kim Basinger (Carnium) ali komedijo The Chase s Charliejem Sheenom in film Stalnik Laura z Brooke Shields v glavni vlogi (oba Andromeda). Torej filme, ki po svoji kakovosti ne odstopajo od siceršnje kinematografske ponudbe. Ob tem pa tudi vrsto filmov posnetih izključno za video, ki jih povsem iz komercialnih razlogov vključujejo v svoje programe in ki so pretežno akcijskega zvrsta. Kar je povsem razumljivo. Saj je zaradi neorganiziranosti trga (glavni odjemalci so videoteke, saj je maloprodajna mreža neurejena) in visokih cen videokaset, ki so posledica visokih marž (tudi do 150 odstotkov) prodaja videokaset zelo nizka (v povprečju prodajo od 100 do 120 izvodov posameznega naslova). Boljša organiziranost trga in sprotna informacija o novostih na videoformatu bi tudi tem filmom, med katerimi je marsikateri vreden pozornosti, odprla boljše možnosti za doseg svojih gledalcev.

Vesna Rojko

NA KRATKO

Evald Flisar je novi predsednik DSP

LJUBLJANA - Člani Društva slovenskih pisateljev so se v sredo zbrali na obcnem zboru, da bi pregledali dosedanje delo in izvolili novo vodstvo. Salon in sejna soba sta bili nabito polni, tako da je besedo nastopajočim govornikom čez bori 40 m2 pomagalo razširati ozvočenje. Skupna misel vseh, ki so spregovorili o preteklih prizadevanjih društva, je bila, da mu (in njenim akcijam, kot sta npr. Vilenica in Kresnik, ter primorski in stajerski podružnici) država namenja premalo denarja. Pohvalili pa so se, da je Ministrstvo za kulturo RS sklenilo profesionalizirati funkcijo sekretarja Vilenice. Volitve so izpeljali hitro in gladko: z veliko večino so za novega predsednika izvolili pisatelja in dramatika Evalda Flisarja. Med člani upravnega odbora DSP prevladujejo imena iz mlajše generacije. Tako je na primer novi urednik tujejezične revije Literae slovenicae, ki jo izdaja društvo, pisatelj Andrej Blatnik, komisiji za mednarodne odnose načeluje pesnik Ales Debeljak, za javne nastope bo skrbel pesnik Iztok Osojnik, glasilo društva pa bo urejala esejistka Tea Stoka. Dosedanji predsednik, pesnik Dane Zajc, je napovedal, da se bo društvo v prihodnjem obdobju moralo posvetiti novim nalogam. Sam je mnenja, da je najbolj zgoče vprašanje zlorabe besede. Verjetno bo tudi to eno izmed področij, ki se jih bo lotila nova komisija pri DSP, Komisija za etična prasanja, ki ji načeluje prav Dane Zajc. Novi predsednik DSP pa je mnenja, da bi bilo na prvo mesto med prizadevanji društva treba postaviti uveljavitev slovenske literature v tujini. (L. M.)

Bosna, glavni junak knjige Valerije Skrinjar

LJUBLJANA - Bosna pred šestimi stoletji in Bosna danes, enake usode ljudi, podobne vojne, večno dobri in slabi ljudje so glavna tema knjige Na svojo, na plemenitoj, avtorice Valerije Skrinjar - Trvr. Knjigo slovenske pisateljice, ki je velik del svojega življenja preživel v Sarajevu, je izdalo CZP Oslobođenje, Sarajevo. Glavni junak knjige je Bosna, njena usoda skozi stoletja krvavih in nerazumljivih vojn. Pisateljica izmenično pripoveduje zgodbi iz davnih kraljevih vojn in današnjega obleganega Sarajeva, vse pa spremlja se grenka izkušnja životarjenja in trpljenja pisateljice same. Večer prijateljstva in spominov v hotelu Austrotel sta z ljubezensko bosansko pesmijo zaključila Lado Leskover in Mojimir Sepe. (T. L.)

Dokumentarna razstava o lanskem dejavnosti MG

LJUBLJANA - Od srede je v Informacijskem centru Moderne galerije na ogled razstava fotografij, ki dokumentirajo dogajanje v našem osrednjem muzeju sodobne likovne umetnosti v programsko bogatem letu 1994. Na razstavi so predstavljeni družabni dogodki, ki so spremljali otvoritve razstav, predavanja in druge dogodke, ob njih pa je dodan tudi manjši izbor časopisnih poročil in kritik iz dnevnega časopisa (med njimi tudi odzivi, ki so jih objavili v tujem tisku), ki so spremljali lanske projekte Moderne galerije. Dokumentacijo si bo moč ogledati do 18. februarja. (V. U.)

Usklajeno v akcijo

NOVA GORICA - S posvetom z naslovom Kulturni menedžment pri organizaciji poletnih prireditev so včeraj začeli uresničevati letosnji načrt Imago Sloveniae (Podoba Slovenije). Dvodnevna dela v kongresnem centru hotela Perla se udeležuje blizu 40 sodelavcev projekta Imago, kulturnih menedžerjev in podjetnikov, predstavnikov mest in kulturnih institucij, predavateljev in predstavnikov ministrstev za kulturo, okolje in prostor, gospodarske dejavnosti ter znanosti.

Včeraj so udeleženci poslušali predavanja uglednih kulturnih delavcev in menedžerskih strokovnjakov, danes pa bodo poskusili praktično izdelati poslovni načrt letosnji kulturnih prireditev.

Na tiskovni konferenci pred začetkom posveta sta dr. Bogomir Kovac in Tomaz Lorenz povedala, da zeli-jo s tem projektom letos spodbuditi usklajeno akcijo poletnih prireditev v slovenskih mestih. Te so doslej potekale bolj ali manj stihijno, predvsem pa brez marketinske upravičenosti in ne nazadnje tudi finančni rezultat ni bil prav nič zadovoljiv. Zato pričakujejo, da bo posvet, ki je prva letosnja akcija Imago Sloveniae, oblikoval skupne organizacijske in menedžerske prijemne, ki bodo zagotavljali višjo kakovost kulturnih storitev in skupen tržni nastop. Ena pomembnejših akcij bo ustanovitev Valvazorjeve fundacije v februarju. Imago Sloveniae pa bo sodeloval tudi pri prireditvah, ki jih letos pripravljajo v Radovljici.

Včeraj so govorili o vrednotenju slovenske kulturne dediscine (dr. Nace Sumi), o uporabnosti mest, gradov, cerkva in drugih objektov za kulturne namene (mag. Barbara Cernic), o oblikovanju kulturnih fondacij (mag. Verica Terstenjak) in o podjetniškem organiziranju festivalskih projektov (dr. Bogomir Kovac). Popoldne pa so v pogovoru za okroglo mizo predstavili izkušnje o organiziranju poletnih festivalov pri nas.

Vojko Cuder

PO SLEDI TAKTIRKE

Pevski recitali v Salzburgu

Na jubilejnih 75. poletnih igrah v Salzburgu bo kot vsako leto na sporedu vrsta zanimivih celovečernih koncertov, na katerih bodo nastopali znameniti pevci: 24. julija Laurence Dale, 26. julija Marjana Lipovšek, 1. avgusta Thomas Hampson, 4. avgusta Brigitte Fassbaender, 10. avgusta Hermann Prey, 16. avgusta Helen Donath, 26. avgusta Frederica von Stade in 30. avgusta Peter Schreier.

Novi posnetek Vesele vdove

Zalozba Emi je predstavila novi posnetek operete Vesela vdova Franza Lehajra. Dva zvezdnika opernih odrov se predstavita v naslovnih vlogah. Sopranistka Felicity Lott poje Hanno Glawari, baritonist Thomas Hampson pa Danila. Ostale vloge pojejo in govorijo: Elzbieta Szmytka, John Aler ter Dirk Bogarde. Londonskim simfonikom dirigira Franz Welser-Möst, ki ima ekskluzivno snemalno pogodbo z zalozbo Emi.

14. mednarodni pevski natečaj Belvedere

Med 11. in 16. julijem bodo na Dunaju priredili 14. mednarodni pevski natečaj Belvedere, na katerem lahko tekmujejo pevke, ki niso starejše od 33 let, ter pevci do 35 leta starosti. Pred glavnim tekmovanjem bodo kvalifikacije v Amsterdamu, Barceloni, Berlinu, Bratislavi, Buenos Airesu, Bukaresti, Dublinu, Cape Townu, Lizboni, Londonu, Morioki, New Yorku, Parizu, Rimu, Salzburgu, San Franciscu, Stockholmu, Stuttgartu, Varšavi in na Dunaju. Informacije: Wiener Kammeroper, Fleischmarkt 25, A-1010 Wien. Tel. (1) 5120100, fax: (1) 512010020.

Dekle z zahoda v milanski Scali

Drevi bodo uprizorili v milanski Scali Puccinijevo opero Dekle z zahoda. Dirigiral bo Giuseppe Sinopoli, peli pa bodo Giovanna Casolla, Nicola Martinucci, Antonio Salvadori in Luigi Roni. Jutri bo na sporedu balet Hrestac.

Otello v Covent Gardnu

V londonskem Covent Gardnu bo nočoj na sporedu Verdijeva opera Otello. Dirigent: Rizzi, pevci: Prokina, Jones, O'Neill, Clarke, Marsden, Leiferkus. V nedeljo pa bo na sporedu Così fan tutte (Mozart). Dirigent bo Pide, pevci pa Roocroft, Graham, Murray, Ford, Keenslyside in Allen.

Pripravil: Mi. K.

LIKOVNA UMETNOST / LITOGRAFIJE M. CHAGALLA

Mojster barve in pesnik oblike

PIRAN - Nocoj bodo ob 19. uri v Mestni galeriji Piran odprli razstavo 49 litografij enega svetovnih klasikov modernega slikarstva, Marca Chagalla (1887 - 1985). Razstavo grafik, ki jih je Chagall izdelal v poznem mediteranskem obdobju, med letoma 1960 in 1980, so Obalne galerije Piran pripravile v sodelovanju z Musée national Message Biblique Marc Chagall iz Nice in Francoskim kulturnim centrom v Ljubljani.

Chagall, ki ga poznamo predvsem po njegovih delih v zgodnjih desetletjih našega stoletja, v katerih je združil tradicionalne ruske motive v svojo osebno mitologijo, svet intenzivnih, zlatih barv, se je rodil v židovski družini v Vitebsku v Rusiji. Sprva je studiral v St. Petersburgu, leta 1910 pa se je preselil v Pariz, kjer je spoznal tedanje avantgardo. Ob začetku prve svetovne vojne se je vrnil v Rusijo, kjer je ostal do leta 1922, ko se je po postanku v Berlinu vrnil v Pariz. Drugo svetovno vojno je preživel v New Yorku, zatem se je spet preselil v Francijo.

Medtem ko je Chagall v predvojnem času, zlasti med letoma 1922 in 1945, na grafičnem področju ustvarjal predvsem v bakro-rezu, se je v povojnem obdobju posvetil litografiji (iz povojnih let so sicer znane njegove risbe za slikana okna in slikarije za strop pariske opere). Njegov litografski

Marc Chagall: La joie, 1980, litografija

opus je, kot so zapisali v Obalnih galerijah Piran, eden najpomembnejših v 20. stoletju, obsega pa tako ilustracije knjižnih del, kot so Biblija, Daphnis in Cloe, Cirkus, Na zemlji bogov, Odisej in Vihar kot samostojne grafične liste, ki razkrivajo slikarja, mojstra barve in pesnika oblike. Vsa Chagalova grafična dela imajo podobno sporočilo:

sporocilo miru in ljubezni in razkrivajo absolutno samosvojest izjemnega umetnika, umetnika »luci - svobode«, tistega, ki je ustvaril krog barvnega zara, ki kliče po ustvarjalni dobroti sveta, kot je zapisala Sylvie Forestier. Razstavo je postavil umetniški vodja Obalnih galerij Piran in znani likovni publicist ter literat Andrej Medved. (V. U.)

MEDNARODNI FINANČNI PRETRESI

Mehiki milijarde dolarjev?

Predsednik Clinton prepričuje kongres, da je treba hitro ukrepati

WASHINGTON (Reuters, AFP) - Ameriški predsednik Bill Clinton je pozval ameriske senatorje in predstavnike, naj Mehiki odobrijo kredit v višini 40 milijard dolarjev. Z njimi naj bi južna sosedna ZDA umirila hudo finančno krizo, ki jo pretresa, odkar je novi mehiški predsednik Ernesto Zedillo pred tremi tedni devalvirano nacionalno valuto in s tem na smrt prestrašil tuje investitorje.

Ce ne bodo z desetina-mi milijard dolarjev umirili mehiških finančnih trgov, bo kriza peza ogrozila Združene države in ves svet, je ameriškim parlamentarcem povedal predsednik Clinton. Nasprotniki prevelikega finančnega in gospodarskega povezovanja z Mehiko, se posebej tisti, ki so pred dobrim letom dni ogorčeno nasprotovali severnoa-

meriskemu brezcarinske-mu območju, so nezadovoljni. Ker pa najbrž drži, da bo nezdravljena kriza peza zamajala vso Južno Ameriko, poleg nje pa se nekatere vzhodnoazijske in evropske države, opazovalci napovedujejo, da bodo kongresniki čez nekaj dni vendarle glasovali za gigantski finančni paket Mehiki.

Toda ameriški kongresniki so demokratskemu predsedniku, ki mora zaradi mehiške finančne krize prvič po novembrskih volitvah sodelovati z republikanskim parlamentom, postavili pogoje za pomoč. Mehika naj bi se lotila korenitih gospodarskih reform, do konca izvedla privatizacijo, varovala svoje okolje, poskrbela za človekove pravice doma, okrepila boj proti tihotapcem mamil in pomagala ZDA pri pristiskih na Kubo.

NOVICE

Nevarnost upora na Kosovu

PRISTINA - Kosovska vlada Bujara Bukoshija, ki deluje na Zahodu, položaj na Kosovu ocenjuje kot izjemno težak. Zahod se zmeraj ne upošteva možnosti, da bi Albanci pod pritiskom vsakdanjega nasilja srbske policije, frustrirani sprico počasnega reševanja kosovskega problema lahko iz obupa zacementirali splošno vstajo. Bukoshi ocenjuje, da bi v prvi fazi morebitne vojne na Kosovu sodelovalo približno 200 tisoč slabo oboroženih Albancev. Na naslednji stopnji pa bi lahko novih sto tisoč Albancev, oboroženih s sodobnim orožjem, okrepilo odpor na Kosovu. Bukoshi tudi poudarja, da »Zahod v sedanjih okoliščinah ne priznava neodvisnosti Kosova, vendar zatrjuje, da ne bodo dopustili pokola kosovskih Albancev«. Vlada Kosova ugotavlja, da je dosedanj, tako imenovani »pasivni odpor« ohranjal mir na Kosovu, vendar se je kot oblika odpora proti Srbom v marsičem že izčrpal, zato je treba razmisljati o drugačni organiziranosti Albancev. Kosovo je namreč zapustilo več deset tisoč Albancev, ki so si poiskali politično zatočišče na Zahodu. Vse to Srbiji omogoča tiho etnično čiščenje Kosova, ki utegne spremeniti podobo narodnostne strukture pokrajine, ki je bila doslej z 90 odstotki izrazito albanska. (Blerim Shala)

Gladovna stavka Fujimorijeve soproge

LIMA - Susano Higuchi, ženo perujskega predsednika Alberta Fujimora, ki je prejšnji mesec sporočila, da se bo po dvajsetih letih zakona ločila, so včeraj po 24-urni gladovni stavki odpeljali v bolnišnico. Za protest se je odločila, ko je volilni odbor sklenil, da njena stranka Armonia-Frem-pol ne sme sodelovati na aprilskih kongresnih volitvah, ker ni predložila seznama kandidatov. Kasneje je hotela prijaviti svojo predsedniško kandidaturu, vendar zanj ni zbrala dovolj podpisov. Razocarana 44-letna Higuchijeva se je »kljub slabemu zdravstvenemu stanju in poletni vročini« odločila za gladovno stavko pred poslopjem volilnega odbora. Zaradi dehidracije in lažje oblike pljučnice je morala stavko prekiniti. Zdravniki so sporočili, da bo lahko bolnišnico zapustila že čez nekaj dni, če se bo njeno zdravstveno stanje izboljšalo. (Reuters)

Jelcin sprejel iranskega veleposlanika

TEHERAN - Iranska tiskovna agencija Irna je sporočila, da je ruski predsednik Boris Jelcin včeraj sprejel novega iranskega veleposlanika v Moskvi Mehdiya Safarija; Jelcin je po pisanju agencije potrdil, da bo letos obiskal Iran. Irna tudi poroča, da je med Safarijevim obiskom v Kremlju ruski predsednik izrazil »upanje, da se bodo že zdaj dobri meddržavni odnosi se izboljšali«. Datuma njegovega obiska agencija ne navaja. Morebitni obisk ruskega predsednika v Teheranu - prvi po islamski revoluciji leta 1979 - so iranski politiki že večkrat omenjali, vendar ga ruski viri se niso potrdili. (AFP)

Robert Rubin in Bill Clinton (Telefoto: AP)

Mednarodne posledice »tequila efekta«

Navedeno nedolzna devalvacija, ki se je pred tremi tedni nepremišljeno lotil novi mehiški predsednik Zedillo, je najbolj očitno (in zaradi izgubljenih milijard dolarjev tudi kruto) razkrila ekonomske zakonitosti devetdesetih let: vsi smo kapitalisti in vsi smo bolj ali manj povezani med seboj.

Minili so časi, ko sta lahko otroka finančne ureditve po drugi svetovni vojni Mednarodni denarni sklad (MDS), Svetovna banka ali pa celo velike nacionalne banke ukazovali manj razvitim državam, kaj naj naredijo s svojimi gospodarstvi. Zdaj ukazujejo nesteti brezimni delničarji pokojniških in skupnih skladov, predvsem ameriških, ki so v zadnjih dveh letih navdušeno investirali po vsem svetu. Od približno 225 milijard dolarjev, s katerimi so lani države v razvoju placale svojo gospodarsko rast, je bilo kar za 170 dolarjev zasebnega kapitala, trdi v Newsweeku predstavnik ugledne ameriške finančne posredovalnice. Svetovna banka je zvezdam mednarodnih trgov zadnjih let, tako imenovanim nastajajočim trgov, dala borih 55 milijard dolarjev.

Navdušeni zasebni igralci rulete na mednarodnih borzah pa so iz Mehike zbežali tisti trenutek, ko jih je novi predsednik polil s hladnim tušem devalvacije. Njihov dobiček se je po tej prevari - Zedillo je predtem glasno zagotavljal, da ne bo devalvirano peza - čez noč zmanjšal za polovico. Predvsem pa so se investitorji ustrašili in izgubili zaupanje v vse trge držav v razvoju. Zato so po mehiški devalvacijski katastrofi, ki jo lahko razložimo s preveliko zadolžitvijo, zvišanjem obresti v ZDA in tudi z aroganco vodilnih mehiških tehnokratov, investitorji zbežali tudi iz številnih drugih »nastajajočih« držav. Zamajale so se borze v Braziliji, Argentini in tudi v stabilnem Čilu, finančni potres pa je segel celo na hongkonsko borzo, v Italijo, Švedsko, Spanijo in Kanado. Za

trenutek je devalvacija zagrozila tudi Madžarski, Poljski in celo Češki.

Se sreča, da se je finančni potres zgodil v Mehiki, trdijo strokovnjaki. Samu tu je v bližini gospodarska supersila sveta, ki ji zaradi nevarnosti beguncev in tudi gospodarskih nevarnosti ni žal gasiti mehiškega požarja z desetina-mi milijard dolarjev. Prav imajo tudi ameriški kongresniki, ki se ta čas s Clintonom pripravljajo o pogojih pomoči. Mehika potrebuje se korenitejše reforme od tistih, s katerimi se je pod vodstvom MDS v 80. letih izvila iz dolžniške krize.

Politične in gospodarske reforme pa potrebujejo tudi vse tiste države, ki jih je resno oplazil mehiški rep. Ni naključje, da so od razvitih držav utrpel veliko škodo Italija, Švedska, Kanada in Spanija. Te države »krasijo« prevelika poraba, proračunski primanjkljaji, zadolžitev in politični pretresi, pa čeprav so na lestvici desetih najbogatejših držav sveta. Zrtve zadnje finančne krize z Mehiko na čelu bi morale natančno preučiti vse nove kapitalistične države s Slovenijo vred, da ne bi ponovile njihovih napak.

Zaradi ameriškega posredovanja se bo najnovejša finančna kriza najverjetneje kmalu unesla, trdijo poznavalci. Ker pa je finančna in politična trdnost sveta vse bolj odvisna od pretoka zasebnega kapitala, se bodo morali politiki in finančniki dogovoriti o novih pravilih igre, če nočejo novih, se resnejših pretresov v prihodnosti. Mehika je dokazala, da se nobena državna birokracija ne more več neka znovano poigravati z denarjem. Sporazum v ameriskem mestecu Bretton Woods, ki je z ustanovitvijo MDS in Svetovne banke ustolil finančno ureditev po drugi svetovni vojni, je mrtev. Tudi najbogatejša sedmerica sveta, zbrana v skupini G-7, ne zmore več nadzorovati vsega. Svet potrebuje novi Bretton Woods, preden bo prepozno.

Barbara Kramžar

UKRAJINA / PRIVATIZACIJA

Leonid Kučma je začel deliti prve certifikate

Doslej so privatizirali le deset odstotkov državnega sektorja

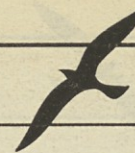
KIJEV - V Ukrajini so začeli deliti certifikate, da bi tako pospešili privatizacijo državne lastnine. Do konca leta namerava vlada prodati približno osem tisoč večjih in srednje velikih družb tako, da bo zamenjala certifikate za delnice. Zasebne lastnike bodo dobila tudi manjša podjetja.

Predsednik Leonid Kučma, vodilna sila privatizacije in reform, je dejal, da se bo razveselil vseh tujih vlaganj v velike družbe. Zmanjšati zeli obsežno vojaško industrijo in privatizirati naftne rafinerije. V treh letih samostojnosti je Ukrajina privatizirala manj kot deset odstotkov državnega sektorja. Ukrajinska borza trenutno posluje le z delnicami dveh večjih družb, v kratkem pa naj bi se bo promet na borzi povečal za stokrat.

V Ukrajini so izdali 46 milijonov certifikatov. Skoraj šest milijonov Ukrajincev je denar že vložilo na posebne račune privatizacijskih bank. Nihče pa ne dvomi, da bo za poučitev Ukrajincev o kapitalizmu in privatizaciji potrebno veliko časa.

Zahodni predstavniki so novo politiko privatizacije v Kijevu pohvalili. »To je velika sprememba,« je dejal Robert Foresman, vodja kijevskega oddelka Mednarodne finančne korporacije, ki vladi svetuje pri privatizaciji. Povedal je se, da so se predstavniki vlade in predsednik soocili z veliko odgovornostjo pri tem projektu, odvetniki pa se kljub temu bojijo, da to vodi do velikih težav v parlamentu.

Lida Poletz / Reuters

EVROPSKI PARLAMENT

Predsednik Evropske komisije Jacques Delors se je poslovil

STRASBOURG (dpa) - Evropski parlament se je včeraj z vsemi častmi poslovil od predsednika Evropske komisije Jacquesa Delorsa, ki je deset let krojil politiko Evropske zveze.

Delors, ki si je prislužil sloves vizionarja in hkrati realista, je za poslovilno darilo dobil v usnje vezana in z zlatom obrobljena svoja zbrana dela. Evroposlanci niso sklopili z besedami in čustvenimi izlivi. Imenovali so ga »moža, ki je zaslužen za Evropo« in »motor, ki je v tezkah casih poganjal Evropo«.

Med Delorsovim dirigiranjem v bruseljski komisiji se je zgodilo marsikaj, ne nazadnje padec berlinskega zidu in združitve Nemčije. »Jacques Delors prepusca svoje mesto v Evropski komisiji, zavzel pa bo ugledno mesto v zgodovini Evropske zveze,« je zbranim evropskim poslancem dejal predsednik Evropskega parlamenta Klaus Hänsch. Posebej je poudaril Delorsove napore, da gospodarsko storilnost poveže z socialno pravičnostjo. Delors se je vedno zavedal, da ne smemo dopustiti, da bi nastala

la Evropa, ki ne bi omejila orožja in ne bi podprla sibkih, je menil Hänsch.

Delors, ki ga odlikujeta velika mera domisljije in nepremagljiva pogajalska moč, pa je evropske poslance nagovoril z znanim optimizmom: »Pogum, dame in gospodje, evropska pomlad je pred vami!« Govor je nadaljeval v bolj realističnem tonu: »Vendar moramo kruti resničnosti pogledati v oči: bič brezposelnosti lahko ublazimo le tako, da sadove gospodarske rasti razdelimo socialno pravično.«

LUKSEMBURG / NOVI PREMIER

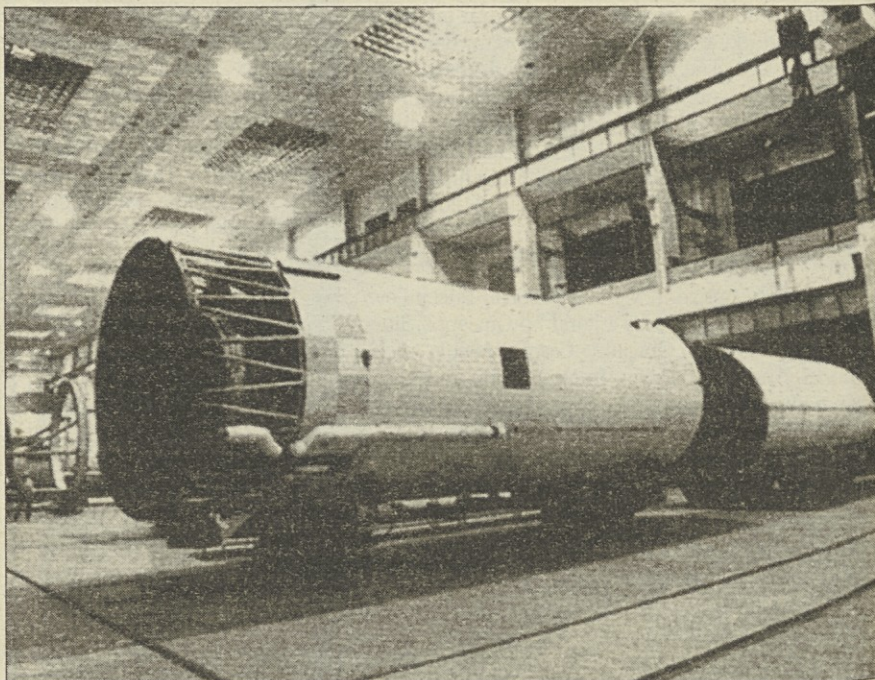
»Kdor je majhen, mora na stvari gledati trezno«

LUXEMBURG - Danes bo luksemburški finančni minister, 40-letni Jean-Claude Juncker, postal predsednik vlade; sedanjí premier Jacques Santer bo namreč stopil na čelo Evropske komisije, kjer bo zamenjal Jacquesa Delorsa. Juncker je enako kot njegov predhodnik ambiciozen politik, znan po svoji zavezanosti Evropski zvezi. Upa, da bo luksemburška vojvodina, ena od ustanovnih članic EZ, okrepila svoj položaj v tej petnajstčlanski organizaciji.

Luksemburg je znano in pomembno finančno središče, banke stojijo tako rekoč na vsakem vogalu. Junckeri nerad sliši, da je Luksemburg raj za davkoplacevalce.

»Nismo pametnejši od Nemcev ali Belgijcev, nasa država le namenja več denarja socialni, vendar moramo zato tudi bolje delati. Ker smo majhni, moramo trezno gledati na stvari,« je poudaril. Juncker, ki upa, da bo se naprej obdržal položaj ministra za finance in delo, je bil na čelu kampanje, v kateri so se politiki zavzemali, da bi Luksemburg postal pomembnejše evropsko središče in ne le finančni center. V zadnjem času je ta država pomembno evropsko središče za oddajanje radijskih in televizijskih satelitskih programov. Juncker je prepričan, da bi Luksemburg lahko postal tudi središče farmacevtske industrije. Pred leti ta država ni poznala inflacije, ljudje so jo spoznali šele v zadnjih letih.

Juncker, sicer na čelu stranke krščanskih socialistov, je eden najbolj dostopnih in priljubljenih luksemburških politikov. Rad se pogovarja z ljudmi, največkrat kar med sobotnimi nakupi v veleblagovnici. Junija lani je na splošnih volitvah dobil več glasov kot Santer; njegova stranka je s socialisti sestavila koalicijsko vlado. Junckerjevi prijatelji pravijo, da je mož obseden z delom; po izobrazbi je sicer pravnik, prvo politično funkcijo je opravljal že pri 28 letih, ko je postal državni sekretar za delo in socialne zadeve. Leto pozneje je postal najmlajši minister za delo, opravljal pa je tudi vrsto vladnih funkcij. Je tudi predsednik evropskega sindikata krščanskodemokratskih delavcev. David Quinlan / Reuters

Ukrajinski predsednik bo omejil obseg vojaške industrije - zaprl bo tovarno raket Jušmaš

ČEČENIJA

Jelcin: Vojna je končana

Ruskim vojakom je uspelo zasesti predsedniško palačo v Groznej

GROZNI (Reuters) - Na zoglenu preostanku tistega, čemur se je nekot reklo čečenska predsedniška palača, je včeraj zaplapolala ruska trobojnica. Oborožene sile predsednika Borisa Jelcina so zavzele stavbo, ki je bila od novega leta skoraj neprekinjeno tarča silovitega topniškega obstreljevanja, letalskih napadov in pehotnega ognja.

Ruski vojaki pa so v palačo vendarle vstopili šele potem, ko so se branilci, ki so očitno ugotovili, da nima več smisla vztrajati, iz nje umaknili. Kaksna je bila usoda ruskih ujetnikov, ki so jih zadrževali v obkoljeni zgradbi, in kam se je umaknilo čečensko vodstvo na čelu z Džoharjem Dudajevom, ostaja neznanica.

Predsednik Jelcin je kmalu zatem, ko je novica o padcu simbola čečenskega upora obsla svet, izjavil, da je operacija v Čečeniji »dejansko končana«.

Ogorčeni boji so se včeraj v Groznej začeli že zgodaj zjutraj, istocasno kot bitka za palačo pa je potekal še en odločen spopad. Čečenski uporniki in ruski vojaki so se namreč spoprijeli za nadzor nad železnisko postajo. Čečenom naj bi po lastnih trditvah celo uspelo zasesti in »očistiti« poslopje, kar pa so ruski vojaki viri odločno zanikali, čes da je tudi na tem delu bojišča pobuda v njihovih rokah.

V Moskvi so medtem mobilizirali nove pehotne enote, ki so jih menda dodatno izurili, posebej za poseg v Zakavkazju. Civilne oblasti so namreč že napovedale, da bodo

odgovorni za pošiljanje neizkušenih vojakov na bojišče kaznovani, obrambno ministrstvo pa je odločilo, da bodo odslej v Čečenijo odhajali le poklicni starešine in naborniki, ki imajo za seboj najmanj šest mesecev urjenja. Jelcin je včeraj s položajem pomočnikov obrambnega ministra odstranil generale

PREDSEDNIŠKA PALAČA JE ZAVZETA

Ruske sile so v četrtek nad razrušeno predsedniško palačo v Groznej izobesile svojo trobojnico.

Tiskovna agencija Itar-Tass poroča, da je ruskim enotam po petih tednih srditih bojov uspelo zavzeti stavbo, ki je bila simbol čečenskega upora. Čečeni so predsedniško palačo zapustili, preden so jo zasedli ruski vojaki.

REUTER

Gromova, Kondratjeva in Mironova, ki so javno naprotovali poseg v Čečeniji. Najostrejši izmed njih je bil Boris Gromov, ki je proti koncu osemdesetih let vodil umik sovjetske armade iz Afganistana. Ta visoki ruski častnik je pred

časom izjavil, da vojska v boju z upornimi Čečeni uporablja barbarske metode, vlado pa je obtožil, da z neresničnimi poročili o vojaških uspehih namerno zavaja javnost.

Moskovska diplomacija pa si je medtem se naprej

prizadevala prepričati ZN in zahodne partnerje, naj dajo ruski vojski še nekaj časa, da dokončno opravi s separatisti, in naj nikar ne posvečajo pretirane pozornosti dogodkom v Zakavkazju, saj utegne to ogroziti bodoče sodelovanje.

Devetintrideset dni obleganja Groznega

December 1994:

11. december: 20 do 30 tisoč ruskih vojakov vdre v Čečenijo. Ruski predsednik Boris Jelcin obljublja amnestijo tistim Čečenom, ki bodo do 15. decembra položili orožje.

12. december: srditi spopadi v okolici čečenske prestolnice Grozni, ki jim sledijo neuspešna pogajanja med Rusi in Čečeni v Vladikavkazu v severni Osetiji.

19/20. december: močno letalsko obstreljevanje Groznega. Kopenskim četam se je uspelo približati središču mesta, od katerega so bile oddaljene le še šest kilometrov.

24. december: rusko topništvo obstreljuje okolico Arguna, da bi tako omogočilo preboj kopenskih čet proti Groznej.

27. december: predsednik Dudajev opozori ruske čete, »naj se nemudoma umaknejo s čečenskega ozemlja, dokler je še čas«.

28. december: hudi spopadi okrog vojaškega letališča Kankale, približno štiri kilometre od predsedniške palače. Čečenski viri sporočajo, da jim je uspelo zavrniti ruski napad.

30. december: Boris Jelcin napove »drugo fazo« operacije v Čečeniji.

31. december: zvečer se razvnamejo spopadi okrog predsedniške palače, do katere so se po silovitem napadu prebile ruske čete.

Januar 1995:

1. januar: Moskva sporoči, da ji je uspelo zavzeti predsedniško palačo.

2. januar: čečenski vrhovni štab sporoči, da mu je uspelo zavrniti ruski

napad. Ruska vojska prizna, da je izgubila »nekaj deset oklepnikov«.

4. januar: predsednik Jelcin ukaze takojšnje prenehanje letalskih bombardiranj Groznega.

5. januar: rusko letalstvo se zmeraj bombardira predsedniško palačo, pehotni spopadi so vse hujsi.

6. januar: Boris Jelcin od obrambnega ministra Pavla Gracova zahteva pojasnilo, zakaj se nadaljuje bombardiranje Groznega ter zadalzi premiera Viktorja Cernomirdina, naj »organizira začetek pogajanj« z odcepljeno republiko.

7. januar: rusko topništvo in letalstvo v silovitem obstreljevanju osamita predsedniško palačo. General Viktor Vorobjov, poveljnik policijskih sil v Čečeniji, je ubit. Gre za prvega visokega ruskega častnika, ki je padel v Čečeniji od začetka vojaškega posega.

9. januar: ruska pehota vkoraka v Grozni.

10. januar: ruska vlada predlaga 48-urno premirje, ki ga poveljnik čečenskega vrhovnega štaba Aslan Moskadov označi za »prevaro«. Po relativnem zatíšju, ki traja dve uri, se znova razvnamejo spopadi, Rusi pa spet začnejo bombardirati predsedniško palačo, ki je že dobora porušena.

11. januar: čečenski predsednik Džohar Dudajev javno nastopi prvič po koncu decembra. Sporoči, da se je pripravljen pogajati o statusu Čečenije, kakor hitro bodo boji končani. Medtem ko se ruski in čečenski predstavniki v Groznej pogajajo o pogojih premirja, spopadi nekoliko pojenjajo.

BIH / VEČ STO GRANAT NA BIHAČ

Poročila o spopadih tudi iz Donjega Vakufa in Tuzle

SARAJEVO (AFP, Reuters) - Topniške eksplozije stresajo zemljo v bihaskem zepu. Samo včeraj je na Veliko Kladušo in Bihač padlo več sto topovskih granat, so sporočili predstavniki Unproforja v Zagrebu in Sarajevu. Vojaki modrih celad se zaradi srbske blokade ne morejo gibati po terenu, zato tudi niso mogli ugotoviti, kdo je spopade začel. O krajših spopadih poročajo tudi iz Donjega Vakufa in iz okolice Tuzle.

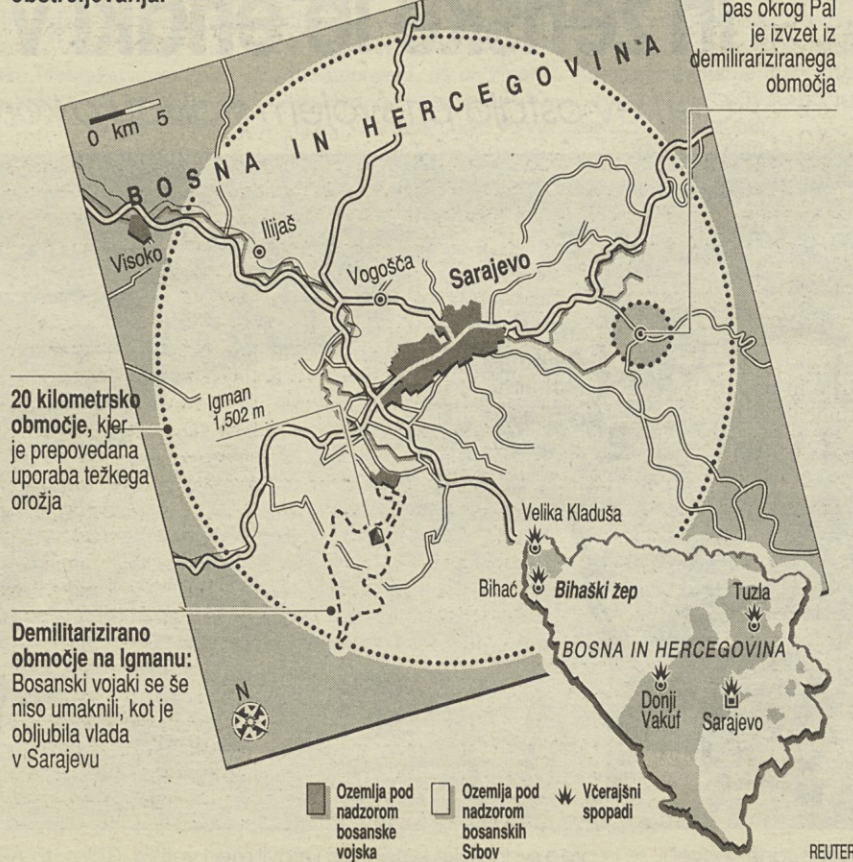
Predstavniki ZN so izrazili tudi zaskrbljenost, ker hrvaski Srbi očitno premeščajo težko orožje proti jugu, proti Bihaču. Zdi se, da se pripravljajo na nove napade. Hrvaski Srbi niso podpisali decembrskega sporazuma o štirimesecnem premirju, za katerega pa se tako ali tako vse bolj zdi, da ne bo več dolgo trajalo.

Srbska stran se vedno onemogoca uresničitev tudi najosnovnejših pogojev za uresničitev premirja. Oskrbovalnih poti v Sarajevu očitno ne bo

dovolila odpreti. Polet s helikopterjem nad Igmanom pa je bil tudi danes odpovedan, je dejal tiskovni predstavnik ZN, ter dodal, da so Srbi postavljali »nesprejemljive pogoje«, o katerih ni želel dati natančnejših podatkov. Bosanski Srbi trdijo, da so v demilitariziranem območju na Igmanu se vedno bosanski vojaki, ter da zaradi tega, ker se ti ne umaknejo, tudi sami ne morejo pristati na odprtje oskrbovalnih poti v Sarajevu. Srbi tudi ne dovolijo, da bi Unprofor v Sarajevu pripeljal snov proti zmrzali za sarajevsko letališče, čes da je iz tega mogoče narediti razstrelivo. V prihodnjih dneh, ne ve se natančno kdaj, naj bi BiH obiskal nemški zunanji minister Klaus Kinkel. V Bonnu ga je obiskal mostarski župan Koschnik in ga prosil, naj pri-tisne na Hrvate, da bodo nehali ovirati delo evropskega zupanstva v razdeljenem hercegovskem mestu. Tudi generalni sekretar ZN Gali poziva Zagreb, naj se odpove zahtevi po odhodu Unproforja.

NOVI SPOPADI OGROŽAJO KRHKO PREMIRJE

Uresničitev premirja v BiH se zdi vse manj verjetna. V četrtek je prišlo na več bojiščih v državi do topniškega obstreljevanja.

REUTER

O čem pišejo drugje po svetu

O potresu na Japonskem

»Vecina Japoncev zmanjšuje nevarnost požarov s preprostimi prijemi: vsakic kadar zapuscajo svojo hišo, enostavno zaprejo plinovod. Na ta način v primeru potresa zmanjšajo nevarnost eksplozij. V velikih japonskih mestih je zelo pomembna tudi gradnja večjih nepozidanih prostorov za evakuacijo prebivalstva. Potresi so naravne katastrofe, ki jih ni mogoče natančno napovedati. Najboljše varstvo so preprosti birokratski ukrepi: strogi gradbeni predpisi, veliko zelenic in dobro izdelani načrti za evakuacijo prebivalstva.« (The Independent, London)

»Gospodarska škoda je velikanska, toda mogočne Japonske le-ta seveda ne bo kar tako spravila na kolena. Po prvih ocenah naj bi celotna škoda znašala od 120 do 200 milijard nemških mark - kar je približno toliko, kot znaša bruto narodni produkt majhne industrijske države. Japonski minister za industrijo že pripravlja vrsto ukrepov za pomoč prizadetim panogam, predvsem avtomobilski, kovinarski in tekstilni. Japonska vlada bo dala na razpolago tudi deset tisoč montažnih hiš za tiste, ki so ostali brez strehe nad glavo.« (Corriere della Sera, Milano)

O vojni v Čečeniji

»Komentatorji poudarjajo, da mora Rusija v primeru sklenitve premirja se naprej ohraniti pokončno drzo v zvezi s čečenskim konfliktom ... Formalno bi seveda zadostovalo, če bi čečenski voditelj priznal, da je storil napako in prevzel vlogo poraženca. Toda kavkaski narodi se nikoli ne predajo. Zato bodo ruski generali na koncu osvojili Grozni. In ker imajo zmagovalci pač vedno prav, nihče ne po vprašal, zakaj se je lahko zgodilo, da je armada neke velesile potrebovala ves mesec, da je opravila z nekaj tisoč partizani.« (Gazeta Wyborcza, Varšava)

»Evropski politiki sploh ne opazijo velikega protislovja, ki vlada v moskovski politiki do Čečenije in nekdanje Jugoslavije. Te okolščine se niso izzvale uradnih »ukrepov«, toda ko se bodo zadeve v Čečeniji do neke mere uredile, bodo Moskvo gotovo »spomnili« na dogajanja v Čečeniji. Ne gre le za to, da rusko posredovanje postavlja pod vprašaj sodelovanje Moskve v bodočem varnostnem sistemu postkomunistične Evrope. Moskva je glede čečenskega konflikta očitno stavila na nasilno rešitev in je s tem obenem razvrednotila tudi ruske zahteve po mirni rešitvi bosanskega konflikta.« (Moskovskije Novosti, Moskva)

O kandidaturi Eduarda Balladurja

»Sto dni pred predsedniškimi volitvami je Francozom potencialni peti predsednik pete republike že znan. Liberalno-konservativni Balladur je več kot le favorit. Po ostrem in zavzetem Mitterandu je Balladur osebnost, kakršno si Francozi želijo za predsednika. Eduard Balladur bo za Francoze v vlogi predsednika pomenil zaslužen umiritev ob koncu burnega stoletja.« (La Repubblica, Rim)

»Balladur si je s tem, da se ni takoj podal v neposreden boj za predsedniški položaj, močno povečal zaupanje in popularnost pri francoskem prebivalstvu. Eduard Balladur bo sam usmerjal svoj predvolilni boj. Da bi ostal zvest svojemu imidžu, je kandidatura objavil v vsakodnevnem okolju hotela Matignon. Počasne reforme in spremembe so bile že v preteklosti garancija za uspeh. Toda nihče ne more z gotovostjo trditi, da je že zmagovalac, saj se tekma se niti ni prav ni začela.« (France-Soir, Pariz)

»Pricakovati je bilo, da se bo Balladur na koncu kljub vsemu podal v boj za položaj francoskega predsednika. Jacques Chirac že dolgo čaka na spopad z njim in ker ni resnega kandidata iz socialističnih vrst, se bomo morali sprijazniti z navideznimi predvolilnimi spopadi. Tovrsten predvolilni boj se morda zdi zanimiv, toda z njim so povezana tudi številna razočaranja. Na prehod v leto 2000 se ne moremo pripravljati tako, da brez »prekinitev nadaljnjemo zadržan pot«. Seveda ima premier Balladur vso pravico, da se poteguje za predsedniški položaj, ne sme nam pa vzeti predvolilnega boja.« (Liberation, Pariz)

O srečanju Rabina in Arafata

»Srečanje Rabina in Arafata naj bi premaknilo mirovni proces z mrtve točke. Arafat ne more ali noče narediti konca Hamasovemu terorju. Toda v primeru, da se islamski teror ne konča, Rabin izraelski javnosti nima kaj ponuditi: zakaj naj bi Izraelci popuščali in se umaknili z zasedenih območij, če se teror kljub temu nemoteno nadaljuje. Tudi Arafat ima zahteve, ki jih Rabin ne more spregledati. Gospodarski položaj Palestine na avtonomnih območjih se ni niti najmanj izboljšal. Zidovsko naseljevanje pa je vzrok vse večjega nezadovoljstva na palestinski strani. Politična prihodnost Arafata in Rabina je odvisna od njunega nadaljnega sodelovanja.« (Maariv, Tel Aviv)

O Janezu Pavlu II.

»Vatikanska informacijska služba pošilja papezeve besede po svetu tudi s svetlobno hitrostjo. Milijoni ljudi so preko žic povezani z vatikansko telekomunikacijsko službo. Nova romarska pot po informacijski avtocesti je za mnoge lažja kot stara prašna pot do Rima ... Seveda se vsi ne strinjajo z načinom sedanja papeža, toda kljub temu mu je treba priznati pogum in karizmo v zvezi z njegovim odnosom do novih tehničnih čudes. Resnica in prepričljivost se po faksu gibljeta hitreje kot po starih poteh.« (The Times, London)

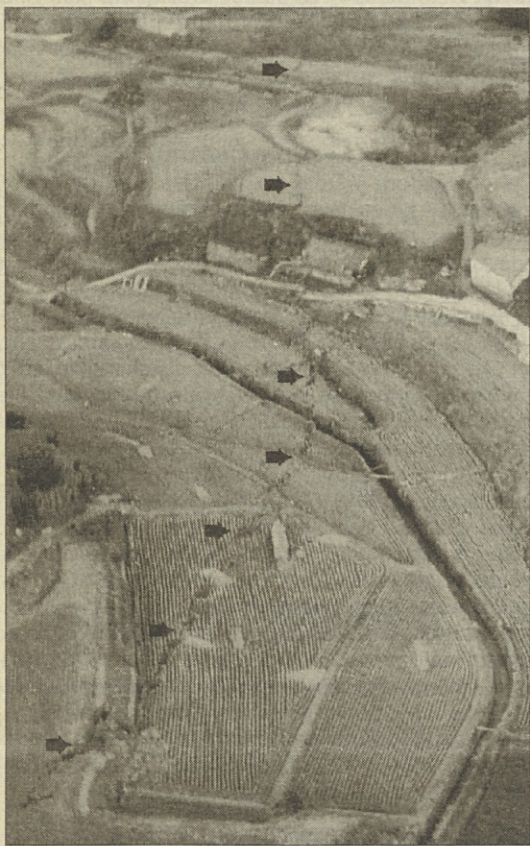

JAPONSKA / POTRES JE TERJAL ŽE 4.047 ŽIVLJENJ, VEČ KOT 700 OSEB PA POGREŠAJO

Srd in ogorčenje preživelih zaradi zastojev in zamud

*Sprašujejo se tudi, zakaj ni vlada sprejela tuje pomoči
Šele včeraj so končno v Kobe prispeli švicarski lavinski psi*

Razpoka dolga 9 km

TOKIO - Po prvih satelitskih posnetkih, ki so jih nato potrdile letalske fotografije, je torkov katastrofalni potres povzročil na Avazisimi devet kilometrov dolgo razpoko, ki je široka do enega metra (na sliki AP smo jo podčrtali s puščicami). Kot so povedali strokovnjaki s tokijskega centra za napovedovanje potresov, je ta razpoka na Avazisimiju dodaten dokaz da je bilo žarišče potresa prav pod tem otokom v zalivu pred Kobejem. Razpoka poteka v smeri od jugo-jugovzhoda proti severu-severozahodu in se nahaja v zahodnem delu otoka. Povzročil pa jo je tako imenovani Nožinski prelom. Severozahodni del preloma se je pomaknil proti vzhodu, medtem ko je jugozahodni zdrsnil proti zahodu.

TOKIO - Japonska vlada se je znašla na zatožni klopi zaradi zamud in zastojev pri nujenju pomoči prebivalstvu, ki ga je v torek prizadel najhujši potres v povojni zgodovini Japonske. Medtem ko tragični obračun žrtev raste iz ure v uro, se polemika stopnjuje. Običajno molčeci Japonci odkrito obtožujejo svoje politike in oblast. Sinoči, na podvečer tretjega dne po potresu, je policija sporočila, da je že 4.047 žrtev, ranjenih je 21.642 oseb, medtem ko se vedno pogrešajo več kot 700 ljudi. Reševalci se vedno iščejo med ruševinami, a iz ure v uro je manj upanja, da bi se koga rešil. Sinoči so izpod ruševin Nisinomije pri Kobeju rešili sedem priletnih oseb, ki so čudežno preživele kljub mrazu in pomanjkanju hrane in vode.

Mesto Kobe je še kup kadečih se ruševin. Porušenih je več kot 12 tisoč stanovanj, tako da je brez doma in imetja ostalo 380 tisoč ljudi. Mesto je včeraj ponovno doživelo ure pekla, ker je izbruhnil nov požar v glavnem prodajnem središču. Plameni so včeraj uničili 13 poslopij preden so gasilci ob pomoči vojske ukrotili požar, ker so morali vodo črpati iz skoraj kilometer oddaljenega morja.

Premier Tomiichi Murajama je včeraj obiskal prizadeto območje in obljubil novo pomoč. To pa ne bo utislo polemik in protestov prizadetih, ki se sedaj ne bojijo novinarjem in televizijskim

reporterjem na ves glas vpiti svoje nezadovoljstvo in ogorčenje. Zakaj ni takoj množično posegla vojska s primerno mehanizacijo, se sprašujejo preživeli in dodajajo, zakaj Japonska se vedno zavrača pomoč, ki jo je ponudilo 22 držav? V torek ob zatonu je v Kobe prispelo le tisoč vojakov, šele dva dni kasneje jih je bilo 20 tisoč, včeraj pa so poslali še 13 tisoč in tudi 75 helikopterjev. Pred tem so na prizadeto območje poslali le 8 helikopterjev. Prav tako je šele včeraj v Kobe prispelo 12 švicarskih lavinskih psov s svojimi vaditelji. To je navsezadnje edina tuja pomoč, ki jo je Tokio z zamudo sprejel.

Obup ženske v razdejanem Kobeju ob izgubi svojih najdražjih. (Telefoto AP)

Prebivalci Tokia se upravičeno bojijo

TOKIO - Kaj bi se zgodilo, če bi japonsko prestolnico prizadel potres enake moči kot tisti, ki je v torek prizadel Kansai? Ali bi vseh štirideset tokijskih stolpnic vzdržalo potresni sunek? Kaj bi se zgodilo s podzemeljsko železnico? To so bila vprašanja, ki si jih je včeraj zastavljal marsikateri mešan japonskega glavnega mesta, saj izvedenci napovedujejo, da bo Tokio v prihodnjih desetletjih prizadel »veliki potres«.

Po slabih izkusnjah iz Kobeja se tokijski meščani lahko upravičeno bojijo. Japonska agencija za teritorij je včeraj priznala, da bi bile posledice »hujše«, saj v Tokiu živi 13 milijonov ljudi, na njegovem siršem območju pa še 10 milijonov. Ze res, da so v Tokiu dosled-

neje spostovali protipotresne gradbene norme, ker je to območje nevarnejše, a struktura tal je se slabša kot v Kobeju. Tokijski gasilci pa so sporočili, da so z novim računalniškim sistemom izračunali, da bi enak potres kot v Kobeju terjalo smrt 4.700 ljudi, medtem ko bi bilo 1.000 požarov. Najbolj ogrožene četrti sta Sinzuku in Sibija, kjer so večino poslopij zgradili pred 20 leti, ko se niso sprejeli protipotresnih gradbenih norm. Novi računalniški sistem za napovedovanje žrtev in skode upošteva osem parametrov, in sicer: moč potresa, globino žarišča, značilnosti gradenj, gostoto prebivalstva, uro, požare, sestavo tal in promet.

Po tem sistemu bi morale tokijske stolpnice vzdržati potres 7,2

stopnje po Richterju z žariščem v globini 20 kilometrov, ker so jih gradili po najstrožjih protipotresnih kriterijih. Te norme so sprejeli leta 1971 po potresu v San Franciscu in se dopolnili leta 1981. Računalniški matematični model pa ne zna, kaj se bo zgodilo s tokijsko podzemeljsko železnico, ker tu niso upoštevali protipotresnih norm. Manj skrbi je s plinom in požari, ker imajo skoraj vsa tokijska gospodstva v stevcu vgrajen računalnik, ki samodejno zapre ventile pri potresnih sunkih do 5. stopnje po Richterju, taki računalniški ventili pa so tudi na glavnih cevih. Prav tako gasilci ne bi imeli niti težav z vodo, ker je v Tokiu kar 11 tisoč podzemeljskih vodnih rezervoarjev, Kobe ni imel nobenega.

NOVICE

Big Ben osvetljen z zeleno lučjo

LONDON - Big Ben, slavna ura, ki Londončanom s stolpa britanskega parlamenta bije vesele in žalostne ure, bo odslej ponoči sijala v zeleni svetlobi. V okviru varčevalnega načrta britanskega parlamenta so namreč zamenjali žarnice, ki so osvetljevale stevalnico, s takimi, ki porabijo 15 odstotkov manj električnega toka, imajo pa zelenkasto svetlobo. Big Benovo stevalnico je do leta 1906 osvetljeval plin, od takrat pa elektrika.

Analfabelizem v Veliki Britaniji

LONDON - V omikani Veliki Britaniji so sprožili alarm: vsak peti mladi človek ima probleme z branjem in pisanjem. Mladi ljudje med 20. in 24. letom so v težavah pred enostavnimi matematičnimi operacijami. Izide vladne raziskave je politična opozicija izkoristila za hud napad na konservativce, ki jih dolžijo, da so njihove vlade pripeljale do poslabšanja socialnega sistema.

Zastrupljeni psi

SANTIAGO - Med lastniki psov v cilski vasi San Bernardo pri glavnem mestu Santiagu je zavladala panika: v teh dneh so namreč na glavnem trgu in v okoljskih ulicah našli kar 31 zastrupljenih psov. Takojšnja preiskava, ki jo je uvedel župan, je pokazala, da so pse zastrupili s strihninom.

Usodne Atene

ATENE - V grškem glavnem mestu umre vsako leto najmanj 100 ljudi zaradi onesnaženja zraka. Nad Atenami namreč skoraj vedno visi oblak smoga, v katerem je mnogo kancerogenih snovi.

AVSTRALIJA / PO FILIPINSKEM TRIUMFU IN OBISKU PRI PAPUANCIH

Za papeža Janeza Pavla II. so moški in ženske le enaki v dostojanstvu

Cerkev ostaja pri svojem stališču o komplementarni vlogi ženske

Papež Janez Pavel II. se je pred sydneyjsko katedralo ustavil med verniki. (Telefoto AP)

SYDNEY - Po filipinskem triumfu in neproblematicnem obisku Papue Nove Gvineje se je papež Janez Pavel II. drugi dan svojega obiska v Avstraliji moral spoprijeti s perečimi problemi, ki tarejo njegovo Cerkev. Svečano razglasitev za blaženo Mary MacKillop, redovnico in ustanoviteljico reda »jozefink«, je izkoristil, da je spregovoril o vlogi ženske v Cerkvi in družbi. Skrbno se je izognil spornemu vprašanju mašniškega posvečenja za ženske, spregovoril je o »enakem dostojanstvu« med obema spoloma, za katerega pa »popolno enakost spremlja prekrasna komplementarnost«. Spola nista torej enaka, temveč se med seboj dopolnjujeta in imata le enako dostojanstvo. Po njegovem družba ne razume stališč Cerkev o vlogi ženske, ker izhaja iz zmotnih antropoloških tez. S takimi stališči se ne strinjajo vse avstralske katolicanke, pomisleke je brzkone imela tudi sedanja voditeljica »jozefink« Mary Cresp, ki je bila med podpisnicami junijskega protestnega pisma, s katerim so avstralske skofe obveščale, da so »zaprepadene in razočarane« nad papezevim apostolskim pismom o vlogi žensk. Navsezadnje tudi blažena Mary MacKillop ni imela lahkih odnosov s svojimi cerkvenimi predstojniki. Adelaidski škof jo je leta 1871 za pet mesecev izobčil, leta 1883 pa izgnal iz mesta. Podprla sta jo le sydneyjski nadškof in papež Leon XIII., ki je leta 1888 pooblastil njen verski red.

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA / PRVI SADOVI DEMOKRACIJE

Nelson Mandela pred preizkušnjami

Vlada se ne bo mogla izogniti bolečim reformam

JOHANNESBURG - Južnoafriška republika bo letos okusala prve sadove svoje težko priborjene demokracije, ceprav bo motor njenega gospodarstva deloval s premajhno močjo, da bi crnemu prebivalstvu zagotovil kaj več kot izglasovano večino na volitvah. Gospodarski analitiki za gospodarska dogajanja, ki so v preteklem letu doživljala najdaljšo recesijo v tej državi, napovedujejo sicer več dobrega kot slabega, a tudi prihodnost ni popolnoma osvojenjena skrbi.

»Cedalje bolj narašča prepričanje, da bo vsa z muko priborjena demokracija v Južnoafriški republiki nepomembna, če gospodarski rezultati ne bodo boljši kot v preteklih dveh desetletjih,« so prepričani pri južnoafriški trgovinski zbornici. Med neizogibnimi spremembami, ki so sledile aprilskim (zgodovinskim) večernim volitvam, gospodarstvo ni izkoristilo tistih priložnosti, ki jih je ponudila nova demokracija. Ocene analitikov gospodarske rasti v letu 1994 se gibljejo okrog dveh odstotkov, kar je sicer skoraj dvakrat toliko kot v letu 1993, a vseeno komaj polovico tega, kar so napovedovali niti ne pretirano optimistični analitiki v začetku preteklega leta,

predvsem pa premalo, da bi dohajalo rast prebivalstva. »Gospodarstvo je mesanica težavnega položaja v kmetijskem sektorju in rudarstvu in boljših obetov v industriji, ki je zdaj že dosegla položaj, kakršnega je imela pred recesijo v začetku devetdesetih let,« je izjavil neodvisni gospodarski analitik Edward Osborn. Stevilne denarne ustanove napovedujejo, da se bo gospodarska rast v letu 1995 dvignila do 3 oziroma 3,5 odstotka, kar naj bi bil začetek bolj zdravega obdobja v prihodnosti. Razmeroma miren prehod od vladavine bele manjšine k post-apartheidski vladi je tudi posledica vztrajanja pri fiskalni denarni disciplini in razvoju takšne gospodarske politike, ki bo

naklonjena vlaganjem, kar je že v začetku vzbudilo precej zaupanja. Toda nova vlada si mora sele ustvariti trdnjše temelje za zaupanje vključno s tistimi objektivnimi kazalci, po katerih jo bo mogoče presoati in ki bodo vlili zaupanje tujim vlagateljem oziroma odgnali njihove strahove. Analitiki so prepričani, da bi pri skoraj 50-odstotni brezposelnosti v Južnoafriški republiki morali zagotoviti trajno 4- do 6-odstotno gospodarsko rast ob precejšnjih vlaganjih in dotoku tujega kapitala, ki bi edini lahko pomembneje razredčil vrste cakov in delo.

Uradni predstavniki na srečo niso nagnjeni k prenapljenim odločitvam. Guverner centralne banke Chris Stals je pred kratkim izjavil, da bo gospodarstvo - ki bo zdaj brez sankcij, uvedenih zaradi nekdanje politike apartheida, lažje zadihalo - potrebovalo še vrsto bolečih reform, preden bo prišlo do prave rasti in blaginje. »Trenutno imamo še vedno preveč zasci-

teno domače gospodarstvo, ki bo moralo zdaj doživeti precej bolečih posegov,« je izjavil in dodal, da nekatere industrijske veje se niso pripravljene na spopad s konkurenco industrijsko razvitih in razvijajočih se držav. Zdaj se je vlada Afriskega narodnega kongresa (ANC) pod vodstvom Nelsona Mandele znsala pred hudo preizkušnjo, kako izpolniti pričakovanja stiri petinske črnske večine, ki hoče višji in boljši standard. Vlada se zaveda, da bo zanj leto 1995 se kako pomembno, saj bo morala začrtati glavne smernice za gospodarstvo, s čimer bo opravila prvi resnejši izpit, koliko se zmore upreti neposrednim pritiskom in kako daleč v prihodnost vidi. V njen prid govorijo podatki o obnovljenih vlaganjih na lokalni ravni, pa tudi postopno »okrevanje« v nekaterih vejah industrije ob skoku svetovnih cen surovin, zaradi katerega bo Južnoafriška republika precej pridobila pri izvozu. Po prejšnjih obilnih letinah z zgodnjimi spomla-

Analitiki napovedujejo Južni Afriki lepšo prihodnost

danskimi dezevi in povprečnih letinah so suse močno ogrozile kmetijsko področje.

Med najbolj vročimi problemi se je znsala razprava o omejitvi pretirane nadzora na trgovinsko menjavo, za katero so vladni kritiki prepričani, da bistveno omejuje tuja

vlaganja. Tudi picle devizne rezerve, s katerimi je mogoče kriti komaj šest tednov uvoza, govorijo v prid postopnega sproščanja in ne nenadnega prehoda v vsesplosni liberalizem, kakršnega zahtevajo številni komentatorji. Analitiki so prepričani, da bi moralo do tega popuščanja

vajeti priti leta 1995, vlada pa je že napovedala, da bo pri novih ukrepih previdna, in kot primer nasprotnega ravnanja navedla valutne težave, v katere je zabredla Rusija, ter s tem primerom ponazorila tveganja, ki jih prinaša prenačljena liberalizacija.

Rory Channing / Reuters

ZAHODNA IN SREDNJA AFRIKA / KRIZA IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA

Stavke ogorčenih diplomirancev

Stopnja nepismenosti je še vedno 80-odstotna

ABIDJAN - V zahodnoafriških državah mladi diplomanti zaradi revnega gospodarstva težko dobijo zaposlitev. »Pocutimo se odrinjati,« je izjavil 24-letni Martial Doua, ki je zace gladovno stavkati, kar po koncanem studiju ni dobil dela. »Za takšen korak smo se odločili zato, da nas bodo odgovorni končno slisali. Studirali smo več let, zdaj pa ne dobimo zaposlitve, ceprav v notranjosti države primanjkuje učiteljev in zdravnikov,« je povedal vodja protestnikov Soro Kigbafori.

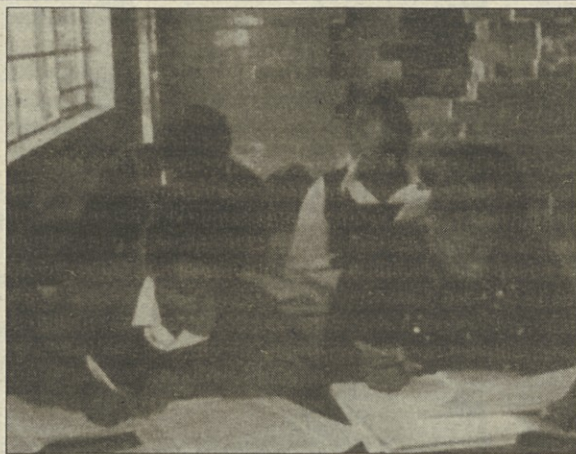
V vseh zahodnih in osrednjih afriških državah, francosko in angleško govorecih, se je izobraževalni sistem znsal v krizi. Prebivalstvo narašča, nekateri živijo v veliki revščini, oblast je skorumpirana in za izobraževanje namenja malo denarja. V preteklosti so solstvu namenili precej več sredstev, danes pa se vedno ni dovolj sol in se učenci gnetejo v učilnicah. »V mojem razredu je več kot sto učencev. Klopi je toliko, da moram plezati ceznje, ce hočem do učencev v zadnji vrsti,« je povedal sre-

dnjesolski učitelj iz kamerunske prestolnice Yaounde.

Zaradi neznosnih razmer je prišlo do študentskih nemirov, zato se v nekaterih zahodnoafriških državah študijsko leto se ni začelo. V večini držav so izpitne komisije podkupljive, zato ne prese-neca podatke, da so profesori in clani komisije vpleteni v različne afere, je povedal podpredsednik kamerunskega učiteljskega združenja Jean Marc Bikoko. Minister za solstvo Slonokoscene obale Pierre Kipre zeli prepričati različne nelegalne načine

pridobivanja solskih spriceval in ocen; med njimi je precej pogost način spolnost. Tudi disciplina je vse prej kot vzorna: »Učenci v zadnjih klopih kadijo, kvartajo in listajo revije,« je povedal neki učitelj. V Slonokosceni obali, kjer se je vrednost nacionalne valute lani zmanjšala za 50 odstotkov, se soocajo s številnimi težavami. Oblast zeli zmanjšati stevilo studentov, saj je na abidzanski univerzi, zgrajeni leta 1963 za 6000 studentov, zdaj vpisanih več kot 50 tisoč mladih.

Gladovna stavka mladih diplomantov, med katerimi je trinajst učiteljev, ki so se odločili za studij zaradi obljub, da bodo dobili delo, kaže na velike težave v afriškem izobraževalnem sistemu, s katerimi se soocajo že od začetka 90. let. V Burkini Faso vsako leto diplomira ti-

Afriske vlade izobraževanju namenajo malo denarja

soc studentov, predvsem ekonomistov, pravnikov in humanistov, ki zaradi revnega gospodarstva težko najdejo zaposlitev.

Med stavkajočimi so tudi študenti, ki so ogorčeni zaradi prepovedi delovanja študentske organizacije in vladne napovedi, da bo zmanjšala stevilo vpisov na univerzo. V državah, kjer se velja britanska kolonialna za-

konodaja, so razmere podobne: v Sierr Leone, kjer gre večino denarja za boj proti upornikom, je sicer solstvo prav tako zapostavljeno, vendar je še vedno odprta univerza Forah Bay College, kjer študenti dobijo zelo dobro izobrazbo. Sicer pa je stopnja nepismenosti v tej državi med najvišjimi na svetu - 80-odstotna.

Thalia Griffiths / Reuters

ANGOLA

Zapuščeni nasadi nekoč najboljše kave na svetu

UIGE - Angolski vojski poveljnik je s prstom pokazal na temno rastlinje, ki raste na močvirnem območju v neposredni blizini mesta Uige na severu Angole. »Ali vidite tiste sadike pod drevesi? Tam verjetno raste kava, ki pa je za nas nedosegljiva,« nam je z otožnim glasom povedal omenjeni poveljnik.

Mesto Uige je bilo včasih središče angolske proizvodnje kave, po 19-ih letih državljanske vojne med vladnimi silami in pripadniki uporniskega gibanja UNITA pa je proizvodnja kave padla skoraj na niclo. Pred osamosvojitvijo izpod portugalskega kolonialnega jarma leta 1975 so v Angoli pridelali več kot 200.000 ton kave letno, letos pa naj bi po podatkih Državnega instituta za statistiko v pridelali le se 1000 ton kave. Angolska kava naj bi bila po mnenju poznavalcev druga najkvalitetnejša kava na svetu, saj naj bi jo po kvaliteti okusa in barve prekasala le slavna brazilska kava.

»Okolica mesta Uige je že vrsto let podobna gozdu,« nam je povedal Vicky Matesso, direktor Državnega instituta za kavo in dodal: »Večina kmetij je zapuščenih. Sadike kave so večinoma stare več kot 30 let in so popolnoma zanemarjene. Ce bomo hoteli pridelati in izvoziti toliko kave, kot smo jo pred vojno, potem nas čaka veliko dela.«

Matesso upa, da mirovni sporazum, ki so ga predstavniki angolskih oblasti in uporniskega gibanja UNITA podpisali novembra lani ne bo le mrtva crka na papirju. »Ce se bodo določila mirovnega sporazuma dejanska izvajala, potem bomo lahko ponovno začeli gojiti kavo. Najprej bomo začeli obdelovati 120.000 hektarjev starih kavni nasadov. Prizadevali si bomo, da bi v naslednjih treh letih pridelali vsaj 50.000 ton kave letno,« nam je zatrdil Matesso. Toda premirje je izredno krhko, diplomati in angolski državljani pa napovedi o dolgotrajnem miru jemljejo z dobršno mero skrepse in črnogledosti.

Mesto Uige je sicer pod nadzorom vladnih sil, toda že v njegovi neposredni okolici gospodarijo pripadniki Savimbijevega gibanja UNITA. Po mnenju opazovalcev Združenih narodov bi bilo omenjeno mesto lahko povod za ponoven izbruh spopadov med pripadniki sprtnih strani. »Se vedno ne vemo natančno, kaj se je zgodilo s kavnimi nasadi v okolici mesta Urge. Uporniki namreč nikomur ne dovolijo, da bi si ogledal nekdanje kavne nasade. Menda naj bi uporniki požgali precej nasadov kave, vendar sem prepričan, da niso unicili več kot osem odstotkov nasadov kave v okolici mesta. Večina nasadov je ostala nedotaknjenih, tako da jih bomo lahko kmalu začeli obdelovati,« pravi Matesso.

Marksistično - leninistična MPLA, ki je po vojni za neodvisnost prevzela oblast v Angoli, je nacionalizirala večino nasadov kave, tako da je le manjši del kavni nasadov ostal v rokah zasebnih kmetovalcev. Kavo proizvajajo tudi v sosednjih provincih Malange, Kwanza Norte, Kwanza Sul, Zaire in v Kabindi, ki slovi po svoji naftnih nahajališčih. V omenjenih provincih gojijo kavno sorto arabico, medtem ko v Uigeju gojijo kavo sorte robusta.

Nicholas Shaxson / Reuters

Afrika kritizira delo človekoljubnih organizacij

NAIROBI - V odročne predele Sudana in Angole prinasajo zivila, pomagajo beguncem v Liberiji in Zairu, nomade v Etiopiji in Somaliji oskrbujejo s pitno vodo ... Sodelavci mednarodnih človekoljubnih organizacij v Afriki neredko ogrožajo svoje življenje, saj jih letno kar nekaj umrabi ali umorijo. Zdi se torej, da jim nihče nima kaj očitati.

Vendar pa prav to zdaj počne organizacija za človekove pravice Afriske pravice (African Rights), ko ocenjuje njihovo delo: »V zadnjih petnajstih letih obstaja le malo tega, na kar bi bile človekoljubne organizacije lahko res ponosne. Imele so sicer nekaj uspehov, vendar pa so se le-ti znsali v senci pogostih neuspehov,« je bilo zapisano v kratkem dokumentu, ki ga je organizacija objavila. V Sudanu naj bi pomoč pripomogla kvečjemu k ne-

skoncnemu podaljšanju državljanske vojne. Afriske pravice pišejo, da sta sprti strani prejeli ogromne količine pomoči, saj so se na račun zahodnih davkoplacevalcev prehranjevali celi garnizoni. Pomoč je postala »sestavni del vojnega ciklusa«.

V Somaliji so organizacije za lastno obrambo oboroženim skupinam placevale na stotisice dolarjev, »vojnim gospodarjem«, kot je general Mohammed Farah Aidid, pa so pomagale financirati njihove paravojske enote. Organizacija Afriske pravice pravi, da so bile človekoljubne organizacije tiste, ki so prve zahtevale množično vojaško intervencijo OZN. Ko se je operacija izkazala za neuspešno, zanj niso hoteli več slišati.

Se bolj unicujoča je ocena svetovne pomoči v Ruandi. »Najhujša izraba mednarodne pomoči doslej pa

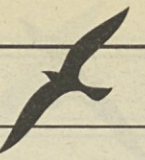
je bil množični beg iz Ruande,« so razglasili v dokumentu. Podobno kot v Bosni je imela pomoč le vlogo alibija, ki naj bi zastrl dejstvo, da se zahodne velesile niso hotele vmešati v dejanski spor. Organizacija Afriske pravice razlog za neuspehe išče v tem, da krizne situacije v Afriki temeljijo na zelo zapletenih sporih, človekoljubnežem pa vloga dobrotnika ne zadostuje več.

»Vsakdo ve, da lakota in begunske drame niso naravne katastrofe, ampak so jih povzročile vojne in kršitve človekovih pravic,« pišejo Afriske pravice. Nekoč je bila pomoč mnogo manj zapletena, kajti socialni delavci so se do konca osemdesetih let strogo omejevali na človekoljubne dejavnosti. Politične izjave so bile do takrat strogo prepovedane, saj je v primeru kršitve sledila izključitev. To je velja-

lo tudi za oblike pomoči v državljanskih vojnah v Etiopiji, Angoli in Mozambiku v času hladne vojne.

Danes naj bi socialni delavci v politične vode zahajali po sili razmer. Odločati morajo o problemih, ki naj bi bili pravzaprav stvar vlade, kajti veliko afriških držav je izgubilo svojo osrednjo avtoriteto. V Somaliji se na primer ne ukvarjajo samo s socialno oskrbo, ampak so tudi najpomembnejši delodajalci in hkrati tudi diplomati, na kar pa očitno niso pripravljani. Afriske pravice priznavajo, da so človekoljubne organizacije svoje napake zagresile »v dobri veri«, vendar pa jih obtožujejo, da se izmikajo vsakršni kritiki. »Človekoljubne organizacije so se obdale s svetnisko auro, zato je javna kritika njihovih dejavnosti tabu.«

Hubert Kahl / dpa

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.30	Video strani
09.40	Rakuni, pon. 11/12 dela ameriske risane nanizanke
10.05	Roka rocka, pon.
11.00	Iskanje pustolovščin, pon. 1/6 dela am. dokumentarne serije
11.45	Ze veste, pon.
12.10	Alica, evropski kulturni magazin, pon.
13.00	Porocila
13.05	Video strani
13.55	Film tedna: Sanje, ponovitev japonskega filma
15.50	Kam vodijo naše stezice, oddaja TV Koper - Capodistria
16.45	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	Tv dnevnik 1
17.10	Otroški program: Učimo se ročnih ustvarjalnosti, 3. oddaja
17.25	Zgodbe iz Skotske, 3. oddaja: O skrtosti
17.50	Risanka
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Hugo, tv igrice
19.13	Risanka
19.30	Tv dnevnik 2, vreme
19.56	Sport
20.05	Poglej in zadeni
21.40	Turistična oddaja
22.00	Dnevnik 3, tema dneva, vreme (VPS 2200)
22.16	Sport
22.20	Zarišce
22.20	Sova
22.45	Davov svet, 12/24 del ameriske nanizanke
23.10	Severna obzorja, 14/33 del ameriske nanizanke
23.55	Bojne ribice , ameriski (cb) film
01.30	Video strani

SLOVENIJA 2

12.50	Video strani
13.00	Euronews
15.05	Razjarnikovi v prometu, pon. 9/10 dela tv nadaljevanke
15.30	Vzpon in padec olimpijske vasi, ponovitev norveške humoristične oddaje
16.00	Osmi dan, pon.
16.00	Sova, ponovitev
17.00	Vecen sanjac, 32/27 del ameriske nanizanke
17.25	Severna obzorja, 13/33 del ameriske nanizanke
17.25	Denar v krvi
18.10	Znanje za znanje: Učite se z nami
18.35	V zanki bolecine, ponovitev 1. dela poljudnoznanstvene oddaje
19.10	Podarim - dobim
19.20	Poglej me!
20.05	Generacije znanosti, prenos iz Cankarjevega doma
21.00	Queen, 4/6 del ameriske nadaljevanke
21.00	Prevara
21.45	Windsorski , 2/4 del angleske dokumentarne nadaljevanke
22.40	Koncert revije Manager
00.25	Video strani

KANAL A

07.00	Video strani
12.00	Spot leta
12.05	Na velikem platnu
12.25	Luč svetlobe, ponovitev 344. dela ameriske nadaljevanke
13.15	Magnetoskop, ponovitev
13.55	Spot leta
14.00	CMT
16.00	Spot tedna
16.05	Na velikem platnu
16.25	Pred poroto, ponovitev 26. dela ameriske nanizanke
16.55	Jack Razparač, ponovitev 2. dela angleškega filma
18.45	Dogodivščine male koale
19.00	Porocila
19.10	Luč svetlobe, 345. del ameriske nadaljevanke
20.00	Pozitiv +, kontaktna glasbena oddaja
20.40	Zlotini stoletja, 2. del ameriske nanizanke
21.10	Porocila
21.20	Teden na borzi
21.30	Prostovoljci , jugoslovanska komedija
21.30	Igrajo: Bata Zivojinović, Ljubisa Samardić, Mustafa Nadarević, Bogdan Diklić, Ljuba Tadić, Radko Polić, Biljana Ristić; režija: Predrag Golubović
23.15	Album Show, glasbena oddaja
00.05	CMT
01.00	Erotični film
02.30	Video strani

MMTV (62. kanal)

17.00	MMTV shop, televizijska prodaja
19.00	Kuhajmo skupaj, kulinarična oddaja
19.25	Risanka
19.30	MMTV shop, televizijska prodaja
20.00	Vrtnarjenje za vsakogar
20.15	Popotnik, oddaja o popotovanjih in nasveti popotnikom
20.55	B.O.R.N., film
22.45	The Kingfisher Carper , film
23.15	MMTV shop, televizijska prodaja
00.00	Video strani
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.45	Jutranja oddaja Unomatina, (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik, gospodarstvo
9.30	Dnevnik, 9.35 nan. Cuori senza età
10.05	Nan.: Ai confini dell' aldilà, 10.50 dnevnik
10.55	SP v smučanju: ženski smuk
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik
14.00	Tednik TG 1 Week-end
14.20	Nad.: Kvarkov svet
14.50	Nan.: Pustolovščine mladege Indiane Jones
15.45	Mladinska oddaja Solletico, vmes risanke
17.30	Nan.: Zorro
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.20	Kviz: Il cruciverbone
18.50	Variete: Luna Park (vodi Pippo Baudo)
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Aktualna odd.: Chiaro e tondo (vodi B. Vespa)
23.00	Dnevnik 1
23.10	Film: Investigazione letale (krim., VB '86, i. M. Caine, N. Havers, J. Fox)
0.05	Dnevnik in vreme
0.10	Danes v Parlamentu
1.00	Dok. DSE Sapere: Lombardski popotniki v Ameriki - L. Castiglioni
1.40	Aktualno: Sottovoce

RAI 2

6.35	V kraljestvu narave
7.00	Dnevnik Euronews
7.10	Oddaja za najmlajše
8.00	Nan.: Doogie Howser, 8.10 Lassie, 8.35 Družina Drombush
9.45	Nad.: Beautiful
11.30	TG2-33, 11.45 dnevnik 2
12.00	Aktualno: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.45	Variete: Quante storie! Ragazzi
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.50 Santa Barbara
15.35	Aktualna oddaja Kronika v živo, vmes (15.45, 17.00) dnevnik
18.10	Iz Parlamenta, sport in vreme
18.35	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Miami Vice
19.45	Dnevnik in sport
20.40	Aktualna odd.: I fatti vostri - Piazza Italia di sera
23.00	Ho bisogno di te
23.15	Dnevnik in vreme
23.35	Avtorska glasba: Umbria Jazz '94 - Joe Henderson
0.25	Quartet in Gal Costa
0.25	Pregled tiska
0.45	Nan.: Soko 5113

RAI 3

6.45	Jutranja odd.: L'altrarete
6.45	Oddaje DSE: Spanscina, dok. sapere, Filozofija, Sola in kultura, Fantastica Età, Euronews
11.15	DSE Fantastica Mente
12.00	Dnevnik in gospodarstvo, 12.15 Znanstveni dnevnik
12.20	SP v smučanju: moski smuk
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.50	TGR v Italiji
15.15	Sportno popoldne
16.30	DSE Faraonovo oko, 17.00 Parlato semplice, 18.00 dok. Geo
18.30	Sport, Insieme in vreme
19.00	Dnevnik, dezene vesti
19.50	Blob Soup, 20.10 Blob
20.30	Film: Omicidio a luci rosse (ZDa '84, i. M. Griffith, C. Wasson)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Aktualno: Speciale 3
23.40	Aktualna odd.: Pubbli-mania (vodi R. Frassa)
0.40	Dnevnik, pregled tiska

RETE 4

7.00	Nan.: Tre cuori in affitto, 7.30 Jeffersonovi
8.00	Nad.: Diritto di nascere, 8.30 Pantanal
9.00	Variete: Buona giornata, vmes 9.05 nad. Guadalupe, 9.40 Manuela, 10.30 Catene d'amore, 11.35 Febbre d'amore, 12.30 Lasciati amare, vmes (11.30) dnevnik
13.30	Dnevnik
14.00	Rubrika o lepoti
14.15	Nad.: Sentieri, 15.05 Cuore selvaggio, 16.10 La donna del mistero
17.15	Aktualno: Perdonami, 18.00 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.45	Nad.: Perla nera
22.35	Film: La lunga estate calda (dram., ZDA '58, i. P. Newman, J. Woodward), vmes (23.30) dnevnik
1.00	Pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Complotto di famiglia
15.20	Aktualno: Agenzia matrimoniale (vodi M. Flavi)
16.00	Otroška oddaja
17.55	TG 5 Flash - Kratke vesti
18.00	Kviza: Ok, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, 20.25 Striscia la notizia
20.40	Variete: Paperissima (vodi Marco Columbro, Lorella Cuccarini)
22.30	Variete: Target
23.00	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.25	Nanizanke
11.25	Aktualno: Village
12.25	Odpri studio
12.40	Sport studio
12.50	Otroški variete
14.00	Odpri studio
14.30	Variete: Non è la RAI
16.00	Variete: Smile
16.05	Nan.: Star Trek
17.10	Variete: Talk Radio
17.25	Nan.: Il mio amico Ricky, 18.10 Ultraman, 18.45 Village, 18.50 Bayside School
19.30	Odpri studio, vreme
19.50	Sport studio
20.00	Variete: Karaoke
20.45	Film: Delitti perfetti (krim., ZDA '88, i. J. Spader, C. Gibb)
22.40	Fatti e misfatti
22.55	Film: American College (kom., ZDA '83)
0.45	Italia 1 sport

TELE 4

13.30	19.30, 22.15, 0.10 Dogodki in odmevi
20.30	Film: La foresta pietrificata (dram., '36)

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.35, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport
14.10	Film: Sui mari della Cina (ZDA '35, i. C. Gable)
20.35	Nad.: Homefront
23.00	Variete: Tappeto volante
1.05	Casa: Cosa?

Koper

16.00	Euronews - tv novice
16.15	»Meridiani«
17.15	Odpri strani, oddajo pripravljata Rosanna Giuricin
17.35	Stanje stvari - kultura, oddajo pripravlja Nataša Melon
18.00	Slovenski program: Studio 2 - magazin
18.45	Primorska kronika
19.00	Tv dnevnik
19.30	Vesolje je... reka zivljenja (akvarij v Tennesseeju), 1. del
20.00	Euronews
20.30	Srečanja z zgodovino, avtor Ezio Giuricin
21.30	Juke Box, glasbena oddaja v živo, I. del, vodi Alex Bini
22.15	Tv dnevnik
22.30	Juke Box, glasbena oddaja v živo, II. del, vodi Alex Bini

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Nas hrupni dom, pon.
09.30	Kadar igra glasba, pon.
10.25	Evroturizem
10.40	Ujeto srce, pon. ameriskega filma
12.15	Notranjepolitčno poročilo
13.00	Cas v sliki
13.10	Mi, pon.
13.35	Pravica do ljubezni
14.00	Ordinacija Bülowbogen
14.50	Pogledi od strani
15.00	Otroški program
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.05	Nas učitelj dr. Specht
19.00	Nas hrupni dom
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Stari
21.20	Pogledi od strani
21.30	The Principal , ameriska akcijska kriminalka, 1987
21.30	Igrajo: James Belushi, Michael Wright, Rae Down Chong in drugi
23.15	Cas v sliki
23.20	Blues Cop, francoska kriminalka, 1986
00.50	Simon Templar
01.35	Video strani

AVSTRIJA 2

10.55	Svetovni pokal: Smuk (2), iz Cortine
13.50	Tisoč mojstrov
14.00	Tenis: Australian Open, iz Melbourne
15.00	Lady L., amerisko -italijansko - francoska komedija, 1965
16.45	Moč usode
17.30	Ukročni divjaki, 3. del
18.00	Mi
18.25	Milijonsko kolo
19.00	Zvezna dezela danes
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Živalski vrt - med jeco in Noetovo barko
21.00	Trailer
21.20	Siling
22.00	Cas v sliki
22.35	Sport
22.55	Nora televizija
23.30	Ecstasy, o drogah
23.50	Stephen King: This Is Horror
00.15	Party Zone
01.10	Video strani

HRVATSKA 1

10.00	Porocila
10.05	Solski program:
10.05	Odpri ura
10.45	Glasba v času:
10.45	Dunaj
11.15	Nemski jezik
11.30	Gospodin Jao in krokodil, 1/18 del serije
12.00	Porocila
12.05	Cesarica, 76 del
12.50	Spremembe , ameriski film
14.30	Hrvaski pevci, 1/3 del
15.00	Briljantina
15.10	Nemski jezik
15.30	Program za otroke:
15.30	Zgodbe o lisici
15.50	Briljantina
16.30	Porocila
16.40	Anglesčina:
16.40	Zgodovina Amerike
17.10	Z zdravjem do lepote
17.45	Hrvaska danes
18.00	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 916. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik
20.02	Sport
20.10	Potepam se in snemam, dokumentarna serija
21.00	Dobri ljudje
22.30	Slika na sliko
23.10	Charlie Muffin , angleski film, 1979
23.10	Igrajo: David Hemmings, Susan Wannamaker, Jan-nie Linden, Pinkas Braun, Ian Richardson, Ralph Richardson in drugi
23.10	Režija: Jack Gold
00.40	Porocila
00.45	Sanje brez meja

HRVATSKA 2

17.30	Video strani
17.45	Tv koledar
17.55	Leta slave, ponovitev 3., zadnjega dela nanizanke
18.45	Opera Box
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
19.30	Vreme
20.00	Sport
20.02	Sport
20.10	Me je kdo iskal?, zabavnoglasbena oddaja
20.10	Sto let filma:
20.55	Zlata kočija , francosko -italijanski film, 1952
20.55	Igrajo: Anna Magnani, Duncan Lamont, Riccardo Rioli, Paul Campbell in drugi; režija: Jean Renoir
21.30	Film - video - film
23.35	Video strani

MADŽARSKA

09.00	Cez dan
09.35	Igra, nadaljevanje ob 11.20
09.45	Dallas
11.30	Mejno mesto
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Posel
12.55	Borza
13.25	Otroški program
14.10	Izbor prejšnjega tedna
15.00	Anglesčina
15.30	Evropski magazin, pon.
16.00	Dnevnik
16.25	Gospodična, serija
17.00	Ta upokojence
17.30	Teka
17.40	Okno
19.00	Pravljica
19.14	Muza, novice iz kulture
19.30	Dnevnik, telesport
20.20	Dallas, ponovitev
21.15	Mednarodni studio
22.00	Dnevi obleganja Budimpeste
22.05	Brez vabila
22.30	1984 , angleski film
22.30	Srečanje v klubu, film
00.45	Dnevnik BBC

2/5

TV SLOVENIJA 123.55

BOJNE RIBICE, ameriški film, 1983

Scenarij: S.E. Hinton, Francis Coppola
Režija: Francis Coppola
Fotografija: Stephen H. Burum
Igrajo: Matt Dillon, Mickey Rourke, Diane Lane, Dennis Hopper, Diana Scarwid, Vincent Spano
Francis Ford Coppola je vsaj s tremi filmi BOTER I in BOTER II (slednji je prejel nekaj oskarjev) ter APOKALIPSA ZDAJ postal vodilni filmski ustvarjalec Amerike v sedemdesetih letih.
Njegov film BOJNE RIBICE nima prav nič skupnega z naštetimi filmi razkošne produkcije. Sicer pa se je v svoji karieri Coppola kot scenarist in scenarist-režiser loteval različnih tem.
Film BOJNE RIBICE je že drugi, ki ga je avtor posnel po romanu S.E. Hinton, obravnava pa odtujenost mladoletnikov, ki se slabo počutijo v predmestju, kjer živijo.
V ospredju sta dva brata. Starejši je že malo odcveteli vodja bande, ki se zbira v njegovem motociklističnem klubu. Gre za napadalne mladeniče, ki ogrožajo okolico in so strah in trepet predmestja. Čeprav je »vodja« že malo opešal in ni več tipičen predstavnik mladine, mlajši brat še zmeraj vidi v njem vzor in ga skuša posnemati. Prav zato se tudi odtuji družbi, zlasti dekletu, ki ga sprva kljub vsemu skuša razumeti. Nevarni podvigi vodijo v končno tragedijo, ki pa bo morda poduk mlajšemu, še ne povsem odraščajočemu mladeniču. Film je lepo fotografiran v čb tehniki, edini prizor, ki se pojavil v barvah so plavajoče bojne ribice, siamske ribe, ki ne morejo zaživeti med seboj, ne prenašajo pa niti lastne podobe. Gre torej za Coppolin simbolizem, ki se izraža že v naslovu, te ribe namreč ponazarjajo nemoč mladih, da bi zaživele normalno, brez večnega nasilja. Temu primerno je tudi film poln nasilja, čb slika pa še poudarja nemir in mračnost njihovega življenja.

TV SLOVENIJA 220.50

WINDSORSKI, angleška dokumentarna serija

V drugi oddaji se prepletata zgodbi starejših sinov Jurija V., očarljivega velškega princa in vasa zaprtega, jecljajočega vojvode Yorkskega. Velški princ je zasedel prestol kot Edvard VIII., ob dobrih željah vseh, ki ga niso poznali, da postane sodobni monarh. Toda obsedenost z dvakrat poročeno Wallis Simpson ga je spravila ob prestol. Dajal ji je prednost pred kraljevskimi dolžnostmi. Širile so se govorice, da simpatizirata z nacistično Nemčijo in to jima je nakopalo mnogo sovražnikov. Kraljevski par so začele nadzorovati varnostne službe. Ko se je Edvard odpovedal prestolu, ga je moral zamenjati njegov brat kot kralj Jurij VI. Mnogi so se bali, da ne bo kos dolžnostim, toda s pomočjo svoje pametne soproge Elizabete in v skupni preizkušnji, ki jo je Veliki Britaniji prinesla 2. svetovna vojna, si je pridobil spoštovanje naroda. Med tem je postal njegov brat, pred katerim je bila na začetku tako bleščeča prihodnost, zagrenjen izgnanec, ki se zaradi prevelikega zaupanja in napačne presoje nemških ambicij po vojni ni smel vrniti domov. Brata sta bila ločena, ne nazadnje zaradi nasprotij med njunima soprograma, in pred Jurijevo smrtjo sta se le še redkokdaj srečala. Težko bolan Jurij VI. je umrl v starosti petdeset let.

TV SLOVENIJA 218.35

V ZANKI BOLEČINE, dokumentarni film, 1. del

Skozi vrata rojstva smo stopili na pot življenja; skozi vrata smrti oddidemo s te poti. Vrata rojstva so nam odprli naši starši; o trajanju življenja pa odločata naše telo in duh.
V zanki bolečine je dokumentarna pripoved o življenju in o smrti kot sopotnici bivanja; je pripoved o svetlobi in o temi; saj človek živi na tem robu; med belino sreče ter sencami bolečine. In prostovoljna izbira smrti ni odločitev trenutka...
Scenarij: Alma Granič
Režija: Brane Blenc

2/5

RETE 422.30

DOLGO VROČE POLETJE, ameriški film, 1958

Režija: Martin Ritt
Igrajo: Paul Newman, Orson Welles, Joanne Woodward, Anthony Franciosa in drugi
Ren Quick neprestano beži, že od otroških let. Njegov oče je bil namreč požigalec in slabo ime se človeka takoj prime. Nekega dne pride v majhen kraj, kjer ga vzame v službo bogati Varner, ki mu postane kmalu zelo naklonjen in ga želi poročiti s svojo hčerko, sin pa v njem vidi nevarnega tekmeča in njegovo ljubosumnje ima tragične posledice.

2/5

RAI 320.30

BODY DOUBLE, ameriški film, 1985

Režija: Brian De Palma
Igrajo: Melanie Griffith, Craig Wasson, D. Sheldon in drugi
Jake se predčasno vrne domov iz službe, kjer zaloti svojo ženo z ljubimcem. Skušaja začeti novo življenje, nekdo mu posodi vilo in vsak večer opazuje skozi okno dekle v sosednji hiši.

TV SLOVENIJA / NOVOSTI

Televizija na računalniku

Vizija veliko obeta. Človek leta 2 000 ima povsem novo življenje. S svojega domačega terminala lahko opravi vse nakupe, bančne posle, komunicira s svojimi zavarovalnimi agenti. Le enkrat tedensko gre v pisarno, preostalo delo opravlja doma in na interaktivnih videokonferencah. Dopustniško potovanje se odvija kot virtualen dogodek v kibernetičnem prostoru med stenami domačega stanovanja.

Resničnost bo verjetno videti malce skromnejša. Multimedijška in interaktivna revolucija bo potekala predvsem na področju zabave in poslov. To so bistveni izidi prve svetovne raziskave o interaktivni televiziji, ki jo je naročila medijska skupina MGM Muenchen. Primerjali so 25 interaktivnih televizijskih sistemov, pri čemer levji delež, 20 projektov, poteka v Združenih državah in Kanadi. Skoraj vsi projekti se financirajo z isto ponudbo: filmi, ki jih lahko gledalci naročajo ob poljubnem času in za neposredno plačilo. Izkušnje iz Severne Amerike kažejo, da ljudje zelo zadržano sprejemajo ponudbe s področja financ in storitev. Tehnika enostavno se ni dovolj zrela in hitra.

Več uspeha obetajo ponudbe na področju zabave. Kanal Sega, ki že

nekaj časa oddaja in na zaslon poslje računalniško igro, beleži izredno veliko število naročnikov. Strokovnjaki mislijo, da bi lahko igralni kanal, ki bi bil v naslednji stopnji povezan s prvim povratnim kanalom, pomenil pravi preboj interaktivne televizije, ki bi pritegnila širše množice.

Dobre možnosti imajo tudi storitve, ki so ukrojene po osebnih željah: vremenski kanali, ki omogočajo prikaz vremena na vseh pomembnih krajih sveta in tudi vremensko napoved. Ali pa kanali za kupovanje na domu, pri katerih lahko stranka v računalniškem pogovoru »pomerja« obleke, tako da zaeljeno oblačilo vidi na modelu, ki ima njene telesne mere.

Povsem novo tržišče se odpira na poslovnem področju. Odličan primer je postaja Medical News Network (MNN) iz ameriškega Tennesseeja. To bo prva svetovna pannonna televizija; družabniki so v projekt vložili približno 100 milijonov dolarjev. Ciljna skupina je 50 000 zdravnikov in visokih direktorjev bolnišnic, ki bodo prek kanala dobivali novice s področja medicine, podatke o bolnikih in ponudbe za dodatno izobraževanje, pri čemer bodo prek posameznih dopisov na baze podatkov

na voljo tudi prave interaktivne usluge.

Medical News Network pa se bo lahko, tako kot mnogi drugi interaktivni kanali, uveljavil na tržišču le, če bo industrija dobila možnost za oglaševanje. Drugace bodo stroški za morebitne uporabnike preveliki. Oglaševanje bo na interaktivni televiziji povsem spremenilo podobo. Interaktivna ponudba omogoča posebej ciljno usmerjeno nagovarjanje potrošnikov. Oglaševanje na teh področjih bo tesno povezano s ponudbo informacij.

Zares uporabne pa bodo nove storitve le z novimi sprejemniki. »Televizor prihodnosti je računalnik,« napovedujejo medijski strokovnjaki. Dejansko računalniška tehnika že danes omogoča vse funkcije, ki so potrebne za ponudbo prihodnosti. Zasloni imajo ostro in mirno sliko, računalniki imajo z disketnimi enotami CD-ROM zadostno zmogljivost, da brez težav shranijo velike količine podatkov. Kljub številnim novim možnostim pa se splošni trendi ne bodo spremenili. Se vedno bo široka ponudba velikih televizijskih postaj vezala nase veliko večino gledalcev, kar pa ne pomeni, da preostale hise ne obljublajo izrednih poslovnih možnosti.

TV STIK

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 The Soul; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Popoldanski mix; 16.30 Coca Cola Report; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 22.00 The Worst Of Most Wanted; 22.30 Beavis & Butthead; 23.00 Ponovitve; 00.00 The End

SKY ONE

12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 St. Elsewhere; 15.00 Heroes; 16.00 Oprah Winfrey Show; 16.50 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Svet iger; 19.30 Blockbusters; 20.00 E Street; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 The Andrew Newton Hypnotic Experience 3; 21.30 Videnja; 22.00 Chicago Hope; 00.00 Ponovitve

PRO 7

05.30 Ponovitve; 12.00 Agentka s srcem; 13.00 Charljevi angelčki; 14.00 Arabella Kiesbauer; 15.00 Colbyjevi; 16.00 Hišica v preriji; 18.25 Rock 'n' roll očka; 18.55 Roseanne; 19.25 Alf; 19.55 Poročila; 20.15 Akti X; 22.15 Tigrovi krepljci, kanadski akcijski film

PREMIERE

14.00 Korentinove fantastične pustolovščine; 15.50 Obiskovalci, francoska komedija; 17.35 Premiere; 17.50 Tvegana igra, ameriški triler, 1992; 19.25 Absolutely Fabulous; 20.00 Premiere - program; 20.15 Made in America, ameriška komedija; 22.05 New York Cop, ameriško - japonski akcijski triler, 1994

SAT 1

07.30 Dopoldanski program; 14.30 Tarzan; 15.00 Vesoljska ladja Enterprise; 16.00 Macgyver; 17.00 Tvegaj!; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vsel; 19.00 Poročila; 19.15 Sport; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Superman III - svet na robu prepada, angl. zffilm; 22.10 Brez milosti, ameriška kriminalika

EUROSPORT

08.30 Eurofun; 09.00 Tenis, posnetek iz Melbourne; 10.30 Alpsko smučanje; Smuk (2), Cortina D'Ampezzo; 12.30 Tenis, prenos iz Melbourne; 18.30 Alpsko smučanje; 19.30 Športna poročila; 20.00 Mednarodni motosport; 21.00 Boks; 23.00 Golf; 01.00 športna poročila

RTL

09.05 Ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umar je napisala, am. serija; 15.00 Ilona Christen; 17.00 Jeopardy!; 17.30 Med nami; 18.00 Bogati in slavi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 V senci zasledovalca, ameriški triler; 22.00 Ko jaglenki obmolnejo, ameriški triler

RTL 2

05.55- 17.30 Ponovitve; 17.30 Zorro; 18.00 Umik; 18.30 Nasmehnite se, prosim; 19.00 21, Jump Street; 20.00 Poročila; 20.15 Pekel Manitobe, nemško - španski vestem; 22.00 Brez milosti za Johnnija T., am. vestem, 1951

SKY MOVIES

13.00 We Joined The Navy; 15.00 The Girl From Petrovka; 17.00 Bloomfield; 19.00 Out On A Limb; 21.00 K 2; 23.00 Out For Justice

MOVIE CHANNEL

12.50 Young People; 14.10 The Last Time I Saw Archie; 15.50 Interlude; 17.20 The Elm - Chanted Forest; 18.45 Moonstruck; 21.00 Trapped Beneath The Earth; 22.35 Passenger 57

FILMNET +

12.00 Crazy In Love; 13.30 Extreme Close Up; Kenny Rogers; 14.00 A Murderous Affair; 16.00 K-TV; 18.00 Indochine; 20.40 California Man; 22.10 The Goodbye Girl

SUPER CHANNEL

05.30 Poročila; Gospodarstvo; Super Shop; TBA; 14.00 Kolo denarja; 17.30 Gospodarstvo; 18.00 Danes; 19.00 Poročila; 19.30 Motosport International; 20.30 Dateline; 21.30 Notranja izdaja; 22.00 Poročila; 22.30 The Tonight Show; 23.30 Res osebno

CNN

06.00-23.00 World News; 09.30 in 12.30 World Report; 10.45 CNN Newsroom; 13.30 Business Morning; 15.30 Business Asia; 16.00 Larry King Live; 16.45 World Sport; 18.30 Business Asia; 20.00 International Hour; 22.45 World Sport; 23.30 Showbiz Today; 01.00 The World Today; 02.00 Moneyline; 02.30 Crossfire

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 Govorimo francosko; 10.05 Kulturna panorama; 11.00 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Aktualni mozaik; 18.15 Večerni utrinek; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Igra; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditve; 9.45 Sobotna akcija; 11.30 Obvestila; 13.00 Danes do 13-ih in Glasbene želje; 16.00 S. Teršek z gosti; 17.50 Šport; 19.00 Sobotni večer z J. Webrom; 22.00 Zrcalo dneva.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues...; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 MePZ RTV Slovenija; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Baletna glasba; 16.40 Umetni svetovi; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.25 C. Ives; 19.30 Opera; Ljubzenski napoj; 22.15 Znamenite partiture; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutranjlik; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 9.15 Planinska postojanka; 9.45 Du jest, zabavno in humorno; 10.45 Sobotna terenska akcija; 11.30 Turistična poročila; 12.00 S terena; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Terenska akcija; 14.00 Okno v svet; 14.45 Zanimivost; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Večerni studio; 20.00 Športni program na Modrem V.

Radio Koper (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturne aktualnosti; 11.45 Dorothy ed Alice; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah;

14.00 Narečna odd.; 14.50 Single tedna; 15.00 Redazione teen; 16.00 Modri val; 18.45 Rigatoni; 20.00 Prenos RML.

R. Glas Ljubljane

7.00-11.00 Dej nehi no; 8.00 Horoskop; 8.40 Peter Stepic; 9.30 Kam danes; 10.15 Novice; 11.00 Notranjsko-kraški mozaik; 11.15 Anglesčina; 12.00 BBC Novice; 13.55 Pasji radio; 14.00 13 ozigosa-nih; 15.15 RGL komentira in obvešča; 19.15 Novice; 19.25 Vreme; 20.00 Stampedo; 22.00 DJ Jernej in hot mix.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.10 Štiri tačke; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 11.20 Čestitke; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Izbor pesmi tedna; 19.30 Večerni pr.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 10.05 Otroški studio; 10.30 Top 17; 12.05 Sestanek starejših; 13.00 Slovensko-bistriška panorama; 14.10 Od Pluja do Ormoža; 15.00 iz Slovenskih goric; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Radio express; 19.30 Športna sobota; 21.00 Lestvica zabavnih melodij; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Preklopetek; 14.30 RO: Ensemble Georgika; 17.45 Come together; 19.00 TB: Sun Ra Arkestra; 20.30 Afriški Ghost.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Revival; 9.15 Filmi na ekranih; 9.25 Potpuri; 10.10 Koncert; 11.35 Iz Dopolisa z najbližjega vzhoda; 12.00 Krajevne stvarnosti; Ta rozajanski glas; 12.30 Glasba za vse okuse; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Nedilski zvon, nato Glasbeni predah; 15.00 Tu 362875, z vami kramlja S. Verč; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Mala scena; Po galeriji Herodotovih muz (A. Rebula, 6. del); 18.25 Slovenska lahka glasba; 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah; 19.00 Mor-ski val.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

SNG DRAMA, tel.: 061/221-5111
Danes, 20. januarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma dijaški 6 večerni. V soboto, 21. januarja, ob 19.30: D. Jovanović - ANTIGONA, za izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/221-5111
Danes, 20. januarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven.

V soboto, 21. januarja, ob 20. uri: W. Allen - ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven. Razprodano!

OPERA, tel.: 061/331-950
V ponedeljek, 23. januarja, ob 15. uri: P. I. Cajkovski - HRESTAC. Razprodano!
V torek, 24. januarja, ob 16.30: E. Wolf-Ferrari - STIRJE GROBIJANI, za red petek in izven.
V soboto, 28. januarja, ob 19. uri: G. Verdi - TRAVIATA, za izven.

MGL, tel.: 061/210-852
V soboto, 21. januarja, ob 19.30: E. Flisar - STRIG IZ AMERIKE, za izven in konto.
V ponedeljek, 23. januarja, ob 15. uri: P. I. Cajkovski - HRESTAC.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/312-860

Danes, 20. januarja, ob 19.30: J. Graham - TEZAVE S HRBTENICO, za izven.

V soboto, 21. januarja, ob 19.30: P. Ustinov - KOMAJ DO SREDNJIH VEJ, za izven.

V nedeljo, 22. januarja, ob 16. uri: A. Lindgren/V. Arhar/Stih - PIKA NOGA VICKA, za izven.

LGL, tel.: 061/314-789

KULTURNICA, Židovska steza 1
Danes, 20. januarja, ob 17. uri: N. Simončič - VELIKI KIKIRIKI, za izven.

VELIKI ODER
V soboto, 21. januarja, ob 11. in 17. uri: S. Makarović - MEDENA PRAVLJICA, za izven. Predstava bo se v nedeljo, 22. januarja, ob 11. uri, za izven.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/25-332

V ponedeljek, 23. januarja, ob 11. uri: A. Wendet - TIČEV JAKA, za abonma 5. solski in izven. Ob 17. uri, za abonma 3. solski in izven.

V petek, 27. januarja, ob 19.30: PLESNI DOGODEK 7+5, za III ljubiteljski kulturni abonma.

ODERPODODROM
V soboto, 28. januarja, ob 20.30: S. Mrožek - NA ODPRTEM MORJU, za abonma oderpododrom 5.

KRANJ

PGK, tel.: 064/222-681

Danes, 20. januarja, ob 19.30: George Tabori -

WEISMAN IN RDECE LICE, za abonma petek 1 in izven. Predstava bo se v četrtek, 26. januarja, ob isti uri, za abonma petek 2 in izven.

V soboto, 21. januarja, ob 19.30: R. Cooney - ZBEZI OD ZENE. Razprodano!

RAGTIME, Sejmisce 2
V soboto, 21. januarja, ob 10. uri: KAM PA KAM, KO-ZLICEK.

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/221-206
V soboto, 21. januarja, ob 19. uri: N. Prokić - RUSKA MISIJA, za red sobota 1, sobota 2 in izven.

OPERA, tel.: 062/221-206

V torek, 24. januarja, ob 19.30: J. Massenet - MANON, za red torek in izven.

V ponedeljek, 30. januarja, ob 18. uri: G. Verdi - TRAVIATA. Razprodano!

LGL, tel.: 062/26-748

V nedeljo, 22. januarja, ob 11. uri: ZOGICA MAROGICA, za izven.

MEDVODE

KUD KOMANDANT STANE

ODER TREH HEROJEV, Zg. Pirnice 6

Danes, 20. januarja, ob 19.30: J. Kranjc - DETEKTIV MEGLA, premiera. Predstava bo se v soboto, 28. januarja, ob 19.30 in v nedeljo, 29. januarja, ob 16. uri.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/25-326

Danes, 20. januarja, ob 20. uri: B. Brecht - BOBNI V NOCI, za abonma petek a in sreda. Predstava bo se v soboto, 21. januarja, ob isti uri, za abonma sobota-a in izven.

V soboto, 21. januarja, ob 10., 11.30 in 16. uri: CRVI VA ZGODBA, za abonma malega polzka in izven.

V petek, 27. januarja, ob 17. uri: R. Queneau - AVDIČIJA, za abonma lipovega lista in izven.

SEŽANA

KC SRECKA KOSOVELA, tel.: 067/73-355

V ponedeljek, 23. januarja, ob 12.30: A. Nicolai - NI BILA PETA, BILA JE DEVETA, za srednješolski abonma in ob 20. uri, za gledališki abonma in izven.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

V četrtek, 26. januarja, ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VEČERJO, za rumeni gledališki abonma in v petek, 27. januarja, ob isti uri, za beli gledališki abonma.

VOJNIK

V petek, 27. januarja, Kulturni dom ob 19.30: M. A. Bulgakov - ŽOJKINO STANOVANJE.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Rossetti

Danes, 20. t. m., ob 20.30 (red petek) bo na sporedu predstava P. Handke »L'ora in cui non sapevamo niente l'uno dell'altro«. V abonmaju -predstava 2.

Ponovitev jutri, 21. t. m., ob 20.30 (red 2. sobota).

Jutri, 21. t. m., ob 17. uri okrogla miza »Dall'agorà greca alla piazza telematica«.

Vstop prost.

Vstopnice pri blagajni gledališča 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

Pri blagajni gledališča in v pasazi Protti je v teku predprodaja vstopnic za predstavi »Maudì in Jane« (predstava 2V) in »I giganti della montagna« (predstava 3).

KOROŠKA

CELOVEC

Dom sindikatov: danes, 20. t.m., ob 20.00 - Gimnazijski ples. Igrata ansambla Drava in Melos.

Tischlerjeva dvorana Slomskovega doma: v ponedeljek, 23. t.m., ob 19.00: Podelitev XVI. Tischlerjeve nagrade Blazu Potocniku.

V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra«. Urnik od 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Povem ti pravilico: v nedeljo, 22. t. m., ob 11. uri »Tisoc in ena noč«.

Od 28. t. m. do 5. februarja bo na sporedu predstava Denise Chalem »A cinquant'anni lei scopriava...il mare« v izvedbi gledališča La Contrada in Centro Servizi e Spettacoli. Režija Alessandro Marinuzzi.

TRŽIČ

Občinsko gledališče

V ponedeljek, 23. in v torek, 24. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine APAS s Pirandellovim delom »Fu Mattia Pascal«.

VIDEM

Gledališče Contatto

Od 28. t. m. do 13. februarja »Ucitelj in Marjetica« Bulgakova v izvedbi Giuseppeja Bevilacqua.

BELJAK

Studijski oder (Kellertheater): danes, 20. t.m., ob 20.00 - Rupert Henning »Lift«. Pono-vitve bodo trajale do 28.t.m.

VOGRČE

Pri Florjanu: V nedeljo, 22. t.m., - Plesni tečaj za zacetničke. Vodi plesni učitelj-regej Kristof.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

V torek, 24. januarja, ob 19. uri: predavanje RISTIDA HAVLICKA - Simboli in energije zodiaka (E8). Ob 19. uri: predavanje TONETA ŠKARJA in VANJE FURLANA - SIKIM IN NJEGOVA HIMALAJA (KD).

GALERIJA SOU KAPELICA, Kersnikova 4
Danes, 20. januarja, ob 20. uri: promocijski literarni večer ob izidu prve redne dvojne številke revije kulturnega društva Apokalipsa.

GLEDALSKI KLUB KRKA, Dunajska 65

V torek, 24. januarja, ob 19. uri: otvoritev razstave karikaturn BORUTA PECARJA.

Ob 19.30: srečanje z gledališkim ustvarjalcem TOMAZEM PANDURJEM.

KS VIŽMARJE-BROD

Danes, 20. januarja, ob 18. uri: dobrodelna prireditev za Unicef. Nastopili bodo otroci iz vrtca Mravljincek z glasbeno pravljico SAPRAMISKA in gledališka skupina Cufki s pravljico NE MORES ZASPATI, MALI MEDO?

KD SPANSKI BORCI, tel.: 061/448-920

V soboto, 21. januarja, ob 16. uri: MIA IN SKRAT SANJAVEC. Otroške pesmi poje Mia Znidarič.

MARIBOR

GALERIJA MEDIA NOX, Oroznova 2

Danes, 20. januarja, ob 20. uri: video projekcija izbora punk filmov in glasbenih spotov. Dejan Požegar je izbral spote skupine NOFX - TEN YEARS OF FUCKIN'UP in ameriški film SUBURBIA.

PORTOROŽ

AVDITORIJ, tel.: 066/747-230

Danes, 20. januarja, ob 19. uri: predavanje PRIMOZA SKOBERNETA - Kolo življenja - reinkarnacija.

V nedeljo, 22. januarja, ob 18. in 20.30: ameriški film INTERVJU Z VAMPIRJEJEM.

ŠTANDREŽ

V nedeljo, 22. januarja, dvorana Antona Gregorcica ob 17. uri: slovesna proslava 30-letnice dramske dejavnosti.

V torek, 24. januarja, mala dvorana župniškega doma ob 20.30: okrogla miza na temo LJUBITELJSKO GLEDALIŠČE - POSLANSTVO IN PERSPEKTIVE.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

Danes, 20. januarja, ob 19.30: glasbeno-satirični kabaret BOGOMIR VERAS - Kaj ni eden druga...!? za izven.

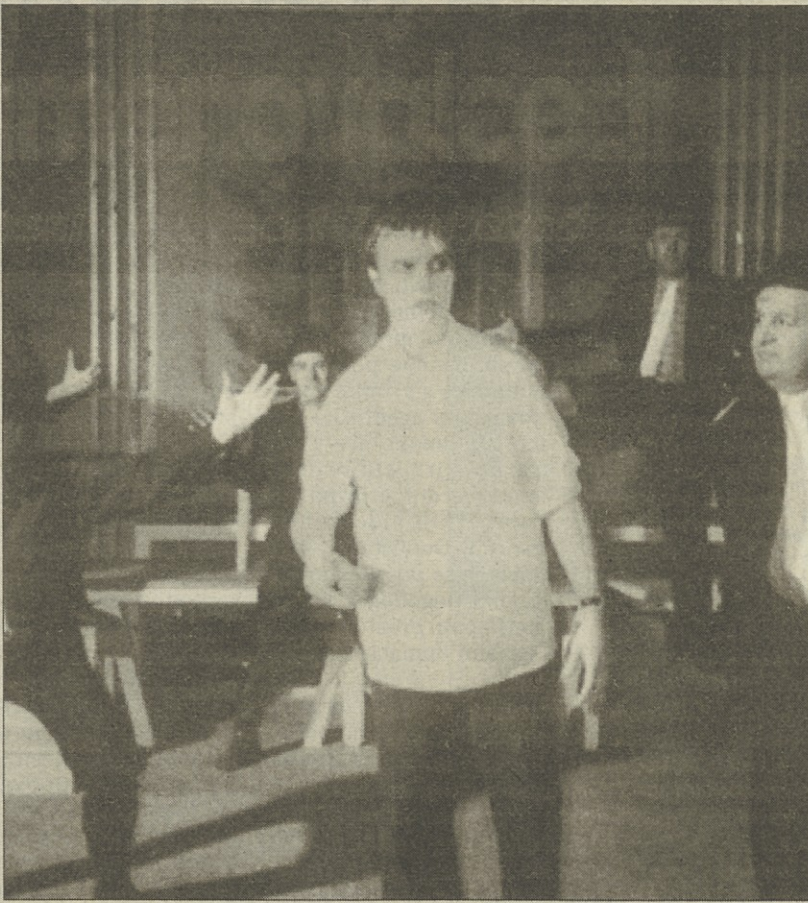
FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kino Excelsior: danes, 20. t. m. - 20.30 »Professione neonazista« (Nem. 93), srečanje z režiserjem Winfredom Bonengelom, 22.30 »Il bambino che rubava la luna« (Svi. 88), »L'età ingrata« (Bosna 94); **Dvorana**

Azzurra: 18.30 »Rizarna« (It. 94); 20.30 »I vagabondi e i cani« (Bosna 92), »Godot-Sarajevo« (Bosna 93); 21.30 »N. 1 idea - Greenaway talk to Fortuny« (It. 94), »Stairs 1 Geneve« (Sv. 94); 24.00 »Ha la testa rasata ed è razzista, è frocio ed è fascista« (Nem. 94).

Danes, 20. januarja, bo v KUD Komandant Stane, oder treh herojev (Zg. Pirniče 6) ob 19.30 uri premierna uprizoritev igre Jožeta Kranjca DETEKTIV MEGLA

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava OPERA PRIMA - 22 MEDNARODNIH UMETNIKOV: SEDAJ IN TEDAJ je na ogled do 30. januarja.

Razstava arhitekta IVANA VURNIKA je na ogled do 31. januarja.

Razstava PREPOVEDANI PLAKATI - SKRIVNI PROSVETITELJI je na ogled do 30. januarja.

Razstava fotografij DEJANA HABICHTA je na ogled do 12. februarja.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V Mali galeriji je do 12. februarja na ogled razstava švedskega umetnika ULFA ROLLOFA.

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 29. januarja na ogled retrospektivna razstava FRANA KRASOVCA.

V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava madžarskih umetnikov Árpáda Szabadosa in Andrása Márkosa je na ogled do 4. februarja.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava skulptur IRENE BRUNEC je na ogled do 6. februarja.

GALERIJA AVLA NOVE LB, Trg republike 2

Razstava risb, slik in skulptur VELJKA, KATARINE IN URSE TOMAN je na ogled do 7. februarja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava slik SANDRA PECENKA je na ogled do 27. januarja.

GALERIJA KOLIZEJ, Gosposvetska 13

V ponedeljek, 23. januarja, bo ob 20. uri otvoritev razstave del ŽIVKA IRE MARUSICA.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava slik članov Makedonskega kulturnega društva Makedonija je na ogled do 26. januarja.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Instalacija SAMO je na ogled do 3. februarja.

KD SPANSKI BORCI, Zaloska 61

Razstava grafik SPELE UDOVIC je na ogled do 31. januarja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

Razstava skulptur kiparja VIKTORJA PLESTENJAKA je na ogled do 31. januarja.

BEGUNJE

GALERIJA AVSENIK

Razstava TROFEJE IZ NAMIBIJE je na ogled do 13. februarja.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE, Trg celjskih knezov 9

Razstava ODSEV STILNIH OBDOBIJ je na ogled do 28. januarja.

IZOLA

GALERIJA INSULA, Smrekarjeva 20

Razstava slik MAJDE SKRINAR je na ogled do srede meseca februarja.

KRANJ

GALERIJA PRESERNOVE HISE

Razstava slik MARJANA BELCA je na ogled do 31. januarja.

MESTNA HISA

V Stebrišni dvorani je na ogled razstava slik in plakatov PETRA ABRAMA.

V Galeriji Mestne hise je na ogled razstave del KLAVDIJA TUTTE.

MARIBOR

GALERIJA V ŽIDOVSKEM STOLPU, Židovska ulica

Danes, 20. januarja, bo ob 19.30 otvoritev razstave fotografij ŽIGA KORITNIKA - JAZZY GA!

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ, Trg Borisa Kraigherja 3

Razstava likovne skupine MI je na ogled do 11. februarja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA

Razstava del nagrajencev društvenih razstav DLUM 1993-1994 je na ogled do 12. februarja.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ

Razstava del DALIBORJA JELAVICA je na ogled do 8. februarja.

Danes, 20. januarja, bo ob 18. uri otvoritev retrospektivne razstave JAKOBA SAVINSKA. Razstava bo na ogled do 13. februarja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Danes, 20. januarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave litografij MARCA CHAGALLA.

PTUJ

V razstavišču na ptujskem gradu je do 21. februarja na ogled razstava, prilagojena za slepe in slabovidne PROSIMO, DOTIKAJTE SE PREDMETOV.

TEV

razstave slikarja Sergia Kistorisa.

GORICA

Kulturni dom: do 27. t. m. je na ogled razstava slikarja Jeraka Helmuta.

KOROŠKA

CELOVEC

Hisa umetnikov: do 21. t. m. je na ogled razstava »Süsse Dauer Süd«, 80-letnica Hise umetnikov.

Koroska dezelná galerija: do 29. t. m. je na ogled razstava del Josefa in Ludwiga Willroiderja.

BELJAK

Galerija mesta Beljak: se danes, 20. t. m. je na ogled razstava Sabine Hörtnier.

BOROVLEJE

Galerija Rieser: razstava 50 koroskih umetnikov.

BEGUNJE

Galerija Avsenik: Do 13. februarja 1995 bo na ogled razstava »Trofeje iz Namibije«.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

SLOVENSKA FILHARMONIJA

MENJALNIŠKI TEČAJI

19. januar 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	80,60	81,40	11,42	11,61	7,44	7,80
A banka Koper	80,20	81,75	11,30	11,62	7,46	7,79
A banka Nova Gorica	80,65	81,65	11,32	11,64	7,47	7,80
Banka Celje d.d., t: 063/431-459	80,20	81,20	11,30	11,60	7,30	7,80
Banka Noricum* d.d., t: 133-40-55	80,50	81,40	11,30	11,60	7,50	7,90
Banka Vipava NG, t: 065/ 28-511	80,73	81,58	11,18	11,65	7,60	7,74
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	80,90	81,30	11,20	11,50	7,50	7,85
Come 2 us*	80,85	81,15	11,41	11,53	7,65	7,80
Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12						
Creditanstalt d. d.	-	-	-	-	-	-
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	81,10	81,20	11,45	11,53	7,70	7,85
Hida, od 7-19, sob od 7-14	81,02	81,05	11,48	11,50	7,75	7,79
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	81,02	81,05	11,47	11,48	7,75	7,77
Kompas Hertz Celje*	80,80	81,35	11,42	11,53	7,50	7,70
Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-15						
Kompas Hertz Velenje	80,80	81,35	11,44	11,53	7,50	7,70
Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Idrija*	80,80	81,35	11,42	11,53	7,50	7,70
Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-15						
Kompas Hertz Tolmin*	80,80	81,35	11,42	11,53	7,50	7,70
Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-15						
Kompas Hertz Bled*	80,80	81,35	11,42	11,53	7,50	7,70
Tel: 064/ 741-519, od 8-12, 17-19, sob od 7-16						
Kompas Hertz Nova Gorica*	80,80	81,35	11,42	11,53	7,50	7,70
Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-19						
Kompas Hertz Maribor*	80,80	81,35	11,42	11,53	7,50	7,70
Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13						
Nova kreditna banka Maribor d.d.*	80,00	81,85	11,35	11,63	7,47	7,87
Lemo Šempeter*, t: 065/ 32-250	80,80	81,55	11,32	11,58	7,63	7,76
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	80,75	81,30	11,40	11,65	7,60	7,90
Poštna banka Slovenije*	79,50	81,50	10,90	11,51	7,22	7,74
Publikum Ljubljana, t: 312-570	81,05	81,09	11,51	11,52	7,72	7,76
Publikum Piran, t: 066/ 73-269	80,87	81,09	11,48	11,53	7,59	7,72
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	80,50	81,20	11,38	11,53	7,45	7,88
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	81,00	81,39	11,50	11,53	7,40	7,80
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	80,66	81,85	11,30	11,69	7,35	7,80
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	80,85	81,35	11,53	11,60	7,63	7,72
Publikum NM, t: 068/ 322-490	80,90	81,35	11,45	11,57	7,60	7,80
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114	80,50	81,30	11,38	11,54	7,40	7,80
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	80,50	81,30	11,35	11,54	7,30	7,80
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	80,80	81,20	11,44	11,54	7,60	7,82
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	80,90	81,45	11,42	11,60	7,63	7,80
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	-	-	-	-	-	-
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	80,80	81,48	11,35	11,60	7,50	7,85
SKB d.d.,***	79,99	80,99	10,90	11,65	7,50	7,90
SHP Kranj, t: 064/331-741	80,60	80,99	11,42	11,49	7,65	7,75
SZKB d.d. Ljubljana	80,80	81,20	11,41	11,55	7,62	7,89
UBK Ljubljana, t:061/444-358	80,95	81,80	11,40	11,62	7,60	7,88
Upimo Ljubljana, t: 212-073	81,02	81,08	11,49	11,51	7,65	7,70

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **
Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:***

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mitnica:
tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611
Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

19. JANUAR 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1595,00	1645,00
nemška marka	1045,00	1070,00
francoski frank	301,00	310,00
holandski gulden	927,00	955,00
belgijski frank	50,50	52,00
funt sterling	2505,00	2582,00
irski sterling	2475,00	2550,00
danska krona	263,75	272,00
grška dragma	6,50	6,95
kanadski dolar	1120,00	1155,00
japonski jen	16,00	16,45
švicarski frank	1235,00	1274,00
avstrijski šiling	147,70	152,25
norveška krona	237,50	245,00
švedska krona	213,00	220,00
portugalski escudo	9,90	10,35
španska pezeta	11,90	12,35
avstralski dolar	1214,00	1253,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	12,60	13,20
hrvaški dinar-kuna	255,00	272,00

KMEČKA BANKA - GORICA

19. JANUAR 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1594,00	1639,00
nemška marka	1044,00	1064,00
francoski frank	301,00	310,00
holandski gulden	927,00	945,00
belgijski frank	50,40	51,60
funt sterling	2501,00	2571,00
irski sterling	2478,00	2563,00
danska krona	264,00	272,00
grška dragma	6,70	7,20
kanadski dolar	1120,00	1155,00
švicarski frank	1239,00	1266,00
avstrijski šiling	147,60	151,60
slovenski tolar	12,70	13,20

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

17. JANUAR 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,70	9,30
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,70	9,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,35	9,30
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,70	9,40
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,90	9,40
Italija	Kmečka banka Gorica	12,70	13,20
Italija	Tržaška kreditna banka	12,60	13,20

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

19. JANUAR 1995

19. JANUAR 1995	v DEM		
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.5356	-
francoski frank	-	28.9490	-
nizozemski gulden	-	89.2010	-
belgijski frank	-	4.8554	-
španska peseta	-	1.1510	-
danska krona	-	25.3980	-
kanadski dolar	-	1.0822	-
japonski jen	-	1.5390	-
švicarski frank	-	18.6300	-
avstrijski šiling	-	14.2140	-
italijanska lira	-	0.9508	-
švedska krona	-	20.1510	-

ABANKA D.D. LJUBLJANA

TEČAJI ZA PRODAJO DEVIZ NA DAN 20.1.1995

1. Redni tečaj za DEM 82,14

2. Tečaj za terminko-valutne pogodbe za DEM 81,24

po pogojih iz ponudbe Abanke z dne 12.1.1995

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 013 z dne 19. 1. 1995 - Tečaji veljajo od 20. 1. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	95,7871	96,0753	96,3635
Avstrija	040	šiling	100	1160,2684	1163,7597	1167,2510
Belgija	056	frank	100	396,3393	397,5319	398,7245
Kanada	124	dolar	1	88,3384	88,6042	88,8700
Danska	208	krona	100	2073,2023	2079,4406	2085,6789
Finska	246	marka	100	2645,1736	2653,1330	2661,0924
Francija	250	frank	100	2363,0653	2370,1758	2377,2863
Nemčija	280	marka	100	8162,8562	8187,4185	8211,9808
Grčija	300	grd	100	—	52,6369	52,7948
Irska	372	funt	1	—	195,4337	196,0200
Italija	380	lira	100	7,7612	7,7846	7,8080
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2200,0000	—
Japonska	392	jen	100	125,6264	126,0044	126,3824
Nizozemska	528	gulden	100	7281,3494	7303,2592	7325,1690
Norveška	578	krona	100	1867,1717	1872,7901	1878,4085
Portugalska	620	escudo	100	79,1225	79,3606	79,5987
Švedska	752	krona	100	1672,5693	1677,6021	1682,6349
Švica	756	frank	100	9683,9229	9713,0621	9742,2013
Velika Britanija	826	funt sterling	1	196,6840	197,2758	197,8676
ZDA	840	dolar	1	125,3488	125,7260	126,1032
Evropska unija	955	ECU	1	154,6534	155,1188	155,5842
Španija	995	peseta	100	93,9545	94,2372	94,5199

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 20. januarja 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 23. 1. 1995:					1,500,000	810,587	818,398	1,628,985
3		108.0783%	109.1197%	108.5990%	150,000	81,059	81,840	162,898

Uradna tečajnica Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d. Ljubljana

st.: 11

Datum: 19. 1. 1995

Vrednost. papir	qbr. m.div.	ex kupon st.dat.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpraš	ponudba	Max.	Min.	pril. v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEKC	796	(4.5.93)	11.000	2,08	19.1.		12.300	11.000	11.000	110
PRB	1.000	(6.6.94)	16.000	59	19.1.			16.000	16.000	320
SAL	500	(7/28.8.94)	20.785	11	19.1.	19.000		20.850	20.600	2.079
SKBR	458	(16.5.94)	37.411	50	19.1.		41.500	37.480	37.300	8.605
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RS01	8,0	4.(31.12.94)	100,2	09	19.1.			100,2	100,2	312
RS02	9,5	8.(1.10.94)	106,6	18	19.1.			106,7	106,5	21.991
RS08	5,0	3.(30.11.94)	92,2		16.1.					
RS11	7,0	4.(15.1.95)	100,4		9.1.		99,0			
RS1D	8,0	4.(31.12.94)	99,5		18.1.					
RS1D	9,5	8.(1.10.94)	105,0		18.1.					
SKB1	10,0	4.(1.11.94)	99,7		18.1.					
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR			13.010		18.1.		13.190			
DAD	10.000	(1.6.94)	166.879	74	19.1.	150.000		168.000	165.000	16.020
FMD		(8)	23.238		18.1.	21.000	23.500			
GPCR			16.300		17.1.					
HMER			17.950		13.1.		19.000			
MKZ	218	(30.3.93)	9.613		18.1.					
NIKR	4.000	(8/10.6.94)	5.500	2,33	19.1.	5.220		5.500	5.500	7.315
TCTR		(5)	801,3		18.1.		830,0			
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBTP	4000	(23.5.94)	42.480		18.1.	38.500	45.000			
PFNP			51.050		18.1.					
RGSP		(6)	2.757		18.1.					
UBKP			15.500	2,65	19.1.			15.500	15.500	16
VIPP			40.950		30.12					
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4.(1.11.94)	99,0		18.1.					
OZG	11,0	4.(1.1.95)	82,3		11.1.	83,1				
PCE	12,0	6.(1.12.94)	102,9		30.12					
PLJ	12,0	7.(1.1.95)	99,7		18.1.					
PGO	10,0	1.(1.6.94)	98,0	1,01	19.1.					
RSCS1	10,0	4.(1.6.94)	97,4		18.1.		98,0	98,0	97,4	196
IZVENBORZNO POSLOVANJE - OTC - Redne delnice										
GEAR						1.000	5.800			
GRDO	119	(8.3.94)				500,0				
HBR0			3.500		18.1.	3.550	3.850			
INTR			3.470	29	19.1.	3.465	3.470	3.470	3.470	1.905
RUR0			18.400		6.1.					
RGRS			883,1	9,17	19.1.	610,0	890,0	810,0	800,0	129
IZVENBORZNO POSLOVANJE - OTC - Prednostne delnice										
HBPO			3.840		18.1.	3.750	3.850			
KBPI										
KBPP			33.300		19.01			33.300	33.300	1.495
UBKC						2.000	7.900			
IZVENBORZNO POSLOVANJE - OTC - Obveznice										
GORO	10,0	9.(15.1.95)	96,0A	2,27	19.1.	90,0		98,1	96,0	691
LOK		(1.10.94)				82,0	95,0			109
MLJO		(1.4.94)	96,7A		19.1.	88,2	99,9	96,7	96,7	18
OSMO		(1.10.94)				80,0				
OLSO		81.9.94)	83,9		18.1.	82,6	85,5			
ONM		(1.8.94)				83,6	93,0			
OPO		(1.9.94)	81,6		17.1.	82,0	87,0			
UBKK		(15.10.94)				83,0				
VPIO		(1.10.94)	99,5		6.1.					
SEGMENT KRATKOROCNIH VREDNOSTNIH PAPIRIEV - Blagajniški zapisi										
BS2			99,2		14.11					
BS1			99,5		3.11					
BS3			98,7		7.10					
BNB2			91,8	08	19.01	91,7	92,5	92,1	91,5	35.800
B8M										
B8MA			107,6		12.1.					
B8MB										
B8V										
B8VA										
B8VB										
SEGMENT KRATKOROCNIH VREDNOSTNIH PAPIRIEV - Nakupni boni										
NB1			18.800		18.1.	14.000	25.000			
NB2			3.841	3,69	19.1.	3.350	3.800	4.890	3.400	1.13
SBI		19.1.95			prejšnji	d T	d%			
		1.370,10			1.373,24	-3,14	-0,23			
Vse pravice pridržane Opombe: Obveznice, komercialni zapisi in blagajniški zapisi kotirajo v odstotkih (osnova je najnižja nominacija), delnice kotirajo v talarjih; obveznice kotirajo brez pripisanih obresti; enotni tečaj je izračunan na podlagi tehtane aritmetične sredine; (0) - izkorisna davčna olajšava; A - aplikacijski tečaj borzni posredniki je hkrati kupil in prodal isti papir za različni stranki; S - suspendirano trgovanje; Z - zadržano trgovanje; * - dosežena 10-odstotna dnevna sprememba tečaja; ** - dosežena 30-odstotna omemlje - trgovanje je zadržano. Obveznice z amuitivnim odplačilom glavnice: RS01, RS08, RS11, SKB1, OZG, PCE, PGO, PLJ, RGS1; ex kupon - številka kupona in datum zapadlosti ležaja (3) - obveznice kotirajo brez kupona vključno 4 delovne dni pred zapadlostjo ležaja; (4) - dospele obresti od vključno kupona, ki je zapadel 1.3.93 dalje niso bile izplačane; (5) - od 12.4.94 delnica kotira brez kupona za 193; (6) - od 26.5.94 delnica kotira brez kupona za 193 in 92; (7)-izplačilo akontacije dividende za 194; obr. m. - obrestna mera (obveznice); div. - dividenda (delnice) v SIT, ce ni navedeno drugače; max. - najvišji tečaj delnega vrednostnega papirja; min. - najnižji tečaj delnega vrednostnega papirja										

NOVICE

V Sierri Nevadi 20 cm snega

SIERRA NEVADA (STA/APA) - Prireditelji letošnjega svetovnega prvenstva alpskih smučarjev v španski Sierri Nevadi, ki se začne 30. januarja z ženskim superveleslalomom, si lahko vsaj malo oddahnejo, saj je najnovejšo sneženje prineslo 20 centimetrov novega snega. Nove padavine se jim obetajo tudi konec tedna, zaradi slabih snežnih razmer pa se vedno ni jasno, če bodo prvenstvo lahko izpeljali.

Dunga na Japonsko

TOKIO (STA/AFP) - Brazilski nogometni reprezentant in nekdanji igralec nemškega prvoligaša Stuttgarta bo v naslednjih dveh letih igral za japonsko mostvo Jubilo Iwata. Podrobnosti prestopa kapetana svetovnih prvakov niso znane.

Guy Delage na polovici poti čez Atlantik

PARIZ (STA/AP) - Francoz Guy Delage, ki poskuša preplavati Atlantik s pomočjo majhnega splava, ima po enem mesecu za seboj že polovico poti, so sporočili iz baze v Parizu. Delaga najbolj ovirajo pogosta srečanja z morskimi psi in težave z navigacijsko opremo. Dvainsitridesletni Francoz se je 16. decembra iz severne Afrike pogumno podal na pot, ki so jo nekateri označevali za »samomorilsko«, z namenom, da doseže 3.900 kilometrov oddaljeno Karibsko otočje. Z nepremocljivo obleko in splavom dolgim 80 centimetrov, na katerem je imel vso potrebno radijsko in navigacijsko opremo, je s plavutni preplaval že 2.000 kilometrov. Iz baze v Parizu so sporočili, da se mu je do zdaj pokvaril ze velik del opreme, tako da ima Delage hude težave s pošiljanjem sporočil, hkrati pa se mora ubadati z morskimi psi. Za njih ima posebno podvodno pusko, s katero jih odganja. Prav tako si plavalec ne more zmeriti srčnega utripa in telesne temperature, saj njegova obleka deluje kot nekakšen scit, ki preprečuje zbiranje podatkov v računalniku. Bivši pilot je povedal, da s svojim dejanjem ne želi postaviti svetovnega rekorda, temveč da gre le za znanstveni poskus, vendar je kljub temu po radiu razočarano dejal: »Pocutim se kot mikroskopska smet sredi oceana.«

V NBA vse po starem

NEW YORK - Orlando Magic, Phoenix Suns, Seattle Supersonics in Utah Jazz nadaljujejo z uspešnimi nastopi in brez večjih težav meljejo nizjevrščenost. IZIDI - torek: **Boston - San Antonio 92:101** (Radja 22 - 9:20 iz igre in 15 skokov; Person 22); **Phoenix - Denver 129:113** (Majerle 32, Barkley 26; Rauf 27); **Orlando - Charlotte 109:98** (O'Neal 35, A.Hardaway 23; Mourning 33); **Seattle - Cleveland 115:91** (Schrempf 21; Brandon 20); **Sacramento - Portland 95:88** (Richmond 29, B.Grant 26; C.Robinson 22); sreda: **Chicago - Milwaukee 93:97** (G.Robinson 24, Baker 23); **Miami - Boston 121:93** (Willis 25 točk in 18 skokov, Rice 20); **Indiana - Lakers 106:105** (McKey 24); **Detroit - Utah 86:99** (Addison 23; K.Malone 31); **Dallas - Orlando 97:108** (O'Neal 42); **Clippers - Cleveland 92:83** (Sealy 20); **Charlotte - San Antonio 111:110** (L.Johnson 24); **Atlanta - Philadelphia 80:92** (Weatherspoon 26, Barros 24); VRSTNI RED: Vzhod: Orlando 31-7, Cleveland 23-13, Charlotte 23-13 itd. Zahod: Phoenix 28-8, Seattle 25-9, Utah 27-10 itd. (VJ)

Odbojkarji Doba štartali s porazom v finalno tekmovanje

CELOVEC - Ponesrečen start odbojkarjev SK Dob v končnici za naslov avstrijskega prvaka: varovanci slovenskega trenerja Goloba so pred domačo publiko izgubili dvoboj z neposrednim tekmečem WAT/ATV Wiener Neustadt 1:3. Trener Branko Golob je po tekmi dejal, da ekipa kljub porazu ni igrala slabo, da pa je najboljši igralec Bojan Mlakar nastopil poškodovan, kar mu je onemogočilo optimalno igranje. »S porazom so se sicer zmanjšale naše možnosti, toda na sporedu je še devet tekem«, je poudaril Golob. Cilj ostaja osvojitve drugega mesta in s tem uvrstitev v evropski pokal, drugi cilj pa je ohraniti pozicijo najboljšega mostva na Koroskem. Vrh tega Dob igra tudi še v tekmovanju za avstrijski pokal, je se dodal slovenski trener. (I.L.) Rezultati: Dob - WAT/ATV Wr. Neustadt 1:3, Hypo Celovec - Enns 0:3, SVS Transver Dunaj - Gleisdorf 3:0. Vrstni red: 1. Union Enns 13, 2. SVS Transver, 3. WAT/ATV Wr. Neustadt 12, 4. SK Dob 10, 5. Hypo Celovec 6, 6. VC Gleisdorf 5.

Šah: Anton Müllneritsch osvojil naslov koroškega prvaka

CELOVEC - Bivši igralec šahovskega kluba Beks-tanj Anton Müllneritsch (Elo 2158) je presenetljivo osvojil naslov koroškega prvaka v sahu. Na odprtem turnirju v Ferndorfu je s 7, 5 točkami iz devetih partij zmagal pred velikima favoritoma Egonom Reichmannom (Elo 2306) in mojstrom Guidom Kaspretom (Elo 2283). Naslov koroškega mladinskega prvaka pa je na deželnem prvenstvu v Celovcu - organizator je bila Slovenska športna zveza - osvojil Thomas Manhardt (SGS Spital) pred sele 13-letnim Herwigom Pilajem (ASK/KSV). Deveti mesto je osvojil igralec SSZ Aleksander Lukan. (I.L.)

TENIS / ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE ZA MOŠKE IN ŽENSKE

Med gledalci zdaj še Richard Krajicek in Wayne Ferreira

Na ženskem turnirju so bila doslej presenečenja veliko bolj redka

MELBOURNE (STA/AP) - Na prvem letošnjem teniskem turnirju za Grand Slam, odprtem prvenstvu Avstralije z nagradnim skladom 6, 2 milijona dolarjev, sta izpadla se 11. in 16. nosilec, Južnoafričan Wayne Ferreira in Nizozemec Richard Krajicek. Ferreira je v starih nizih s 6:3, 6:7 (8:10), 7:6 (7:4) in 6:3 izločil American Aaron Krickstein, južnoafriške barve pa bo na turnirju se naprej zastopal Marcos Ondruska, ki je s 7:6 (7:5), 6:4 in 6:3 premagal Krajicka.

Lepo darilo si je za 29. rojstni dan pripravil Sved Stefan Edberg, ki je v treh nizih odpravil Rumuna Adriana Paneeo s 6:3, 7:6 (7:3) in 6:4. Zelo blizu presenečenju pa je bil komaj 19-letni Nemec Lars Burgsmüller, ki je v dvoboju s Čehom Petrom Kordo ze vodil z 2:0 v nizih, si v četrtem nizu izboril podaljšano igro, na koncu pa le izgubil s 6:2, 7:5, 4:6, 6:7 (2:7) in 5:7.

Pri ženskah nosilke se vedno upravičujejo vloge favoritinj. Amerikanka Mary Joe Fernandez je sicer imela precej dela, preden je s 7:5 (7:5) in 7:5 premagala rojakinjo Lindo Harvey Wild. Lori McNeil je imela le v prvem nizu dvoboja z Nemko Silke Meier nekaj težav in ga dobila s 7:6 (7:4), drugega pa gladko s 6:1. Jana Novotna je v dvoboju z rojakinjo Heleno Sukovo prvi niz celo izgubila s 3:6, drugega in tretjega pa nato dobila s 6:3 in 6:2. Od nosilk pa je na-

stopila tudi Japonka Kimiko Date, ki je bila s 6:4 in 6:3 boljša od Amerikanke Patty Fendick.

Izidi 2. kroga - moski: Björkman (Sve) - Forget (Fra) 6:4, 1:6, 2:6, 6:4, 6:3; Spadea (ZDA) - Black (Zim) 6:4, 6:1, 6:0; Dreekmann (Nem) - Santoro (Fra) 6:3, 6:4, 6:2; Edberg (Sve/6) - Voinea (Rom) 6:3, 7:6 (7:3), 6:4; Muster (Avt/14) - Guar-diola (Fra) 6:3, 7:6 (7:3), 6:2; Ondruska (JAR) - Richard Krajicek (Niz/16) 7:6 (7:5), 6:4, 6:3; Rusedski (Kan) - Kulti (Sve) 7:6 (7:3), 4:6, 2:6, 6:2, 6:3; Krickstein (ZDA) - Ferreira (JAR/11) 6:3, 6:7 (8:10), 7:6 (7:4), 6:3; Pri-nosil (Nem) - Masur (Avs) 7:6 (7:4), 6:3, 6:4; Rafter (Avs) - Campbell (ZDA) 6:4, 7:6 (7:1), 6:2;

Stefan Edberg je z zmago in torto proslavil 29. rojstni dan (Telefoto AP)

P. McEnroe (ZDA) - Bates (VB) 6:3, 7:5, 6:3; Eltingh (Niz) - Lareau (Kan) 7:6 (7:4), 5:7, 7:6 (7:5), 7:5; Korda (Ces) - Burgsmüller (Nem) 2:6, 5:7, 6:4, 7:6 (7:2), 7:5; Kafelnikov (Rus/10) - Carlsen (Dan) 4:6, 6:3, 6:1, 6:3; Agassi (ZDA/2) - Golmard (Fra) 6:2, 6:3, 6:1;

ženske: M. J. Fernandez (ZDA/11) - Harvey-Wild (ZDA) 7:6 (7:5),

7:5; Coetzer (JAR) - Dragomir (Rom) 6:4, 4:6, 6:4; McNeil (ZDA/15) - Meier (Nem) 7:6 (7:4), 6:1; Date (Jap/7) - Fendick (ZDA) 6:4, 6:3; Gar-rison Jackson (ZDA) - Singer (Nem) 6:2, 6:1; Paulus (Avt) - Keller (ZDA) 6:3, 6:3; Novotna (Ces/3) - Sukova (Ces) 3:6, 6:3, 6:2; Appelmans (Bel) - Bobkova (Ces) 6:2, 6:0; Habsudova (Slk) - Medvedjeva (Ukr) 6:3,

6:1; Babel (Nem) - Rubin (ZDA) 4:6, 6:4, 9:7; Gaval-don (Meh) - Kruger (JAR) 6:3, 6:1; Sawamat-su (Jap) - Courtois (Bel) 6:0, 6:4; Werdel Wit-meyer (ZDA) - Park Sung-hee (J. Kor) 7:5, 6:3; Raymond (ZDA) - Godridge (Avs) 6:3, 4:6, 6:3; Makarova (Rus) - Zubakova (Slk) 6:0, 6:2; Sanchez Vicario (Spa/1) - Whitlinger Jones (ZDA) 6:2, 6:1.

ALPSKO SMUČANJE / DANES SMUK ZA MOŠKE IN ŽENSKE

V Wengnu se začena lov na Tombo

Dekleta bodo vozila v Cortini, kjer bosta na sporedu dva smuka in veleslalom

WENGEN, CORTINA - V Wengnu bosta danes in jutri na sporedu dva smuka (danasnji bo z nedeljskim slalom stel tudi za kombinacijo) za svetovni pokal, na včerajšnjem zadnjem treningu pa so bili najhitrejši Avstrijci, ki so zasedli prva šriti mesta. Najhitrejši je bil Armin Assinger, ki je letos že dobil en smuk za svetovni pokal decembra v Val d'Isere, prejšnji teden pa je bil na drugem smuku v Kitzbühlu drugi za Francozom Alphandom. Za Assingerjem so se zvrstili njegovi rojaki Trinkl, Rzehak in Ortlieb, medtem ko je Marc Girardelli včeraj dosegel sedmi cas.

Avstrijci si zelo želijo zmage na wengenskem smuku, saj so nazadnje slavili pred 10 leti, ko je bil najboljši Peter Wirmsberger.

V svetovnem pokalu ima Alberto Tomba se vedno veliko prednost

pred zasledovalci. Toda Günther Mader, Kjetil Andre Aamodt in Marc Girardelli imajo od danes pa do nedeljo na razpolago kar štiri tekme (dva smuka, slalom in kombinacija), na katerih lahko osvojijo točke, Tomba pa lahko racuna samo na točke na nedeljskem slalomu.

Italijan ima trenutno 850 točk, za njim je Mader s 482 točkami, tretji pa je Jure Kosir s 430 točkami. Toda tudi Kosir tako kot Tomba lahko racuna na točke samo v slalomu in veleslalomu, ki bo na sporedu v torek v Adelbodnu. Poleg Avstrijca je za Tombo zdaj najbolj nevaren Marc Girardelli, ki je z zadnjimi nastopi pokazal, da prihaja v formo. Če bo Girardelli (trenutno ima 384 točk, toda do konca svetovnega pokala je še 10 smukov in superveleslalomov ter nedeljska kombinacija) konec tega tedna izkoristil priloznost in

obcutno zmanjšal zaostanek za Tombo, potem bo boj za veliki kristalni globus spet odprt.

Danes se bodo v smuku pomerile tudi ženske. Tekma bo v Cortini, kjer je včeraj zapadlo deset centimetrov novega snega, zaradi cesar so morali odpovedati včerajšnji trening. Na prvih dveh treningih v torek in sredo je bila najhitrejša Avstrijka Renate Götschl. Za današnji nastop je prijavljenih 56 smučark iz 18 držav. V Cortini je jutri na programu še en smuk, v nedeljo pa se bodo dekleta pomerila se v veleslalomu. V smuku ne bo nastopila nobena slovenska smučarka, saj se je Mojca Suhadolc, ki je bila prijavljena za nastop, po prvem treningu vrnila domov, ker je zbolela. V slovenskem taboru upajo, da bo Suhadolcova nared že za nedeljski veleslalom.

AVTOMOBILIZEM / NOVICE IZ SVETA FORMULE 1

Ford in Sauber od naslednje sezone zelo veliko pričakujeta

ZÜRICH - Proizvajalec motorjev Ford z velikimi pričakovanji vstopa v novo sezono formule 1, v kateri je združil moči s švicarskim mostvom Sauber. »Želimo stati na zmagovalnih stopnicah,« je dejal Peter Gillitzer, športni direktor Forda za celotno Evropo.

Poleg Nemca Heinza-Haralda Frentzna bo za mostvo vozil Avstrijec Karl Wendlinger, ki se je maja lani hudo ponesrečil. Wendlinger je v torek podpisal pogodbo do konca leta 1995. »Zeel sem priti do pogodbe in se nisem ukvarjal s podrobnostmi,« je izjavil Wendlinger v sredo na predstavitvi v Sauberjevi tovarni formule 1 v Hinwilu. Zakaj so se pri Sauberju odločili za Wendlingerja in ne za Brazilca Christiana Fittipaldija, je Avstrijec pojasnil takole: »Peter Sauber mi je dejal, da svojo obljubo zmeraj drži.« Sef mostva je zmeraj pou-

darjal, da bo obdržal Wendlingerja, če si bo ta pozdravil vse poškodbe. Prva testiranja s popolnoma novim dirkalnikom Sauber C 14 so predvideli za 6. in 7. februar v Le Castelletu v Franciji, kakšna bo končna oblika dirkalnika, pa bo jasno sele na začetku sezone. »Prej se ne bomo mogli avtomobilov polakirati,« je menil Peter Sauber. Zdaj tudi se ni jasno, kdo bo pokrovitelj mostva. »Pri iskanju sponzorja smo zelo pozni, kajti sele, ko smo izvedeli, s cigavimi motorji bomo tekmovali, smo lahko izdelali nase ponudbo. To pa je bilo sele sredi novembra,« je se dejal Sauber.

Heinz-Harald Frentzen si za novov sezono ni upal napovedati nicesar. »Za kaj takega bi moral biti jasnovidec, toda izhajam iz dejstva, da postajamo hitrejši,« je dejal Frentzen in poleg Williamsa za glavne favorite imenoval se Ferrari in McLarna. Tudi Frentznova

pogodba velja do konca leta, o moznem prestopu k mostvu McLaren-Mercedes pa Nemec sploh ne razmislija.

Pri Lotusu še upajo

V britanskem mostvu Lotus se niso obupali. Ceprav so v torek objavili, da se umikajo iz dirkalnega cirkusa in da so odpustili vse sodelavce, pri Lotusu se zmeraj vidijo možnost, da bodo v sezoni 1995 vendarle lahko štartali na dirkah za veliko nagrado. »Nekaj mostev nas je poklicalo in ponudilo svojo pomoč, da bi se s skupnimi prizadevanji vendarle pripravili za začetek sezone,« je pojasnil sef Lotusa David Hunt v Norfolku. Hunt je potrdil, da sedaj skrbno proučujejo vse ponudbe in da obstajajo realne možnosti, da mostvu zagotovijo dolgoročno delovanje. »Druga alternativa je ta, da v

letu 1995 obnovimo finančne zaloge, reorganiziramo mostvo in ga obnovimo, da bi se v letu 1996 lahko vrnili na dirkališča v zelo dobrem stanju. Pripravljeni smo sprejeti vse nasvete. Verjamem, da obstaja rešitev za nase težave,« je se dodal Hunt.

Mansell v McLarnu

Britanec Nigel Mansell je včeraj podpisal enoletno pogodbo z mostvom formule 1 McLarnom. Pogodba je vredna 7 milijonov funtov (10.5 milijonov dolarjev), je objavil britanski The Guardian. Svetovni prvak leta 1992 je po neuspešnih pogovorih z Williamsom, kateremu je lani z zmago v zadnji dirki privozil naslov svetovnega prvaka, tako le našel mostvo, za katerega bo vozil v letu 1995. (J. M.)

KOŠARKA / EUROCLUB

Limogesova obramba klonila pred Bolonjčani

Junak srečanja je bil Joe Binion - Po porazu grškega Panathinaikosa Scavolini sam na vrhu skupine A

Buckler - Limoges (74:59 (33:22))

Buckler: Coldebella 4, Danilovic 13, Morandotti (na sliki) 2, Binion 24, Binnelli 13, Brunamonti 5, Abbio 4, Carera 9.

Limoges: Forte 3, Dacoury 7, Young 18, Bilba 5, Kempton 10, Verove, Adams, M'Bahia 13, Sy 3.

Sodnika: Koromilas (Grč), Mitjana (Spa). PM: Buckler 16:23, Limoges 17:21; 3T: Buckler 0:5 (Brunamonti, Morandotti in Binion 0:1, Danilovic 0:2), Limoges 6:16 (Forte 1:4, Dacoury 1:2, Young 4:7, Verove 0:1, Adams 0:2).

BOLOGNA - Buckler je prepričljivo premagal francoskega prvaka, ki ni upravicil svojega slovesa trdega in neukrotljivega mostva.

Najboljšo obrambo v Evropi je Buckler v prvem polcasu premagoval z uspešnimi protinapadi in skokom, saj so bili Bolonjčani pod košema očitno boljše. Limoges jim je na začetku pariral z boljšim odstotkom v metih (4:7 v metu za tri, na koncu pa

6:15, Buckler pa ni na tej tekmi zadel niti ene trojke), ko pa je natančnost začela pesati, so gostitelji utrdili svoje vodstvo, ki je ob koncu polčasa znašala celih 11 točk. V drugem delu se je pri Bolonjčanih končno prebudil tudi Predrag Danilović (le dve točki v prvem delu). Buckler je zadel bralniti se bolj ostro, slovita Limogesova obramba pa je bila vse bolj propustna in v 29. minuti so si gostitelji nabrali že 18 točk prednosti (51:34) in jo v bistvu ohranili do konca. Bolonjčani so sinoči igrali zelo dobro, boljše od Limogesa pa so bi-

li tudi v napadu (56% proti 33%). Junak srečanja je bil vsekakor Joe Binion, ki je odigral doslej najboljšo tekmo v Bucklerjevem dresu.

V Istanbulu je Efes Pilsen prepričljivo premagal Badalono, ki se je Turkom upirala le v prvem polcasu, ko je Villacampa dosegel kar 17 od svojih skupnih 19 točk. V drugem delu so Spanci dosegli le 17 točk. Najboljša strelca za Efes Pilsen sta bila Oyguc (19) in Corchiani (18).

V A skupini je po porazu Panathinaikosa v »Izraelu Scavolini ostal sam na vrhu lestvice.

Skupina A

Izidi 9. kola: Scavolini - Real 89:76, Smelt Olimpija - Benfica 64:56, Cska Moskva - Paok 85:73, Makabi - Panathinaikos 92:91.

Vrstni red: Scavolini 14, Real Madrid in Panathinaikos 12, Cska Moskva in Makabi 10, Paok Solun in Smelt Olimpija 6, Benfica 2.

Prihodnje kolo (25.1.): Smelt - Scavolini, Benfica - Paok, Real - Makabi, Panathinaikos - Cska.

Skupina B

Izidi 9. kola: Buckler - Limoges 74:59, Cibona - Olympiakos 60:69, Efes Pilsen - Joventut 61:46, Barcelona - Leverkusen 75:64.

Vrstni red: Efes Pilsen, Olympiakos Pirej, Buckler Bologna in Barcelona 12, Limoges 10, Bayer Leverkusen 8, Cibona Zagreb 6, Joventut Badalona 0.

Prihodnje kolo (25.1.): Buckler - Cibona, Olympiakos - Joventut, Limoges - Barcelona, Bayer - Efes Pilsen.

ROKOMET

Principe jutri v Trstu proti Teramu

Pri gostih več bivših Tržačanov

Po nepričakovanem porazu v Rimu proti zadnjeuvrščnemu Laziu bo trzaski rokometni prvoligas Principe po dobrem mesecu spet odigral prvenstveno tekmo pred svojimi navijaci. Jutri se bo v sportni palači (pricetek ob 18.30) pomeril z nevarnim Toninjem iz Terama, v vrstah katerega je več nekdanjih igralcev trzaskega mostva. To so Massotti, ki je bil v Trstu stiri leta in je tu osvojil dva državna naslova, desno krilo Adžić, ki je bil pri nekdanjem Cividinu najprej igralec, potem pa tudi trener, Limoncelli in Niederwieser.

Adžić je proti Brixnu dosegel kar 18 golov, kar je letošnji rekord prvenstva.

Za Teramo vrh vsega igra branilec Chionchio, ki je 180-krat oblekel dres državne reprezentance.

Skratka, vsega spostovanja vreden nasprotnik za Tržačane.

NOVICE

Luis Figo dejansko že član Juventusa

TURIN - Vodstvu Juventusa nakupa ni uspelo prikriti. Iz Portugalske je pronicila vest, da je turinski prvoligas dejansko že dosegel sporazum z lizbonskim Sportingom za nakup mladega asa portugalskega nogometa, 22-letnega Luisa Figa, ki mu pogodba s Sportingom zapade konec junija letos. Zanj bo moral Juventus odšteti okrog šest milijard lir, igralec pa naj bi podpisal triletno pogodbo v vrednosti 1, 5 milijarde lir letno. Vest o najetju mladega Portugalca je spravila v precejšnjo zadrega Juventusovega trenerja Lippija, ki se boji, da ne bi povzročila nezadovoljstva med igralci. Jasno je na primer, da se bo moral eden od sedanjih tujecev posloviti, na tehtnici pa so Jarni, Deschamps in Kohler, ker je Paulo Sousa nenadomestljiv steber turinskega mostva. Baje pa je zelo nezadovoljen tudi Conte, cigar mesto bi Figo prevzel v začetni postavi. Za mladega Portugalca sta se lani poletni baje zanimala tudi Milan in Parma.

Ferrari proti vsem, pravi Todt

MADONNA DI CAMPIGLIO - »Williams, Renault, Benetton, McLaren in Mercedes, Jordan in Peugeot, Sauber in Ford, vsi bodo tekmovali proti nam. Zdaj, ko je popustil se Lotus, le se pri Ferrariju hkrati izdelujemo dirkalnik, motor in menjalnik«, pravi šef tekmovalnega oddelka Jean Todt, ki je predstavil organigram Ferrarijevega mostva. Projektant ostaja John Barnard, raziskovalni oddelek bo vodil Gustav Brunner, za motorje pa bo namesto inž. Lombardija skrbel Paolo Martinelli, ki bo hkrati skrbel za razvoj starega dvanajstvaljnega in novega desetvaljnega motorja.

Kaznovan do tretjega tisočletja

RIM - Ime nogometaša Seggiane (2. amaterska liga) Alberta Pieraccinija bo ostalo zapisano v zgodovini nogometa, pa čeprav ne ravno zaradi lepega dejanja. Prav nasprotno: ker je na tekmi z La Sorbo udaril sodnika s pestjo, bo kot prvi nogometaš kaznovan do začetka tretjega tisočletja. Sportni sodnik mu je namreč prisodil pet let diskvalifikacije in na igrišče se bo lahko vrnil sele 19. januarja leta 2000.

ODBOJKA / 1. MOŠKA DIVIZIJA NA GORIŠKEM

Igralci Olympie so se vodilni Mossi dobro upirali

Tesna zmaga Našega prapora proti Corridoniju

Mossa - Olympia 3:0 (15:10, 15:8, 15:6)

OLYMPIA: Dorni 3+4, Seni 4+4, Hlede 2+1, M. Vogric 1+1. E. Lutman 0+0, Bensa 6+5, M. Pintar 0+1, Corsi, M. Lutman, M. Komjanc 1+5, Cavdek 0+0.

Nepremagana Mossa je objektivno boljši nasprotnik in bo verjetno brez težav dosegla napredovanje v D ligo, Olympia pa se je v prvem setu dobro upirala. Goričani so v začetku presenetili nasprotnika z dobrimi napadi, nekaj blokov in dvema asoma ter povedli s 5:0, vodili pa so vse do devete točke. Mossa je sele tedaj reagirala in uveljavila svojo premoč. V naslednjih dveh setih je Olympia zaigrala manj učinkovito in zagrizeno, vsekakor pa je doživela časten poraz.

Corridoni - Nas prapor 2:3 (15:13, 15:6, 0:15, 7:15, 10:15)

NAS PRAPOR: Bevcar, Boskin, Cevdek, Devetak, A. in V. Juretič, Kovic, Legisa, Miklus, Paulin, Sfiligoj.

Edina res pozitivna nota je vnaprej odigranje tekme 7. kola je bila zmaga, posebno se, če pomislimo, da je Corridoni v setih že vodil z 2:0. V mrzli telovadnici je bilo že od vsega začetka vidno, da je Nas prapor naletel na črn dan. Napake so se vrstile kot na tekocem traku in Corridoni je to pridno izkoristil. Igralci Našega prapora so se prebudili sele v 3. setu,

takrat pa je nad Corridonijem zavladala tema, saj so gostje tretji niz osvojili brez izgubljene točke, v četrtm pa so povedli z 8:0, kar pomeni, da so Corridoniju zadali delni izid 24:0. Domacini so vodili edino le se v začetku tie breake (4:1), nato pa se Nas prapor ni več pustil presenetiti. Po dveh mesecih je v svoji vlogi centra končno zaigral Daniele Boskin, kar se je vsekakor poznalo.

Ostali izidi 6. kola: Grado - Intrepida 0:3, Fossalon - Turriaco 0:3, Caldini

- Corridoni 3:2.

Vrstni red: Mossa 12, Nas prapor 10, Acli Ronchi, Intrepida in Lib. Turriaco 8, Torriana, Olympia in Cormons 6, Corridoni 4, Fossalon in Grado 0.

1. ŽENSKA DIVIZIJA
Izidi 4. kola: S. Luigi - Cormons 1:3, Farra - Staranzano 0:3, Intrepida - Pieris 3:1, Morarese - Corridoni 1:3.

Vrstni red: Staranzano in Cormons 8, Corridoni 6, Villesse, Ronchi in Morarese 4, Pieris in Intrepida 2, S. Luigi in Farra 0.

Združena ekipa Körting bo nastopila še v prvenstvu 1. divizije

V soboto se prične za združeno odbojgarsko ekipo Bora in Sloge novo prvenstvo. Mladinci, ki so se uvrstili na drugo mesto v svojem prvenstvu, bodo v nekoliko spremenjeni postavi nastopili v prvenstvu 1. divizije. Za to prvenstvo pa je vodstvo Bora dobilo tudi sponzorja, ki je za odbojgarski svet nov. To bo namreč podjetje Körting, znano slovensko podjetje Gorenje, ki v tujini nastopa pod tem imenom. Prvenstva se bo udeležilo devet trzaskih ekip, med tem pa bo tudi Pallavolo Trieste, tako bodo Drasicevi fantje imeli ponovno priliko, da se jim oddolžijo za dva poraza v prvenstvu mladincev. Ekipa bo okrepljena z nekaterimi izkušnejšimi igralci, kot sta na primer Pulitano in Delise.

Postava združene ekipe Körting: Andrea Pulitano (univerzalec, letnik 1970, 178 cm); Maks Delise (center, 1970, 198); Igor Veljak (krilo, 1976, 178); Andrej Pertot (krilo, 1973, 182); Saša Smotlak (krilo, 1978, 165); Samo Miot (krilo, 1974, 179); Robert Volčić (podajac, 1977, 178); Iztok Furlanič (univerzalec, 1978, 188); Goran Cuk (center, 1978, 186); Francesco Micalessi (krilo, 1978, 175); Rado Sustersic (podajac, 1978, 180); Federico Glavina (univerzalec, 1976, 179); Fabio Germani (center, 1978, 189); Primož Strani (center, 1976, 188). Trener Franko Drasic

ODBOJKA / PRVENSTVO MLADINCEV NA GORIŠKEM

Espego premagal Cormons v 32 minutah Domovkam derbi naraščajnic z Olympio

V tekmi 2. kola pa so domovke razočarale proti Morareseju - Prelahka zmaga Domovih deklic in časten poraz Olympie - Tri naše šesterke v prvenstvu dečkov

MLADINCI

Espego - VBL Cormons 3:0 (15:0, 15:2, 15:6)

ESPEGO: M. Cernic, Makuc 8+3, Manià 1+1, Plesnicar 1+0, Devetak 4+2, Soban 1+0, Lutman 3+0, Radetti, Pintar, Lukež 6+0, Mucic 3+2.

Včerajšnja tekma 2. kola s Krmincani je trajala le 32 minut. Nasprotnik je bil za združeno ekipo presibek, praktično vse točke pa so Goričani dosegli s servisom in protinapadom, dvajset pa so jih z napakami podarili gostje.

Olympia je v 2. kolu prosta, tekma med Mosso in Torriano pa bo danes.

Vrstni red: Espego 4, Olympia 2, Torriana, Mossa in Cormons 0. (Espego ima tekmo več)

MLADINKE

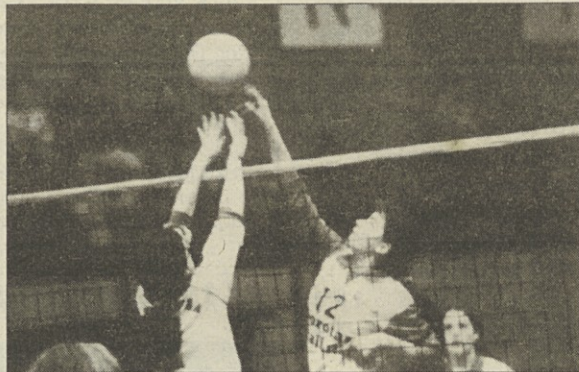
Kolo pred koncem prvega dela premočno vodi trziski Fincantieri, važna tekma za drugo mesto med Torriano in Sovodnjami pa je bila odložena. V nedeljo jutraj se bodo Sovodnjeke pomerile s Staranzanom.

Izidi 5. kola: Fincantieri - Staranzano 3:0, Cormons - Pieris 0:3, Sovodnje - Torriana neodigrana, Ronchi ni igral

Vrstni red: Fincantieri 10, Torriana in Sovodnje 6, Ronchi in Pieris 4, Staranzano 2, Cormons 0.

DEČKI

Prvenstvo se bo začelo v prvih dneh februarja, na njem pa bodo nastopala stiri mostva, od teh kar tri slovenska. Spored 1. kola: Fincantieri - Olympia (6.2.), Soca Gostilna Devetak - Val (8.2.).

DEKLICE

Skupina A
Fincantieri - Olympia 3:0 (15:3, 15:10, 15:11)

OLYMPIA: Persè, Bagon, Ozbolt, Hlede, Paulin, Cetul, Sfiligoj.

Poraz Olympie v Trziču je bil manj gladek, kot kaže izid. V prvem setu je igralke Olympie zelo motilo sonce, ki je pronicalo skozi okna šolske telovadnice, v nadaljevanju pa so se solidno upirale pri mreži boljšim nasprotnicam. V drugem setu so celo že vodile s 7:1. Največ težav je Olympii vsekakor povzročal sprejem servisa.

Ostala izida 1. kola: Lib. Gorizia - Grado 0:3, Lib. Cariva - Torriana 0:3.

Skupina B
Dom Imsa - Acli Ronchi 3:0 (15:0, 15:2, 15:4)

DOM IMSA: Mozetič, Tomsic, Kovic, Humar, Ursic, Zuccarino, Lando Musina, Kocijancic.

O poteku samega srečanja je težko napisati kaj konkretnega. Nasprotnik skoraj ni obstajal in domovke so ze s servisom praktično opravile celotno

delo.

Da bi spoznali realno vrednost Jerončičevih varovank, pa bo treba počakati do nedelje, ko se bo Dom Imsa v Trziču pomeril s Fincantierjem. To srečanje naj bi ze dalo odgovor, ce so ambicije domovk po osvojitvi prvega ali drugega mesta v skupini realne.

Ostali izidi 1. kola: Azzurra - Farra 3:0.

NARAŠČAJNICE

Skupina A
Dom Korotan - Olympia 3:0 (15:5, 15:8, 15:4)

DOM KOROTAN: Ambrosi, Branca, Brisco, Cej, Scarpin, Cumin, Marvin, Bressan, Drioli, Klajnscek, Koren, Sosol, Macuz.

Domovke so dva dni po derbiju igrane sele proti Morareseju in po slabi igri premagane zapustile igrišče. Morarese je zelo dobra sesterka, vendar pa se mu je Domova sesterka nezadovoljivo upirala in so svojim nastopom v bistvu razočarala.

Skupina B
Sovodnjeke so po uvodnem porazu v Trziču prepričljivo premagale Staranzano, jutri pa jih čaka nastop v Ronkah proti Acliju.

Dosedanji izidi: Ronchi - Villesse 0:3, Staranzano - Etsi 3:0, Fincantieri - Sovodnje 3:0, Sovodnje - Staranzano 3:0, Villesse - Pieris 3:0, Etsi - Ronchi 3:0.

Vrstni red po 2. kolu: Villesse 6, Fincantieri, Staranzano, Sovodnje in Etsi 3, Pieris in Ronchi 0.

da gre povrh vsega se za derbi. Zato je bilo na obeh straneh opaziti precej živčnosti, ki pa je bila pri Domu kljub vsemu manj opazna. Domacinke so v vseh treh setih zanesljivo povedle, bile predvsem boljše v napadu, kar pa trenerko Suzy Cerne najbolj veseli, je dejstvo, da so kljub zanesljivemu vodstvu v vseh treh nizih zbranost ohranile tudi v zaključkih setov in tako zanesljivo slavile.

Ostali izidi 1. kola: Cormons - Morarese 0:3.

Morarese - Dom 3:0 (15:3, 15:7, 15:5)

DOM KOROTAN: Ambrosi, Branca, Brisco, Cej, Scarpin, Marvin, Bressan, Drioli, Klajnscek, Koren, Sosol, Macuz.

Domovke so dva dni po derbiju igrane sele proti Morareseju in po slabi igri premagane zapustile igrišče. Morarese je zelo dobra sesterka, vendar pa se mu je Domova sesterka nezadovoljivo upirala in so svojim nastopom v bistvu razočarala.

Skupina B
Sovodnjeke so po uvodnem porazu v Trziču prepričljivo premagale Staranzano, jutri pa jih čaka nastop v Ronkah proti Acliju.

Dosedanji izidi: Ronchi - Villesse 0:3, Staranzano - Etsi 3:0, Fincantieri - Sovodnje 3:0, Sovodnje - Staranzano 3:0, Villesse - Pieris 3:0, Etsi - Ronchi 3:0.

Vrstni red po 2. kolu: Villesse 6, Fincantieri, Staranzano, Sovodnje in Etsi 3, Pieris in Ronchi 0.

KOŠARKA / MLADINCI

Borovci zapravili lepo priložnost za zmago proti Stelli Azzurri

Poraz okrnjenih Kontovelcev z Ardito

Ardita - Kontovel 86:63 (40:38)

KONTOVEL: Stoka 23 (3:5), Rizzante 1 (1:2), Starc 12 (2:5), Caser, Cerne 9 (1:2), Stokelj 4, Gerli 8 (2:2), Iori 6, trener Furlan.

PM 9:16. SON: 20. PON: Starc in Stoka.

Kontovelci so proti goriski Arditi igrali z zelo okrnjeno postavo in predvsem se je poznala odsotnost Angela Spadonija, ki je glavni pobudnik vseh akcij tega moštva.

Kljub zdesetkani ekipi so bili Kontovelci v prvem polcasu povsem enakovredni gostiteljem in sklenili polcas le z dvema točkama zaostanka. V nadaljevanju pa so, tudi zaradi utrujenosti, povsem popustili, kar so izkoristili domači kosarji, si priigrali prednost 25 točk in visoko zmagali.

Od posameznikov bi tokrat pohvalili Andreja Stoko, ki je dosegel kar 23 točk in se je tudi zelo poztvovno boril v obrambi.

Stella Azzurra - Bor Radenska 84:83 (51:56)

BOR: Sancin 8 (2:5), Ursic 10 (2:3), Rustja 25 (7:11), Cupin 17 (5:6), Pozar 15 (2:2), Lapelj 6 (2:2), Valenti 0, Del Monaco 2; trener Sancin

PM: 18:27; PON: Sancin (40); SON: 28; 3 T: Rustja 2, Pozar 3.

Proti Stelli Azzurri so borovci zapravili edinstveno priložnost, da bi prehiteli to ekipo na lestvici. Poraz pa je toliko bolj boleč, če pomislimo, da so Sancinovi varovanci to ekipo v prvem delu brez težav premagali. Srečanje se je pričelo v znamenju gostiteljev, ki so takoj povedli za 7 točk (15:8). Nasi so nato stisnili zobe, najprej dohiteli in nato se prehiteli nasprotnika. V drugem polcasu se je srečanje nadaljevalo v znamenju izenačenosti. Ekipi sta se stalno izmenjavali v vodstvu, na obeh straneh pa je v tem delu prevladala cvrsta obramba obeh mostev.

Konec tekme je bil skoraj dramatičen. S trojko Pozarja so belo-zeleni 13 sekund pred koncem izenacili 83:83. Ob osebni napaki Sancina so gostitelji zadeli le en prosti met, kos Cupina s sredine igrišča pa je zal prisel takoj po zvoku sirene in morda nezasluzen poraz Borove peterke je bil tu.

Vrstni red: Don Bosco 26, SGT, Latte Carso 22, Inter 1904 20, Libertas 16, Santos 14, Stella Azzurra 12, Bor Radenska, DLF 8, Inter Muggia, Cicibona 4, Scoglietto 2.

KOŠARKARSKA C2 LIGA / OBE NAŠI MOŠTVI NA IGRIŠČU JUTRI ZVEČER

Bor v Martignaccu Dom s Staranzanom

»Nemogoča« naloga belozelenih v gosteh pri vodilni ekipi - Res zadnja priložnost za Dom

Kosarkarsko prvenstvo C2 lige se nagiba h koncu prvega dela. V 14. kolu bo Bor Radenska, ki je leto 95 pričel z dvema zaporednima zmagama na domačih tleh, pred letošnjo najtežjo tekmo, saj se bo podal v Martignacco, kjer ga čaka vodilna in se nepremagana istoimenska ekipa. Lepo priložnost pa ima Dom Agrest, ki bo doma igral s skromnim Staranzanom.

BOR - Trener Fabio Sancin je z igrjo, ki so jo borovci pokazali v zadnjih tekmah zadovoljen, predvsem pa podčrtuje zelo dobro formo nekaterih posameznikov, med katerimi se najbolj izstopa Marko Debeljuh. Solidni so tudi Robi Smotlak, David Barini, Riki Simonič, Gi-

liano Rasman in Mauro Simonič, ki pa je zal med tednom moral v La Spezio na služenje vojaškega roka. Njegovo mesto bo jutri prevzel Marko Possega. Vsi ostali so naredin z zanimanjem želijo preveriti, če je Martignacco res toliko boljši od vseh, ali je morda možno se eno prvovrstno presenečenje po zmagi nad drugovrsteno Porcio v prejšnjem kolu. Nedvomno pa je Martignacco vsaj za razred boljši, kar dokazujejo vsi dosedanj izidi, saj so Videmčani le enkrat zmagali s tesno razliko (82:78 s Porcio), vseh ostalih 12 tekmah pa so zaključili s prednostjo, ki je znašala od 9 do kar 45 točk. Martignacco ima zelo solidno postavo, kateri se je

pridružil se bivši igralec A lige Paolo Nobile, ki je v tej kategoriji neustavljiv. Pod košema kraljuje Marega (lani je igral pri Servolani, prej pa v Gradiscu), zelo nevaren pa je tudi branilec Maran.

DOM - Pred mesecem dni nas je trener Lucio Miani opozoril, da je spored zadnjih tekem prvega dela dokaj ugoden za domovce, saj so jih čakali slabše uvrščeni nasprotniki. Od teh tekem naj bi bil odvisen tudi nadaljni potek prvenstva. Zal so belordec ostali praznih rok tudi proti tem ekipam, tako da se niso zbrisali nicle na lestvici, kljub temu, da so tudi v Miljah dokazali, da se vsaj dober del tekme lahko enakovred-

Mauro Simonič k vojakom

no kosajo tudi z mostvi iz zgornje sredine lestvice. Jutri ima Dom se eno priložnost, saj bo gostil Staranzano, ki je z 8 točkami na 14. mestu, je pa zelo motiviran, saj bi z zmago povečal možnosti za obstanek v ligi, medtem ko so Košuta in ostali sedaj tudi psihološko na tleh. Domovci bodo seveda skušali z vsemi močmi spremeniti negativni tok, zal pa bo sta zaradi poškodb spet odsotna Orzan in Pečanac. (VJ)

NOVICE

Ewiva il Minibasket

FINALNA SKUPINA

Kontovel - Don Bosco 29:48 (11:11)

KONTOVEL: Nabergoj, Stoka, O. Turco 2, Matiačić, Zavadljal 10, Cecchi, Razem 9 (7:9), Furlan, M. Turco, Piculin 2, Privileggi, vadiitelj Mahnič. Proti močnemu Don Bosco so Kontovelci, ki so nastopili v okrnjeni postavi, tokrat slabše igrali v obrambi in tudi zaslužen izgubili. Od posameznikov bi na tej tekmi pohvalili Danijela Piculina, ki se je zelo poztvovno boril za vsako žogo.

Danes igra za vas Totocalcio

Marko Zotti

Brescia - Lazio	2
Cagliari - Juventus	2
Foggia - Reggiana	1 X
Milan - Fiorentina	1 X
Padova - Inter	X 2
Parma - Napoli	1
Roma - Cremonese	1
Sampdoria - Bari	1
Torino - Genoa	1 X
Ascoli - Verona	X
Palermo - Pescara	X
Carrarese - Ravenna	1 X 2
Barletta - Siracusa	1 X 2

Marko Zotti (letnik 70) je nogometno žogo začel brati star 9 let v mladinskih kategorijah Sovodenj. Po petih letih je zaradi osebnih razlogov prenehal z igranjem, tri leta kasneje pa je spet obul nogometne čevlje in za Sovodnje odigral nekaj tekem v 3. amaterski ligi. Zaradi služenja vojaškega roka je spet prekinil z igranjem, v sezoni 89/90 pa še enkrat pričel in od takrat redno brani barve sovodenjske članske enajsterice, ki je lani tudi napredovala v 1. amatersko ligo. Prejšnji teden je Branko Jankovič pravilno napovedal 9 izidov.

Obvestila

ZSSDI
obvesca, da bo seja nogometnih društev, ki sodelujejo pri združenih nogometnih ekipah, v torek, 24. januarja ob 20. 30, v prostorih SD Breg v Dolini.

SK DEVIN
organizira v nedeljo, 22. 1. 1995, smučarski izlet na Kanzel (Avstrija). Avtobus sprejema izletnike od Bazovice do Stivanja. Rezervacije in informacije: Sosić (tel. 208551) ali Skerk (tel. 200236).

SK BRDINA
organizira v nedeljo, 29. t. m. avtobusni izlet v Sappado ob priliki trofeje dežel. Vpisovanje in informacije na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah vsak ponedeljek od 19. do 21. ure.

SPDT Trst - smučarski odsek
sporoča, da se bodo smučarski tecaji redno odvijali v nedeljo, 22. t. m. na Trbizu in ne v Ravasclettu - Zoncolan. Tecajnike, ki se bodo priprljali z osebnimi avtomobili obvesčamo, da bo zbirališče pred leseno hiso - blagajno na spodnjem parkiriscu. Informacije v petek, od 16. do 19. ure na sedežu SPDT, tel. št. 368094.

Konjske dirke

piše: Giorgio Plettersech

Na Galopu v Pisi je več favoritov V Firencah je Mitroz Mo najboljši

1. dirka (Rim): Peace Cronos (1) lahko zmagaja, če bo takoj povedel. Seveda bo moral paziti na Omska (2) in Lubra Gim (X), ki je v zelo dobri formi;

2. dirka (Rim): Lusto Ri (1) je glavni kandidat za zmago. Kot alternativo navajamo Orneusa (2), pozornost pa zasluži tudi Prost (X);

3. dirka (Turin): Nauburch Bm (2) je obvezen favorit, toda če bo Outlaw Roc (X) na začetku nasel pravi položaj, mu bo trda predla. Lepe možnosti pa ima tudi New York Or (1);

4. dirka (Firence): Mitroz Mo (1) ne bi smel imeti nasprotnikov, toda opozarjamo na Predono (X9) in

Marchina (2), ki lahko preseneti;

5. dirka (Padova): Ovidio Gus (X) ima vse atribute za uspešen nastop. Ambicije po visoki zvrstitvi pa imata tudi Patrik Pra (1) in Olten (2), ki je v res dobri formi;

6. dirka (Pisa): napoved na tem galopu je izredno težka. Po našem mnenju imajo več možnosti Geta (1) Lap and tap (X) in Mr. Toni Grey.

Dirka tris

NASI FAVORITI: 4. Cappot Tel, 6. Mr. Valentin, 14. Sha wan;

DODATEK ZA SISTEMISTE: 3. zara Whetei, 12. Laodicee, 10. Cold Brezze.

Totip

1. — prvi	1
drugi	X2
2. — prvi	1
drugi	X2
3. — prvi	21
drugi	X
4. — prvi	12
drugi	X
5. — prvi	X2
drugi	1
6. — prvi	1
drugi	X2

V 13. KOLU D LIGE / LAŽJE ZA SOKOL, NEVARNO ZA CICIBONO, ZELO TEŽKO ZA KONTOVEL

»Tolo« Starc bo tudi jutri nadomestil I. Medena (f. Kroma)

Slika kosarkarskega prvenstva D lige je po 12 kolu se vedno dokaj nejasna in se ni v celoti ponazorila realnih moči nastopajočih. Vse kaže, da sta trziški Pom (z Zuppelom) in goriska Ardita (s Turelom) za razred boljša od ostalih tekmecev, kar tudi dokazuje vrsta pričljivih zmag. Za njima je skupina 6 ekip, med katerimi so tudi vsi trije nasi predstavniki, ki pa ne dajejo vtisa, da bi lahko se

dolgo držale ritem vodilnega para. Santos in Cicibona sta se doslej odrezala najboljšo, Sokol je vsaj potencialno se vedno najbolj nevaren, Inter 1904 ima na svoji strani tudi veliko merito sportne sreče (že stiri zmage po podaljšku ali z eno - dvema točkama razlike s kosi v zadnjih sekundah), Kontovel in Grado pa sta doslej odpovedala v medsebojnih obračunih z ostalimi »velikani« prven-

Turel nočna mora Kontovela Cicibona v nemirnih vodah

Za Sokol priložnost, da se približa boljše uvrščenim ekipam

stva. Na sredini lestvice sta dva zelo nevarna »outsiderja«, ki sta sezono začela porazno (tudi v nepopolni postavi), inata pa tak igralški potencial, da lahko vržeta polena med noge komurkoli: Cus (že premagal Inter) in Scoglietto (privoščil si je tudi Sokol). V spodnjem delu lestvice je skupina šestih peterk, ki se koljejo med seboj in proti boljšim lahko zmagajo le, če ti igrajo zelo slabo ali nastopijo v nepopolni postavi.

V 13. kolu je najbolj zanimiva tekma Ardita - Kontovel, zatem pa Santos - Cus, Grado - Pom in Scoglietto - Cicibona, torej cela vrsta nevarnih pasti za skupino mostev iz zgornjega dela. Lepa priložnost se zato ponuja Sokolu (gostil bo zadnjevrščeni Largo Isonzo) in Interju, ki bi lahko naredila lep skok na lestvici.

CICIBONA: Kljub stirim zaporednim zmagam v taboru belozelenih marsikaj ni v redu. V prvi vrsti je zelo slab režim treningov, delno zaradi težav z vadbenimi prostori na 1. maju, v veliki meri pa zato, ker so številni posamezniki (starejši igralci) krepko popustili in se terminov (tudi prijateljskih tekem) udeležujejo vse bolj neredno. Cicibonaši bodo v naslednjih tednih nekajkrat tudi igrali v nepopolni postavi, saj najprej ne bo Semna, zatem pa Persija in morda tudi Furlana. V nedeljo popoldne (!) bo Kovacicova ekipa igrala s Scoglietom, ki jih je že v lanski sezoni obakrat premagal in igra iz tekme v tekmo boljše, s takim elanom dela pa se ne bi čudili, če bi se zmagoviti niz prekinil.

SOKOL: Po lepi in važni zmagi s Santosom so se

sokolovci naužili novega svežega zraka in pridobili na motivaciji. Emilijevi fantje bi morali s skromnim Largom Isonzom opraviti le formalnost, zaigrati pa morajo brez podcenjevanja in zlasti uveljaviti fizično premočnad mladinci a borbenimi nasprotniki.

KONTOVEL: Kljub porazu s Cicibono trenerski par Meden - Starc nadaljuje z rednim in dobrim delom na treningih, tokrat pa bodo plavobeli pred se težjo nalogo. V goste gredo k drugovrstenci Arditi, ki odločno cilja na prestop v višjo ligo in se je okrepila nič manj kot s Turelom. Kontovelci bodo nastopili v popolni postavi in bodo skušali pripraviti prvovrstno presenečenje, morali pa bi vseh 40 minut igrali tako, kot so v zadnjih petih minutah v derbiju.

Vanja Jogan

POZOR!

Primorski obdaruje naročnike!

*Vsem naročnikom
Primorskega dnevnika
za leto 1995 nudimo
vrsto ugodnosti in
prijetnih presenečenj:*

- Vsako jutro vas pred vrati čakajo sveže novice iz sveta in bližnje okolice...
- ...in bistra razmišljanja, komentarji, reportaže in razvedrilo
- Brezplačno vam bomo objavljali male oglase in čestitke
- Za novoporočence v letu 1995 bo naročnina brezplačna
- Ob novem letu vam bomo podarili stenski koledar za leto 1995, tiskan na originalnih strojih v partizanski tiskarni "Slovenija"
- Ob petdeseti obletnici Primorskega dnevnika vam bomo maja meseca podarili lepo in dragoceno knjigo
- Do 31. januarja 1995 ostane prednaročnina nespremenjena (300.000 lir)

KAKO PLAČATE:

- ▶ prednaročnino lahko plačate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici
- ▶ pri vseh slovenskih bančnih zavodih v FJK
- ▶ pri vseh raznašalcih Primorskega dnevnika na Tržaškem in Goriškem

Moj dnevnik.

IZLET ZA KONEC TEDNA

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Obeta se vam napredovanja. Ne bo vam prineslo materialnih ugodnosti, zagotovo pa vam bo bistveno olajšalo vsakdan. Napredovanje bo namreč duhovne narave.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Obetavali vas bodo ljudje, ki v vas vidijo življenjskega svetovalca. Ne odbijajte nikogar, niti tistih, ki vas bodo poslušali s figo za hrbtom. Ti vas potrebujejo najbolj.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Vasemu življenjskemu sopotniku bo pretvarjanja na lepem dovolj; zahteval bo, da mu razkrijete svoje karte. Ubogajte ga, sicer vas bo sredi zime postavil na hladno.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Svojo najdražjo osebo boste preobremenili z zahtevami po spremembi, ona pa bo zelega le, da jo pustite pri miru. Počakajte, da se za spremembo odloči sama.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Na velikodušen nasvet se boste odzvali s cinizmom, saj se vam bo zdelo, da je naperjen proti vam. Ampak tokrat vam nihče ne bo nagajati. Odzovite se še enkrat.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Posvetovali se boste z osebo, ki jo imate za globokega poznavalca življenja. Zadovoljni boste, le da ne boste mogli zbrati dovolj moči, da se po njem tudi ravnete.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Tezave v ljubezenskem gnezdecu se bodo stopnjevale vse do trenutka, ko bo enemu od vaju »počil film«. Sledila bo nežna predaja, popestrjena z izlivni opravičevanja.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Se enkrat boste pretresli svoje motive in si priznali, da računate na slepo srečo. Res je, da tudi slepa kura zrno najde - ampak vi niste niti slepi niti kura.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Vaš projekt se bo v poplavi pretiranih pričakovanj povsem razvednil. Skusajte ga izvajati povsem brez pričakovanj, pa boste začudeni spoznali, da živi sam od sebe.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Omislili si boste obliko sprostivke, ki ste se je doslej malone sramovali. Ni važno, kaj o njej menijo drugi, kajti zavist se najraje spotika ob najlepše stvari.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Če se vaše želje množijo, se ne pomeni, da morate garati dan in noč; bolj jim boste nasledili, več jih bo. Privosčite si raje post; po postu človek zelo malo poje.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Prevetrili boste svoje načrte, se odzvali glasovom iz notranjosti ter si privosčili temeljit odmor. Telesna obnova vam bo tako dobro dela, da si boste zazeleli se duhovne.

Bela gorska pravljica na poključski planini Lipanca

V topli obleki in dobrih čevljih so lahko zimski dnevi v gorah čudoviti

Zimski dnevi v gorah so čudoviti, vendar jih običajno povezujemo s plazovi, ledenimi strmimi in drugimi značilnostmi gorske zime. To se ni razlog, da bi cepeli doma, saj je zima lahko tudi prijazna, se posebno nad Pokljuko. Tam je veliko možnosti za turno smuko in 2050 metrov visoki Viševnik je postal pravzaprav že preveč oblegan, saj skuša vse, kar smuča, zlesti na ta dokaj lahek smučarski vrh.

Ce nimamo smuči, drži ena najlepših zimskih poti v gore na Lipanco nad Pokljuko. Lipanski vrh nad njo in drugi vrhovi zahodnega roba Pokljuke so mnogo manj obiskani, ker so zaradi globokega snega običajno težje dostopni. Po snežnih padavinah potrebujemo za vožnjo z Bleda na Pokljuko zimsko opremo.

Izhodišče v Rudni dolini

Do Lipance ni daleč iz Rudne doline, kjer lahko pustimo avto ob cesti ali pri bližnjem hotelu Sport približno 1260 metrov visoko. Do Lipance je manj kot stisto metrov vzpona oziroma dve uri hoje. Pot je dobro uhojena in tudi v novem snegu kmalu nastane gaz, ki drži skozi poključke gozdove proti Lipanci. Pot je kar zgledna bela gozdna cesta, po kateri pridemo do planine Javornik. To ja raj za tekače na smučeh in za vse, ki jim je pri srcu idilična podoba zime. Na velikem belem otoku sredi gozdov so raztreseni

številni stanovi, za njimi pa so na nebu izrazito zarisani vrhovi nad zahodnim robom Pokljuke s Triglavom v ozadju. Tukaj se pravi vzpon sele začne, saj je bila hoja do planine Javornik bolj ali manj ogrevanje. Toplote si na tej višini kar zazelimo, ker v tem času deset stopinj pod ničlo ali se več ni prav nič nenavadnega. Zato med pripravi na pot ne smemo pozabiti tople zimske obleke in dobrih čevljev. V nahrbtnik sodi tudi planinska karta Julijskih Alp v merilu 1:50.000.

S planine Javornik je pot sprva se kar položna, potem pa le postane strmejša. Speljana je tako lepo, da vzpon ni prav nič naporen, in tudi pogledi v daljavo, ki jih lovimo med postavnimi smrekami, so čedalje vzpodbudnejši. Najbolj pa navdušuje čist, dišeč gorski zrak. Čudoviti vonj, ki se širi v smrekovem gozdu, bi hoteli kar obdržati v pljučih. Ampak saj ga je dovolj, povsod je, samo zajeti ga je treba.

Se vzpon skozi čedalje redkejši gozd, pot čez zasneženo poljano, pogled na snežno skalnato lepo Lipanskega vrha in že smo pri kočah na Lipanci. Ena od njih je tudi planinska, vendar je pozimi običajno zaprta. Zato si poiscemo zavetje na prostem, kjer klopi na prisojni strani koč vabijo k počitku.

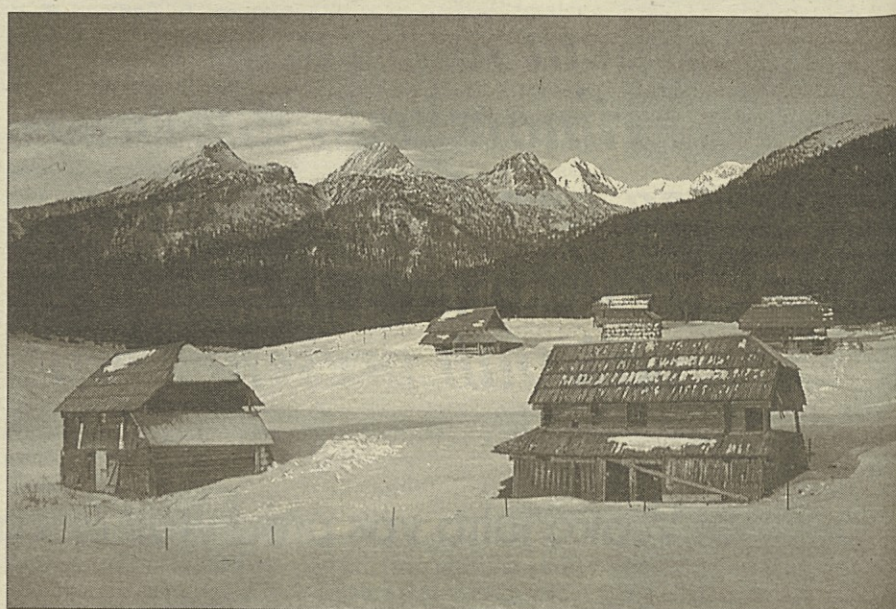
Ce ne vleče mrzel veter, si lahko privosčimo tudi daljše razgledovanje z razglednega roba pod kočami. Ampak temni poključski gozdovi, spodnje Bohinjske gore, vrhovi nad Sorico in Ratitovec so tako zapeljivi, da je treba še višje.

Še na Debelo peč

Običajno edina uhojena pot drži na 2014 metrov visoko in v shojnem snegu približno uro in pol hoje oddaljeno Debelo peč. Najpogostejše jo obiskujejo turni smučarji. Ce se odločimo za vzpon peš, si ob srečanju z njimi takoj zazelimo smuči, čeprav nas bo morda kaksen smučar s kislim in utrujenim izrazom na obrazu skušal prepričati nasprotno. In turna smuka je res lahko nepredvidljiva in tudi težka, vendar pa pri tem zabave nikoli ne manjka.

Ce se odločimo se za vzpon na Debelo peč, se bomo v vetrovnem dnevu tam srečali s pravo, mrzlo zimo. Taksno, da bi se najraje kar nekam skrili. Ampak pred tem se je vredno ozreti navzdol in naokrog. 1200 metrov pod nami se v senci skriva Krma, v severnih daljavah seže pogled čez Karavanke do Visokih Tur, tako rekoč na dosegu roke pa je mogočna Rjavina, ob kateri je se Triglav majhen.

Dario Cortese

Planina Javornik

Nad gozdovi nas čaka srečanje z bleščečo belino gora

Zima na planini Lipanca

Macesni ustavljajo korak (Vse fotografije: Dario Cortese)

ŠAH

Heesoth - Heissenbuttel / ZRN 1958

Kdo bo hitrejši v napadu na kralja, ki se skrivata vsak na svojem krilu. Beli, ki je na potezi, je zavzel g linijo, medtem ko črni gospodari na c liniji. Prednost prve poteze je tokrat odločilna, saj beli z lepim manevrom neutralizira napad črnega po c liniji in pripravlja odločilen napad na črnega kralja. Pa si oglejmo to lepo kombinacijo belega!

Resitev naloge

Beli se ne zadovolji s pasivno obrambo polja c2 /1.Tg2 ali 1.Df2, temveč poseže po aktivni potezi 1.Tc5!!, ki omogoča beli dami hitrejši dostop do črnega kralja. Tako na jemanje bele trdnjave 1...Tc5: ali 1...Dc5: sledi 2.Th7+ Kh7: 3.Dg7 mat. Tudi ostali umiki črne dame ne resijo črnega, ki se je bil prisiljen vdati!

S. Kovac

Alenka in Tomaz sta tokrat, čeprav nerada, podelila ogromne vsote denarja - reci in piši kar 29.000 tolarjev.

Najprej je presenetila Petra s svojo družino - vedeli so vse, ustavilo se je sele pri Al Pacinu - je Alberto, Alan ali Alfredo? Kaj pa vi mislite?

No, Grega je bil tudi dober - dobil je 8.000 tolarjev, Branka pa je pobrala vse, kar se je pobrali dalo - do zadnjega vprašanja je namreč takrat ostalo še 9.000 tolarjev, ki so končali v njenem zepu.

Pisejo pa se nasi srečniki takole: Petra je Hacin, Grega Ramovš in Branka Horvat. Cestita mo!

LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____

Telefon in naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:

RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE V IRAKU

Tri tisoč let stari zigurat se seseda

Zigurat pri Borsipi je edini ohranjeni babilonski stolp

Avstrijska arheologinja dr. Helga Trenkwalder z univerze v Innsbrucku meni, da je ogrožen obstoj 3000 let starega piramidnega zigurata v bližini mesta Borsipa. Izpostavljen je vremenskim vplivom in učinkom snovi, ki jih pri obdelovanju zemlje uporabljajo bližnji kmetje. Trenkwalderjeva je dokazala, da se opečni zigurat vsako leto zniža za poldrug meter.

Pred kratkim je skupaj z devetimi avstrijskimi arheologi spet obiskala Irak. Avstrijski znanstveniki so začeli raziskovati območje Borsipe že leta 1980, vendar so morali zaradi zalivske vojne svoje delo prekiniti. Trenkwalderjeva pravi, da si bo skupina znanstvenikov med svojim dvomese-

cnim delom prizadevala zaščititi tempelj pred plenilci, ki stikajo za ostanki že porušeni bližnjih templjev. Ze leta 1980 so avstrijski arheologi ogradili del templja, vendar so kmetje pridno odnašali dele železne ograje. Znanstveniki tudi opozarjajo, da bi bilo treba zaščititi njegovo dvorišče, saj je zdaj izpostavljeno vremenskim vplivom, predvsem dežju in vetru. Trenkwalderjeva pa dodaja, da skušajo bližnji kmetje okolico templja spremeniti v kmetijske površine, saj bi zaradi krize radi pridobili več obdelovalne zemlje.

Predstavniki iranskega urada za arheologijo so na opozorila avstrijskih znanstvenikov odgovorili z očitkom, da arheolo-

skih najdišč v okolici Borsipe na morejo več varovati zaradi pomanjkanja denarja.

»Država mora najprej zagotoviti hrano in nasiti ljudi, zato je naša blagajna prazna,« je izjavil iraški funkcionar in spomnil na ukrepe Združenih narodov, ki veljajo že od leta 1990, ko je Irak zasedel sosednji Kuvajt.

Mestece Borsipa je najbolj cvetelo v 6. stoletju pred našim stetjem, v času vladanja kralja Nebukadnezarja, ki je hotel zgraditi drugi Babilon. Tempelj, ki stoji sredi polja, je le dobrih 110 kilometrov oddaljen od Bagdada in deset kilometrov od ostankov prastarega mesta Babilon.

»Ce ne bomo ohranili ostankov ziguratov, ki

pričajo o obstoju babilonskih stolpov, bodo izgini- li vsi dokazi o njihovem obstoju,« opozarja avstrijska znanstvenica. Meni, da je v Mezopotamiji nekoč stalo več ziguratov, vendar je ohranjen le borsipski, ki je bil sezidan v čast mezopotamskega boga razuma Nabuja; ta je imel v babilonskem panteonu zelo visok položaj.

Letos so znanstveniki z zigurata odstranili zgornjo plast zemlje in odkrili obrtniški del mesta, kjer so našli velike lončene posode, shranjene v zidanih prostorih. Raziskave so pokazale, da je imelo mesto tudi sistem za odtok vode. Sklepajo, da so kanale gradili z opekami in snovjo, ki po sestavi spominja na asfalt.

Leon Barkho/Reuter

SLOVENSKI IZGNANCI (1)

Pozabljene žrtve?

Vec kot pol stoletja je minilo od zloglasnega leta 1941, ko se je nad tisoce slovenskih družin zgrnila bridka usoda izgnanstva. Skoraj 80.000 Slovencev je bilo izgnano v Srbijo, na Hrvasko in v Bosno ter v preko 300 taborišč v Nemčiji, nekateri pa so se s pobegom izognili izgnanstvu. Precejšnja časovna odmaknjenost pa ne more zabrisati zgodovine in vseh posledic izgnanstva, ki je zasekalo globoke in neizbrisne rane.

Vsa povojna leta so bili izgnanci anonimna in na obrobje odrinjena kategorija, marsikdaj tudi izpostavljena očitkom, da so služili okupatorju, za katerega pa so bili samo manjvredna rasa in cenena delovna sila. Zal sta bila v povojnem obdobju samo puška in organiziran boj merilo za priznanje posebnih pravic žrtev vojne, teh pa izgnanci nikdar niso bili deležni. Zagrenjeni ugotavljajo, da so bili v nekdanji Jugoslaviji samo pogajalski drobci za pridobitev ugodnih posojil in urejanje mednarodnih odnosov z naslednicami nekdanjih okupatorjev. Tudi nova država Slovenija zelo počasi rešuje odprta vprašanja izgnancev, ki bi jim morala po zgledu evropskih držav in na podlagi lastne ustavne opredelitve priznati zadoščenje in od povzročiteljev izterjati odškodnino. Toda pojma »žrtve nacifasizma« ne more spremeniti ali ovreči noben režim ali sistem, ker je ta pojem neideoloski in temelji na zgodovinskih dejstvih. Zato je nujno potrebno, da izgnanci predocijo slovenski javnosti svojo kalvarijo, ki je dejansko bila namenjena vsemu slovenskemu narodu. S tem namenom je bilo 9. junija 1991 na rajhenburskem gradu v Brestanici ustanovljeno Društvo izgnancev Slovenije kot nosilec zgodovinskega sporočila ter opomina, naj slovenski in noben drug narod na svetu nikoli ne dozivi taksne ali podobne tragedije.

Germanizacija slovenskega prostora.

Za temeljitejšo poznavanje izgnanstva je potrebno poznati vzroke, cilje in namene nacionalsocialistične ideologije. Osnovni namen okupacije Slovenije leta 1941 je bil popolno ponemčenje slovenskega naroda. Hitler je že 27. marca 1941 izjavil, da bo najhujša usoda poleg srbskega zadel tudi slovenski narod. O tem, da je mislil resno, priča dejstvo, da je že konec marca ali v začetku aprila 1941 ukazal predvidenima sefoma

civilne uprave Überreitherju in Kutscheri, naj ponemčita slovenski pokrajini, ki ju bo zasedla nemška vojska. Osnovni namen nacistov je torej bil popolno ponemčenje zasedenega slovenskega ozemlja v čim krajšem času. Bistvene sestavine tega načrta so bile: 1) množični izgon Slovencev, zlasti narodno zavednih, ki bi se s svojo navzočnostjo ali delovanjem ovirali raznarodovalno politiko; 2) načrtno in množično naseljevanje Nemcev na slovenski zemlji, ki naj bi bili pomemben dejavnik pri raznarodovanju Slovencev in 3) popolno in nasilno ponemčenje vseh tistih prebivalcev, ki naj bi vsaj začasno ostali na zasedenem ozemlju. Po tem načrtu naj bi slovenski narod izginil v starih do petih letih. Množični izgon Slovencev, naseljevanje Nemcev in nasilno ponemčenje v največ petih letih pa so nedvomno temeljni elementi germanizacije in raznarodovanja oziroma očitnega genocida.

Za lažje razumevanje je potrebno navesti nekaj izvornih osnov in izhodišč, ki so bili podlaga za izvedbo tega načrta. V svoji knjigi »Mein Kampf« je Hitler trdil, da mora nacionalsocialistično gibanje poskusiti odpraviti nesorazmerja med številom prebivalstva in velikostjo nemškega prostora, toda ne v mejah nemškega Rajha izpred leta 1914. Ta izjava se je ujemala z znanim načrtom »Drang nach Osten«, saj so javno razglasili Vzhodno Evropo za svoj življenjski prostor. V isti knjigi je Hitler trdil, da je germanizacijo mogoče uporabiti le za ozemlje in ne za ljudi. Te stališče je utemeljil z naslednjim: »Nacionalna država (t. j. Nemčija - op. pisca) ne bi smela priključiti Poljakov zato, da bi iz njih nekega dne naredila Nemce. Nasprotno, skleniti mora, da te rano tuje elemente izloči in ne dopusti razkroja krvi lastnega naroda, ali pa jih mora kratkotalno vse odstraniti in posestva, ki bodo na ta način postala prosta, dati svojim ljudem«. V svojem odgovoru Herman Ruschnigu l. 1934 je bil se bolj konkreten z besedami: »Imamo dolžnost, da raznarodujemo, kakor imamo tudi nalogo, da skrbimo za razplod nemškega prebivalstva. Morali bomo razviti tehniko raznarodovanja. Vprašali boste, kaj se pravi raznarodovati. Ali nameravam odstraniti cela ljudska plemena? Da, tako nekako!«

Se nadaljuje

MEH ZA SMEH

Judovske šale

Levy v kavarni z znancom igra karte in ker mu ne gre dobro, pobesni: »Le kako je mogoče, da kartam s teboj? Sam ne razumem, kako me ni sram igrati karte s človekom, ki ga ni sram igrati karte z nekom, ki kvarta s človekom, kakšen si ti!«

~ ~ ~

Med dvema prijateljema: »Ti si osel!«

»Verjetno sem res osel. Le da ne vem, ali sem osel, ker sem tvoj prijatelj, ali pa sem tvoj prijatelj, ker sem osel.«

~ ~ ~

»Kaj naj to pomeni? V oglasu ste obljubljali, da sodi k hiši vrt. Mar je to vrt? Stiri metre dolg in dva metra širok.«

»Dolžina in širina res nista kaj prida. Zato pa ima lepo visoko lego.«

~ ~ ~

Pogovor na postaji.

»Kam potuješ?«

»V Varsovo kupovati les.«

»Kaj bos lagat? Saj te poznam: kadar reces, da greš v Varsovo kupovati les, greš v resnici v Lvov prodajati pšenico. Vendar pa slučajno vem, da greš v resnici v Varsovo kupovati les. Zakaj mi torej hočeš lagati?«

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH

George Gerschwin (1898-1973)

Ljudi, ki so bili v soli prava katastrofa, med znanstveniki dejansko ni veliko, toliko več pa jih je med umetniki. Wagner in Busch, o katerih smo že pisali, sta dva takšna primerka, tretji pa je »stvarnik ameriške glasbe« George Gerschwin, ki je umrl v starosti osemindeset let zaradi tumorja na možganih. Rodil se je v Brooklynu 26. septembra 1898 kot sin judovskega priseljence. Oče, ki je prihajal iz Rusije - od tam pa je izvirala tudi mati -, je poskušal srečo v številnih poklicih: kot gostilničar, lastnik pekarnice, knjigovez; vodil je ruske in turške kopeli, igralnice, trafike. Uspešen ravno ni bil, zato pa poln nemira in je družini nudil le malo občutka varnosti. Zato tudi ni čudno, da družina v celoti sole ni jemala preveč resno. Se posebej je to veljalo za Georga, ki naj bi bil izrazito len. Toliko bolj pridno pa je igral na klavir. Ta instrument je oče kupil v času, ko mu je slo finančno dobro, pa ne zaradi glasbe, marveč kot znamenje meščanske blaginje. V ta okvir je sodilo tudi dejstvo, da je lahko sin hodil k pouku klavirja, na kar je bil oče sila ponosen. George je hitro napredoval in ko je bil star petnajst let, ni več hodil v solo, marveč je začel služiti denar z igranjem na klavir. Spocetka v izletniškem lokalu v New Yorku, kjer je zaslužil pet dolarjev na teden, nato pa v glasbeni založbi. Tam je moral igrati najnovejše popevke direktorjem zabavišč, gledališkim agentom in dirigentom. Tako je spoznal vrsto pomembnih ljudi iz gledališkega sveta. In seveda je tudi sam začel kmalu komponirati. Ni trajalo dolgo, ko je nanj postal pozoren Paul Whiteman, utemeljitelj simfoničnega džeza. Gerschwinu je naročil, naj skomponira džezevsko simfonijo. Iz tega je nastala slovita Rapsodija v modrem, ki so jo prvič igrali v Carnegie Hall leta 1924. Mladi komponist je v hipu postal slaven - in tudi temu primerno premožen.

Se nadaljuje

M O J S T R I D E T E K T I V I

G. K.
Chesterton

Čudni koraki (1)

Ce boste kdaj videli katerega izmed članov ekskluzivnega kluba "Dvanajst pristnih ribicev", ko bo prišel v hotel Vernon na vsakoletno klubsko večerjo, boste opazili, ko bo sklekl plasc, da je suknjic njegovega fraka zelen, ne crn. Ce si boste privoščili nezaslišano drznost in ga ogovorili ter vprašali, zakaj je njegov suknjic take barve, bo najbrž odvrnil, da ne mara, da bi ga zamenjali z natakarnjem. Odgovor vas bo zatonkel, in molce se boste umaknili. Toda za vam bosta ostali neodkrita skrivnost in zgodba, ki jo je vredno povedati.

Ce se bo zgodilo - ko že omenjamo tako neverjetne domneve - da boste srečali blagega, garaskega malega duhovnika, ki mu je ime oče Brown, in ga vprašali, kaj meni, kdaj je imel največjo srečo, vam bo najbrž odgovoril, da je svoj največji uspeh dosegel v hotelu Vernon, ko je preprečil zločin in morda rešil dušo samo zato, ker je prislulni korakom na hodniku. Mor-da je na tisto svojo drzno in cudovito

domnevo malce ponosen in morda jo bo omenil. Ker pa je skrajno neverjetno, da se boste kdaj tako visoko dvignili v družbi, da boste našli "Dvanajst pristnih ribicev", ali da boste kdaj tako globoko padli v razvpita barakarska naselja in med zločince, da boste našli očeta Browna, se bojim, da zgodbe nikoli ne boste izvedeli, ce vam je ne povem jaz.

Hotel Vernon, v katerem se je "Dvanajst pristnih ribicev" zbralo na vsakoletni večerji, je bila ena tistih institucij, kakršne lahko obstajajo samo v oligarhični družbi, ki je iz snobizma naredila način življenja. Bil je eden tistih na glavo postavljenih "ekskluzivnih" trgovskih podjetij. Se pravi, da se ni bogatil s pritegovanjem gostov, ampak s tem, da jih je odganjal. Trgovci v osrčju plutokracije postanejo tako zviti, da so bolj vzvišeni kot njihove stranke. Nalasci ustvarjajo ovire, zato da njihove bogate in vsiljive stranke izdajajo denar in si diplomatsko spretno prizadevajo, da bi

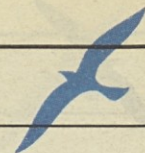
ovire premagale. Ce bi bil v Londonu v modi hotel, v katerega ne bi smel clovek, ki bi meril manj kot 180 centimetrov, bi imenitna družba ubogljivo sestavljala skupine vsaj meter in osemdeset velikih moskih, ki bi hodili tja na večerje. Ce bi obstajala draga restavracija, ki bi bila zaradi muhavosti svojega lastnika odprta samo ob cetrtkih popoldne, bi bila ob cetrtkih popoldne prenapolnjena. Hotel Vernon je kot po naključju stal na oglu nekega trga v Belgraviji. Bil je majhen hotel in zelo neudoben. Toda prav to pomanjkanje udobja je veljalo za zasčitno obzidje, ki varuje določen družbeni razred. Posebno pomembno je bilo zlasti dejstvo, da je v njem ob istem času lahko večerjalo prakticno samo stiriindvajset ljudi. Edina velika jedilna miza je bila slavna miza na terasi, ki je stala na odprtem na nekakšni verandi nad enim najbolj izbrano urejenih starih londonskih vrtov. In tako so lahko ljudje se na teh borih stiriindvajsetih sedežih uživali samo

ob toplem vremenu; in ker je to dejstvo se povečevalo težavnost uživanja, je bil užitek toliko bolj zelen. Lastnik hotela je bil Jud, ki se je pisal Lever; samo s tem, da je oteževal prihod v hotel, je zaslužil skoraj cel milijon. Seveda je te omejitve dopolnil s kar najbolj izbruseno ponudbo. Vina in jedi niso bili nič slabši kot kjerkoli v Evropi, in vedenje streznega oseba je natanko odražalo razporeditev angleškega zgornjega razreda. Lastnik je vse svoje natakarnje poznal kot prste na lastni roki; bilo jih je vsega petnajst. Veliko laze ste postali član parlamenta kot natakarn v njegovem hotelu. Vsak natakarn posebej je bil izvežban v strahotni tišini in neopazni ustrežljivosti, kot da bi bil osebni strežaj kakega imenitnega gospoda. In ponavadi je streglo vsaj toliko natakarn, kot je bilo za mizo imenitnih gospodov.

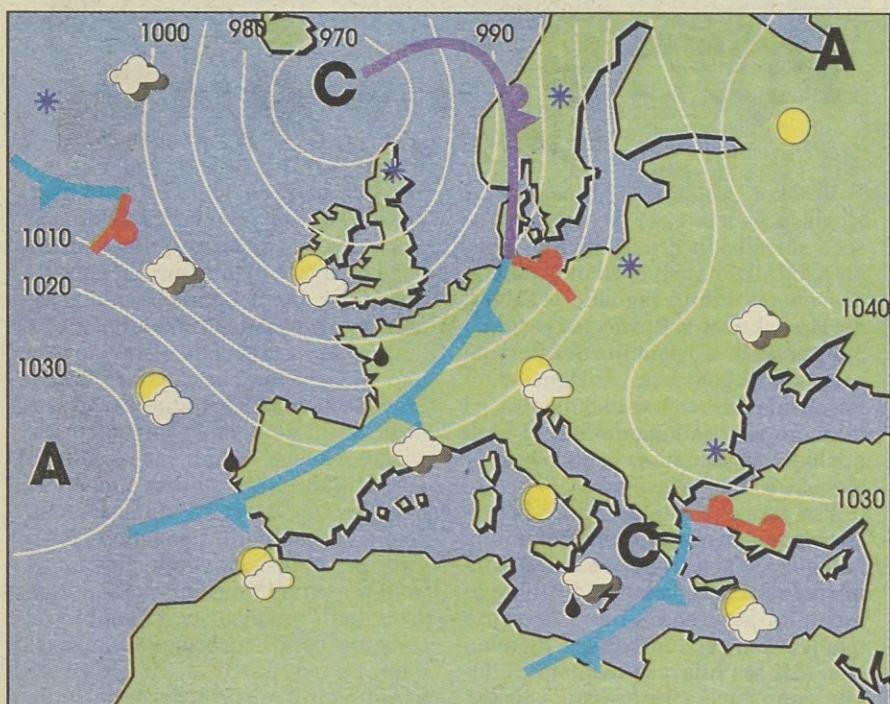
Klub "Dvanajst pristnih ribicev" se ne bi nikoli tako ponizal, da bi večerjal v kakem manj imenitem lokalu,

saj so člani neomajno zahtevali razkošno zasebnost; pretreslo bi jih celo, ce bi izvedeli, da se kak drug klub prireja večerje v isti stavbi. Ob svoji vsakoletni večerji so "Ribici" razkazovali vse svoje zaklade, kot da bi bili v zasebni hiši, zlasti slavni pribor za ribe, ki je bil simbol kluba in so ga sestavljali pretanjeno izdelani srebrni noži in vilice v obliki rib; na vsakem ročaju je bil velik biser. Pribor je prišel na mizo ob ribji jedi, in ribja jed je bila na tistih velicastnih večerjah vedno najsijajnejša jed. Klub je premogel velikansko stevilo obredov in navad, pa nobene zgodovine ali namena. Prav to je bilo tako zelo aristokratsko. Za članstvo med "Dvanajstim ribici" vam ni bilo treba biti nič posebnega; ce niste bili oseba določene vrste, zanje sploh slisali niste. Klub je obstajal že dvanajst let. Njegov predsednik je bil gospod Audley. Njegov podpredsednik je bil vojvoda Chestrski.

Se nadaljuje

EVROPA / NA ZAHODU ŠE PADAVINE

Vremenska slika:

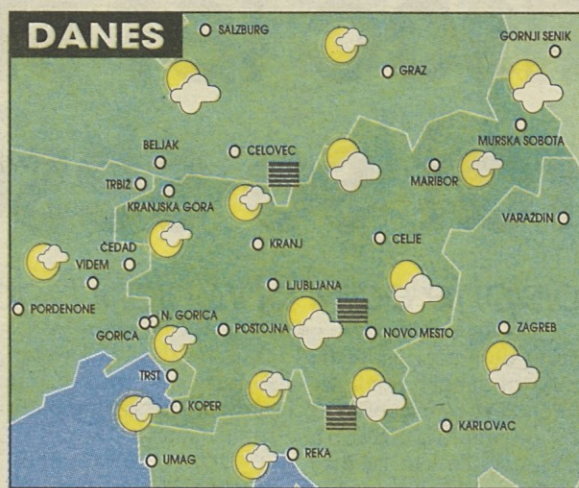
Nad vzhodno Evropo je obsežno območje visokega zračnega pritiska, nad severnim Atlantikom, Severnim morjem in Britanskim otocjem pa ciklonsko območje. Hladna fronta bo dosegla zahodno Evropo. Od vzhoda bo prisel nad naše kraje hladnejši zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod

ALPE-JADRAN / DELNO JASNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

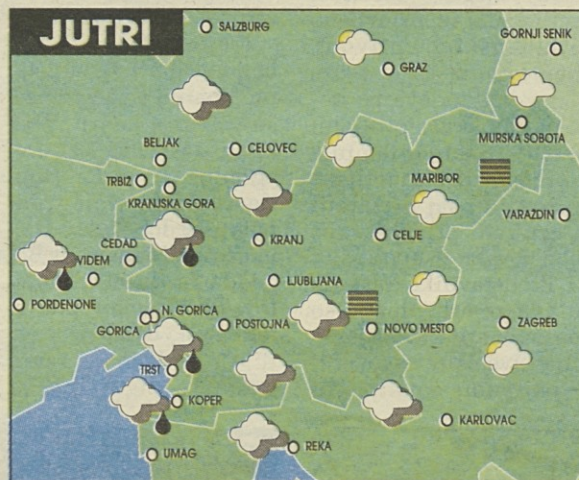

Slovenija:

Delno jasno bo, po nizinah bo zjutraj in del dopoldneva megla ali nizka oblačnost. Najvišje dnevne temperature bodo od -2 do 3, na Primorskem do 7°C.

Sosednje pokrajine:

Delno jasno z zmerno oblačnostjo bo. Po nekaterih nizinah bo zjutraj in dopoldne megla ali nizka oblačnost.

V Sloveniji:

V soboto bo pretežno oblačno, občasno bodo v zahodnih krajih rahle padavine, v nizinah dež.

Obeti:

V nedeljo bo pretežno oblačno.

TEMPERATURE ALPE-JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA.....	3/-
TRST.....	-1/-
CELOVEC.....	-6/-3
BRNIK.....	1/-
MARIBOR.....	-4/-
CELJE.....	4/-
NOVO MESTO.....	2/-
NOVA GORICA.....	3/-
MUR. SOBOTA.....	-2/-
PORTOROŽ.....	7/-
POSTOJNA.....	3/-
ILIRSKA BISTRICA.....	4/-
KOČEVJE.....	4/-
CRNOMELJ.....	2/3
SLOV. GRADEC.....	-5/-
BOVEC.....	-1/-
RATEČE.....	-1/-
VOGEL.....	-3/-
KREDARICA.....	-8/-
VIDEM.....	-4/-
GRADAC.....	-4/-3
MONOSTER.....	-4/-2
ZAGREB.....	-1/2
REKA.....	7/7

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI.....	-5/1
STOCKHOLM.....	0/3
MOSKVA.....	-15/-11
BERLIN.....	-2/4
VARSAVA.....	-11/-5
LONDON.....	2/8
AMSTERDAM.....	2/8
BRUSELJ.....	3/8
PARIZ.....	2/6
DUNAJ.....	-8/-3
ZÜRICH.....	-3/-2
ZENEVA.....	1/8
RIM.....	10/12
MILAN.....	0/5
BEOGRAD.....	-5/1
BARCELONA.....	6/14
ISTAMBUL.....	-3/2
MADRID.....	0/11
LIZBONA.....	7/15
ATENE.....	4/9
BUCAREST.....	-16/-4
MALTA.....	12/14
PRAGA.....	-6/-1

BIOPROGNOZA
Ohremenilni vpliv vremena bo prehodno ponehal. Ponoci se bo ponovno okrepil in spanje vremensko občutljivih ljudi bo moteno.
RAZMERE NA CESTAH
Na izpostavljeni odsekih je nevarnost poledice. Za gorenjske mejne prehode je obvezna zimska oprema.

SNEŽNE RAZMERE dne 18. 1. ob 8. 30 uri			
	cm		cm
Rogla	70 do 80	Kanin	5 na 50
Kope	do 40	Straža pri Bledu	30
Krvavec	do 30	Kobla	20 - 40
Vogel	5 na 40	Kandrase	do 50
Kranjska Gora	20 - 40	Zelenica	15 do 45
Mariborsko Pohorje	do 75	Golte	40
Kalic	20 do 30	Cerkno	40 - 60
Rog - Črmosnjice	do 30	Velika planina	25 - 30

Na omenjenih smuciscih naprave obratujejo, razen dvosedeznic Zvoih in vrh Krvavca, ter vlečnice Kržišče. Na Mariborskem Pohorju je možna nočna smuka do 21. ure. Tekaske proge so urejene na Mariborskem Pohorju, Rogli, Kopah, v Logarski dolini in v Črmosnjicah. Dostop na Mariborsko Pohorje in Poljuko je mogoč samo z zimsko opremo. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Koblo in v Kranjsko Goro.

PLIMOVANJE
Danes: ob 5.26 najnižje -22 cm, ob 11.00 najvišje 33 cm, ob 17.25 najnižje -51 cm.
Jutri: ob 0.08 najvišje 43 cm, ob 6.12 najnižje -21 cm, ob 11.41 najvišje 24 cm, ob 17.59 najnižje -43 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Kitajcev bo 15.11. že 1,2 milijarde

Pepsi Cola

Pepsi Colo bo odslej namesto Michaela Jacksona reklamirala lepa Cindy Crawford. (Telefoto AP)

PEKING - Na Kitajskem se vsakih 40 minut rodi otrok, tako da bo 15. februarja v LR Kitajski kar 1,2 milijarde ljudi. To je včeraj na podlagi podatkov osrednjega statističnega urada sporočil namestnik ministra za družinsko načrtovanje Zhang Weiqing. Kitajski komunistični režim je v osemdesetih letih sprejel ostre ukrepe za omejevanje rojstev, tako da bi zvisal življenjsko raven prebivalstva. Oblasti so dosledno zahtevale, da imajo družine le po enega otroka, prizaneseno je bilo le pripadnikom etnicnih manjšin in družinam na posebnih kmetijskih območjih. Taka politika je omogočila, da se je indeks rojstev s 25% v sedemdesetih letih znižal na sedanjih 11%, rodnost žensk pa s 5,8 na 2.

Kitajska vlada načrtuje, da bo omejila porast prebivalstva leta 2000 na 1,3 milijarde ljudi, v drugi polovici prihodnjega stoletja pa na 1,6 milijarde. Kot je povedal Zhang Weiqing, bi brez teh urepov imela Kitajska že sedaj več kot 1,5 milijarde ljudi. Podmini-ster je obenem napovedal nove programe družinskega načrtovanja tudi za podeželje. V mestih sta namreč gospodarski razvoj in želja družin po boljšem standardu že sama po sebi znižala rodnost.

Zasnežena Bavarska

Oče je v bavarskem Tutzingu svojega sinčka štiporamo peljal na sprehod po zasneženi pokrajini. (Telefoto AP)

Zmagala ljubica

BIRMINGHAM - Ljubica nekega britanskega zidarja, ki je umrl leta 1991, je zmagala tozbo proti zakoniti ženi, tako da je za sodstvo postala »uradna vdova« in bo lahko ob smrti pokopana ob svojem ljubem. Neki birminghamski sodnik je namreč določil, da ima 56-letna Jean Cooper pravico pokopa v grobu Kennetha Dunna in ne 54-letna Dun-

nova žena Pat, ker je dvojni grob kupila Cooperjeva. Dunnovi so ze napovedali priziv, hci Debbie pa je dodala, da je morda Jean dobila bitko, a bo izgubila vojno. Pat Dunn je med razpravo povedala, da je njen pokojni moz 18 let zivel dvojno ljubezensko zivljenje. Konec tedna pri svoji zakoniti družini, od ponedeljka do petka pa pri ljubici. Obema je

priskrbel podobno opremljeni hisi, ki ju varujeta psa z istim imenom. Kenneth Dunn se je po Patinih izjavah večkrat salil, da se vsaj ne bo zmotil, ko bo poklical psa, ce bi pozabil, v cigavi hisi se nahaja. Obe zenski sta vedeli za razmerje, na Dunnovem pogrebu sta skupaj zalovali, po pogrebu pa je prislo do zapletov.